

English Workbook

Yüksel Göknel ~ Ayşe Göknel

LİSE VE YÜKSEK OKUL ÖĞRENCİLERİ
İÇİN İNGİLİZCE YARDIMCI DERS KİTABI

English Workbook

YÜKSEL GÖKNEL

Istanbul Erenköy Kız Lisesi
İngilizce Öğretmeni

AYŞE GÖKNEL

Istanbul Kadıköy Kız Lisesi
İngilizce Öğretmeni

Ahmet Said Matbaası

İSTANBUL

1976

Her hakkı yazarına aittir. Türkçeye ve İngilizceye ilişkin açıklama
yazarın yazılı izni alınmadan hiç bir şekilde yayımlanamaz.

ÖĞRENCİLERE

Türkçe dilbilgisi derslerinizde öğrendiğiniz gibi, insanlar, duygularını ve düşüncelerini başka insanlara aktarmak için dil denen sosyal bir araç kullanırlar. Bu aracın yapısı toplumdan topluma değişir. Türk toplumu Türkçe, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletlerinde yaşayan toplumlar İngilizce, Fransız toplumu Fransızca, Alman toplumu Almanca konuşur ve yazar. Yeryüzünde bin beş yüze yakın dil konuşulur.

Dil, birbirine yakın olan insanların sözle anlaşmalarını sağlamak amacıyla geliştirilmiştir. Annemizle, babamızla, kardeşimizle, arkadaşımızla, öğretmenimizle konuşurken, mektup ya da kompozisyon yazarken Türkçe'yi kullanırız. Aynı şekilde, bize sözlerini dinletmek ya da yazılarını okutmak isteyenler, evde olsun, okulda, çarşıda olsun, hatta radyoda, televizyonda, gazetede olsun hep Türkçeyi kullanırlar.

İnsanlar sadece kendi toplumlarında yaşayan kişilerle değil, bazen başka toplumlarda yaşayan kişilerle de ilişki kurmak isterler. Bu ilişki, hem kişinin başka toplumlarda yaşayan insanların düşüncelerini, bilgilerini öğrenmesi, hem de kendi bilgi ve düşüncesini başka toplumlarda yaşayan kişilere aktarması amacıyla karşılıklı olarak kurulur.

Gazete, dergi, kitap, telefon, radyo, televizyon gibi haberleşme ve otomobil, tren, uçak gibi taşıt araçlarının gelişimiyle, yeryüzünde yaşayan insanlar, yüzyılımızda

birbirleri ile daha çabuk ve kolay ilişki kurma olanağını bulmuşlardır. Bu gelişim, değişik toplumlarda yaşayan kişilerin anlaşmalarında tek engel olarak ortaya çıkan dil sorununun mlenmesini zorunlu kılmıştır.

Tarih boyunca, bazı uluslar ticaret yapmak ve sömürgeler edinmek amacıyla çeşitli kelere yayılmışlar ve kendi dillerini bu kelerde yaşayan insanlara öğretmişlerdir. Bu nedenle, bazı diller öteki dillere oranla yeryüzünde daha çok anlaşılır ve konuşulur olmuştur.

Okullarımızda ğretilen İngilizce, Fransızca ve Almanca, yeryüzünde çok sayıda insan tarafından konuşulan dillerdendir. Bu diller, başka dillere oranla daha çok konuşulup anlaşıldığından, değişik dilleri konuşan toplumlarda yaşayan kişileri ilgilendiren konularda yazılacak kitaplar bu dillerden birisi ile yazılır. Bu yüzden, istenilen her konuda bu dillerde yazılmış kitaplar bulmak oldukça kolaydır.

Siz de, başka toplumların bilim ve düşüncesini öğrenmek, aynı zamanda kendi toplumumuzun bilim ve kültürünü başka toplumlara aktarabilmek ve bu toplumlarla kolayca ilişki kurabilmek için, yukarda konusu edilen dillerden birisini öğrenmek zorundasınız. Sadece anadil bilen bir kişi, sınırları bu dille çevrili bir kültür kafesinde tutsaktır.

*
**

Dil seslerden yapılmış bir düzendir. Yazı, bir dili ancak eksik bir biçimde temsil eder. Bu nedenle, sadece kitap okuyarak bir dil öğrenme olanağı yoktur. Kitapların yanısıra, konuşulan dili işitmek de gereklidir. Bir yabancı dil, okulda ğrenilmeğe başlanmışsa, öğretmenin o yabancı dili söyleyişine çok dikkat edilmeli ve aynı sı taklit edilmeğe çalışılmalıdır. Yabancı dil öğrenirken bir öğretmenden yoksun olan kişiler, yabancı dil ğretimi

için hazırlanmış olan plaklardan ya da bantlardan yararlanabilirler.

Dil, düşüncemizi, duygularımızı ve niyetlerimizi sesler halinde üzerinde taşıyan bir araçtır. Cümlelerin yapıları ve kullanılan sözcükler genellikle düşünce ve duygularımızı anlattıkları halde, alay etme, küçük görme, hakaret etme gibi niyetler, dillerde çoğunlukla tonlama (intonation) ile belirtilirler. Vurgu, duraklama ve sözcüklerin cümle içindeki başka sözcüklere oranla ince ya da kalın söylenmeleri, dinleyen kimse için alay, hakaret, kabalık gibi anlamlara gelebilir. Bu nedenle, yabancı bir dilde iyi niyetle söyleyeceğimiz bir cümlede yapacağımız bir tonlama yanlış, bizi dinleyen kişiye kaba bir insan olduğumuz, ya da kendisiyle alay ettiğimiz kanısını verebilir. Yabancılar, bizim başka bir toplumdan olduğumuzu bildiklerinden, yapacağımız gramer yanlışlıklarına pek aldırış etmezler; ne var ki, her dilin kendine özgü başka tonlama biçimleri olduğunu bilmediklerinden, tonlamada yanlışlık yapabileceğimizi düşünemezler.

Tonlama ve Vurgu :

İngilizcede, genellikle, cevabı evet ya da hayır olan sorular normal bir tonda başlar, cümlelerin sonunda gidecek incilir ve ses yukarda asılı kalmış hissini verir biçimde biter. Aynı tip soruların Türkçe tonlamasında, soruya normal bir ton ile başlayan ses, **mi**, **misin** sözcüklerinden önceki hecede incilir, bu sözcüklerde düşer. Örneğin, «O bugün okula geldi mi?» cümlesinin İngilizce ve Türkçe tonlaması aşağıdadır :

Has he come to school / today ?

O bugün okula geldi / mi ?

Bir önceki sayfada tonlaması verilen Türkçe soru, İngilizcedeki gibi yükselen bir tonlama ile bitirilecek olsaydı, soruya şaşma ve inanmazlık kavramları katılmış olurdu.

İçinde, **ne zaman, nasıl, niçin...** gibi soru sözcükleri bulunan İngilizce soru cümleleri ile, bildirme cümlelerinde, ses tonu cümle sonundaki sözcükte inceler ve tekrar söze başlanan ses tonundan aşağıdaki bir düzeye iner:

Ahmet didn't go fishing.

Where did they go fishing?

İngilizcede, isimler ve önem verilen sözcükler cümle içinde genellikle diğer sözcüklere oranla ince söylenir:

I open the windows every day.

İngilizce, Türkçeye oranla daha vurgulu bir dildir. Türkçe sözcükler genellikle son hecelerinde vurgulandıkları halde, İngilizce sözcükler çoğunlukla ilk ya da ikinci hecelerinde vurgulanırlar. Vurgu ve tonlamayı öğrenmenin en iyi yolu, bunları kulaktan öğrenmektir. Bu nedenle, İngilizce öğrenen bir kimse, öğretmenin ya da plaklardaki konuşmacıların telaffuzuna ve ses ahengine çok dikkat etmeli ve aynısını uygulamaya çalışmalıdır.

Dil ve Düşünce :

Elinizdeki kitap, yapılmakta olan en son bilimsel araştırmalardan elde edilen sonuçlara göre düzenlenmiştir. Fizik, kimya, biyoloji, psikoloji gibi bir bilim dalı olan **dilbilim** (linguistics) alanında, bilginler geniş araştırmalar yapmakta ve dil denen sosyal aracın yapısı ve iş-

leyişi konusunda yeni yeni bilgiler edinmemizi sağlamaktadırlar.

Türk dilinde **dilbilim** olarak isimlendirilen bilim dalı, **sociolinguistics** (sosyal dilbilim), **psycholinguistics** (dili psikolojik açıdan inceleyen bilim dalı), **kinetics** (jest ve mimikleri inceleyen bilim dalı), **semantics** (anlambilim), **phonetics** (sesbilim)... gibi bazı alt bilim dallarına ayrılmıştır. Bu bilim dallarının hepsini içeren **general linguistics** ve **psycholinguistics**, düşüncenin bütün insanlarda **temel cümleler** (kernel sentences) denen basit cümlelerde kalıplandığını ve yine düşüncenin bu temel cümleleri **dönüşüm** (transformation) denen bazı kurallar yardımıyla değişik biçimlere soktuğunu, sonra gerektiğinde bunları da başka temel cümleler içinde kullandığını saptamıştır.

Bu bilimsel temele dayanarak, bu kitapta öğretime temel cümlelerle başlanmış, daha sonra bunların çeşitli dönüşümlerle değişik dilsel yapılara nasıl çevrildiği açıklanmıştır. Bir insan, sadece temel cümleleri kullanarak da her düşüncesini anlatabilir. Örneğin, «Okula gelirken Hasan'ı gördüm» girişik cümlesi, pek âlâ «Okula geliyordum.» «Hasan'ı gördüm.» biçimlerinde iki ayrı temel cümle ile de ifade edilebilir. İngilizcede de durum değişik değildir. Bu kitapta, genellikle **dönüşümlü dilbilgisi** (Transformational Grammar) esas alınmakla beraber, öğretimde kolaylık sağladığı için bazı konular **yapısal dilbilgisi** (Structural Grammar) yardımı ile açıklanmıştır.

Konular, kitabın başında basit olarak ele alınmakta, ilerledikçe girişik hale gelmektedir. Bu yüzden, öğrenci sıkılmadan alıştırmaları yapabilir. Bu kitapla İngilizce çalışılırken, konular sırayla incelenerek alıştırmalar yapılırsa daha uygun olur. İstenirse, gereken konulara da başvurulabilir.

Konular incelendikten sonra, alıştırma lar ayrı bir deftere yazılarak yapılmalı, bittikten sonra kitabın sonundaki alıştırma ların yapıları ile ilgili bölümle karşılaştırılmalıdır.

Yabancı bir dil öğrenirken yanlışlıklar yapmak doğaldır. Bunlar giderek düzelir. Yabancı dil öğrenirken yanlışlıklar yapmak, hiç bir şey söyleyememek ve yazamamaktan daha iyidir. Her şey çalıştıkça düzelir ve olgunlaşır.

Yüksel Göknel

**Kitabın Hazırlanışında Yararlanılan Eserlerden
Bazıları :**

Aspects of the Theory of Syntax, **Noam Chomsky.**

Syntactic Structures, **Noam Chomsky.**

Language and Mind, **Noam Chomsky.**

Psycholinguistics, **Dan I. Slobin.**

Language Structures in Contrast, **Robert J. Di Pietro.**

Toward a Modern Theory of Case, **Charles J. Fillmore.**

An Introduction to the Psychology of Language, **Peter Herriot.**

The Structure of English, **Charles Carpenter Fries.**

An Introduction to Transformational Grammars, **Bach, Emmon.**

An Introductory Transformational Grammar, **Bruce L. Liles.**

A Survey of Modern Grammars, **Jeanne H. Herudon.**

Language and its Structure, **Ronald W. Langacker.**

Exercises in English for Turkish Students, **Yüksel Göknel.**

Modern Türkçe Dilbilgisi, **Yüksel Göknel.**

A Guide to Patterns and Usage in English, **A. S. Hornby.**

A Grammar of English Words, **Harold E. Palmer.**

A Practical English Grammar for Foreign Students, **A. J. Thomson
and A. V. Martinet.**

A Grammar of Modern English for Foreign Students, **Cyril Miller.**

Idiom, Grammar, and Synthesis, **J. C. Nesfield, M.A.**

Living English Structure, **W. Stannard Allen.**

Transformational Grammar and the Teacher of English, **Owen Thomas.**

Meaning and the Structure of Language, **Wallace L. Chaffe.**

Aspects of Language, **Dwight Bolinger.**

Learning, Memory and Conceptual Processes, **Walter Kintsch.**

Modern Studies in English, **David A. Reibel, Sanford A. Schane.**

The Psychology of Language, Thought and Instruction, **John P. De Cecco.**

Mentalism and Objectivism in Linguistics, **Ervin A. Esper.**

Toward a Practical Theory of Second Language Instruction, **Philip D.
Smith, Jr.**

Applied English Linguistics, **Harold B. Allen.**

The New English Grammar, **N.R. Cattell.**

An Introduction to the Psychology of Language, **Peter Herriot.**

Constructing Sentences, **Earl Rand.**

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Nouns and Nominals	15
Plurals	16
Determiners (Articles, Demonstratives, Genitives)	18
Predeterminers	21
Subjects	22
Adverbs of Place	23
Edatlarla Yapılan Yer Zarfları	24
Adjectives	29
Kernel Sentences	29
Kernel Sentence 1 a.	29
Contractions	34
Have (got)	37
There is	39
Some - Any	41
Too - Either	42
Verbs	43
Irregular Verbs	44
Tenses	46
The Present Continuous Tense 1.	47
Kernel Sentences 2 and 3.	49
The Present Continuous Tense 2.	50
Can 1.	53
Too - Very	54
The Present Perfect Tense	55
Still - Yet	60
Tag Questions	61
Many - Much - A lot of	62
(Only) a few - (Only) a little	63
How much? - How many?	64
The Future	65
be going to	65
My - Mine, Your - Yours, His - His, etc.	67
Imperative	69
The Simple Present Tense	70
Adverbs	74
Adverbs of Time	75

	<u>Sayfa</u>
Edatlarla Yapılan Zaman Zarfları	77
The Simple Past Tense	79
Objects	83
Kernel Sentence 1 b.	85
The Simple Future Tense	87
Somewhere, anywhere, somebody, anybody	90
Adverbs of Manner	91
Edatlarla Yapılan Hal Zarfları	92
Comparison of Adjectives (Comparative and Superlative Degrees)	95
Comparison of Equals	99
Comparison of Adverbs	100
Sıfatların Fiilleşmesi	102
The Past Continuous Tense	103
Gerunds and Infinitives	105
Gerunds Used as Objects	108
Your coming, her behaving	109
Modals (Present): can, may, must, need	111
Can, may, must sözcüklerinin Birinci Tip Temel Cümlelerde Kullanılışı	116
ought to, should	118
have (got) to	119
Modals (Past): could, be able to, might, had (got) to, need ...	120
Modals (Future)	123
Verb Pattern 1.	125
Verb Pattern 2.	127
Verb Pattern 3.	128
Verb Pattern 4.	129
Verb Pattern 5.	135
Adverbial Adjuncts	137
Anlamları Edat ya da Zarf Etkisiyle Değişen Fiiller	144
Adjective Pattern 1.	153
Adjective Pattern 2.	164
Adjective Pattern 3.	166
Verb Pattern 6.	168
Instrument	169
Infinitives Used to Express Purpose, Aim or Intention	175
Temel Cümlelerin Bağlanması	176
And; both ... and; not only ... but	177
so + auxiliary + nominal	179

Olumsuz Temel Cümlelerin Bağlanması ...	180
Neither + auxiliary + nominal ...	181
But, Or ...	183
So ...	185
Passive Transformation 1. ...	186
Passive Transformation 2. ...	191
Cümlelerin Uzatılması ...	192
Nominalization of the Kernel Sentences (Noun Clauses) ...	196
Who, What, Where, When, How, Why, etc. in Noun Clauses ...	199
İsme Dönüşmüş Temel Cümlelerin Nesne Olarak Kullanılması ...	203
The Past Perfect Tense ...	207
İsme Dönüşmüş Temel Cümlelerin Özne Olarak Kullanılması ...	208
İsme Dönüşmüş Cümlelerin Sıfatlardan Sonra Kullanılması ...	210
İsme Dönüşmüş Cümlelerin Edatlardan Sonra Kullanılması ...	211
Indirect Speech ...	212
Zarf'a Dönüşmüş Temel Cümleler (Adverbial Clauses) ...	220
Zaman Kavramlı Temel Cümleler (Adverbial Clauses of Time)	220
While ...	221
When ...	222
as soon as ...	225
as ...	225
before ...	226
after ...	227
until ...	228
since ...	230
Sebeup Kavramlı Temel Cümleler (Adverbial Clauses of Cause)	231
because of ...	232
Terslik Kavramlı Temel Cümleler (Adverbial Clauses of Concession) ...	233
in spite of ...	233
Amaç Kavramlı Temel Cümleler (Adverbial Clauses of Purpose)	234
Hal Kavramlı Temel Cümleler (Adverbial Clauses of Manner)	236
Şart Kavramlı Temel Cümleler (Adverbial Clauses of Condition)	237
unless ...	242
modal + have + V ₃ ...	243
Defining Adjective Clauses ...	245
Non-defining Adjective Clauses ...	259
Deletion ...	261
Intensifiers ...	263
so ... that, such ... that ...	263

	Sayfa
what to, where to, when to, how to	265
The Present Perfect Continuous Tense	266
The Past Perfect Continuous Tense	267
The Future Perfect Tense	267
Verb Pattern 7	270
Verb Pattern 8	270
Verb Pattern 9	271
The Causative Use of have and get	273
«It» Transformation	274
Kernel Sentence 4.	276
Exclamatory Sentences	277
too ... to; ... enough to	279
Polite Requests	281
The Subjunctive	283
wish	283
if only	285
It is time	286
as if	287
supposé	288
Special Expressions	288
used to	288
be used to	288
get used to	289
be worth Ving	289
Spend time Ving	289
succeed in Ving	290
instead of Ving	290
else	290
like - as	291
each	291
had better	291
ever	291
The Participles	293
Preposition + Ving	296
Whoever, Whatever, Wherever, etc.	298
Fil - Nesne Bağıntısı	298
Hep Geçişli Hem Geçişsiz Fiiller	303
Kitapta Kullanılan Semboller ve Kısaltmalar	308
Key to Exercises	309

NOUNS and NOMINALS (İsimler ve İsim Kavramları)

Noun sözcüğü, Türkçe dilbilgisi derslerinde öğrenilen **isim** sözcüğünün İngilizcedeki karşılığıdır. İsimler, bilindiği gibi, kabaca **varlık ve kavramlara verilen adlar** olarak tanımlanabilirler. Örneğin, masa, kitap, kedi, inek, tavşan, iyilik, kötülük... gibi sözcükler isimdirler. Bunların yanı sıra, **cümleler** de bazı biçimsel değişikliklere uğrayarak isimleşip, isim olarak başka cümlelerin değişik kesimlerinde kullanılabilirler. Cümlelerin isimleşmeleri ileriki konularda incelenecektir.

NOUNS (İsimler)

İngilizcede isimler iki ana bölümde toplanırlar:

a. **Countable Nouns** (sayılabilen isimler)

b. **Uncountable Nouns** (sayılamayan isimler)

Sayılabilen isimler, isminden de anlaşıldığı gibi; sayılabilme özelliği olan isimlerdir. Bunlara **book, table, window, orange, apple, egg, man, girl...** sözcükleri örnek gösterilebilir. Sayılamayan isimler, genellikle **madde** isimleriyle **soyut** isimlerdir. Örneğin, **tea, coffee, water, jam, chalk, beauty...** vb. Bununla beraber, bazı İngilizce isimlerin sayılır olup olmadıklarını aklımızla kestiremeyiz. Bunların, metinler içinde geçtikçe, ya da sözlüklere bakılarak öğrenilmesi gerekir.

NOMINALS * (İsim kavramları)

İsimler, tek başlarına cümle içinde bulunmazlar. Bunlar, kendilerine kaynaşmış bazı kavramları da beraberlerinde taşırlar. Bu kavramlar, **bellilik, belirsizlik** ve **sayı** kavramlarıdır. İngilizce isimler **sayılabilen** isimlerse, muhakkak bir sayı kavramı ile beraber bulunurlar. Bu sayı kavramı, isimlerin **tekilliği** ve **çoğulluğudur**. Tekil isimler ya lın halde bulunurlar. Örneğin, **book, girl, table, chair, apple...**

*) **Nominal** sözcüğü isimlerle beraber kullanılan bazı kavramları kapsadığından **isim kavramı** diye Türkçeleştirilmiştir.

PLURALS (Çoğullar)

Sayılabilen isimleri çoğul yapmak için bunların sonlarına, gereğine göre, /s/, /z/, /ɪz/ **sesleri** konur. Bu seslerden hangisinin hangi isimlerden sonra kullanılacağını anlamak için, dilde kullanılan **sesler** hakkında bazı bilgiler edinmek gerekir:

Çoğu dillerde sesler, önce ***sesliler** ve **sessizler** (vocals and consonants) diye iki bölümde toplanırlar. İngilizcenin seslileri, Türkçenin seslilerinden daha değişiktir. Türkçedeki bazı sesler İngilizcede, İngilizcedeki bazı sesler Türkçede yoktur. İngilizcede, Türkçedeki **o, u, a, e, i** seslileri yanı sıra, fonetik alfabesinde **ə, æ, ɔ** harfleriyle gösterilen sesliler de vardır. Bu seslilerden birincisi Türkçedeki /ı/ sesine benzer. /æ/ sesi, çene açılarak çıkarılan bir /e/ sesidir. /ɔ/ sesi ise, Türkçedeki /a/ ve /o/ sesleri arasında bir sestir. Bütün bu sesliler (vocals), boğazdaki ses kırımlarını titreştirerek ağızdan çıkarlar.

Sessizler (consonants) diye isimlendirilen seslerin bir kısmı boğazdaki ses kırımlarını titreştirerek oluşurlarken, bir kısmı titreştirmeden oluşurlar. Ses kırımlarını titreştirerek oluşan sessizler **b, c, d, g, l, m, n, r, v, y, w, ɳ, z, ʒ**; titreştirmeden oluşan sessizler **ç, f, h, k, p, s, ş, t, θ** sessizleridir. Bu sessizleri birbirinden ayırmak için, kulaklar parmak uçları ile tıkanır ve sözü geçen sesler çıkarılır. Bu yöntemle, hangi sessizlerin gırtlaktaki ses kırımlarını titreştirdiği, hangilerinin titreştirmede kolayca anlaşılabilir.

Bu bilgilerin ışığı altında, İngilizcedeki isimleri çoğul yapma kurallarını aşağıdaki biçimde özetleyebiliriz:

a. Sonu gırtlaktaki ses kırımlarını titreştiren **seslerle** (harflerle de-ğil) biten **sayılabilir isimler**, /z/ sesini alarak çoğullaşır. Fakat bu /z/ sesi, yazıda "s" harfi ile gösterilir. Örneğin:

egg-eggs * /egz/, table-tables /teyblz/, pencil-pencils /pensɪlz/
farm-farms /farmz/, island-islands /aylɪndz/, room-rooms /ruwmz/..

*) ünlüler ve ünsüzler.

*) Eğik çizgiler arasında kullanılan harfler **phonemic** harfleridir. Telaffuz **phonetic** harfleriyle gösterilseydi, örneğin /farmz/ - [fa:mz]; /ʃiyp/ - [ʃi:p] olarak yazılırdı.

b. Sonu gırtlaktaki ses kırışlarını titreştirmeyen **sessizlerle** (unvoiced consonants) biten isimler, sonlarına /s/ sesini alırlar ve yazıda bu ses "s" harfi ile gösterilirler:

ship-ships /ʃɪps/, book-books /bʊks/, biscuit-biscuits /bɪskɪts/...

c. Sonu **s, x, ch /ç/, sh /ʃ/, z** sesleriyle biten isimler /ɪz/ sesini alarak çoğullaşırlar ve bu çoğul eki yazıda "es" olarak gösterilir:

box-boxes /bɒksɪz/, match-matches /meɪtʃɪz/, bus-buses /bʌsɪz/

d. Sonu "y" harfi ile biten isimlerde, "y" harfinden önceki harf bir **sesli** ise, ismin sonuna sadece "s" harfi konur ve /z/ olarak telaffuz edilir. Örneğin, boy-boys, toy-toys... Şayet "y" sesinden önceki ses bir sessiz-ise, "y" kaldırılır, yerine çoğul eki olarak "ies" harfleri konur ve /yɪz/ olarak okunur. Örneğin:

baby-babies /beɪbɪz/, city-cities /sɪtɪz/, fly-flies /flaɪz/...

e. Sonu "f" ya da "fe" harfleriyle biten isimlerdeki bu son harfler, isim çoğullaştığında "ves" biçimine dönüşür:

leaf-leaves /li:vz/, life-lives /laɪvz/, knife-knives /naɪvz/...

f. Bütün bunlardan başka, bazı isimler **yapılarında** değişikliğe uğrayarak çoğul olurlar:

man-men /men/, woman-women /wɪmɪn/, tooth-teeth /ti:θ/, child-children /ˈtʃɪldrɪn/, foot-feet /fi:t/, mouse-mice /maɪs/, goose-geese /gi:z/...

g. Bazı isimlerin çoğul ve tekileri aynıdır. Örneğin:

sheep-sheep /ʃi:p/, deer-deer /di:r/, fish-fish /fɪʃ/... Yalnız, türleri ayrı olanlar, fish-fishes /fɪʃɪz/ olur.

h. Sayılamayan isimler çoğul yapılamazlar.

EXERCISE 1.

Aşağıdaki isimler içinde çoğul yapılması mümkün olanları çoğul yapınız:

1. book	2. banana	3. dog	4. fox	5. coffee	6. bread	7. thief
8. child	9. sheep	10. daughter	11. tea	12. foot	13. shirt	14. vegetable
15. apple	16. milk	17. ink	18. tree	19.		

Turkish	20. football (game)	21. homework	22. sandwich	23.
pyjama	24. song	25. suitcase	26. sugar	27. salt
29. thief	30. comb			28. wolf

DETERMINERS (Belirtenler)

a. Articles :

Dillerde isimler, tekillik-çoğulluk kavramları yanısıra, **bellilik** ya da **belirsizlik** kavramlarını da taşırlar. Cümle içinde kullanılan bir isim ya bellidir ya da belirsizdir. Türkçe, "Ben bir kitap satın aldım" cümlesi söylendiğinde, **kitap** sözcüğü önünde kullanılmış olan **bir** sözcüğü, kitabın **herhangi bir** kitap; yani, **belirsiz bir kitap** olduğunu anlatır. **Kitap** sözcüğünün önündeki **bir** sözcüğü kaldırılıp, bu kez sözcüğün sonuna ismin "ı" hali diye bilinen "ı" eki konulacak olursa (Ben kitabı satın aldım.), **kitap** ismi belirtilmiş olur. İngilizcede ise, isimleri belli, ya da belirsiz yapan küçük **sözcükler** bulunur. Bu sözcüklere **articles** denir. Bunlardan "the" sözcüğü isimlere **bellilik** kavramı, "a" ve "an" sözcükleri isimlere **belirsizlik** kavramı katarlar.

İsimler, bir sessiz (consonant) ile başlarsa **a**, bir sesli (vocal) ile başlarsa **an** sözcüğü kullanılır. Örneğin:

a book, a pencil, a teacher, an apple, an orange...

Belli olmayan isimler **tekil** iseler ve **sayılabilir** olurlarsa, ismin yukarıda bahsedilen başlangıç sesine göre "a" ya da "an" sözcükleri kullanılır. **Sayılamayan belirsiz** isimlerin önüne "a" ve "an" sözcükleri **konmaz**.

We drink **tea** at breakfast. — Kahvaltıda **çay** içeriz.

İngilizcede, önceden bilinen, belli, tekil ya da çoğul isimler önüne "the" sözcüğü konur. Aşağıdaki iki cümleyi karşılaştırınız:

Ahmet is reading **the book**. — Ahmet **kitabı** okuyor.

Ahmet is reading **a book**. — Ahmet (herhangi) **bir kitap** okuyor.

Türkçede, belli olan bir isim cümlelerin öznesi durumunda ise, ya da hâlde kullanılır; bellilik kavramı düşünmeden söze herhangi bir sözcük ya da ek olarak değil, bir söz boşluğu ile yansır. Örneğin, "Kuş uçtu" cümlesi işitildiğinde, kuşun bilinen bir kuş olduğu "kuş" sözcüğü önündeki bu söz boşluğundan anlaşılır. İngilizce bir cümlede aynı kavram, muhakkak **kuş** sözcüğünün önüne "the" sözcüğü konularak söze yansıtılır. Örneğin: "The bird has flown away."

Özel isimler belli kişilere ve yerlere verilen adlar olduklarından ve tekil olduklarından önlerine **a, an, * the** sözcükleri konmaz.

Çoğul isimler **bellirsiz** iseler, başlarında herhangi bir **article** bulunmaz. Örneğin:

Children go to school. — Çocuklar okula gider.

Fatma likes eating potatoes. — Fatma patates yemeyi sever.

EXERCISE 2.

Aşağıdaki isim kavramlarının (*nominals*) doğru ya da yanlış olduklarını, yanlarındaki parantezler içine **R** (*right - doğru*), **W** (*wrong - yanlış*) harflerini yazarak cevaplayınız:

1. a table () 2. a tables () 3. tea () 4. a tea () 5. an apple ()
6. a apple () 7. the book () 8. milk () 9. milks ()
10. a water () 11. the children () 12. an cat ()
13. the duster () 14. an apples () 15. oranges () 16. boy ()
17. a boy () 18. the boy () 19. boys () 20. a chalk ()
21. a piece of chalk () 22. a coffee () 23. a cup of coffee ()
24. teachers () 25. teacher () 26. the Ankara () 27. Ankara ()
28. a bread () 29. a children () 30. children ()

b. Demonstratives (İşaret Sıfatları) :

Belirtenlerin bir alt bölümünü **demonstratives** denen işaret sıfatları oluşturur. Bunlar, **this** - bu; **these** - bunlar; **that** - şu; **those** - şunlar sözcükleridir. Yakındaki bir tekil ismi işaret etmek için **this**, uzaktaki bir tekil ismi işaret etmek için **that** sözcüğü kullanılır. İşaret edilen isimler **çoğul** ise, **this** ve **that** sözcüklerinin çoğul biçimleri olan **these** ve **those** sözcüklerini kullanmak gerekir. Örneğin:

this book — bu kitap; **these books** — bu kitaplar;

that girl — şu kız; **those girls** — şu kızlar...

*) Bazı coğrafya isimleri ve başlarında bir sıfat bulunan ülke isimleriyle tanınmış sinema, tiyatro ve otel isimleri önüne **the** sözcüğü konur: The Taurus Mountains, The Volga River, The United States of America, The Alhambra, etc.

c. Genitives (İyelik Belirtenleri) :

İyelik (sahiplik) belirten sözcükler, isimlerin önüne konarak bunların kimlere ait olduklarını belirtirler. Bunlar, kişilere göre, **my** - benim; **your** - senin (sizin); **his** - onun (erkek); **her** - onun (kadın); **its** - onun (hayvan, ya da cansız); **our** - bizim; **their** - onların; sözcükleridir.

Bu sözcükler Türkçede, **benim** defter-im, **senin** defter-in, **onun** defter-i sözlerinde olduğu gibi, önlerine kondukları isimlerin arkalarına da bazı ekleri gerektirirler. İngilizcede böyle bir zorunluk yoktur. Bir ismin önüne **my**, **your**, **his**... gibi sözcükler koymak o ismin kime ait olduğunu söylemeğe yeterlidir. Örneğin:

my book — (benim) kitabım; **your brother** — (sizin) kardeşiniz;
her school — (onun) okulu; **their friends** — (onların) arkadaşları...

Benim, senin... sözlerine benzer şekilde, **Ahmet'in**, **Mehmet'in**, **Hasan'ın**... demek için, isimlerin sonlarına ('s) konur. Örneğin:

Ahmet's book — Ahmet'in kitabı; **Jack's teacher** — Jack'ın öğretmeni... Şayet isimler çoğul ise, "çocukların sıraları" gibi, bu kez çoğul "s" inden sonra sadece (') koymakla yetinilir. Örneğin:

the boys' desks — çocukların sıraları;
the girls' note-books — kızların defterleri...

Articles, Demonstratives, Genitives başlıkları altında konusu edilen sözcüklerden yalnız **bir tanesi** isimlerin önünde kullanılabilir, birden fazlası kullanılamaz. Bu kuralı kısaca :

Determiner → { Article
Demonstrative
Genitive }

formülü ile gösterebiliriz. Bu formüle göre, bir **Determiner** kullanmamız gerektiğinde, büyük parantez içindekilerden sadece bir tanesini kullanacağız. Bunlardan ikisini, ya da üçünü ardarda kullanmamız mümkün değildir. Yani, "a my book", "the that book"... gibi diziler oluşamaz. Bununla beraber, **the boy's book**, **the teacher's table**... gibi dizilerde **the article**'ı **boy** ve **teacher** isimlerini belirttiğinden kullanılabilir.

EXERCISE 3.

Aşağıdaki dizilerin *Right* (Doğru), ya da *Wrong* (Yanlış) olduklarını, yanlarındaki parantezler içine, doğrular için (R), yanlışlar için (W) koyarak belirtiniz:

1. a pencil () 2. the my book () 3. those girls () 4. an book () 5. my his brother () 6. the girls' chairs () 7. its feet () 8. those sheep () 9. these children () 10. Ahmets' book () 11. Ahmet's teacher () 12. their teas () 13. a my pencil () 14. her brother's school () 15. her the bag () 16. Ahmet's the book () 17. the apples () 18. your mother () 19. her hair () 20. those her books ().

PREDETERMINERS (Ön Belirtenler)

Predeterminer diye isimlendirilen sözcükler "of" edatı (preposition) yardımı ile tamlama şeklinde kullanılırlar. Bu sözcükler, **all, some, most, each, none, many, few, a few, lots of, a lot of, several, one, two, three...** sözcükleridir. Örneğin:

some of the boys — çocuklardan bazıları.

all of the girls — kızların hepsi.

most of the teachers — öğretmenlerden çoğu.

none of the apples — elmalardan hiç biri.

each of her cars — onun arabalarından her biri.

two of my students — öğrencilerimden ikisi.

three of those students — şu öğrencilerden üçü.

some of Ahmet's toys — Ahmet'in oyuncaklarından bazıları.

Some of us — bazımız; **all of you** — hepiniz; **two of them** — ikisi; **both of us** — her ikimiz...

Öte yandan, **pound, mile, barrel, slice, piece, gallon, ton, kilo, glass, cup, bottle...** gibi, miktar, ağırlık ve uzunluk ölçülerinde kullanılan birimler de yukardakilere benzer yapıda kullanılırlar. Örneğin:

a pound of cheese — bir pound peynir.

three tons of coal — üç ton kömür.

two meters of cloth — iki metre kumaş.

a barrel of beer — bir fıçı bira.

a cup of coffee — bir fincan kahve.

a slice of bread — bir dilim ekmek.

two bottles of milk — iki şişe süt...

Some, all, both, each sözcüklerinden hemen sonra da bir isim kullanılabilir:

all boys — bütün çocuklar; **some girls** — bazı kızlar; **both ways** — her iki yol; **each boy** — her bir çocuk; **all my friends** — bütün arkadaşlarım; **both these men** — şu her iki adam...

EXERCISE 4.

Aşağıdaki sözlerin İngilizcelerini yazınız:

1. portakallardan bazıları 2. öğretmenlerden hiç biri 3. arkadaşlarımdan ikisi 4. çoğumuz 5. hiç biriniz 6. hepimiz 7. Ahmet'in arkadaşlarından ikisi 8. onların hepsi 9. hiç birimiz 10. onlardan bir haylisi 11. her birimiz 12. iki fincan çay 13. bir parça tebeşir 14. bir dilim kavun 15. bir fıçı yağ 16. iki kilo elma 17. onun gözleri 18. (her hangi) bir adam 19. kaleminiz 20. onun kitaplarından çoğu 21. Hasan'ın arkadaşlarından hiç biri 22. kızların her ikisi 23. her iki kız 24. bütün öğretmenler 25. öğretmenlerden hepsi.

SUBJECTS (Özneler)

Cümlelerde, fiili yapan, ya da olan sözcük ve söz dizileri olarak tanımlanabilen özneler, a) bir **nominal** (isim kavramı), b) bilinen bir isim kavramının yerini tutan bir **pronoun** (zamir), c) bir **gerund** (fiillerin "ing" takılı biçimleri), ç) bir **infinitive** (mastar - to go, to write... gibi) d) bir **nominalized sentence** (isme dönüşmüş cümle) olabilirler. Bunlardan c, ç, ve d bölümlerindeki özneler ayrı konularda incelenecektir. Bkz: "It" Transformation ve Nominalization of the Kernel Sentences.

a) **İsim kavramı** olarak adlandırılan kavram, ismi belirleyen bir **determiner**, bir **isim** ve **teklik** ya da **çokluk** kavramlarından birisini içeren bir bütündür. Bu kavram aşağıdaki formülle genelleştirilebilir:

Nominal → **Determiner • Noun • number**

Okun sağında bulunanların üçü birden bir isim kavramını (**nominal**) oluşturur. Şu halde, **the book, a book, these girls, my pencil, his**

oranges, their desks, Ahmet's school, all boys, some of the girls, two of my pencils... ve benzerleri birer **nominal**'dırlar ve cümlelerde **özne** olarak kullanılabilirler.

Öte yandan, **Ankara, İstanbul, Ahmet, Jack, Mestan, English...** gibi **özel isimler**, belli kişilere ve yerlere verilen adlar olduklarından, bellilik ve sayı kavramlarını içlerinde bulundurlar. Bu nedenle, bu sözcükleri çoğul yapmak, ya da başlarına bir belirten * koymak olanak dışıdır.

b) Kabaca, **isimlerin** yerini tutan sözcükler olarak tanımlanan, gerçekte **isim kavramlarının** yerlerini alabilen sözcükler olan zamirler (pronouns), özel isimler gibi **bellilik** ve **sayı** kavramlarını içerirler. Bilinmeyen bir isim yerine bir zamir kullanılamaz. İngilizcedeki **şahıs zamirleri** aşağıdadır:

I — ben; **you** — siz (sen); **he** — o (erkek); **she** — o (kadın); **it** — o (cansız, ya da hayvan); **we** — biz; **they** — onlar.

Özel isimler ve **şahıs zamirleri**, bellilik ve sayı kavramlarını içlerinde bulundurdıklarından tek başlarına birer **nominal** olarak kabul edilirler ve başlarına herhangi bir **article** almaksızın **özne** olarak kullanılırlar.

ADVERBS OF PLACE (Yer Zarfları)

Yer zarfları, isminden de anlaşıldığı gibi, fiillerin yapıldığı veya öznenin bulunduğu yerleri bildiren sözcükler, ya da sözcük topluluklarıdır. Örneğin, **burda, orda, şurda, masada, okulda, bahçede** sözcükleri Türkçede yer bildiren sözcüklerdir. Bunlardan bir bölümü İngilizcede tek sözcük olarak kullanılırlar: **here** — burada [buraya], **there** — orada [oraya]... gibi.

Yukardaki sözcüklerin yanı sıra, İngilizcede yer zarflarının çoğu bir **preposition** ve bir **nominal** bileşiğinden yapılmıştır. Örneğin:

on the table — masanın üzerinde, masada; **in the box** — kutunun içinde, kutuda; **in the garden** — bahçede; **at the table** — masada; **at the blackboard** — kara tahtada...

*) Başlarında bir sıfat bulunan özel isimlerle, çok bilinen bazı özel isimlerin önlerine "the" sözcüğü konulabilir. Örneğin, The United States of America, The Alps, The Taurus Mountains, The Thames... gibi.

Verilen bu örneklerde, **in** edatının "içinde", **on** edatının "üzerinde" ve **at** edatının "hemen dibinde" anlamlarına geldiği görülmektedir. Bunlardan başka, bazı edatlar isim kavramlarının önlerine gelerek yön de bildirirler. Örneğin, **kapıya**, **kapıdan** sözcüklerinde bulunan yön ekleri, İngilizcede **to** ve **from** edatları ile söze yansıtılır:

to the door — kapıya; **from the door** — kapıdan; **to the station** — istasyona; **from Ankara** — Ankara'dan...

Şu halde, tek sözcükler dışındaki yer zarfları;

Preposition + Nominal

olarak kurullanabilirler.

Yukarda değinildiği gibi, **here** ve **there** zarfları **to** ve **in** edatlarının anlamlarını içerdiklerinden, bu zarflarla **to** ve **in** edatları kullanılmaz:

He is coming here. — O buraya geliyor.

They are going there. — Onlar oraya gidiyorlar.

We are here. — Buradayız.

They are there. — Oradalar.

İsimlere yer ve yön kavramları katan edatlar yalnız **in**, **on**, **to** ve **from** edatları değildir. Bunların yanısıra, daha bir çok edat İngilizce isimlere yer ve yön kavramı katarlar. Bu edatlar ve örnekleri ayrı bir liste olarak aşağıdadır:

EDATLARLA YAPILAN YER ZARFLARI

above — yukarısında, üst kısmında :

above the clouds — bulutların üstünde;

above his head — başının üstünde.

across — enlemesine :

across the street — caddenin enlemesine;

across the room — odanın enlemesine.

against — ...e karşı, ...e dayalı :

against the wall — duvara dayalı.

along — boylamasına, boyunca :

along the street — cadde boyunca;

along the river — ırmak boyunca.

among — ikiden fazla şey arasında :

among friends — arkadaşlar arasında;

among the trees — ağaçlar arasında;

among people — insanlar arasında.

at — ... de, ... da :

at [in] school — okulda; **at the table** — masada;

at the blackboard — kara tahtada;

at home — evde; **at sea** — denizde;

at the back — geride; **at the end** — sonunda;

at the foot of a hill — bir tepenin eteğinde;

at the university — üniversitede.

before — önünde, önüne

before my eyes — gözlerimin önünde [önüne];

before the fire — ateşin önünde [önüne].

behind — arkasında, arkasına

behind the door — kapının arkasında [arkasına];

behind the clouds — bulutların arkasında [arkasına].

below — altında, altına :

below the horizon — ufku altında [altına];

below zero — sıfırın altında [altına];

below this line — bu satırın altında [altına].

beside — yanında, yanına :

beside the river — ırmağın yanında [ırmak kenarında];

beside the fire — şöminenin yanında [yanına].

Come and sit beside me. — Gel benim yanıma otur.

between — iki şey arasında [arasına] :

between the door and the window — kapıyla pencere arasında;

between two fires — iki ateş arasında.

beyond — dışında [dışına, ötesine] :

beyond the village — köyün dışında [dışına] :

They couldn't go beyond the village.

Köyden öteye gidemediler.

by — yanında [yanına] :

Come and sit by me. — Gel yanıma otur.

a house by the sea — deniz kenarında bir ev.

from — ... den, ... dan :

from the house — evden (binadan); **from home** — evden;

from school — okuldan; **from Ankara** — Ankara'dan;

from the ceiling — tavandan; **from me** — benden;

from here — buradan; **from there** — oradan;

from Ankara to Konya — Ankara'dan Konya'ya.

in — içinde, ...de, ...da :

in school — okulda; **in the garden** — bahçede;

in a village — bir köyde; **in the distance** — uzakta;

in the sunshine — güneşte [güneş altında];

in the shade — gölgede; **in the dark** — karanlıkta;

in the open air — açık havada; **in prison** — hapiste;

in [at] the corner — köşede; **in bed** — yatakta;

in the south of Turkey — Türkiyenin güneyinde;

in the middle of the room — odanın ortasında;

in my hand — elimde.

in front of — önünde [önüne] :

in front of the door — kapının önünde [önüne];

in front of me — benim önümde [önüme].

into — içine :

into the river — ırmağın içine;

into the cupboard — dolabın içine.

Fatma fell into the river. — Fatma ırmağa düştü.

near — yanında, yanına :

near the island — adanın yanında, yanına.

They came near the shore. — Sahile geldiler, [yaklaştılar].

It is near the door. — O, kapıya yakın.

on — üzerinde, üzerine :

on the table — masanın üzerinde [üzerine];

The book is on the table. — Kitap masanın üzerinde.

Put the book on the table. — Kitabı masanın üzerine koy.

on the road — yolda; **on the earth** — yeryüzünde;

on land — karada; **on the fields** — tarlalarda;

on board — gemide; **on his head** — başının üzerinde;

on the roof — damda; **on the way to school** — okul yolunda;

on the right — sağda; **on the left** — solda.

out of — ...den dışarı :

He went out of the room. — Odadan dışarı çıktı.

She is looking out of the window. — Pencereden bakıyor.

out of a glass — bardaktan; **out of doors** — açık havada;

out of reach — ulaşamayacak yerde;

out of sight — gözden uzakta.

over — üstünden, üstüne :

over our heads — başlarımızın üstünden;

over the city — şehrin üstünden.

round — etrafında :

a voyage round the world — dünya etrafında bir seyahat.

The earth moves round the sun. — Dünya Güneşin etrafında döner.

through — ...den, ...dan, içinden, arasından :

through the door — kapıdan, [kapının içinden].

Don't look through the key-hole. — Anahtar deliğinden bakma.

through the clouds — bulutların arasından;

through the forest — ormanın içinden [arasından];

through the window — pencereden, [pencerenin içinden].

to — ... (y) e, ... (y) a :

to his house — evine; **to Ankara** — Ankara'ya;
to bed — yatağa; **to school** — okula; **to land** — karaya;
to hospital — hastaneye; **to God** — Allaha; **to me** — bana;
to you — size; **to her** — ona; **to us** — bize; **to them** — onlara.
He gave the book to me. — (O) kitabı bana verdi.

under — altında, altına :

under a tree — bir ağacın altında, [altına];
under the table — masanın altında, [altına];
under water — su altında; **under cover** — örtü [kapak] altında.
The ball went under the table. — Top masanın altına gitti.
The ball was under the table. — Top masanın altındaydı.

up — yukarı :

up the hill — tepenin yukarısına;
They walked up the hill. — Tepenin yukarısına yürüdüler.

within — içinde :

within a circle — daire içinde; **within the target** — hedefte;
within reach of children — çocukların ulaşacağı yerde, [yere].

Edatsız kullanılan yer zarfları :

here — burada; buraya :

Everybody is here. — Herkes burada.
They are coming here. — Buraya geliyorlar.

there — orada; oraya :

He isn't there. — O orada değil.
They are going there. — Oraya gidiyorlar.

Not : "home" sözcüğü ile "to" edatı ve "a, an, the" belirtenleri kullanılmaz:

I went home. — Eve gittim. **I was at home** — Evdeydim.

ADJECTIVES (Sıfatlar)

Türkçe dilbilgisinde **niteleme sıfatları** diye bilinen, **iyi, kötü, güzel, büyük, küçük...** gibi sözcükler asıl sıfatlardır. Bunlar, cümlelerde ya a) **belirtenlerle isimler arasında**, ya da b) **am, is, are ve benzeri fiil-**lerden sonra kullanılırlar:

a) **a red book** — kırmızı bir kitap; **a good boy** — iyi bir çocuk; **a beautiful garden** — güzel bir bahçe; **those funny girls** — şu gülmüş kızlar; **her black bag** — onun siyah çantası; **all of his funny stories** — onun gülmüş hikâyelerinin hepsi; **none of these red boxes** — bu kırmızı kutuların hiç biri...

b) **Your story is interesting.** — Hikâyen ilginç.

The basket was heavy. — Sepet ağırdı.

The tea is hot. — Çay sıcak.

*KERNEL SENTENCES (Temel Cümleler)

İngilizcede dört çeşit ***temel cümle** (kernel sentence) bulunmaktadır. İçinde düşüncelerimizin kalıplaştığı bu basit cümleler, **dönüşüm** (transformation) denen biçim değişiklikleriyle, **olumsuz, soru ve emir** şekillerine; ya da bazı sözcükleri bu cümlelere katmakla **isim, belirten ve çeşitli zarf** kavramlarına dönüştürülebilirler. Dönüşmüş durumdaki bu temel cümleler de, başka temel cümlelerin değişik öğeleri olarak kullanılabilirler. Bu işlemler ileriki konularda sırası geldikçe açıklanacaktır.

KERNEL SENTENCE 1 a. (Temel Cümle 1 a.)

Birinci tip temel cümlelerin özünü **"be — olmak"** fiili oluşturur. Bu fiil, özneye bulunan kişilere, öznenin tekil ya da çoğul olmasına ve düşünülen zamana göre değişir. Öğrenmede kolaylık olması için, düşünülen zamanı önce **şimdiki zaman** (present) olarak ele alacağız. Geriye kalan zamanlar sırası geldikçe işlenecektir.

*) Bu cümle çeşidine klasik dilbilgisinde **Simple Sentence** denir. Ancak, bazı kez bir Simple Sentence içinde birden fazla **Kernel Sentence** bulunabilir.

"be" fiili, özne birinci şahıs "I" olursa "am"; you, we, they, these, those ya da çoğul bir isim olursa "are"; he, she, it, this, that ya da tekil bir isim olursa "is" biçimini alır. Bu fillerle, ilgili öznelerini aşağıdaki tabloda görebilirsiniz:

I	am
Tekil özne	is
Çoğul özne	are

Böylece, değişik öznelerin "be" fiilinin hangi şekli ile kullanılabileceğini saptadıktan sonra, bu yapıdaki özne ve fiil bağıntılarının başka hangi sözlerle kullanılabileceğini araştıralım:

Türkçedeki, **Ben bir öğretmenim., Siz bir öğrencisiniz., Kitap masanın üzerinde., Bu kitap yararlı...** gibi cümleler, İngilizcede birinci tip temel cümlelerle yapılırlar. Verilen bu Türkçe cümlelerde zaman bildiren herhangi bir söz parçacığı yoktur. Yani, bu tip Türkçe cümlelerde zaman kavramı, sözde bir boşlukla gösterilir. Bunu, aynı cümleleri geçmiş zamana dönüştürerek daha kolay kavrayabiliriz. Örneğin, **"Ben bir öğretmen-di-m"** cümlesindeki **"di"** söz parçacığı geçmiş zaman, **"m"** parçacığı ise **"ben"** kavramlıdır. **"Ben öğretmen...im"** cümlesinde ise **şimdiki zaman** kavramı, bir söz parçacığıyla değil, bir söz boşluğu ile söze yansıtılmaktadır. Bu boşluğun yerini, İngilizcede **"am"** sözcüğü doldurur. Öğretmen...im., Öğretmen...sin., Öğremen..., Öğretmen...iz., Öğretmen...sınız., Öğretmen...dirler.. cümlelerindeki **"im, sin, iz, siz"** parçacıkları kişileri bildirmekte, **"..."** ile gösterilmiş boşluklar da **şimdiki zaman kavramını** söze yansıtılmaktadırlar.

Türkçede bir söz boşluğu ile gösterilen **şimdiki zaman kavramı**, İngilizcede, kişilere bağlı olarak **am, is, are** sözcükleri ile söze yansıtılır. **"im", "sin", "sınız"** parçacıklarının İngilizcedeki karşılıkları **I, you, he, she..** sözcükleridir.

Türkçede şahıs kavramları, hem öznede hem de fiilin sonunda **"im, sin, siz..."** parçacıkları ile ikili olarak söze yansıtıldığı halde, İngilizcede böyle bir yapı kullanılmaz. Sadece, cümle başına bir özne koymakla yetinilir.

Türkçedeki durumu bu şekilde kısaca saptadıktan sonra, birinci tip temel cümlelerin yapısına geçebiliriz:

Siz bir öğrencisiniz., Bu kitap iyi., Siz sınıftasınız., Bu kitaplar sizin için cümlelerinde görüldüğü gibi, bu tip temel cümlelerde yüklem olarak, ya bir isim kavramı (nominal), ya bir sıfat, ya bir yer zarfı ya da edat + isim kavramı (preposition + nominal) kullanılmaktadır. Bu durumu bir formülle genellediğimiz zaman, İngilizce birinci tip temel cümlelerin yapısı ortaya çıkar :

$$\text{Subject} \bullet \text{present be} \bullet \left\{ \begin{array}{l} \text{Nominal} \\ \text{Adjective} \\ \text{Adv of Place} \\ \text{Prep} \bullet \text{Nom} \end{array} \right\} \bullet (\text{Adverb})_n$$

Bu formülde “present be”, be fiilinin present biçimlerinin tümünü kapsamakta, “Prep” ve “Nom” kısaltmaları ise Preposition ve Nominal sözcüklerini sembolleştirmektedir. Bu ve benzeri formüllerde küçük parantez (), içindeki sözcük ya da sözcük topluluğunun **istenirse** kullanılabilceğini; büyük parantez ise, içinde alt alta yazılmış olan sözcük ya da sözcük topluluklarından sadece bir tanesinin **zorunlu** olarak kullanılacağını gösterir.

Şu halde, yukarda verilen formüldeki bütün olasılıklar kullanılırsa, aşağıda görülen birinci tip dört temel cümle oraya çıkar :

1. Subject . present be . Nominal
2. Subject . present be . Adjective
3. Subject . present be . Adverb of Place
4. Subject . present be . Preposition . Nominal

“present be” fiilinin “am, is, are” fiillerinden birisi olduğunu düşünerek, çıkan bu dizileri cümlelere uygulayabiliriz:

I am a teacher. — «Sub. be. Nom» — (Ben bir) öğretmenim.
You are a student. — «Sub. be. Nom» — (Siz bir) öğrencisiniz.
This is my friend. — «Sub. be. Nom» — Bu benim arkadaşımdır.
Fatma is beautiful. — «Sub. be. Adj» — Fatma güzeldir.
We are in school. — «Sub. be. Adv of Place» — Biz okuldayız.
This book is for you. — «Sub. be. Prep. Nom.» — Bu kitap sizin

için.

EXERCISE 5.

Verilen formül ve bilgilerin ışığı altında aşağıdaki cümleleri İngilizceye çeviriniz:

1. Ben bir öğrenciyim. 2. Siz bir öğretmensiniz. 3. Bu bir kitap.
4. Şu bir pencere. 5. Bunlar kitap. 6. Şunlar çiçek. 7. Siz iyisiniz.
8. Ben uzun boyluyum. 9. Öykü ilginç. 10. Sınıftayız. 11. Kitaplar masanın üzerinde. 12. Ayşe karatahtada. 13. Ben pencerenin yanındayım. 14. Silgi döşemenin üzerinde. 15. Demir Bey bir doktordur.
16. Bu sorular kolay. 17. Annem mutfakta. 18. Bu şemsiye siyah.
19. Resimler duvarda. 20. Köpek kulübesinde. 21. Onlar lokantadalar. 22. O bizim öğretmenimiz. 23. Kitaplarım sıramın üzerinde.
24. Bebeğin elleri küçük. 25. Bu ilginç bir öykü. 26. Bunlar benim kitaplarımdan bazıları. 27. Bütün öğrenciler sınıfta. 28. Çocukların çoğu bahçedeler. 29. Ahmet'in arkadaşlarından ikisi kapıda. 30. Hasan evde.

Birinci Tip Temel Cümlelerde Olumsuzluk :

Olumsuzluk kavramı, İngilizcede genellikle "not" sözcüğü ile söze yansıtılır. Bu sözcüğün yeri, birinci tip temel cümle formülünde "be" fiilinden hemen sonradır. Cümleleri inceleyelim:

I am not a student. — Ben (bir) öğrenci değilim.

You are not a teacher. — Siz (bir) öğretmen değilsiniz.

This book is not interesting. — Bu kitap ilginç değil.

We are not at home. — (Biz) evde değiliz.

Ayşe is not in the classroom. — Ayşe sınıfta değil.

Not : Türkçede "Ben öğretmen değilim" şeklindeki cümlelerde, "öğretmen" sözcüğü sayılabilir olduğu halde "bir" sözcüğü kullanılamaz. Oysaki, İngilizcede bir isim sayılabilir ve belirsiz kavramlı ise, **a** ya da **an** article'ı muhakkak kullanılır.

EXERCISE 6.

Verilen formüle ve daha önceki bilgilerinize dayanarak aşağıdaki cümleleri İngilizceye çeviriniz:

1. Ahmet ve Mehmet okulda değiller. 2. Postacı kapıda değil.
3. Biz öğrenci * değiliz. 4. Siz tembel değilsiniz. 5. Bu bir elma değil.

6. Bunlar portakal * değil. 7. Senin kitabın benim sıramın üzerinde değil. 8. Bu masa ağır değil. 9. Çay sıcak değil. 10. Adam dükkân-da değil.

Birinci Tip Temel Cümlelerin Soruya Çevrilmesi :

Soru sormak, temel cümledeki kavramlardan bilinmeyen birini, ya da şüpheli olanı aramak demektir. Sorulardan bir tanesi **hükümün** (fiilin) olumlu olup olmadığını araştırmak için kullanılır. Hüküm olumlu bulunursa, cevap verilirken **evet**; hüküm olumsuz bulunursa cevap verilirken **hayır** sözcükleri kullanılır. Birinci tip bir temel cümleyi bu yapıda bir soruya çevirmek için, **be** fiilini (am, is, are) öznenin önüne getirmek gerekir. Cümleleri inceleyelim :

Is this a book? — Bu bir kitap mı?

Yes, it is. — Evet, öyle. **No, it is not.** — Hayır, değil.

Are you a student? — (Bir) öğrenci misiniz?

Yes, I am. — Evet, öyleyim. **No, I am not.** — Hayır, değilim.

Is Ayşe in school? — Ayşe okulda mı?

Yes, she is. — Evet, öyle. **No, she is not.** — Hayır, değil.

Are the girls here? — Kızlar burada mı?

Yes, they are. — Evet, öyle. **No, they are not.** — Hayır, değil.

Are some of the pencils red? — Kalemlerden bazıları kırmızı mı?

Yes, they are. — Evet, öyle. **No, they are not.** — Hayır, değil.

EXERCISE 7.

Put into English: (İngilizceye çeviriniz)

1. "Ayşe bahçede mi?" "Hayır, değil."
2. "Bu elma kırmızı mı?" "Evet, öyle."
3. "Çay sıcak mı?" "Hayır, değil."
4. "Siz bir doktor musunuz?" "Hayır, değilim."
5. "Kardeşin evde mi?" "Hayır, değil."
6. "Bu Ayşe'nin kitabı mı?" "Evet, öyle."

*) Bu cümlelerdeki "öğrenci" ve "portakal" sözcükleri, sayılabilir ve çoğul kavramlı oldukları için, İngilizcede, "öğrenciler" "portakallar" biçiminde çoğul olarak söylenir.

7. "Bu sandviçler iyi mi?" "Evet, öyle."
8. "Hemşireler hastanede mi?" "Evet, öyle."
9. "Dişçi burda mı?" "Hayır, değil."
10. "Kitapların çantanda mı?" "Evet, öyle."
11. "Gömleğin yeni mi?" "Evet, öyle."
12. "Bu kediler Fatma'nın mı?" "Hayır, değil."
13. "Siz 1-A'da mısınız?" "Evet, öyle."
14. "Sınıfınız büyük mü?" "Evet, öyle."
15. "Sizin adınız Ayşe mi?" "Hayır, değil."
16. "Öğretmenin masası kahverengi mi?" "Evet, öyle."
17. "Postacı kapıda mı?" "Hayır, değil."
18. "Kardeşin bir öğrenci mi?" "Evet, öyle."
19. "Ayşe'nin kız kardeşi bir hemşire mi?" "Hayır, değil."
20. "Rahat mısın?" "Evet, öyle."

CONTRACTIONS (Kısaltmalar)

Birinci tip temel cümlelerdeki "is not" ve "are not" ikilileri, konuşmada çoğu kez **isn't** ve **aren't** biçimlerine çevrilir. Örneğin, **You aren't a teacher., She isn't in the room...** gibi. Geriye kalan kısaltmaların bir listesi kitabın sonundaki «Semboller ve Kısaltmalar» bölümünde görülebilir.

Temel Cümlelerin Olumsuz Soruya Dönüştürülmesi :

Birinci tip olumsuz temel cümlelerde bulunan **isn't** ya da **aren't** kısaltmaları öznenin önüne getirilirse, bu cümleler **olumsuz soru**'ya dönüşür. Örneğin :

Isn't she a student? — O bir öğrenci değil mi?

Aren't you a teacher? — Bir öğretmen değil misiniz?

Birinci şahıs için genellikle kısaltma kullanılmaz:

Am I not a teacher? — Ben öğretmen değil miyim?

Kısaltma kullanılmadığı zaman, **be** fiilinin çeşitleri öznenin önüne geçer; **not** sözcüğü yerinde kalır.

Is she not a student? — O bir öğrenci değil mi?

Are they not in the garden? — Onlar bahçede değiller mi?

Bu tip sorulara da Yes, it is., No, it isn't., Yes, we are., No, we aren't... biçimlerinde cevaplar verilir.

EXERCISE 8.

Aşağıdaki cümleleri İngilizceye çevirirken kısaltmaları da uygulayınız:

1. "Bu bir defter değil mi?" "Hayır, değil."
2. "Baban doktor değil mi?" "Hayır, değil."
3. "Ahmet sınıfta değil mi?" "Hayır, değil."
4. "Bunlar sizin kitaplarınız değil mi?" "Hayır, değil."
5. "Kedi ağaçta değil mi?" "Hayır, değil."
6. "Şemsiyen burada değil mi?" "Hayır, değil."
7. "Süt şişede değil mi?" "Hayır, değil."
8. "Ayşe mutfakta değil mi?" "Evet, mutfakta."
9. "Bu portakallar iyi değil mi?" "Hayır, değil."
10. "Ayşe senin kız kardeşin değil mi?" "Evet, kardeşim."
11. "Kız kardeşin evde değil mi?" "Hayır, değil."
12. "Yumurtalar buzdolabında değil mi?" "Hayır, değil. Onlar masanın üzerinde."
13. "O (kız) güzel değil mi?" "Evet, güzel."
14. "Deniz soğuk değil mi?" "Hayır, değil."
15. "Bu egzersizler kolay değil mi?" "Evet, kolay."

Soru Sözcüklü Birinci Tip Temel Cümleler :

Bir temel cümlelin yapımını sağlayan kesimlerden herhangi birisinin bilinmemesi, bu kesimin sorulmasına neden olur. Birinci tip bir temel cümlede bulunan kesimler **Subject** (Özne), **be** (olmak fiili), **Nominal** (İsim kavramı), **Adjective** (Sıfat), **Adverb of Place** (Yer Zarfı) ya da **Preposition . Nominal**'dır.

Bu kesimler içinden **özne**'nin bilinmediğini düşünürsek, bu bilinmeyen **"Who?"** (Kim?) ya da **"What?"** (Ne?) soru sözcükleri ile araştırır, sorarız. Böyle bir soruyu oluşturmak için **soru sözcüğü**, **olmak fiili** ve **özne** sırayla söylenir :

Who is the teacher? — Öğretmen kim?

Mr. Brown is * (the teacher). — Mr. Brown (öğretmen).

*) Parantez içindeki sözcük ya da sözcüklerin söylenmesi isteğe bağlıdır.

Who is hungry? — Kim aç?

Ahmet is (hungry). — Ahmet (aç).

Who is on the right? — Kim sağda?

Ayşe is (on the right). — Ayşe (sağda).

Who are hungry? — Kimler aç?

Ayşe and Fatma are (hungry). — Ayşe ve Fatma (aç).

What is a fruit? — Ne meyvedir?

An apple is (a fruit). — Elma bir meyvedir.

What is on the table? — Ne masanın üzerinde?

The book is (on the table). — Kitap (masanın üzerinde).

Bunlardan başka, yüklemde bulunanlardan **Nominal**'i (isim kavramını) sormak için **"What? — Ne?"**, **Adjective**'i (sıfatı) sormak için **"How? — Nasıl?"**, **Adverb of Place**'i (yer zarfını) sormak için **"Where? — Nerede?"** soru sözcükleri kullanılır:

What is Ayşe? — Ayşe nedir? (Nominal soruluyor.)

She is a student. — O bir öğrencidir.

What are you? — Siz nesiniz? (Nominal soruluyor.)

I am a teacher. — (Ben bir) öğretmenim.

What is this? — Bu nedir? (Nominal soruluyor.)

It is a book. — Bir kitap(tır).

What are those? — Şunlar ne? (Nominal soruluyor.)

They are apples. — Onlar elma.

How are you? — Nasılsınız? (Adjective soruluyor.)

I am fine. — İyiyim.

How is the story? — Hikâye nasıl? (Adjective soruluyor.)

It is interesting. — İlginç.

Where is the book? — Kitap nerede? (Adverb of Place soruluyor.)

It is on the table. — Masanın üzerinde.

Where are the children? — Çocuklar nerede? (Adverb of Place soruluyor.)

They are in the garden. — Bahçedeler.

Where am I? — Ben neredeyim? (Adverb of Place soruluyor.)

You are near the table. — Masanın yanındasınız.

Aranan sıfat bir renk ise **"What colour?"** sözcükleri kullanılır:

What colour is Ahmet's shirt? — Ahmet'in gömleği ne renk?

It is light blue. — Açık mavi.

EXERCISE 9.

Put into English (İngilizceye çeviriniz):

1. "Erkek kardeşin nedir?" "Öğrenci."
2. "Ne kutudadır?" "Kalem kutudadır."
3. "Siz kimsiniz?" "Ben Ahmet'im."
4. "Babanız nasıl?" "İyi."
5. "Kedi nerede?" "Ağacın altında."
6. "Ayşe'nin eteği ne renk?" "Sarı."
7. "Ahmet nerede?" "Evde."
8. "Kimler bahçede?" "Ahmet'le Mehmet bahçede."
9. "Neler duvarda?" "Resimler."
10. "Öğretmenin gömleği ne renk?" "Beyaz."
11. "Kim hazır?" "Ben hazırım."
12. "Hangisi masanın altında?" "Kırmızı kitap masanın altında."

HAVE (GOT) — (Sahip olmak)

Have ve **has** fiilleri **sahip olmak** anlamında kullanılan fiillerdir. Bu fiillerin kullanıldıkları temel cümleler, birinci tip temel cümlelerin değişik bir biçimi olarak kabul edilirler. Bu fiillerden **has** fiili, öznedeki kullanılan **he, she, it** zamirleri ve yine öznedeki bulunan tekil isimlerle kullanılır. Örneğin:

She has (got) a book. — Onun bir kitabı var.

Ahmet has (got) a black bag. — Ahmet'in siyah bir çantası var.

That girl has (got) a blue skirt. — Şu kızın mavi bir eteği var.

Ayşe has (got) two brothers. — Ayşe'nin iki erkek kardeşi var.

Geriye kalan **I, you, we, they** ve **çoğul isimler** için **have** fiili kullanılır. Aradaki **got** sözcüğünün kullanımı isteğe bağlıdır:

I have (got) a dog. — Benim bir köpeğim var.

They have (got) a big house. — Onların büyük bir evi var.

The boys have (got) brown coats. — Çocukların kahverengi ceketleri var.

Bu fiille yapılan cümleleri **olumsuza** dönüştürmek için, **have** ya da **has** fiilinden sonra **not** sözcüğü kullanılır:

She hasn't (got) a pencil. — Onun kalemi yok.

I haven't got an umbrella. — Benim şemsiyem yok.

Ahmet hasn't got a sister. — Ahmet'in kız kardeşi yok.

Yes ya da **No** sözcükleriyle başlayan cevaplar alınmak istenirse, cümleleri sorulaştırmak için **have** ya da **has** fiili cümlelerin başına getirilir:

Have you got a brother? — Bir erkek kardeşiniz var mı?

Yes, I have. — Evet, var.

Has Ayşe got a handkerchief? — Ayşe'nin mendili var mı?

No, she hasn't. — Hayır yok.

Olumsuz sorular için **haven't** ya da **hasn't** kısaltmaları kullanılır:

Haven't you got a note-book? — Defteriniz yok mu?

Hasn't she got a chair? — Onun bir sandalyesi yok mu?

Bu tip cümlelerin sonlarında yer zarfları da kullanılabilir:

I have got a pencil in my pocket. — Cebimde bir kalemim var.

We have got a book-case in our class-room.

Sınıfımızda bir kitap dolabımız var.

Have you got a television at home?

Evinizde televizyonunuz var mı?

Soru sözcükleri, **have** ve **has**'li cümlelerde de kullanılabilir:

What have you got in your pocket? — Cebinizde neyiniz var?

*** I've got a handkerchief.** — Bir mendilim var.

*** Who's got three brothers?** — Kimin üç erkek kardeşi var?

Ayşe has got three brothers. — Ayşe'nin üç erkek kardeşi var.

Haven't you got any sisters? — Hiç kız kardeşiniz yok mu?

No, I haven't got any. — Hayır, hiç yok.

"**haven't (got) any**" ile yapılan cümleler, "**have (got) no**" ile de yapılabilir. Örneğin:

I haven't got any money. — Hiç param yok.

I have got no money. — Hiç param yok.

No sözcüğünden sonra kullanılan isim **sayılabilir** bir isimse, bu isim çoğul yapılır:

She has got no books. — Onun hiç kitabı yok.

Fatma has got no friends. — Fatma'nın hiç arkadaşı yok.

*) **I've, I have; Who's, Who has** sözlerinin kısaltılmış biçimleridir.

Not: Amerikan İngilizcesinde çoğunlukla olumsuz cümlelerle soru cümlelerinde **do** yardımcı fiili kullanılır:

She doesn't have any money. — Onun hiç parası yok.

How many sisters do you have? — Kaç tane kız kardeşin var?

EXERCISE 10.

Put into English:

1. Bizim güzel bir bahçemiz var.
2. "Ayşenin kırmızı bir şemsiyesi var mı?" "Evet, var."
3. "Sizin bir kız kardeşiniz yok mu?" "Hayır, yok."
4. "Evinizde buzdolabınız var mı?" "Evet, var."
5. "Bu sınıfta kimin bir sözlüğü var?" "Fatma'nın var."
6. "Elimde ne var?" "Bir parça tebeşir var."
7. "Kimin beyaz bir gömleği var?" "Hasan'ın beyaz gömleği var."
8. Onların yeni bir arabası var.
9. "Bir kalem açacağınız var mı?" "Evet, var."
10. Onun güzel bir kız kardeşi var.
11. Evinizde telefonunuz var mı?
12. Burada çöp sepetiniz var mı?
13. Bazılarımızın yeni kitapları var.
14. Kızlardan hiç birisinin bir sözlüğü yok.
15. Her iki kızın da beyaz eteği var.

THERE IS (Vardır)

Mevcut olmak, bulunmak anlamlarına gelen bu söyleyiş, var olan şey tekil ise **there is**, çoğul ise **there are** olarak kullanılır. Bunları sahip olmak anlamında kullanılan **have (got)** ile karıştırmamalı. Örneğin:

I have got a book. — Benim bir kitabım var. (Kitap benim)
There is a book on the desk. — Sıranın üzerinde bir kitap var.
 (Kitap sıranın üzerinde bulunuyor; benim olmayabilir.)

There are two pencils in the box. — Kutuda iki kalem var.
There are fifty boys in the class-room.
 Sınıfta elli erkek çocuk var.

Bu tip cümleleri soru yapmak için de, daha öncekilerde olduğu gibi, **is** ya da **are**, **there** sözcüğünün önüne getirilir :

Is there a table in the room? — Odada bir masa var mı?

Yes, there is. — Evet, var. **No, there isn't.** — Hayır, yok.

Are there eggs in the refrigerator? — Buzdolabında yumurta var mı?

No, there aren't. — Hayır, yok.

Cümleleri olumsuz soru yapmak için, **isn't** ve **aren't** kısaltmaları kullanılır :

Isn't there a chair in the corner? — Köşede bir sandalye yok mu?

Yes, there is. — Evet, var.

Aren't there apple trees in the garden?

Bahçede elma ağaçları yok mu?

Yes, there are. — Evet, var.

Soru sözcükleri olan **what** ve **where**, bu cümlelerde de kullanılır:

What is there in the box? — Kutuda ne var?

There is a ring. — Bir yüzük var.

What are there in the cupboard? — Dolapta neler var?

There are cups and plates. — Fincanlar ve tabaklar var.

Where are there flowers? — Nerede çiçekler var?

There are flowers in the garden. — Bahçede çiçekler var.

Var olan, ya da sahip olunan eşya ya da insanın sayısını sormak için, **how many** sözcükleri cümle başına getirilir:

How many books have you got? — Kaç kitabınız var?

I've got twenty. — Yirmi tane var.

How many sisters has he got? — Onun kaç kız kardeşi var?

He's got two. — İki tane var.

How many boys are there here? — Burada kaç erkek çocuk var?

There are ten. — On tane var.

EXERCISE 11.

Put into English:

1. Sınıfta sıralar var.
2. Masanın altında bir kedi var.

3. Benim bir bisikletim var.
4. Bahçede kırmızı çiçekler var.
5. "Bu okulda kızlar var mı?" "Evet, var."
6. "Lokantada kaç masa var?" "Yirmi tane var."
7. "Resimde bir soba var mı?" "Hayır, yok."
8. "Çiftlikte kaç işçi var?" "Yedi tane var."
9. "Onun cebinde nesi var?" "İki elması var."
10. "İstasyonda bir lokanta var mı?" "Evet, var."
11. "Burada bir kül tablası var mı?" "Evet, var."
12. "Çakmağın var mı?" "Evet, var."

SOME — ANY

Bu sözcüklerden ilki, olumlu cümlelerdeki sayılabilen ve sayılamayan isimler önünde kullanılır. Sayılabilen isimlerle kullanıldığında belli sayı, sayılamayanlarla kullanıldığında belli miktar kavramlıdır. Örneğin:

There are some apples on the tree.

Ağaçta (bir miktar, belli sayıda) elmalar var.

There is some milk in the bottle.

Şişede (bir miktar) süt var.

I've got some sandwiches in the basket.

Sepette sandviçlerim var. (Belli sayıda.)

She's got some money in her pocket.

Cebinde bir miktar parası var.

Olumsuz cümlelerle soru cümlelerinde **some** yerine **any** kullanılır:

There aren't any apples on the tree.

Ağaçta hiç elma yok.

There isn't any tea in the cup.

Fincanda hiç çay yok.

She hasn't got any friends here.

Onun burada hiç arkadaşı yok.

Are there any cows on the farm?

Çiftlikte hiç inek var mı?

No, there aren't any. — Hayır, hiç yok.

Isn't there any milk in the refrigerator?

Buzdolabında hiç süt yok mu?

Yes, there is some. — Evet, bir miktar var.

EXERCISE 12.

Put into English:

1. "Bu sınıfta hiç kız var mı?" "Evet, birkaç tane var."
2. "Mutfakta biraz elmanız var mı?" "Evet, birkaç tane var."
3. Bu kitapta hiç resim yok.
4. Şişede hiç mürekkep yok.
5. Çaydanlıkta hiç çay yok.
6. Odada hiç sandalye yok.
7. Kutunun içinde biraz kibrit var.
8. Ağaçlarda hiç yaprak yok.
9. "Kutuda hiç şeker var mı?" "Evet, biraz var."
10. "Bu derste hiç yeni sözcük var mı?" "Evet, bir miktar var."

TOO — EITHER (de, da)

Türkçedeki **de, da** sözcükleri İngilizce'de **too** sözcüğü ile ifade edilir. Bu sözcük, sadece **olumlu** cümlelerle **olumlu soru** cümlelerinde kullanılır. **Olumsuz** cümlelerle, **olumsuz soru** cümlelerinde aynı işi **either** sözcüğü görür. Cümleleri inceleyelim:

These are pencils, too. — Bunlar **da** kalem.

I am not a tailor, either. — Ben **de** terzi değilim.

They are workers, too. — Onlar **da** işçi.

Are you in the class-room, too? — Siz **de** sınıfta mısınız?

Ayşe isn't in school, either. — Ayşe **de** okulda değil.

Fatma isn't studying, either. — Fatma **da** ders çalışmıyor.

EXERCISE 13.

Put into English:

1. Kutuda bir kırmızı kalem **de** var.
2. Ben **de** aç değilim.
3. Bu hikâye **de** ilginç.

4. Benim de kalemim yok.
5. Fatma da burada yok.
6. Ben de bir öğrenciyim.
7. Onlar da hazır değiller.
8. Ben de hazırım.
9. Benim de bir sözlüğüm yok.
10. Ben de aç değilim.

VERBS (Fiiller)

Fiiller yapısal yönden üç bölümde toplanabilirler. Birinci bölüm, fiillerin **kök** halleridir. Kök haldeki bir fiilin başında ya da sonunda herhangi bir ek bulunmaz; **go, open, shut, see, do, write, clean, touch...** gibi. Kök fiile, fiilin **present** hali denir.

İkinci bölüm, fiillerin **past** biçimleridir. Fiillerin çoğunu bu biçime çevirmek için sonlarına "**ed**" parçacığı; fiil "**e**" harfi ile bitiyorsa, sadece "**d**" konur; **work — worked; open — opened; clean — cleaned; study — studied; laugh — laughed...** gibi.

Düzensiz fiiller (irregular verbs) diye anlandırılan bir kısım fiil, değişik biçimlerde **past** yapılırlar: **go — went; write — wrote; sleep — slept; do — did; have — had...** gibi.

Fiillerin üçüncü biçimi **past participle** diye adlandırılır. Düzenli fiillerin **past participle** biçimleri **past** biçimlerinin aynıdır: **work — worked — worked; open — opened — opened; clean — cleaned — cleaned...** gibi.

Düzensiz fiillerin **past participle** biçimleri, **past** biçimleri gibi düzensizdir. Bunların **present, past** ve **past participle** biçimleri için sırayla birkaç örnek verilirse, bu fiillere **kuralsız** ya da **düzensiz** fiiller denmesinin nedeni anlaşılır:

go — went — gone; see — saw — seen; write — wrote — written;
shut — shut — shut; do — did — done; sleep — slept — slept...

Düzensiz fiillerin alfabetik bir listesi bir sonraki sayfadadır. Düzensiz herhangi bir fiilin **past** ya da **past participle** biçimi bilinmediği zaman bu listeye bakıp öğrenilebilir. Verilecek formüllerde kolaylık sağlamak için, fiillerin **kök hallerini** "**Verb**" sözcüğünün ilk harfi olan

“V”; past biçimlerini “V₂” ve past participle biçimlerini “V₃” sembollerle göstereceğiz :

Düzenli Fiiller (Regular Verbs)			Düzensiz Fiiller (Irregular Verbs)		
Present (V)	Past (V ₂)	P. Participle (V ₃)	Present (V)	Past (V ₂)	P. Participle (V ₃)
open	opened	opened	go	went	gone
clean	cleaned	cleaned	see	saw	seen
work	worked	worked	do	did	done
point	pointed	pointed	put	put	put

IRREGULAR VERBS (Düzensiz Fiiller)

Present (V)	Past (V ₂)	P. Participle (V ₃)	Present (V)	Past (V ₂)	P. Participle (V ₃)
arise	arose	arisen	cling	clung	clung
awake	awoke	awakened	come	came	come
bear	bore	born	cost	cost	cost
bear	bore	borne	creep	crept	crept
beat	beat	beaten	cut	cut	cut
become	became	become	dare	dared	dared
begin	began	begun	deal	dealt	dealt
bend	bent	bent	dig	dug	dug
bet	bet	bet	do	did	done
bind	bound	bound	draw	drew	drawn
bite	bit	bitten	drink	drank	drunk
bleed	bled	bled	drive	drove	driven
blow	blew	blown	eat	ate	eaten
bring	brought	brought	fall	fell	fallen
build	built	built	feed	fed	fed
burst	burst	burst	feel	felt	felt
buy	bought	bought	fight	fought	fought
choose	chose	chosen	find	found	found
cast	cast	cast	fling	flung	flung
catch	caught	caught	fly	flew	flown

Present (V)	Past (V₂)	P. Participle (V₃)	Present (V)	Past (V₂)	P. Participle (V₃)
forbid	forbade	forbidden	run	ran	run
forget	forgot	forgotten	say	said	said
forgive	forgave	forgiven	see	saw	seen
freeze	froze	frozen	seek	sought	sought
get	got	got	shake	shook	shaken
give	gave	given	sell	sold	sold
go	went	gone	send	sent	sent
grind	ground	ground	set	set	set
grow	grew	grown	shave	shaved	shaved
hang	hung	hung	shine	shone	shone
have	had	had	shoot	shot	shot
hear	heard	heard	show	showed	shown
hide	hid	hidden	shrink	shrank	shrunk
hit	hit	hit	shut	shut	shut
hold	held	held	sing	sang	sung
hurt	hurt	hurt	sink	sank	sunk
keep	kept	kept	sit	sat	sat
kneel	knelt	knelt	sleep	slept	slept
know	knew	known	slide	slid	slid
lay	laid	laid	slit	slit	slit
lead	led	led	speak	spoke	spoken
leave	left	left	speed	sped	sped
lend	lent	lent	spend	spent	spent
let	let	let	spin	spun	spun
lie	lay	lain	split	split	split
light	lit	lit	spread	spread	spread
lose	lost	lost	spring	sprang	sprung
make	made	made	stand	stood	stood
mean	meant	meant	steal	stole	stolen
meet	met	met	stick	stuck	stuck
owe	owed	owed	sting	stung	stung
pay	paid	paid	strike	struck	struck
put	put	put	string	strung	strung
quit	quit	quit	swear	swore	sworn
read	read	read	sweep	swept	swept
ride	rode	ridden	swell	swelled	swollen
ring	rang	rung	swim	swam	swum
rise	rose	risen	swing	swung	swung

Present (V)	Past (V ₂)	P. Participle (V ₃)	Present (V)	Past (V ₂)	P. Participle (V ₃)
take	took	taken	wear	wore	worn
teach	taught	taught	weave	wove	woven
tear	tore	torn	wed	wed	wed
tell	told	told	weep	wept	wept
think	thought	thought	wet	wet	wet
throw	threw	thrown	win	won	won
understand	understood	understood	wind	wound	wound
stand	stood	stood	wring	wrung	wrung
wake	woke	woke(n)	write	wrote	written

TENSES (Fiil Zamanları)

Dillerde fiiller, çoğu kez zaman kavramı yüklü olarak kullanılırlar. Zaman kavramı yanısıra, gerektiğinde, **süreklilik** ve **bitmişlik** (tamamlanmışlık) gibi iki kavram da zaman kavramıyla beraber fiillere katılır. Örneğin, "**Gittim**" sözü söylendiğinde, bir eylemin geçmişte yapılmış olduğu ifade edilir. Aynı fiil, "**Gidiyordum**" biçiminde söylenmiş olsaydı, **gitme** eyleminin hem eskiden yapıldığı, hem de **sürekli** olarak yapıldığı belirtilmiş olurdu.

İngilizcede, Türkçede olduğu gibi, üç tane temel zaman vardır. Bunlar, **present** (şimdiki zaman), **past** (geçmiş zaman) ve **future** (gelecek zaman) olmak üzere üç tanedir. Bunlar tek başlarına kullanıldıklarında basit (simple) zamanlar olarak adlandırılırlar. Örneğin, **The Simple Present** (Basit Geniş Zaman), **The Simple Past** (Basit Geçmiş Zaman), **The Simple Future** (Basit Gelecek Zaman).

Bu üç zaman ayrı ayrı **süreklilik** (continuity) kavramını da içerebilirler. Bu durumda, **The Present Continuous** (Sürekli Şimdiki Zaman), **The Past Continuous** (Sürekli Geçmiş Zaman), **The Future Continuous** (Sürekli Gelecek Zaman) fiil zamanları ortaya çıkar. Yine bu üç zaman, **bitmişlik** (perfect) kavramı ile de fiil zamanları oluşturabilir. Bunlara, **The Present Perfect**, **The Past Perfect** ve **The Future Perfect** adları verilir.

Süreklilik ve **bitmişlik** kavramlarının her ikisi birden de basit zamanlarla beraber olabilirler. Bu durumda, **The Present Perfect Con-**

tinuous, The Past Perfect Continuous ve The Future Perfect Continuous bileşik zamanları ortaya çıkar.

Bununla beraber, zaman kavramları ve fiil zamanları her zaman birbirlerini tam karşılamazlar. Bazı kez, Sürekli Şimdiki Zaman gelecek zaman da bildirebilir. Örneğin Türkçede, "Babam yarın Ankara'ya gidiyor" cümlesi Sürekli Şimdiki Zaman ile yapıldığı halde gelecek zaman kavramlıdır.

İstersek, bütün basit ve bileşik zamanlı fiilleri bir tek formülle de gösterebiliriz:

$$\text{Tense} \rightarrow \left\{ \begin{array}{l} \text{Present} \\ \text{Past} \\ \text{Future} \end{array} \right\} \bullet (\text{Perfect}) \bullet (\text{Continuous})$$

Kitaptaki bütün formüllerde olduğu gibi, büyük parantez içindekilerden sadece bir tanesini zorunlu olarak alırsak ve küçük parantez içindekileri de isteğimize göre (ihtiyarî olarak) kullanırsak, yukarıda saydığımız on iki tense'i elde edebiliriz.

Bu yolla oluşturulan fiil zamanlarına, **modals** olarak isimlendirilen **zorunluk, olasılık, beceri, izin** gibi kavramlar da katılabilir.

Kısaca değinilen fiil zamanlarının yapılış ve kullanılış biçimleri ile, beceri, olasılık, izin ve zorunluluk gibi kavramların temel cümlelere nasıl katılacakları ileriki konularda ayrı ayrı incelenecektir.

THE PRESENT CONTINUOUS TENSE 1.

(Sürekli Şimdiki Zaman 1.)

Bu tense, şimdiki zaman'a **süreklilik** kavramı katmakla oluşur. Örneğin Türkçede, "Ahmet koşuyor" dendiğinde, Ahmet'in **şimdi** koşmakta olduğu ve bu eyleme **devam** ettiği belirtilmiş olur. Aynı cümleyi İngilizce olarak söylemek istersek, önce **özne**'yi (subject), sonra **"be"** fiilinin özneye uygun present biçimini (am, is, are) ve fiilin **"ing"** li şeklini kullanırız. Bu tense'in yapısı arka sayfadaki formülde görülebilir:

Subject • $\left\{ \begin{array}{l} \text{am} \\ \text{is} \\ \text{are} \end{array} \right\} \bullet \text{Ving}$

Ne çeşit öznelerin, **be** fiilinin değişik şekilleri olan **am**, **is** ya da **are** fiillerinden hangisini alacağı, daha önceki konularda açıklanmıştır. Bu fiil zamanında da aynı bağıntılar kullanılacaktır. Aşağıdaki örnekleri inceleyelim :

I am working. — Çalışıyorum.

Ayşe is sleeping. — Ayşe uyuyor.

They are playing in the garden. — Onlar bahçede oynuyorlar.

She is cleaning the board. — O, tahtayı temizliyor.

Ayşe and Fatma are eating oranges.

Ayşe ve Fatma portakal yiyorlar.

Bu fiil zamanına **olumsuzluk** kavramı, **be** fiilinden sonra **not** sözcüğü kullanılarak katılır :

I am not working. — Ben çalışmıyorum.

Ayşe isn't sleeping. — Ayşe uyumuyor.

They aren't playing in the garden. — Bahçede oynamıyorlar.

Cümleyi **olumlu soru** yapmak için, **be** fiillerinden gerekli olanı öznenin önüne getirilir :

Am I working? — Çalışıyor muyum?

Is Ayşe sleeping? — Ayşe uyuyor mu?

Are they playing in the garden? — Bahçede oynuyorlar mı?

Olumsuz soru yapmak için, ya **not** sözcüğü **be** fiili ve öznenin sonra kullanılır, ya da **isn't**, **aren't** kısaltmaları öznenin önüne getirilir:

Am I not working? — Ben çalışmıyor muyum?

Isn't Ayşe sleeping? — Ayşe uyumuyor mu?

Aren't they playing in the garden? — Bahçede oynamıyorlar mı?

Olumlu ve olumsuz sorulara **Yes, I am.**, **No, I am not.**, **Yes, she is.**, **No, she isn't.**, **Yes, they are.**, **No, they aren't...** gibi cevaplar verilir.

KERNEL SENTENCES 2 and 3 (Temel Cümleler 2 ve 3)

Fiilleri, anlamları yönünden iki ana bölümde sınıflandırmak gerekir. Bu bölümlerden birincisinin içinde toplanan fiillere **geçişli** (transitive), ikincisinin içinde toplananlara **geçişsiz** (intransitive) fiiller denir.

Geçişli fiiller (transitive verbs), **nesne** (object) alabilen fiillerdir. Örneğin, "Ahmet tahtayı siliyor", "Ben kitap okuyorum", "Siz televizyon seyrediyorsunuz" cümlelerinde **tahta**, **kitap** ve **televizyon** sözcükleri, sırayla **sıl**, **oku** ve **seyret** fiillerinin **nesneleridir**.

Geçişsiz fiiller (intransitive verbs) diye isimlendirilen fiillerin **nesne** (object) alma özellikleri yoktur. Örneğin, "Biz gülüyoruz", "Ahmet gidiyor", "O uyuyor"... gibi cümlelerin içine, geçişli fiillerle yapılan cümlelerde olduğu gibi, **nesneler** koyacak olursak, "Biz hikâyeyi gülüyoruz", "Ahmet sokağı gidiyor"... biçimlerinde yanlış cümleler oluşur.

Geçişsiz fiillerle yapılan cümlelere ikinci tip temel cümle, geçişli fiillerle yapılan cümlelere de üçüncü tip temel cümle ismini vereceğiz.

Bütün temel cümlelerin sonlarına, istendiğinde **zaman**, **yer**, **hal** ve ileriki konularda konusu edilecek kavramları kapsayan **zarflar** konulabilir. Bu zarflar, isteğe göre bir ya da birden fazla olabilir. Şu halde, her temel cümle formülünün sonuna (**Adverb**)_n sembolünü koyabiliriz. Bilindiği gibi, küçük parantez, içindekinin istenirse kullanılacağını, "n" harfi de bu ifadenin gereken sayıda olabileceğini gösterir.

Her üç temel cümle de sonlarına **zarflar** alabildiklerinden, olumlu temel cümle formüllerimizi aşağıdaki şekillerde gösterebiliriz:

$$* \text{KS 1: Subject} \bullet \text{be} \bullet \left\{ \begin{array}{l} \text{Nominal} \\ \text{Adjective} \\ \text{Adv of Place} \\ \text{Prep} \bullet \text{Nom} \end{array} \right\} \bullet (\text{Adverb})_n$$

$$\text{KS 2: Subject} \bullet V_i \bullet (\text{Adverb})_n$$

$$\text{KS 3: Subject} \bullet V_t \bullet \text{Object} \bullet (\text{Adverb})_n$$

*) **KS**, **Kernel Sentence** — Temel Cümle sözcüklerinin baş harfleridir.

THE PRESENT CONTINUOUS TENSE 2.**(Sürekli Şimdiki Zaman 2.)**

Bu fiil kipinin yapılış biçimini **The Present Continuous (1)** konusunda görmüştük. Hem iki, hem üç numaralı temel cümleler **present continuous** zaman kavramlı olarak kullanılabilirler :

KS 2. The cat is sleeping under the table.

Kedi masanın altında uyuyor.

KS 3. The cat is drinking milk under the table.

Kedi masanın altında süt içiyor.

Bu cümlelerden ilki, **geçişsiz** bir fiille yapıldığı için **ikinci** tip bir temel cümle; ikincisi, **milk** (süt) nesnesini alan **geçişli** bir fiille yapıldığı için **üçüncü** tip bir temel cümledir. Her iki temel cümlelerin sonunda birer tane de **yer zarfı** (Adverb of Place) kullanılmıştır.

EXERCISE 14.

Put into English:

1. Çocuklar bahçede oynuyorlar.
2. Ayşe masada oturuyor.
3. Çocuklar okula gidiyorlar.
4. O, ismini yazıyor.
5. Ahmet karatahtayı temizliyor.
6. Erkek çocuklar sıralarında oturuyorlar.
7. Ben bir kedi çiziyorum.
8. Biz uyumuyoruz.
9. "Siz radyoyu dinliyor musunuz?" "Hayır, dinlemiyorum."
10. Öğrenciler öğretmenlerini dinliyorlar.
11. "Ahmet yüzünü yıkıyor mu?" "Evet, yıkıyor."
12. "Annen gazeteyi okuyor mu?" "Evet, okuyor."
13. Annem mutfakta yemek pişiriyor.
14. "Öğretmenler kahve mi içiyorlar?" "Evet, öyle."
15. Kardeşim kahvaltı ediyor. (kahvaltı et. — have breakfast)
16. Öğlen yemeği mi yiyorsunuz?
17. "Öğrenciler ders mi çalışıyorlar?" "Evet, öyle."
18. Annesi öğlen yemeği pişiriyor.
19. "Bebek sütünü içmiyor mu?" "Hayır, içmiyor."
20. Erkek çocuklar bahçede futbol oynuyorlar.

21. Çocuklar sıralarında oturuyorlar.
22. Kızlar konuşup gülüşüyorlar.
23. Fatma patates soyuyor. (soymak — peel)
24. Çocuklar öğlen yemeği yiyorlar.
25. Ben eve gidiyorum.

The Present Continuous Tense ve Soru Sözcükleri :

Birinci tip temel cümlelerde olduğu gibi, ikinci ve üçüncü tip temel cümlelerde de cümleyi oluşturan kesimlerden birisi bilinmezse, bilinmeyen kesimi soran soru sözcüğü ile cümle sorulaştırılır.

Cümlelerin öznesi bilinmediğinde, bilinmeyen özne bir insan ise **who**, cansız ya da hayvan ise **what** soru sözcüğü cümledeki **özne** yerine konur; cümlede başka bir değişiklik yapılmaz. Örneğin :

Who is reading the lesson? — Dersi kim okuyor?

Ayşe is reading the lesson. — Ayşe dersi okuyor.

Who are standing at the blackboard?

Kimler karatahtada duruyor?

Ahmet and Fatma are standing at the blackboard.

Ahmet'le Fatma karatahtada duruyor.

What is coming? — Ne geliyor?

A car is coming. — Bir otomobil geliyor.

Cümlelerin öteki öğelerinden olan **nesneyi** (object) sormak için, öz-nede olduğu gibi, nesne insan ise **who** (resmî yazı ve konuşmalarda "whom"), nesne hayvan ya da cansız ise **what** soru sözcükleri kullanılır. Fakat sorulaştırmada, bu kez yardımcı fiil durumunda bulunan **am**, **is**, **are** ile **öznenin** aralarında yer değiştirmeleri gerekir :

What is Ayşe reading? — Ayşe ne okuyor?

She is reading a newspaper. — Bir gazete okuyor.

Who are you helping? — Kime yardım ediyorsunuz?

I am helping Fatma. — Fatma'ya yardım ediyorum.

What am I drinking? — Ben ne içiyorum?

You are drinking water. — Su içiyorsunuz.

Cümledeki **yer zarfını** sormak için **where** (nerede, nereye) soru sözcüğü kullanılır ve yine **özne** ile **yardımcı fiil** aralarında yer değiştirir:

Where are you going? — Nereye gidiyorsunuz?

I am going home. — Eve gidiyorum.

Where is she standing — O nerede ayakta duruyor?

She is standing in the corner. — Köşede ayakta duruyor.

Temel cümledeki **fiilin** bilinmemesi durumunda, **"what do"** (ne yap) sözcükleri kullanılır. Yine, **özne** ile **yardımcı fiil** yer değişir:

What are you doing? — Ne yapıyorsunuz?

I am cleaning the board. — Tahtayı temizliyorum.

What is Ayşe doing? — Ayşe ne yapıyor?

She is sleeping. — Uyuyor.

What am I doing? — Ben ne yapıyorum?

You are teaching English. — Siz İngilizce öğretiyorsunuz.

İngilizcede bazı fiiller **continuous** (süreklilik kavramlı) **tense**'lerde kullanılmaz. Aynı kavram **Simple Present** ve **Simple Past Tense** ile ifade edilir. Örneğin:

Onu görüyorum. — **I see her.**

Onu biliyorum. — **I know it.**

Onu anlıyorum. — **I understand it.**

Continuous Tense'lerde kullanılmayan fiillerin bir listesi aşağıdadır:

adore, be annoyed, believe, care, consist of, contain, feel (that), be fond of, forget, forgive, desire, hate, hear, know, like, love, mean, matter, notice, recognize, recall, refuse, recollect, possess, remember, see, smell, seem, signify, suppose, think (that), trust, be pleased, understand, want, wish.

EXERCISE 15.

Put into English:

1. "Erkek çocuklar nerede oynuyorlar?" "Bahçede oynuyorlar."
2. "Ahmet nereye gidiyor?" "Eve gidiyor." "Okula gidiyor?"
3. "Öğrenciler ne yapıyorlar?" "Ders çalışıyorlar."
4. "Kedi nerede uyuyor?" "Sobanın yanında uyuyor."
5. "Çocuklar ne taşıyorlar?" "Sandalye taşıyorlar."
6. "Fatma ne yiyor?" "Bir elma yiyor."

7. "Kimler okuldan geliyor?" "Ahmet'le Fatma okuldan geliyor."
8. "Kim pencereyi açıyor?" "Özgür pencereyi açıyor."
9. "Annen ne yapıyor?" "Pasta yapıyor."
10. "Orada ne yapıyorsun?" "Televizyon seyrediyorum."
11. "Fatma'ya kim yardım ediyor?" "Ahmet yardım ediyor."
12. "Ahmet kime yardım ediyor?" "Fatma'ya yardım ediyor."

CAN (Beceri, İzin)

Tenses konusunda değinilen **modal** sözcüklerinden bir tanesi **can** sözcüğüdür. Bu sözcük, fiillere **beceri** ya da **izin** kavramı katar. Aynı kavramlar Türkçe fiillere **..ebilmek, ...abilmek** ekleri ile katılırlar. "**can**" sözcüğü hem **Simple Present** (geniş zaman), hem **Present Continuous** (sürekli şimdiki zaman), hem de **Future** (gelecek zaman) kavramlıdır. Örneğin :

I can open the window. — Pencereyi açabilirim.
(Ya da açabiliyorum.)

I cannot touch the apples. — Elmalara dokunamam.
(Ya da dokunamıyorum.)

I can do it tomorrow. — Onu yarın yapabilirim.

Bu yardımcı fiille yapılan cümleleri **olumsuz** yapmak için, **can**'den sonra **not** getirmek; **soru** yapmak için **can** fiili ile **özne**'nin yerlerini değiştirmek gerekir. "**can**" ile "**not**" kısaltılarak **can't** biçiminde de söylenebilir. Kısaltılmadıkları durumda **can** ile **not, cannot** şeklinde beraber yazılır.

"**can**" fiili, ikinci ve üçüncü tip temel cümlelerin her ikisinde de kullanılır. Temel cümlelerin değişik kesimlerini sormak için, yine **who, what, where...** sözcüklerinden yararlanılır. Aşağıdaki cümleleri inceleyelim:

Ayşe can speak English. — Ayşe İngilizce konuşabilir.

Can you eat ten apples? — On elma yiyebilir misin?

No, I can't. — Hayır, yiyemem.

Can I write it on the blackboard? — Onu tahtaya yazabilir miyim?

Yes, you can. — Evet, yazabilirsin.

Can I help you? — Size yardım edebilir miyim?

Yes, **thank you**. — Evet, teşekkür ederim.

Where **can I find it**? — Onu nerede bulabilirim?

You **can find it in the cupboard**. — Onu dolapta bulabilirsiniz.

EXERCISE 16.

Put into English:

1. Pencereyi açamıyorum.
2. "Yüzebilir misin?" "Evet, yüzebilirim."
3. "Pastayı kesebilir miyim?" "Evet, lütfen."
4. Kuşlar uçabilir.
5. "Kızlar futbol oynayabilirler mi?" "Hayır, oynayamazlar."
6. Ayşe masayı kaldıramaz.
7. Şimdi eve gidemeyiz.
8. Bir bebek gazete okuyamaz.
9. "Bahçede oynayabilir miyiz?" "Evet, oynayabilirsiniz."
10. Onu sana yarın verebilirim.
11. Bu sözcüğü kim karatahtaya yazabilir?
12. Nerede bir çek bozdurabilirim?
13. "Bu dersi kim okuyabilir?" "Ben okuyabilirim."
14. "Öğretmeni nerede bulabilirim?" "Onu öğretmenler odasında bulabilirsiniz."
15. Bu dersi anlayamıyorum.
16. Yeni sözcükleri hatırlayamıyorum.
17. Bu sözcükleri karatahtaya yazabilir misin?
18. Onu sana veremem.
19. İnsanların isimlerini hatırlayamıyorum.
20. Size nasıl yardım edebilirim?
21. Kaleminizi ödünç alabilir miyim?
22. Bu egzersizleri daha sonra yapabilirim.
23. Bagajımı burada bırakabilir miyim?
24. Bu akşam sinemaya gidemem.
25. Ağaçta hiç elma görebiliyor musun?

TOO — VERY

Türkçedeki **çok** sözcüğünün karşılığı olarak kullanılan bu iki sözcükten ilki **gereğinden çok**, ikincisi sadece **çok** anlamındadır. Örneğin Türkçede, "O çok şişman" ve "O çok güzel" cümlelerinden ilkinde

kullanılan **çok** sözcüğü, İngilizcede **too** sözcüğü ile, ikincisinde kullanılan **çok** sözcüğü, **very** sözcüğü ile ifade edilir:

Fatma is too fat. — Fatma çok şişman (gereğinden çok).

Sema is very beautiful. — Sema çok güzel.

I can't answer these questions. They are too difficult.

Bu sorulara cevap veremiyorum. Onlar çok güç.

EXERCISE 17.

Put into English:

1. Bu hikâye çok ilginç.
2. Bu kalem çok küçük. Yazamıyorum.
3. Bu oda fazla büyük.
4. Kız kardeşim henüz okuyamıyor. O çok küçük.
5. Bu eti yiyemem. Çok tuzlu.
6. Ayşe sütünü içemiyor. Çok sıcak.
7. Bu portakalları satın alamam. Onlar çok pahalı.
8. Bu ayakkabılar çok küçük. Onları giyemiyorum.
9. Bu oda çok temiz.
10. Çalışmıyorum. Çok yorgunum.

THE PRESENT PERFECT TENSE

Ahmet okula gitti., Biz ödevimizi yaptık., Dışarı çıktılar., Bebek uyudu., cümlelerinden ilkinde Ahmet'in konuşulan anda evden çıkmış durumda olduğu, ikincisinde ödevin konuşulan anda hazır olduğu, üçüncüsünde konusu edilen kişilerin konuşulan anda dışarda oldukları, sonuncusunda ise bebeğin konuşulan anda uyumakta olduğu anlatılmak istenmektedir.

Verilen bu cümlelere, **geçmiş zaman** kavramlı zarflar eklenecek olursa, ilk anlamlarını tümüyle yitirdikleri görülür. Örneğin, "Ahmet dün okula gitti" dendiğinde, cümlelerin konuşulan anla hiç bir ilişkisi kalmaz. Öyle ki, bu cümleyi kullandığımız sırada Ahmet yanımızda bile olabilir. Halbuki, "Ahmet okula gitti" cümlesinde Ahmet'in yanımızda olması olanak dışıdır.

İngilizcede, şimdiki zaman ile ilgili olan türde anlatım biçimi **The Present Perfect Tense** ile ifade edilir. Bu tense'in kuruluşunda **subject**;

have ya da **has** yardımcı fiilleri ve ana fiilin üçüncü şekli olan **past participle** biçimi kullanılır. **He, she, it** zamirleri ve **tekil** özneler **has**; geriye kalan bütün özneler **have** yardımcı fiilini alırlar. Bu tense'in yapısı aşağıdaki formülde görülebilir:

$$\text{Subject} \bullet \left\{ \begin{array}{l} \text{have} \\ \text{has} \end{array} \right\} \bullet V_s \bullet (\text{Object}) \bullet (\text{Adverb})_n$$

Kullanılan ana fiilin **intransitive** ya da **transitive** olması durumunda, ikinci ve üçüncü tip temel cümleler bu tense'le de kurulabilir. Cümleleri inceleyelim:

Ahmet has gone to school. — Ahmet okula gitti.

(Şimdi yolda, ya da okulda.)

I have done my homework. — Ev ödevimi yaptım.

(Şimdi yapmış durumdayım.)

We have cleaned the blackboard. — Karatahtayı temizledik.

(Şimdi karatahta temizlenmiş durumda.)

The cat has eaten the meat. — Kedi eti yedi.

(Şimdi et kendinin midesinde.)

Have you put the eggs in the refrigerator?

Yumurtaları buzdolabına koydun mu?

(Şimdi onlar buzdolabında mı?)

a. **The Present Perfect Tense** ile kullanılan zaman zarflarının bu tense'in genel anlamına uygun olması gerekir. Bu yüzden, dün, geçen gün, iki gün önce, bir sene önce, evvelki gün gibi kesin olarak geçmiş zaman bildiren zaman zarfları bu tense ile **kullanılmaz**. Fakat, **today** — bugün; **this week** — bu hafta; **this month** — bu ay; **this morning** — bu sabah... gibi zaman zarfları, konuşurken verilen zaman dışına çıkılmamışsa kullanılabilir:

I haven't seen Fatma today. — Fatma'yı bugün görmedim.

Have you studied English this week?

Bu hafta İngilizce çalıştınız mı?

b. Türkçede "henüz" ya da "daha" sözcükleriyle ifadelendirilebilen **yet** sözcüğü de, bu tense ile olumsuz cümlelerle soru cümlelerinde kullanılabilir:

The baby hasn't slept yet. — Bebek daha uyumadı.

Has the postman come yet? — Postacı (henüz) geldi mi?

Olumlu cümlelerde, **yet** sözcüğü yerine “bir müddet önce”, “demin” anlamlarına gelen **already** sözcüğü kullanılır. “yet” sözcüğünün yeri sadece cümlelerin sonu olmasına karşın, **already** sözcüğü ana fiilden önce de kullanılabilir :

We have already cleaned the house.

Biz bir müddet önce evi temizledik.

(Ya da “Biz evi temizledik bile.”)

She has already written two letters.

O bir müddet önce iki mektup yazdı.

c. **The Present Perfect** fiil kipi ile kullanılan zaman kavramlarından bir diğeri de **since** ve **for** edatlarıyla oluşturulan zaman kavramlarıdır. Örneğin, **since Sunday** — pazardan beri; **since 1970** — 1970’den beri; **since two o’clock** — saat ikiden beri; **since last week** — geçen haftadan beri...

“since” edatı geçmişte bildirilen belirli bir zaman’dan beri anlamı taşıırken, **for** edatı **five minutes** — beş dakika; **two hours** — iki saat; **three weeks** — üç hafta; **five years** — beş sene... gibi zaman ölçüleri bildiren sözcüklerle kullanılır. Örneğin :

I haven’t seen Fatma since Sunday.

Fatma’yı pazardan beri görmedim.

I haven’t seen Fatma for three days.

Fatma’yı üç gündür görmedim.

They haven’t cleaned this room for a week.

Bir haftadır bu odayı temizlemediler.

The policeman hasn’t slept for 24 hours.

Polis yirmi dört saattir uyumadı.

ç. Bir eylem, konuşulan ana kadar birkaç kez tekrarlanmışsa, **The Present Perfect Tense** kullanılabilir :

I have read that book several times.

O kitabı birkaç kez okudum.

You have always made the same mistake.

Hep aynı yanlışlığı yaptınız.

Birinci tip temel cümlelerle de The Present Perfect Tense kullanılabilir. Bu uygulamada, cümlelerde kullanılan **be** fiili ana fiil olduğundan, bu fiilin past participle (V_3) biçimi olan **been** kullanılır :

Have you been here before? — Burada daha önce bulundunuz mu?
Have you ever been to İstanbul? — Hiç İstanbul'da bulundunuz mu?

Have you been to the cinema this week?

Bu hafta sinemada bulundunuz mu? (Gittiniz mi?)

I have been to London several times.

Birkaç kez Londra'da bulundum.

Yukardaki ilk üç soruya genellikle **Yes, once** — Evet, bir kez., **No, never** — Hayır, hiç., **Yes, often** — Evet, sık sık.. biçimlerinde cevaplar verilir.

The Present Perfect Tense ile yapılan temel cümleleri sorulaştırmak için, **have** ya da **has** yardımcı fiilleri öznenin önüne getirilir :

Have you done your homework? — Ev ödevinizi yaptınız mı?
Yes, I have. — Evet, yaptım. **No, I haven't.** — Hayır, yapmadım.
Has she had breakfast yet? — O henüz kahvaltı etti mi?
Yes, she has. — Evet, etti. **No, not yet.** — Hayır, henüz değil.

Cümlelerin değişik öğelerini sormak için, bildiğimiz **soru sözcükleri** kullanılır :

Who has come? — Kim geldi?

Fatma has come. — Fatma geldi.

What have you written? — Ne yazdın?

I have written the new words. — Yeni sözcükleri yazdım.

Where has he gone? — O nereye gitti?

He's gone to bed. — Yatağa gitti. (Yattı.)

EXERCISE 18.

The Present Continuous ile yapılmış cümleleri, The Present Perfect Tense'e çeviriniz:

1. They are going home.
2. She isn't reading the book.
3. They are working in the garden.

4. I am doing my homework.
5. Are you counting the desks?
6. They are picking flowers.
7. She is jumping into the water.
8. She is eating an apple.
9. Ahmet is sitting at the table.
10. He is taking off his coat.

EXERCISE 19.

Put into English:

1. Hizmetçi döşemeyi yıkadı.
2. "Silgimi kim aldı?" "Onu Fatma aldı."
3. "Bugün neredeydin?" "Dişçideydim."
4. "Ahmet imtihanı geçti mi?" "Evet, geçti."
5. Bir aydır buraya yağmur yağmadı.
6. "Ellerini yıkadın mı?" "Evet, yıkadım."
7. Henüz bu dersi yapmadık.
8. Sandalyeleri boyadın mı?
9. Babam henüz gazetesini okumadı.
10. Ahmet aç değil. Üç sandviç yedi.
11. Ev ödevini nerede yaptın?
12. Ona daha telefon etmedim.
13. Daha zil çalmadı.
14. Bir kilo elma satın aldım.
15. "Ankara'da daha önce bulundunuz mu?" "Evet, bir kez."
16. "Silgimi buldun mu?" "Hayır, bulmadım."
17. "Bu kahveyi kim yaptı?" "Fatma yaptı."
18. "Bütün parayı harcadın mı?" "Hayır, harcamadım."
19. "Kahvaltını ettin mi?" "Hayır, henüz değil."
20. "Çayına hiç şeker koydun mu?" "Hayır, koymadım."
21. Bebek bir miktar süt içti.
22. Ayşe eve geldi.
23. "Ne yaptın?" "Bu egzersizleri bitirdim."
24. "Onu nerede buldun?" "Masanın altında buldum."
25. Son haberleri duydun mu?
26. Hiç Amerika Birleşik Devletlerinde seyahat ettiniz mi?
27. O filmi daha önce gördüm. (O filmi daha önce görmüş durumdayım.)
28. O romanı birkaç kez okudum.

29. Bu egzersizi henüz bitirmedim.

30. "Bu egzersizi bitirdin mi?" "Evet, bitirdim."

STILL — YET (Hâlâ — henüz)

İngilizcedeki **still** sözcüğü, Türkçedeki **hâlâ** sözcüğünün yerini tutar. İngilizce'de zaman bildiren sözcükler (Adverbs of Time) genellikle cümlelerin sonunda, bazan da başında bulunduğu halde **still** sözcüğü **fillin önünde** kullanılır :

Ahmet is still sleeping. — Ahmet hâlâ uyuyor.

Are you still studying? — Hâlâ çalışıyor musun?

The boys are still playing in the garden.

Çocuklar hâlâ bahçede oynuyorlar.

"**yet**" sözcüğü Türkçede **henüz daha** bazan da **hâlâ** anlamına gelirse de, İngilizcede yalnız **olumsuz** cümlelerle **soru** cümlelerinde kullanılır ve cümlelerin sonuna konur:

The teacher isn't reading the lesson yet.

Öğretmen henüz dersi okumuyor.

We aren't studying yet. — Henüz çalışmıyoruz.¹

They aren't here yet. — Henüz [daha] burada değiller.

She hasn't done her homework yet.

O daha ev ödevini yapmadı.

EXERCISE 20.

Put into English:

1. Kahvaltı henüz hazır değil.
2. Ahmet'le Mehmet henüz okulda değiller.
3. Bebek henüz uyumadı.
4. Ayşe hâlâ televizyon seyrediyor.
5. "O hâlâ ne yapıyor?" "Kahvaltı ediyor."
6. Hâlâ çalışıyoruz.
7. Kardeşim henüz yürüyemiyor.
8. Fatma hâlâ yatakta.
9. Bazı öğrenciler daha (hâlâ) İngilizce okuyamıyorlar.
10. Dağlarda hâlâ bir miktar kar var.

TAG QUESTIONS (Değil mi?)

İngilizcede, Türkçedeki gibi bir tek biçimde “değil mi?” demek mümkün değildir. Bir cümlenin sonuna “değil mi?” sorusunu koymak için, önce **olumlu** ya da **olumsuz** bir cümle yapılır. Cümle **olumlu** ise, **olumsuz** bir soru eki; cümle **olumsuz** ise, **olumlu** bir soru eki kullanılır. Soru eki, kullanılmış olan cümlenin **tense** ve **öznesine** uyar. Aşağıdaki cümleleri inceleyelim:

You are a student, aren't you? — Bir öğrencisiniz, değil mi?
Olumlu Olumsuz

You aren't a student, are you? — Bir öğrenci değilsiniz, değil mi?
Olumsuz Olumlu

Ayşe is in the class-room, isn't she?
Ayşe sınıfta, değil mi?

Yes, she is. — Evet, öyle.

Cevabının **evet** olacağı tahmin edilen sorular için;
olumlu cümle, olumsuz soru
cevabının **hayır** olacağı tahmin edilen sorular için;
olumsuz cümle, olumlu soru

kullanılır:

You have done your homework, haven't you?
Ev ödevinizi yaptınız, değil mi?
Yes, I have. — Evet, yaptım.

They aren't playing in the garden, are they?
Onlar bahçede oynamıyorlar, değil mi?
No, they aren't. — Hayır, oynamıyorlar.

You can answer these questions, can't you?
Bu sorulara cevap verebiliyorsunuz, değil mi?
Yes, I can. — Evet, verebiliyorum.

İlerdeki konularda öğrenilecek olan tense'lerde de aynı yöntem uygulanır:

You know her, don't you?
Onu tanıyorsun, değil mi?

Yes, I do. — Evet, tanıyorum.

You didn't come to school yesterday, did you?

Dün okula gelmedin, değil mi?

No, I didn't. — Hayır, gelmedim.

EXERCISE 21.

Put into English:

1. "Ahmet kapıda, değil mi?" "Evet, kapıda."
2. Arkadaşlarınız okulda, değil mi?
3. Senin üç erkek kardeşin var, değil mi?
4. Bu sandalyeleri taşıyabilirsiniz, değil mi?
5. Fransızca konuşamazsın, değil mi?
6. "Bir bisikletiniz yok, değil mi?" "Hayır, yok."
7. Öğrenciler çalışıyorlar, değil mi?
8. Basketbol oynayabilirsiniz, değil mi?
9. Ayşe henüz okula gelmedi, değil mi?
10. Kitabı satın aldın, değil mi?
11. Hazırsınız, değil mi?
12. Bu alıştırmaları yapabiliyorsunuz, değil mi?
13. Haklıyım, değil mi?
14. Bu çiçekler güzel, değil mi?
15. Derslerine çalışmadın, değil mi?
16. Mektubu postaya attın, değil mi?

MANY — MUCH — A LOT OF

Yukardaki sözcüklerin hepsi Türkçedeki **çok** sözcüğünün karşılığı olduğu halde, bu sözcükler İngilizce cümlelerde değişik biçimlerde kullanılırlar. "**many**" sözcüğü, **sayılabilen çoğul** isimlerle **olumsuz** cümlelerde ve **soru** cümlelerinde; **much** sözcüğü **sayılamayan** isimlerle ve yine **olumsuz** cümlelerle **soru** cümlelerinde kullanılır. **Olumlu** cümlelerde her ikisi yerine de **a lot of**, sözcük topluluğunu kullanmak gerekir:

I haven't got many books. — Benim çok kitabım yok.

Have you got much money? — Çok paran var mı?

There are a lot of books in the library.

Kütüphanede bir hayli kitap var.

A rich man has got a lot of money.

Zengin bir adamın çok parası vardır.

There aren't many boys in this class-room.

Bu sınıfta çok erkek çocuk yok.

There isn't much sugar in the box.

Kutuda çok şeker yok.

Are there many pictures in this book?

Bu kitapta çok resim var mı?

"many" sözcüğü cümlelerin öznesindeyse, olumlu cümlelerde de kullanılır:

Many people think so. — Çok kişiler böyle düşünür.

EXERCISE 22.

Put into English:

1. Kavanozda çok reçel var.
2. Ağaçta çok elma yok.
3. Ayşe çok kiraz yedi.
4. Dağlarda çok kar yok.
5. Bu derste çok soru var.
6. "Çok reçel yemedin, değil mi?" "Hayır, çok yemedim."
7. Buzdolabında çok süt yok.
8. Bahçemizde çok çiçeğimiz var.
9. Çok kahve içtin, değil mi?
10. Babam bana çok para verdi.
11. Bavulumda çok gömleğim yok.
12. "Çok et satın aldın mı?" "Hayır, çok satın almadım."
13. "Bahçede çok öğrenci var mı?" "Hayır, çok yok."
14. Öğrenciler bir hayli yeni sözcük öğrendiler.
15. "Bu derste çok yeni sözcük var mı?" "Hayır, çok yok."

(ONLY) A FEW — (ONLY) A LITTLE

Bu sözlerden **(only) a few** — (sadece) bir kaç, **(only) a little** — (sadece) biraz anlamındadır. Bir önceki konuda olduğu gibi, sayılabilen çoğul isimlerle **(only) a few**, sayılamayan isimlerle **(only) a little** sözleri kullanılır:

I have got (only) a few books.

(Sadece) birkaç kitabım var.

She has drunk (only) a little milk.

O (sadece) biraz süt içti.

EXERCISE 23.

Put into English:

1. Onun bu okulda sadece birkaç arkadaşı var.
2. Sadece biraz porakal suyu içebilirim.
3. Bu derste sadece birkaç yeni sözcük var.
4. Bizim caddede sadece birkaç dükkân var.
5. Kutuda sadece birkaç tablet var.
6. Bu sınıfta sadece birkaç sıra var.
7. Sadece biraz kavun yiyebilirim.
8. Buzdolabında sadece biraz peynir var.
9. Sadece biraz et yedim.
10. Defterine sadece birkaç sözcük yazdı.

HOW MUCH — HOW MANY

“Ne kadar?” ve “kaç tane?” soru sözcükleri ile Türkçeleştirilebilen bu sözlerden ilki **sayılamayan** isimlerle, ikincisi **sayılabilen** isimlerle kullanılır:

How much milk has the baby drunk?

Bebek ne kadar süt içti?

How many eggs has Özgür eaten?

Özgür kaç tane yumurta yedi?

EXERCISE 24.

Put into English:

1. “Ne kadar paranız var?” “Yirmi beş liram var.”
2. “Kaç tane erkek kardeşiniz var?” “İki tane var.”
3. “Bir kibrit kutusunda kaç tane kibrit var?”
“Kırk tane var.”
4. “Bu odada kaç pencere var?” “Dört tane var.”
5. “Bu sınıfta kaç öğrenci var?” “Elli tane var.”

6. "Bu derste kaç egzersiz var?" "Dört tane var."
7. "Bugün ne kadar süt satın aldın?" "Bir litre satın aldım."
8. "Ayşe bugün kaç gömlek yıkadı?" "Üç tane yıkadı."
9. "Kompozisyonumda kaç yanlış buldunuz?"
"Üç tane buldum."
10. "Çayına ne kadar şeker koydunuz?"
"İki kesme şeker koydum."

THE FUTURE (Gelecek Zaman)

İngilizcede gelecek zaman kavramı söze birkaç şekilde yansıtılır. Bunlardan birincisi, daha önceki konularda değinilen **The Present Continuous** fiil zamanıdır. Bu fiil zamanının sonunda, **tomorrow** — yarın, **next week** — gelecek hafta, **in a few minutes** — birkaç dakika sonra, **tomorrow night** — yarın gece... gibi gelecek zaman kavramlı sözler bulunursa, **The Present Continuous Tense** (Sürekli Şimdiki Zaman) ile yapılan cümleler gelecek zaman kavramlı olurlar:

She is coming here in a few minutes.

Birkaç dakika sonra buraya geliyor.

I am going to Ankara tonight.

Bu gece Ankara'ya gidiyorum.

We are not playing football in the afternoon.

Öğlenden sonra futbol oynamıyoruz.

We are leaving today. — Bugün ayrılıyoruz.

be going to :

The Present Continuous ile yapılan gelecek zaman anlatımı yanı sıra, gelecek zamanda yapılacak bir eylem * dış koşullara bağlı değilse, önceden tasarlanmışsa, bir niyeti belirtiyorsa, eylemin güçlü bir olasılığı varsa, ya da yakın bir gelecekte olması bekleniyorsa:

Subject • be • going • to • V • (Obj) • (Adverb)_n

biçimi kullanılır. Bilindiği gibi, formüldeki "be" fiili **am, is, are** yar-

*) Ahmet gelince ders çalışacağız., Hasan, çalışırsa başaracak.. gibi cümlelerde gelecekte yapılacak olan "çalışma" ve "başarma" eylemleri dış koşullara bağlıdır.

ENGLISH WORKBOOK

dımcı fiillerinden özneye göre gerekli olanı temsil etmektedir. Örnekleri inceleyelim:

We are going to build a garage here.

Buraya bir garaj inşa edeceğiz. (Bu işi yapmağa karar verdik)

She is going to write a letter.

Bir mektup yazacak. (Bu eylemi yapmağa niyetli.)

I am going to post these letters.

Bu mektupları postaya atacağım. (Bu işi yapmağa niyetliyim.)

What are you going to do in the afternoon?

Öğleden sonra ne yapacaksınız? (Niyetiniz ne?)

EXERCISE 25.

Aşağıdaki cümleleri "going to" biçimini kullanarak İngilizceye çeviriniz:

1. Kedi eti yiyecek.
2. Bu dersi yarın bitireceğiz.
3. Öğlen yemeğinde ne yiyeceğiz?
4. Dersi Ayşe okuyacak.
5. Defterlerimize ne yazacağız?
6. Sorulara kim cevap verecek?
7. Kara tahtayı kim temizleyecek?
8. Öğleden sonra İngilizce çalışacağız.
9. Kedi ağaca tırmanacak.
10. Yeni bir araba satın alacağız.
11. Öğretmen bazı sorular soracak.
12. Ev ödevimizi ne zaman yapacağız?
13. Annen pasta yapacak mı?
14. Çayı ne zaman yapacaksın?
15. Biraz sonra pastayı keseceğim.
16. "Onlara yardım edecek misin?" "Evet, edeceğim."
17. Öğretmen bize bir hikâye anlatacak.
18. Öğleden sonra hava sıcak olacak.
19. Yarın başka bir rapor yazacağım.
20. Size bazı sorular soracağım.

MY — MINE, YOUR — YOURS, HIS — HIS etc.

a. **Genitives** konusunda, **my** — benim; **your** — sizin; **his, her, its** — onun; **our** — bizim; **their** — onların; **Ahmet's** — Ahmet'in sözcüklerinin, isimlerin önünde birer belirten olarak kullanıldıklarını görmüştük. Örneğin :

my pencil — (benim) kalemim; **your book** — (sizin) kitabınız;
her brother — (onun) kardeşi; **his house** — (onun) evi;
its ears — (onun) kulakları; **our bags** — (bizim) çantalarımız;
their desks — (onların) sıraları; **Ayşe's basket** — Ayşe'nin sepeti...

Bu biçimde oluşturulan **isim kavramları** (nominals), daha önce verdiğimiz her tip temel cümlede kullanılabilir:

My pencil is on the desk. — Kalemim sıranın üzerinde. (Subject)
 I am going to borrow **her pencil**.

Onun kalemini ödünç alacağım. (Object)

He is **my friend**. — O benim arkadaşımdır. (Sub . be . Nom)

Cümlelerde geçen isimlerin kimlere ait olduklarını sormak için, **whose** soru sözcüğü kullanılır. Bu sözcük, cümleye girdiğinde, yardımcı fiillerle özneler, aralarında yer değiştirirler:

This is Ahmet's book. — Bu Ahmet'in kitabı.

Whose book is this? — Bu kimin kitabı?

Bu şekilde, **whose** sözcüğü isimlerin önüne gelerek sorular oluşturur:

Whose book — Kimin kitabı? **Whose brother?** — Kimin kardeşi?

Genitive'i soran bu sözcük, temel cümlelerin değişik kesimlerinde bulunan isimlerin kimlere ait olduklarını soruşturmak için kullanılır:

Whose pencil are you going to borrow?

Kimin kalemini ödünç alacaksın?

Whose sister is going to write the letter?

Kimin kardeşi mektubu yazacak?

Whose friend is he? — O kimin arkadaşı?

Bu sorulara bilinen şekilde cevaplar verilir:

Whose pencil are you sharpening?

Kimin kalemini açıyorsun?

(I am sharpening) Ahmet's pencil.

Ahmet'in kalemini (açıyorum).

Yukardakilerden biraz değişik bir biçimde, **whose** sözcüğü tek başına da cümle başına getirilebilir:

Whose is that desk? — Şu sıra kimin?

It is mine. — O benim.

Whose are those oranges? — Şu portakallar kimin?

They are Ayşe's — Onlar Ayşe'nin.

b. Türkçedeki benim, senin, onun, bizim... sözcükleri, değişik yapıda iki ayrı cümlede kullanılabilir. Örneğin:

Bu benim kitabım. Bu kitap benim.

Görüldüğü gibi, her iki cümlede bulunan "**benim**" sözcükleri yapısal yönden aynıdır. Oysa İngilizcede, "Bu benim kitabım" dediğimizde "This is **my** book", "Bu kitap benim" dediğimizde "This book is **mine**" biçimini kullanırız. Türkçe'deki **benim(dir)**, **sizin(dir)**, **onun(dur)** ... sözcükleri için, İngilizce'de sırayla, **mine**, **yours**, **his**, **hers**, **its**, **ours**, **theirs**, **Ayşe's** sözcükleri kullanılır. Şu halde:

Bu benim kitabım. — This is my book.

Bu kitap benim. — This book is mine.

Bunlar onların elmaları. — These are their apples.

Bu elmalar onların. — These apples are theirs.

Ahmet'in, Ayşe'nin gibi sözcüklerle yapılan cümlelerde bir değişiklik olmaz:

This is Ahmet's book. — Bu Ahmet'in kitabı.

This book is Ahmet's — Bu kitap Ahmet'in.

c. Mine, yours, his, hers, its, ours, theirs, Ahmet's sözcükleri, benimki, seninki (sizinki), onunki, bizimki, onlarınki, Ahmet'inki... anlamlarında da kullanılır:

My book is on the table. Where is yours?

Benim kitabım masanın üzerinde. Seninki nerede?

My mother is ill. How is yours?

Benim annem hasta. Seninki nasıl?

EXERCISE 26.*Put into English:*

1. "Bu kimin kalemi?" "Benim."
2. "Şunlar kimin koyunları?" "Çiftçinin."
3. "Bu gömlek kimin?" "Onun."
4. "Bu kimin bileti?" "Jack'in."
5. "Bunlar bizim sandviçlerimiz mi?" "Hayır, çocukların."
6. "Bu kep kimin?" "Fatma'nın."
7. "Annen evde mi?" "Evet, evde."
8. "Bu kimin sözlüğü?" "Bizim."
9. "Kimin kitapları burada?" "Çocukların kitapları."
10. Bu kitap Ayşe'nin; senin değil.

IMPERATIVE (Emir Kipi)

İngilizcede emirler, fiillerin yalın halleri kullanılarak yapılırlar:

Go! — Git! Write! — Yaz! Open! — Aç! Close! — Kapa!

Olumsuz emirler vermek için, yalın haldeki fiillerin önüne **"Do not"** sözcükleri, ya da bu sözcüklerin kısaltılmış biçimi olan **"Don't"** bileşiği konur:

Don't go! — Gitme! Don't write! — Yazma!

Don't clean! — Temizleme! Don't touch! — Dokunma!

Bu fiillere, gereğine göre, nesne, yer zarfı, zaman zarfı... gibi kavramlar da katılabilir:

Go to the door! — Kapıya git!

Don't write the lesson now! — Dersi şimdi yazma!

Clean it again! — Onu tekrar temizle!

Be here at nine o'clock! — Saat dokuzda burada ol!

Don't be late! — Geç kalma!

Birinci ve üçüncü kişiler için **"Let somebody V"** biçimi kullanılır. Bu dilsel yapı bir emirden çok bir öneridir:

Let me go. — Gideyim. Let us study. — Çalışalım.

"Let us" çoğu kez kısaltılarak söylenir:

Let's do these exercises again.

Bu egzersizleri yeniden yapalım.

Bunların olumsuzları için fiilden önce **"not"** kullanılır:

Let's not go. — Gitmeyelim.

EXERCISE 27.

Put into English:

1. Buraya gel!
2. Sınıfta oynamayın!
3. Pencere! kapa!
4. Işıkları aç!
5. Işıkları söndürme!
6. Ev ödevini evde yap!
7. Biletlerin parasını öde!
8. Bu mektupları daktilo et!
9. Pijamanı giy!
10. Beni dinle!
11. Ceketini çıkar!
12. Oturunuz!
13. Çiçeklere dokunmayınız!
14. Bana yardım et!
15. Derslerini çalış.
16. Bu akşam Ahmet'i çağır!
17. Şu gazeteyi okuyayım.
18. Bu gece televizyon seyretmeyelim.
19. Onları tekrar sayayım.
20. Eve geç gelme!

THE SIMPLE PRESENT TENSE (Geniş Zaman)

Bu fiil zamanı, Türkçedeki geniş zamanın İngilizcedeki karşılığıdır. Her zaman yapılan, kural olan, ya da huy edinilen eylemleri anlatmak için kullanılır. Bu tense'in olumlu şekli, öznenin sonra fiilin yalın hali getirilerek yapılır. Yalnız, üçüncü şahıs zamirleri olan **he, she, it** ve **tekil özneler** için yalın haldeki fiilin sonuna **"s"** harfi konur. Bu harf, kendisinden önce gelen sesin bir **sesli** (vocal), ya da bir **sedah sessiz** (voiced consonant — ses kırımlarını titretiren sessiz) olması halinde /z/;

sedasız sessiz (unvoiced consonant) olması halinde /s/ olarak söylenir.

Bu fiil zamanının olumlu şeklini aşağıdaki formülde görebilirsiniz:

Subject • V(s) • (Object) • (Adverb)_n

I work. — Çalışırım.

They clean the house. — Onlar evi temizlerler.

We study English. — Biz İngilizce çalışırız.

Boys play football. — Erkek çocuklar futbol oynar.

Ahmet and Mehmet come to school late.

Ahmet'le Mehmet okula geç gelirler.

She cleans the house. — O, evi temizler.

He plays basketball. — O basketbol oynar.

The girl reads the lesson. — Kız dersi okur.

Ayşe sits at her desk. — Ayşe sırasında oturur.

Bu fiil zamanını olumsuz yapmak için, **do** yardımcı fiili ve **not** sözcüğü temel cümleye katılır. Olumlu durumda sonlarına "**s**" alması gereken kişiler için, "**do**" yerine "**does**" sözcüğü kullanılır; fiilin sonundaki "**s**" kaldırılır:

I do not come to school late. — (Ben) okula geç gelmem.

They do not study French. — (Onlar) Fransızca çalışmazlar.

We do not like it. — Ondan hoşlanmayız. [hoşlanmıyoruz].

She does not know English. — İngilizce bilmez. [bilmiyor].

Fatma does not help them. — Fatma onlara yardım etmez.

Yukarıda görülen "**do not**" ve "**does not**" ikilileri, konuşmada **don't** ve **doesn't** biçimlerinde kısaltılarak söylenir.

She doesn't go to school. — O, okula gitmez, [gitmiyor].

We don't work in the garden. — Bahçede çalışmayız.

Aynı fiil kipini olumlu soruya dönüştürmek için **do** ya da **does** sözcüklerini **özne**'nin önüne getiririz:

Do you play basketball — Basketbol oynar mısınız?

Yes, I do. — Evet, oynarım. **No, I don't.** — Hayır, oynamam.

Does your sister work in a hospital?

Kardeşin bir hastanede mi çalışır [çalışıyor?]

Yes, she does. — Evet, öyle. **No, she doesn't.** — Hayır, çalışmıyor.

Olumsuz soru sormak için, don't ve doesn't kısaltmaları öznenin önüne getirilir:

Don't you like it? — Ondan hoşlanmaz mısın, [hoşlanmıyor musun?]
Doesn't your sister go to school?
 Kardeşin okula gitmez mi [gitmiyor mu?]

What, where, when, what time... gibi soru sözcükleri bu fiil zamanı ile kullanıldığında, **yardımcı fiil** (do-does) öznenin önünde bulunur:

What do you clean? — Neyi temizlersiniz?

We clean the house. — Evi temizleriz.

Where do they play football? — Onlar nerede futbol oynarlar?

They play in the garden. — Bahçede oynarlar.

What time do you go to bed? — Saat kaçta yatağa gidersiniz?

I go to bed at ten o'clock. — Saat onda yatağa giderim. [yatarım.]

When do you come back to school?

Okula ne zaman geri dönersiniz?

We come back to school after lunch.

Öğlen yemeğinden sonra döneriz.

Özneyi soran **who** ve **what** sözcükleri kullanıldığında, bu sözcükler özne pozisyonunda kullanıldığından, **olumlu soru** cümlelerinde "do" ve "does" yardımcı fiillerine gerek kalmaz:

Who cleans the blackboard? — Karatahtayı kim temizler?

Fatma cleans it. — Fatma (onu) temizler.

Who comes into the class-room last?

Sınıfa en son kim girer?

Fatma comes into the class-room last.

Fatma sınıfa en son girer.

İstenirse, yukardaki sorulara kısaca "**Fatma does**" biçiminde de cevaplar verilebilir.

Özneyi soran **who** ve **what** sözcükleri **olumsuz soru** cümlelerinde kullanılırsa, **don't** ve **doesn't** kısaltmaları da kullanılır:

Who doesn't clean the blackboard?

Karatahtayı kim temizlemez?

The teacher doesn't clean the blackboard.

Öğretmen karatahtayı temizlemez.

İngilizcede bazı fiillerin Continuous Tense'lerle kullanılmadığına, **The Present Continuous Tense** konusunda değinilmiş ve bu fiillerin bir

listesi verilmişti. Listedeki bu fiillerle, **sürekli şimdiki zaman** gerektiğinde **The Simple Present Tense** kullanılır. Örneğin:

Bu dersi biliyor musun? — **Do you know this lesson?**

Eve gitmek istiyorum. — **I want to go home.**

EXERCISE 28.

Aşağıda *The Present Continuous Tense* ile verilmiş olan cümleleri, *The Simple Present Tense*'e çeviriniz:

1. We are doing English.
2. Ayşe and Fatma are sitting at their desks.
3. Ahmet is not listening to his teacher.
4. Who is helping you?
5. What are you doing?
6. The cat is sleeping under the table.
7. I am helping her.
8. Father is reading his newspaper.
9. Are you sitting at the table?
10. Is Ayşe looking out of the window?

EXERCISE 29.

Put into English:

1. Çocuklar bahçede oynar.
2. Ahmet erken kalkar.
3. Ben saat dokuzda okula gelirim.
4. Siz bahçede oynarsınız.
5. "Her gün saçını tarar mısın?" "Evet, tararım."
6. "Basketbol oynar mısınız?" "Hayır, oynamam."
7. "Kız kardeşin okula gider mi?" "Evet, gider."
8. Dersler saat dokuzda başlar.
9. Ahmet çok yanlışlıklar yapar.
10. "Arkadaşlarına yardım eder misin?" "Evet, ederim."
11. "Bebekler ne içer?" "Süt içerler."
12. Biz öğretmenimizi dinleriz.
13. "Çocuklar nerede oynar?" "Bahçede oynar."
14. "Öğretmenler nerede çalışırlar?" "Okullarda çalışırlar."
15. "Okula saat kaçta gelirsiniz?" "Saat dokuzda gelirim."
16. "Okulu kim temizler?" "Hademe temizler."

17. "Babanız her gün ne okur?" "Gazetesini okur."
18. Biz her gece televizyon seyrediyoruz.
19. "Kediler ot yer mi?" "Hayır, yemezler."
20. Ben evden saat 8.30 da çıkarım.
21. "Çorba sever misiniz?" "Evet, severim."
22. Ayşe'yle Fatma koyun eti sevmez.
23. Kavun ağaçta yetişmez.
24. Sigara içer misin [kullanır mısın]?
25. Bu dersi kim biliyor?

EXERCISE 30.

Aşağıdaki değişik tense'lerle yapılmış cümleleri İngilizce'ye çeviriniz:

1. Biz karatahtayı temizleriz.
2. İngilizce çalışıyoruz.
3. Ahmet'le Ali ev ödevlerini bitirdiler.
4. Ben çay yapacağım.
5. Kitaplarınızı getirdim.
6. Öğretmen bize yardım eder.
7. Ayşe şimdi Fatma'ya yardım ediyor.
8. Bu kitabı henüz okumadım.
9. Ben o filmi gördüm.
10. Duvarları boyayacağım.
11. Karatahtayı kim silecek?
12. Bu sorulara kim cevap verecek?
13. Onlar nerede buluşacaklar?
14. Onlar şimdi ne yapıyorlar?
15. Kimin kitabını ödünç aldın?
16. Bu sınıf bizim.
17. Kuşlar uçar.
18. Bu tren her istasyonda durur.
19. Çok yorgunum.
20. Aç mısınız?

ADVERBS (Zarflar)

Zarflar, genellikle, fiilleri çeşitli yönlerde açıklayan kavramlardır. Bu kavramlar, anlamsal yönden oldukça çeşitlilik gösterirler. Fiillerin,

nerede, ne zaman. niçin, nasıl, ne amaçla, ne şartla... oluştuğunu, oluşacağını ya da oluşmakta olduğunu, bu kavramlar cümlelere katar. Zarf denen bu kavramlar, yapısal yönden, bir tek sözcük, bir tek kavram bildiren birkaç sözcük, ya da ileriki konularda açıklanacak olan zarf kavramlı dönüşmüş cümleler olabilirler. Bu kavramları kendilerini soran sözcüklerle kolayca tanıyabiliriz. Örneğin. Nerede? — Okulda., Ne zaman? — Dün., Niçin? — Öğrenmek için... gibi.

ADVERBS OF TIME (Zaman Zarfları)

Zaman zarfları, genellikle, ne zaman?, saat kaçta?, ne kadar zaman?, ne zamandan beri?, ne zamana kadar?... gibi sorulara karşılık olan kavramlardır. Çoğunlukla cümlelerin sonlarında kullanılırlar. Bunlardan tek sözcük olanların en önemlileri aşağıdadır:

Now — şimdi; **then** — o zaman; **tomorrow** — yarın; **yesterday** — dün; **today** — bugün; **early** — erken; **late** — geç; **soon** — az sonra; **yet** — henüz; **again** — tekrar; **long** — uzun müddet...

They are studying now. — Onlar şimdi çalışıyorlar.

Fatma hasn't come to school today.

Fatma bugün okula gelmedi.

He comes home late. — O, eve geç gelir.

Yukardakilerden ayrı olarak, birkaç sözcükten oluşan zaman zarfları da vardır:

the day before yesterday — evvelki gün; **the day after tomorrow** — öbür gün; **the next day** — ertesi gün; **the following day** — ertesi gün, [izleyen gün]; **all day long** — bütün gün; **all night long** — bütün gece; **day after day, week after week, month after month** — günlerce, haftalarca, aylarca; **time after time** — defalarca; **all the time** — boyunca; **at the same time** — aynı zamanda; **from time to time** — zaman zaman; **this day week** — gelecek hafta bugün; **the other day** — geçen gün; **one day** — bir gün (belli bir gün); **some day** — bir gün (gelecekte belirsiz bir gün); **every other day** — gün aşırı; **in those days** — o günlerde; **day by day** — günden güne;

this morning [evening, afternoon] — bu sabah, [akşam, öğleden sonra];

this week [month, year, summer] — bu hafta [ay, yıl, yaz];

last Sunday [May, month, spring] — geçen salı [mayıs, ay, bahar];

long ago — çok önce, **an hour ago** — bir saat önce;

two hours [weeks, months, years] ago — iki saat [hafta, ay, yıl] önce...

Frequency Adverbs (sıklık zarfları) diye adlandırılan bir grupta zaman zarfı da **özne** ile **fiil** arasında kullanılır. Bu zarfların en önemlileri aşağıdadır:

sometimes - bazan, ara sıra; **usually** - çoğu kez; **often** - sık sık; **occasionally** - fırsat düştükçe [ara sıra]; **generally** - genellikle; **always** - her zaman; **never** - hiç [asla]; **seldom** - nadiren; **rarely** - nadiren...

She sometimes comes to school late.

O bazan okula geç gelir.

Fatma always gets up late.

Fatma her zaman geç kalkar.

Orhan never works hard.

Orhan hiç çok çalışmaz.

Sayet cümlelerde **can, has, have, must, don't, doesn't...** gibi yardımcı fiiller; ya da **am, is, are, was, were...** gibi fiiller varsa, sıklık zarfları bu sözcüklerden sonra kullanılır:

I am always in my office at ten o'clock.

Ben her zaman saat onda büromdayım.

We don't often play tennis.

Biz sık sık tenis oynamayız.

You must never come to school late.

Okula hiç geç gelmemelisiniz.

I have never seen such a silly mistake.

Hiç böyle aptalca yanlışlık görmedim.

Bir kısım zaman zarfları da, bir **preposition** ve bir **nominal** bileşiğinden yapılmıştır. Bunlara ait örnekler karşı sayfadadır:

EDATLARLA YAPILAN ZAMAN ZARFLARI

at :

at six o'clock — saat altıda; **at nine o'clock** — saat dokuzda; **at noon** — öğleyin; **at night** — geceleyin; **at midnight** — gece yarısı; **at daybreak** — şafakta; **at lunch** — öğlen yemeğinde; **at breakfast** — kahvaltıda; **at Christmas** — Noelde; **at present** — halihazırda (şimdi); **at once** — hemen; **at the last moment** — son anda; **at last** — nihayet...

about :

about five o'clock — aşağı yukarı saat beşte; **about noon** — aşağı yukarı öğleyin; **about midnight** — hemen hemen gece yarısı...

after :

after a few days — birkaç gün sonra: (Geçmiş zaman için kullanılır. Örneğin, "He came after a few days." — Birkaç gün sonra geri döndü.); **after five o'clock** — saat beşten sonra; **after dark** — karanlık bastıktan sonra; **after the holidays** — tatilden sonra; **after two years** — iki sene sonra: (Geçmiş zaman için kullanılır. Gelecek zaman için, **in two years.**); **after that** — ondan sonra; **soon after that** — ondan az sonra; **after school** — okuldan sonra; **after all** — en sonunda...

before :

before lunch [breakfast, dinner] — öğlen, akşam... yemeğinden önce; **before five o'clock** — saat beşten önce; **before dark** — karanlık basmadan önce; **before the time** — vaktinden önce; **before long** — çok geçmeden; **before the holidays** — tatilden önce...

behind :

behind time — tehirli, gecikmeli.

between :

between sunrise and sunset — güneşin doğuşuyla batışı arasında;
between the hours of twelve and three o'clock — saat on iki ile üç arasında...

by :

by five o'clock — saat beşten önce; **by nightfall** — gece olmadan önce...

during :

during the holidays — tatil boyunca; **during the war** — savaş boyunca [esnasında]; **during the years 1974-75** — 1974-1975 yılları boyunca; **during the morning** — sabah süresince; **during the day** — gün boyunca; **during the night** — gece boyunca; **during the spring** — ilkbahar boyunca; **during the summer** — yaz boyunca; **during his lifetime** — hayatı boyunca; **during this time** — bu sırada [esnada]...

for :

for a time — bir süre; **for a while** — bir süre; **for a long time [while]** — uzun bir süre; **for a short time [while]** — kısa bir süre; **for two [three, four] hours** — iki [üç, dört] saattir; **for ever** — ebediyen...

from :

from nine until [to] eleven o'clock — saat dokuzdan on bire kadar.

in :

in a few days — birkaç gün sonra: (Gelecek zaman için kullanılır. Örneğin, "He will come back in a few days — Birkaç gün sonra geri dönecek"); **in two years** — iki senede (iki sene sonra); **in the morning** — sabahleyin; **in the afternoon** — öğleden sonra; **in the evening** — akşamleyin; **in June [July, August]** — haziranda [temmuzda, ağustosta]; **in summer [winter, spring...]** — yazın [kışın, ilkbaharda...]; **in [on] time** — zamanında...

on :

on Sunday [Monday, Tuesday...] — pazar [pazartesi, salı...] günü; **on the first [second, third...] of January** — bir [iki, üç...] ocakta; **on that day of the month** — ayın o gününde; **on New Year's Day** — Yılbaşı gününde...

since :

since Sunday [Monday, Tuesday...] — pazardan [pazartesi, salı...] beri; **since five o'clock** — saat beşten beri; **since January [February, March...]** — ocaktan [şubattan, marttan] beri; **since 1970** — 1970'ten beri; **since he came** — o geldiğinden beri; **Since when?** — Ne zamandan beri?...

through :

through the ages — yüzyıllar boyunca; **all through the year** — bütün sene boyunca; **through life** — yaşam [hayat] boyunca...

throughout :

throughout the year — yıl boyunca.

until [till] :

until nine o'clock — saat dokuza kadar; **until Sunday [Monday, Tuesday...]** — pazar'a [pazartesi'ye, salı'ya...] kadar; **until midnight** — geceyarısı'na kadar; **Until when?** — Ne zamana kadar?...

THE SIMPLE PAST (Di'li Geçmiş Zaman)

Bu fiil zamanı, Türkçe cümlelerde **di'li geçmiş zaman** ile ifade edilir ve İngilizcede, şimdiki zamanla anlamca hiç bir bağıntısı olmayan * zaman kavramları ile kullanılır. İngiliz dilinde kullanılan The

* "I saw him this month [this week, this year]" gibi ifadelerde de The Simple Past Tense kullanılabilir.

Present Perfect Tense ile The Simple Past Tense'in her ikisi de Türkçede **di'li geçmiş zaman** ile ifade edildiğinden, çoğunlukla bu iki fiil zamanı birbirine karıştırılmaktadır. The Present Perfect ve The Simple Past kavramlarını birbirinden ayırmak için, önce aşağıdaki iki Türkçe cümleyi karşılaştıralım:

- a. Ahmet Ankara'ya gitti.
- b. Ahmet geçen hafta Ankara'ya gitti.

Birinci cümleden Ahmet'in konuşulan anda ya yolda, ya da Ankara'da olduğu anlaşılmaktadır. İkinci cümlede ise, Ahmet'in geçen hafta Ankara'ya gittiği söylenmekte; konuşulan anda nerede olduğu düşünce dışı kalmaktadır. Bu iki tip cümle, İngilizcede kesin olarak ayrı fiil zamanları ile yapılır. Şayet, yapılmış olan bir eylemin sonucu konuşulan an ile ilgili ise, **The Present Perfect Tense**; konuşulan an ile ilgili değil de, eylem tümüyle geçmişe aitse, **The Simple Past Tense** kullanılır.

Bu fiil zamanının olumlu şekli, **özne** ve **fillin ikinci biçimi** ardarda söylenerek oluşturulur. Geçişli fiiller, her zaman olduğu gibi, **nesne** (object) alabilirler:

Subject • V₂ • (Object) • (Adverb)_n

Örnekleri inceleyelim:

Ahmet went to Erzurum last week.

Ahmet geçen hafta Erzurum'a gitti.

I saw her two weeks ago.

Onu iki hafta önce gördüm.

I met her at the station yesterday.

Onunla dün istasyonda karşılaştık.

The bus arrived ten minutes ago.

Otobüs on dakika önce geldi.

He studied English in London.

O Londra'da İngilizce tahsil etti. (Şimdi orada değil.)

I smoked for ten years.

On sene sigara içtim. (Şimdi içmiyorum.)

I lived in Ankara for two years.

İki sene Ankara'da yaşadım (oturdum). (Şimdi oturmuyorum.)

The Simple Past Tense ile yapılmış olan olumlu cümleleri **olumsuz** yapmak için, **did** yardımcı fiili ile **not** sözcüğünden yararlanır. Olumsuz cümlede bu kez, fiilin ikinci biçimi yerine **fiilin kök hali** kullanılır:

Subject • did • not • V • (Object) • (Adverb)_n

I did not see her yesterday.

Dün onu görmedim.

Ayşe did not study English last week.

Ayşe geçen hafta İngilizce çalışmadı.

Ahmet didn't go to bed early last night.

Ahmet dün gece yatağa erken gitmedi.

They didn't stay at home during the holidays.

Onlar tatilde evde kalmadılar.

Olumlu soru yapmak için, **did** yardımcı fiili öznenin önüne alınır; ana fiil **yahın** haldedir:

Did • Subject • V • (Object) • (Adverb)_n

Did you go to the cinema last night?

Dün gece sinemaya gittiniz mi?

Yes, I did. — Evet, gittim. **No, I didn't.** — Hayır, gitmedim.

Did you learn English at school?

Okulda İngilizce öğrendiniz mi?

[Ya da "İngilizceyi okulda mı öğrendiniz?"]

Olumsuz sorular için, **did** yardımcı fiili **not** sözcüğü ile beraber, kısaltılmış biçimde öznenin önünde kullanılabilir:

Didn't you buy it yesterday?

Dün onu satın almadın mı?

Kısaltılmış biçim kullanılmazsa, **not** sözcüğü öznenin sonraki yerinde kalır:

Did you not buy it yesterday?

Where, when, why, what, what time, how, how long... gibi soru

sözcükleri ile bu tense kullanıldığı zaman, öteki tense'lerde olduğu gibi, yardımcı fiiller öznenin önündedir:

Where did you see her yesterday?

Onu dün nerede gördün?

When did you answer the questions?

Sorulara ne zaman cevap verdin?

What did she find in the cupboard?

Dolapta ne buldu?

Why did Fatma come to school late this morning?

Fatma bu sabah okula niçin geç geldi?

Özneyi soran who ve what soru sözcüklerinden sonra, olumlu soru cümlelerinde yardımcı fiil kullanılmaz; sadece V₂ kullanılır:

Who opened the door? — Kapıyı kim açtı?

Ahmet opened it. — Onu Ahmet açtı.

What fell on the floor? — Yere ne düştü?

The book fell on the floor. — Kitap yere düştü.

Yukardaki sorulara, **did** yardımcı fiili kullanılarak da cevaplar verilebilir:

Who cleaned the blackboard? — Karatahtayı kim sildi?

Ayşe did. — Ayşe sildi.

EXERCISE 31.

Put into English:

1. Babanı dün sinemada gördüm.
2. "Dün kaç kitap satın aldın?" "Dört kitap satın aldım."
3. "Sabahleyin saat kaçta kalktın?" "Altıda kalktım."
4. O, oturdu ve bekledi.
5. "Dün okula kim geldi?" "Fatma'nın annesi geldi."
6. Ayşe mutfakta annesine yardım etti.
7. "Okuldan sonra ne yaptınız?" "Futbol oynadık."
8. "Dün gece televizyon seyrettin mi?" "Evet, seyrettim."
9. Kitabı masanın üzerine koymadın mı?
10. Öğretmen dersi tekrar okudu.
11. "Arkadaşlarınızı ne zaman ziyaret ettiniz?"
"Geçen pazar ziyaret ettik."

12. "Kahvaltıda ne yediniz?" "Çay, peynir, ekmek yedik."
13. "Geçen yaz nereye gittiniz?" "Bursa'ya gittik."
14. Bu evi 1940'ta inşa ettiler.
15. Ahmet geçen hafta düştü ve bacağına kırdı.
16. Dün hiç balık tuttunuz mu?
17. "Mektubu ne zaman aldın?" "Dün aldım."
18. O, bir hafta önce otomobilini sattı.
19. Dün saçını yıkadın mı?
20. Saatimi sabahleyin masanın altında buldum.
21. Ayşe dün sabah saat dokuza kadar uyudu.
22. Onlar okula zamanında geldiler mi?
23. Kardeşimi nerede gördün?
24. Elbiselerini bavuluna koydu.
25. Dün denizde yüzdünüz mü?

OBJECTS (Nesneler)

Nesneler, bir **isim kavramı** (nominal), bir **zamir** (pronoun), bir **mastar** (infinitive: to go, to write...), bir **isim fiil** (gerund: going, writing...), ya da **isme dönüşmüş bir temel cümle** olabilirler. Mastarlar ve isim fiiller için sayfa 105'e, isme dönüşmüş temel cümleler için "Nominalization of the Kernel Sentences" konusuna bakınız.

Türkçede **nesne** olan şahıs zamirleri; **özne** olarak kullanılan **ben, sen, o, biz, siz, onlar** zamirlerinin aynısıdır. Bunlar **nesne** olduklarında sadece ismin "I" halini alırlar: Ben seni gördüm., O beni yakaladı... gibi. İngilizcede, bir şahıs zamiri **nesne** olarak kullanıldığı zaman **biçim** değiştirir. Örneğin: I → me, you → you, he → him, she → her, it → it, we → us, they → them olur.

Cümleleri inceleyelim:

He sees me. — O beni görür.

I see you. — Ben seni görürüm.

We see him [her, it]. — Biz onu görürüz.

They see us. — Onlar bizi görürler.

We see them. — Biz onları görürüz.

We see the children. — Biz çocukları görürüz.

Özel isimler ve isim kavramları (Nominals) nesne olarak kullanıldıklarında bir değişikliğe uğramazlar:

Ahmet sees me. — Ahmet beni görür.

I see Ahmet. — Ben Ahmet'i görürüm.

Some of the boys can see us. — Çocuklardan bazıları bizi görebilir.

We can see some of the boys. — Çocuklardan bazılarını görebiliriz.

Object durumunda kullanılan şahıs zamirleri, edatlardan sonra da kullanılabilirler:

for me — benim için; **for you** — sizin için; **for us** — bizim için...

to me — bana; **to you** — size; **to her** — ona; **to us** — bize...

from me — benden; **from you** — sizden; **from them** — onlardan...

without me — bensiz; **without you** — sensiz; **without it** — on-suz...

about me — benim hakkımda; **about him** — onun hakkında...

after you — sizden sonra; **after her** — ondan sonra...

with me — benimle; **with you** — sizinle; **with us** — bizimle...

Diğer bütün edatlardan sonra da **object** durumunda kullanılan şahıs zamirleri kullanılır. Örnek cümleleri inceleyelim:

I have bought this book for you.

Bu kitabı sizin için [size] satın aldım.

They gave the apple to me.

Onlar elmayı bana verdiler.

Who is going with you?

Kim sizinle gidiyor?

Belirli bazı fiillerden sonra **me, you, him,...** zamirleri, **bana, sana, ona, ...** anlamlarında da kullanılırlar. Örneğin, Türkçede, "O bana bir kitap verdi" cümlesi bir şekilde söylendiği halde, İngilizcede iki şekilde söylenir:

a. He gave a book to me.

b. He gave me a book.

Görüldüğü gibi, "bana" sözcüğü fiilden hemen sonra söylenirse **me** olarak söylenmekte, araya "a book" sözcükleri girerse **to me** olarak ifade edilmektedir. Bu tip şahıs zamirleri alabilen fiillerden en çok kullanılanların bir listesi aşağıdadır:

buy, give, lend, owe, make, cook, promise, pay, send, show, throw, read, write, offer...

Örneğin:

He didn't lend me his dictionary.

He didn't lend his dictionary to me.

O bana sözlüğünü ödünç vermedi.

He bought me a book.

He bought a book for me.

O bana [benim için] bir kitap satın aldı.

EXERCISE 32.

Put into English:

1. Onları her gün görürüm.
2. Onu şimdi temizliyorum.
3. Onu tekrar okuyabilir misin?
4. O beni sevmez.
5. Onlar bizimle oynadılar.
6. Onlar sizinle gittiler mi?
7. Biz onları anlayamıyoruz.
8. Onu tanıyor musun?
9. Onu yeme.
10. Senden bahsettik.
11. Size kahve yapacağım.
12. O bize gülünç bir hikâye anlattı.

KERNEL SENTENCE 1 b. (Temel Cümle 1 b.)

Birinci tip temel cümlelerin şimdiki zaman (present) kavramı ile nasıl yapılıp uygulandığını görmüştük. Aynı temel cümleler **geçmiş zaman** kavramı ile oluşturulmak istenirse, **be** fiili olarak tekil özneler için **was**, çoğul özneler için **were** kullanılır. Örneğin:

I am at school now. — Şimdi okuldayım.

I was at school yesterday. — Dün okuldaydım.

They are nurses. — Onlar hemşiredirler.

They were nurses. — Onlar hemşireydiler.

Cümleleri soru yapmak için **was** ya da **were** başa, olumsuz yapmak için bunlardan sonra **not** getirilir:

Were you in the garden? — Bahçede miydiniz?

Where were you last night? — Dün gece neredeydiniz?

She was not a good student. — O, iyi bir öğrenci değildi.

Birinci tip temel cümlelerde, gelecek zaman kavramlı olan **going to** yapısı da kullanılır. Anlamı, aynı yapının kullanıldığı ikinci ve üçüncü tip temel cümlelerde olduğu gibidir:

I am going to be at home at six o'clock.

Saat altıda evde olacağım.

She is going to be a dentist.

O bir dişçi olacak.

That boy is going to be sick.

Şu çocuk hasta olacak.

There is ve **there are** sözcüklerinin **geçmiş zaman** şekilleri, sırayla, **there was** ve **there were**'dir. Aşağıdaki cümleleri inceleyelim:

There was a well in the garden.

Bahçede bir kuyu vardı.

There were fifty boys in the class-room.

Sınıfta elli erkek çocuk vardı.

How many students were there in the library?

Kütüphanede kaç öğrenci vardı?

"have got" sözcüklerine geçmiş zaman kavramı katılmak istenirse, bu sözcükler **had got** olarak söylenir:

They had got a small house.

Onların küçük bir evi vardı.

They hadn't got enough money.

Onların yeteri kadar parası yoktu.

EXERCISE 33.

Put into English:

1. Geçen sene İngilizce öğretmeniniz kimdi?
2. Kedi masanın altındaydı.

3. Onlar buradaydılar.
4. O benim arkadaşımdı.
5. Biz yorgun ve açtık.
6. Sepet ağırdı, değil mi?
7. Hangisi ilginçti?
8. O yirmi yaşındaydı.
9. Sorular güç müydü?
10. O kızlar sizin arkadaşlarınız mıydı?
11. Fatma az sonra burada olacak.
12. Gelecek hafta nerede olacaksınız?
13. Çoğumuz hazırдық.
14. Öğretmen burada mıydı?
15. Haklıydınız.
16. Son ders benim için güçlü.
17. Ne kadar paran vardı?
18. Çay partisinde bir hayli insan vardı.
19. Biletleri yoktu.
20. Bahçede kaç tane, elma ağacı vardı?

THE SIMPLE FUTURE

Gelecek zaman kavramı, İngilizcede söze birkaç şekilde yansıtılır. Bunlardan ilk iki şekil olan The Present Continuous Tense ile "going to" şekli daha önceki konularda açıklanmıştı.

The Simple Future Tense, gelecekte yapılacak olan bir eylem uzakta, şüpheliyse, herhangi bir şarta ya da dış etmenlere bağlıysa kullanılır. Bu fiil kipini oluşturmak için, birinci şahıs tekil ve çoğul (I - We) öznelerden sonra, yardımcı fiil olarak **shall**; geriye kalan bütün öznelerden sonra **will** kullanılır. Ana fiil, yalın halde bulunur:

$$\text{Subject} \bullet \left\{ \begin{array}{l} \text{shall} \\ \text{will} \end{array} \right\} \bullet V \bullet (\text{Object}) \bullet (\text{Adverb})_n$$

Cümleleri inceleyiniz:

Perhaps she will come in the afternoon.

Belki öğleden sonra gelecek.

You will understand it some day.

Bir gün onu anlayacaksın.

I shall see you again.

Sizi tekrar göreceğim.

Şart kavramlı ya da zaman kavramlı dönüşmüş temel cümlelerle The Simple Future Tense kullanılır:

We shall study when she comes.

O gelince ders çalışacağız.

The servant will come if you ring the bell.

Zili çalarsan hizmetçi gelecek.

(Bu tip cümlelerin yapılışı için, temel cümlelerin şart kavramına dönüşümü ve temel cümlelerin zaman kavramına dönüşümü konularına bakınız.)

“shall” ve “will” ile yapılan cümleleri olumsuzlaştırmak için bu sözcüklerden sonra **not** sözcüğü kullanılır:

We shall not go there again.

Oraya tekrar gitmeyeceğiz.

They will not go by train.

Onlar trenle gitmeyecekler.

Konuşmalarda “shall not — shan’t”, “will not — won’t” olarak kısaltılır:

I shan’t reply to his letter.

Onun mektubuna cevap vermeyeceğim.

They won’t come with us.

Onlar bizimle gelmeyecekler.

Cümleleri sorulaştırmak için, **shall**, **will** ya da **shan’t**, **won’t** öznenin önüne getirilir:

Shall I put the light out?

Işığı söndürecek miyim? [Söndüreyim mi?]

*** Shall you come here again next week?**

Gelecek hafta yine buraya gelecek misin?

*) Karışıklığa meydan vermemek için, normal sorularda ikinci şahıs için “**Shall you**” kullanmak gerekir. “**Will you**” biçimi genellikle istekler için kullanılır:

Shall you come with us? — Bizimle gelecek misin? (Normal)

Will you come with us? — Bizimle gelir misin?

Bununla beraber, “**Will you**” biçimi normal sorularda da kullanılmaktadır.

Birinci tip temel cümlelerle de **shall-will** şekli kullanılır:

He will be ready soon. — Az sonra hazır olacak.

Tomorrow will be Sunday. — Yarın pazar olacak.

Olumlu cümlelerde **shall** ve **will**, genellikle konuşmalarda **I'll**, **you'll**, **he'll**, **it'll**, **we'll**, **they'll** biçimlerinde kısaltılabilir.

When, where, what, why... gibi soru sözcükleri kullanıldığında bu sözcükler öznenin önünde; özneyi soran **who** ve **what** sözcükleri kullanıldığında bu sözcükler özne yerinde bulunur.

Who will cook the dinner today?

Bugün akşam yemeğini kim pişirecek?

What shall we do tomorrow?

Yarın ne yapacağız?

When shall you be here?

Ne zaman burada olacaksın?

"Shall I" biçiminde başlayan sorular "herhangi bir eylemi yapmamı ister misiniz?" anlamında kullanılır. Örneğin:

Shall I open the door? — Kapıyı açayım mı?

Shall I answer the questions? — Sorulara cevap vereyim mi?

Yes, please. — Evet, lütfen.

EXERCISE 34.

Put into English:

1. Bu gece Ankara'da olacağız.
2. Sizi ne zaman tekrar göreceğim?
3. Bu egzersizi ne zaman bitireceksin?
4. Kardeşin üniversiteye ne zaman başlayacak?
5. Onlar buraya nasıl gelecekler?
6. Onları nerede bulacağız?
7. O, bir gün önemli bir adam olacak.
8. Derslerinizi ne zaman çalışacaksınız?
9. Ne zaman öğlen yemeği yiyeceğiz?
10. Az sonra onu unutacaksın.
11. Çiçekleri vazoya koyayım mı?
12. Radyoyu açayım mı?

SOMEWHERE, ANYWHERE, SOMEBODY, ANYBODY...

Some-any konusunda kullanılış biçimleri verilen bu sözcükler, sonlarına **where, body, one, thing** sözcüklerini de alarak bileşik sözcükler oluştururlar. Bunların kullanılış kuralları **some** ve **any**'nin kullanılış kuralları gibidir. **Some** ile başlayan sözcükler **olumlu**, **any** ile başlayan sözcükler genellikle **olumsuz** cümlelerle **soru** cümlelerinde kullanılırlar:

He left his book somewhere.

Kitabını bir yerde bıraktı.

We saw somebody in the garden last night.

Dün gece bahçede birini gördük.

I'll meet her somewhere in town.

Onunla kasabada bir yerde buluşacağım.

She is going to tell us something about his trip.

Seyahati hakkında bize birşeyler anlatacak.

Is there anything in this cupboard?

Bu dolapta birşey var mı?

Did you buy anything from that shop?

O dükkândan birşey satın aldın mı?

We didn't see anybody there.

Orada kimseyi görmedik.

Are you going anywhere in the afternoon?

Öğleden sonra bir yere gidiyor musun?

Yukarda verilen cümlelerden **olumsuz** olanlar **nowhere, nobody, nothing, no one** ile de yapılabilir. Bu kez, cümlelerin fiilleri **olumlu**; anlam **olumsuz** olur:

I saw no one in the garden.

Bahçede kimseyi görmedim.

They went nowhere last summer.

Onlar geçen yaz bir yere gitmediler.

She said nothing.

O birşey demedi.

EXERCISE 35.*Put into English:*

1. Sınıfta şimdi kimse yok.
2. Bu sabah postacı benim için birşey getirdi mi?
3. Burada senin için birşey var.
4. Ön kapıda biri var.
5. Lütfen bunun hakkında birşey söyleme.
6. Burada kimseyi tanıyor musun?
7. Kimse bunu bilmez.
8. O iki gündür birşey yemedi.
9. Benim için birşey getirdi mi?
10. Onun hakkında birşey bilmiyorum.
11. Birini bekliyorum.
12. Burada kimse yok.
13. Ondan birşey ödünç almadım.
14. O birşey demedi.
15. O birşey bilmiyor.

ADVERBS OF MANNER (Hal Zarfları)

Fiillerin ne şekilde, ne tarzda yapıldığını açıklayan kavramlara **hal zarfı** ismi verilir. Bu kavramlar, içlerinde geçişli fiil bulunan cümlelerde nesne'den sonra; geçişsiz fiillerle yapılan cümlelerde **yön zarfları**ndan sonra kullanılır:

Subject • V • Object • (Adverb of Manner)**Subject • V; • (Adverb of Direction) • (Adverb of Manner)**

Hal zarfları genellikle **nasıl (How?)** sorusuna karşılık olan kavramlardır. Bunlar, bazı kez tek sözcük olarak bulunurlar:

alone — yalnız; **far** — uzağa; **fine** — iyi; **hard** — sıkı, sert, çok; **fast** — hızlı; **high** — yüksekte, yüksekten; **loud** — yüksek sesle; **low** — alçaktan; **right** — doğru; **still** — hareketsiz; **slow (slowly)** — yavaş; **straight** — dosdoğru; **wrong** — yanlış; **well** — iyi...

Don't talk loud. — Yüksek sesle konuşmayınız.**She plays basketball well.** — O iyi basketbol oynar.

He kicked the ball low. — Topu alçaktan attı (şutla).

Study hard. — Çok çalış.

She has answered wrong. — O yanlış cevap verdi.

Don't go there alone. — Oraya yalnız gitme.

Kökleri **sıfat** olan sözcükler, genellikle sonlarına "ly" parçacığını alarak hal zarfı olurlar:

quickly — çabuk; **cleverly** — akıllı bir şekilde; **suddenly** — anı-zın; **carefully** — dikkatle; **carelessly** — dikkatsizce; **happily** — mem-nun, mesut, mutlu bir şekilde; **lazily** — tembel tembel; **luckily** — ta-lihli olarak; **quietly** — sessizce; **bravely** — cesur bir şekilde; **angrily** — kızgın kızgın; **badly** — kötü bir şekilde; **greedily** — oburca...

Clean the board quickly. — Tahtayı çabuk sil.

The boy answered cleverly. — Çocuk akıllı bir şekilde cevap verdi.

He threw the ball suddenly. — Ansızın topu fırlattı.

They lived happily. — Mutlu bir şekilde yaşadılar.

Bir kısım hal zarfları da **preposition + nominal** yapısındadırlar. Bu yapıdaki en önemli hal zarfları aşağıdadır:

EDATLARLA YAPILAN HAL ZARFLARI

by :

by bus - otobüsle; **by aeroplane** - uçakla; **by car** - otomobille; **by taxi** - taksitle; **by air mail** - uçak postasıyla; **by sea** - deniz yo-luyla; **by the light of a lamp** - lamba ışığıyla; **by wind** - rüzgâr-la; **by water** - suyla; **by steam** - buharla; **by electricity** - elekt-rikle; **by hand** - elle; **by machinery** - makineyle; **by post** - pos-tayla; **by heart** - ezbere; **by the yard** - yarda ile; **by the dozen** - düzüneyle; **side by side** - yan yana; **one by one** - birer birer; **(know) by name** - ismen tanımak; **(know) by sight** - şahsen tanı-mak; **by myself** - tek başıma; **by himself** - tek başına; **by them-selves** - tek başlarına...; **by mistake** - yanlışlıkla; **by chance** - tesadüfen; **by accident** - kazara; **by experience** - tecrübeyle...

on :

on foot - yaya; **on horseback** - at sırtında; **on demand** - istek [ta-lep] üzere; **on tiptoe** - ayak parmakları üstünde; **on purpose** - kas-ten, maksatlı bir şekilde...

in :

in detail - ayrıntılı bir şekilde; in a hurry - aceleyle; in colour - renkli olarak; in large letters - büyük harflerle; in secret - gizlice; in this way - bu şekilde, bu yöntemle...

with :

with difficulty - güçlükle; with ease - kolaylıkla; with force - kuvvet kullanarak; with care - dikkatle; with anxiety - kaygı ile; with confusion - şaşkınlıkla; with facility - kolaylıkla; with anger - kızgınlıkla...

without :

without doubt - şüphelenmeksizin; without effort - gayret sarfetmeksizin; without fear - korkusuzca...

by Ving :

by counting - sayarak; by telling - anlatarak; by using - kullanarak; by reading - okuyarak; by being lazy - tembellik ederek; by doing so - böyle yaparak...

Yukarıdakilere ilişkin örnekler:

They carried the table with difficulty.

Masayı güçlükle taşıdılar.

She cried with pain.

Acıyla haykırdı.

They jumped with joy.

Neşeyle sıçradılar.

Some children come to school by bus.

Bazı çocuklar okula otobüsle gelirler.

We'll go to Cyprus by sea.

Kıbrıs'a deniz yoluyla gideceğiz.

This engine works by steam.

Bu makine buharla çalışır.

They sell pencils here by the dozen.

Burada düzineyle kalem satarlar.

I always do my homework by myself.

Ev ödevimi hep tek başıma yaparım.

You can learn everything by reading books.

Kitap okuyarak her şeyi öğrenebilirsiniz.

People travelled on horseback in the past.

Eskiden insanlar at sırtında seyahat ederdi.

Hal zarfları "**How?** — Nasıl?" soru sözcüğü ile sorulur. Soruluş biçimi, **when** ve **where** soru sözcüklerinde olduğu gibidir:

How did you come to school? — Okula nasıl geldiniz?

I came to school by bus. — Okula otobüsle geldim.

How is she reading the poem? — Şiiri nasıl okuyor?

She is reading well. — İyi okuyor.

EXERCISE 36.

Put into English:

1. Derslerini iyi çalış.
2. Fatma karatahtayı iyi temizledi.
3. Ahmet topu uzağa fırlatabilir.
4. Uçak yüksekten uçuyor.
5. Bazı kuşlar çok yüksekten uçabilirler.
6. Uzağa gitmeyin.
7. Doğru yapmıyorsun (hareket etmiyorsun).
8. İyi beceriyorsun.
9. Öğretmen öğrencilere kızgın bir şekilde bağırdı.
10. Onu kolayca buldular.
11. Öğrenciler sorulara güçlükle cevap verdiler.
12. Kutuyu dikkatle açtılar.
13. Erkek çocuklar eve yaya gittiler.
14. Büyük babam yavaş yavaş yürür.
15. Okula her zaman yaya mı gelirsiniz?
16. Bu mektubu uçakla göndereceğim.
17. Ahmet imtihanı şansla geçti.
18. Odalarımızı elektrikle aydınlatırız.
19. Fatma güzel şarkı söylüyor.
20. Onu kasten yapmadım.
21. Çok dikkatsiz sürüyor.
22. O kadar çabuk yeme.

23. Çok aptalca davrandı.
 24. Terbiyeli bir şekilde konuştu.
 25. O düzenli bir şekilde camiye gider.

COMPARISON OF ADJECTIVES (Sıfatların Derecelenmesi) *

İngilizce sıfatlarda iki derece bulunur. Bu dereceler Türkçede "daha" ve "en" sözcükleriyle; İngilizcede, sözcüğün yapısına göre "er", "est" parçacıkları, ya da **more** ve **most** sözcükleri ile söze yansıtılır.

a. Tek heceli sıfatlar sonlarına "er" ve "est" parçacıklarını alırlar. Örneğin:

dark — karanlık	darker — daha karanlık	darkest — en karanlık
bright — parlak	brighter — daha parlak	brightest — en parlak
large — büyük	larger — daha büyük	largest — en büyük
long — uzun	longer — daha uzun	longest — en uzun

b. Üç yada daha fazla heceli sıfatlar, başlarına **more** ve **most** sözcüklerini alarak derecelenirler:

beautiful	more beautiful	most beautiful
güzel	daha güzel	en güzel
interesting	more interesting	most interesting
ilginç	daha ilginç	en ilginç
comfortable	more comfortable	most comfortable
rahat	daha rahat	en rahat

c. İki heceli sıfatlardan sonları "er", "y" ya da "ly" ile bitenler, tek heceli sıfatlar gibi "er" ve "est" alarak derecelenirler. Ancak "y" ile son bulanların y'leri kaldırılır, yerlerine "i" getirilir ve "er", "est" ilâve edilir:

pretty — güzel	prettier — daha güzel	prettiest — en güzel
clever — akıllı	cleverer — daha akıllı	cleverest — en akıllı
dirty — pis	dirtier — daha pis	dirtiest — en pis

ç. İki hecelilerden, sonları "ful" ya da "re" ile bitenler, genellikle **more** ve **most** sözcükleriyle derecelenirler:

*) Türkçe dilbilgisinde bu terim kullanılmaktadır. Gerçekte "comparison" mukayese demektir.

careful	more careful	most careful
dikkatli	daha dikkatli	en dikkatli
obscure	more obscure	most obscure
muğlak	daha muğlak	en muğlak

d. Yukardaki sıfatlardan başka, **yapılarında** değişikliğe uğrayarak derecelenen sıfatlar da vardır:

bad, ill, evil	worse	worst
good	better	best
little (küçük)	smaller	smallest
little (az)	less	least
much (miktar)	more	most
many (sayı)	more	most
fore	former	foremost, first
far	farther, further	farthest, furthest
late	later, latter	latest, last
near	nearer	nearest, next
old	older, elder	oldest, eldest

COMPARATIVE DEGREE (Üstünlük Derecesi)

Aynı sığata sahip iki temel cümleden hangisinin sıfatının daha üstün olduğu, yukarıda verilen derecelerle, aşağıdaki biçimlerde ifade edilir. Cümleleri inceleyelim:

This pencil is long. — Bu kalem uzun.

That pencil is long. — Şu kalem uzun.

Verilen bu iki temel cümlede bulunan sıfatlar, derece yönünden birbirinden farklı ise, farklı olan sıfata, yukarıda verilen kurallara göre "er" eki, ya da **more** sözcüğü uygulanarak iki cümle birbirine **than** sözcüğü ile bağlanır:

This pencil is longer than that pencil is long.

Bu kalem şu kalemin uzun olduğundan daha uzundur.

Çıkan bu iki cümlemin ne İngilizcesi, ne de Türkçesi kullanılan cinsten değildir. Bu cümlelerin kabul edilir olmaları için, anlaşılır durumda olan bazı sözcüklerin cümlelerden çıkarılması gerekir. İngilizce cümlede anlaşılır durumda olan "long" sözcüğü, her zaman cümleden atılır ve geriye:

This pencil is longer than that pencil is.

Bu kalem şu kalemin olduğundan daha uzundur.

cümlesi kalır. Çıkan bu cümlemin Türkçesi kullanılan bir cümle biçimi olmamakla beraber, İngilizcesi olağandır.

İstendiğinde, cümlemin sonunda bulunan **is** sözcüğü de anlaşılır olduğundan cümleden çıkarılabilir ve geriye:

This pencil is longer than that pencil.

Bu kalem şu kalemden daha uzundur.

cümlesi kalır. İstenirse, yukardaki İngilizce cümlede bulunan **pencil** sözcüğü yerine, isimlerin yerini tutan bir sözcük olan **one** zamiri de konulabilir:

This pencil is longer than that one.

Bu kalem şundan [şu kalemden] daha uzundur.

Yine istendiğinde, **one** sözcüğü de anlaşılır olduğundan cümleden atılabilir ve cümlemiz:

This pencil is longer than that.

Bu kalem şundan daha uzundur.

biçiminde de yapılabilir. Örnek cümleleri inceleyelim:

Our classroom is larger than your classroom.

Bizim sınıfımız sizin sınıfınızdan daha büyüktür.

Our classroom is larger than yours.

Bizim sınıfımız sizinkinden daha büyüktür.

She is cleverer than her brother (is).

O, kardeşinden daha akıllıdır.

I am older than you (are).

Ben senden yaşça daha büyüğüm.

The table was heavier than the desk (was).

Masa sıradan daha ağırdı.

Cümledeki sıfatların oluşumunda zaman farkı bulunursa, cümlelerin sonunda parantez içinde bulunan **am, is, are, was, were** gibi fiillerin kullanılması zorunlu olur:

They are happier today than they were yesterday.

Onlar bugün, dün olduklarından daha mutludurlar.

The weather is colder today than it was yesterday.

Hava bugün dünkünden [dün olduğundan] daha soğuk.

Fatma was more beautiful four years ago than she is today.

Fatma dört sene önce bugün olduğundan daha güzeldi.

EXERCISE 37.

Put into English:

1. Ben senden daha güzelim.
2. Güneş ay'dan daha büyüktür.
3. Benim kitabım seninkinden daha kalındır.
4. Bu ders daha ilginç.
5. Bazı sözcükler diğerlerinden daha güçtür.
6. Bizim öğretmen sizinkinden daha iyi.
7. Ben şimdi bir saat önce olduğumdan daha açım.
8. Şimdi daha rahatım.
9. Yarın, bugün olduğundan daha mesut olacaksın.
10. Hava yarın, bugün olduğundan daha iyi olacak.
11. Sen benden daha dikkatlisin.
12. Bu yıl ülkemizde geçen yıl olduğundan daha fazla turist var.
13. Kız çocuklar erkek çocuklardan daha sessizdirlər.
14. Bir erkek bir kadından daha güçlüdür.
15. Ayşe benden daha uzun boyludur.
16. Bir dağ bir tepeden daha yüksektir.
17. Bir kedi bir fareden daha büyüktür.
18. Benim arabam seninkinden daha eskidir.
19. Sen benden daha şanslısın.
20. Kim senden daha yaşlı?

SUPERLATIVE DEGREE (En Üstünlük Derecesi)

Aynı sıfatlara sahip ikiden fazla şeyden en üstününü belirtmek için Türkçede "en" sözcüğü; İngilizcede, daha önce kuralları verilen "est" eki ya da **most** sözcüğü kullanılır. Bu sıfatların önüne **the** belirtişi konur:

Fatma is the tallest girl in school.
Fatma okulda en uzun boylu kızdır.

Turkish soldiers are the bravest in the world.
Türk askerleri dünyada en cesurdur.

This room is the largest.
Bu oda en büyüğüdür.

EXERCISE 38.

Put into English:

1. Fatma bu sınıfta en akıllı kızdır.
2. Ağustos en sıcak aydır.
3. Futbol en heyecanlı oyundur.
4. Fatma onların hepsinin en güzeliydi.
5. İlkbahar en güzel mevsimdir.
6. İngilizce öğretmenimiz okulda en iyi öğretmendir.
7. Kış en soğuk mevsimdir.
8. Benim kompozisyonum sınıfta en iyi kompozisyon olacak.
9. Zehranın eteği okulumuzda en kısa etektir.
10. Bak, en iyi ceketini satın aldım.
11. Türkiyede en büyük şehir hangisidir?
12. Öğretmen bana en kolay soruları sordu.
13. En iyisini seçtin.
14. Orhan içimizde en yaşlı olanımızdır.
15. O en güzeldi.

COMPARISON OF EQUALS (Eşitlerin Karşılaştırılması)

İki ayrı temel cümlede kullanılan sıfatlar birbirine eşitse **as** adjective **as** biçimi kullanılır. Diğer kullanılış kuralları öncekiler gibidir:

She is careful. Her sister is careful. Careful = Careful

She is as careful as her sister (is).

O, kız kardeşi kadar dikkatlidir.

He is as obstinate as a mule.

O bir katır kadar inatçıdır.

Tigers are as strong as lions.

Kaplanlar arslanlar kadar güçlüdürler.

Aynı cümle yapısı **olumsuz** cümlelerde de kullanılabilir:

She is not as beautiful as her sister (is).

O, kardeşi kadar güzel değildir.

Bununla beraber, genellikle olumsuz karşılaştırmalarda birinci **as** yerine **so** sözcüğü tercih edilir:

She is not so obstinate as you (are).

O senin kadar inatçı değil.

The weather is not so cold as it was yesterday.

Hava dün olduğu kadar soğuk değil.

I am not so clever as you think.

Ben senin düşündüğün (sandığın) kadar akıllı değilim.

EXERCISE 39.

Put into English:

1. Benim kız kardeşim senin kadar uzun boylu değil.
2. Bu egzersiz ötekisi kadar güç değil.
3. Hava dün olduğu kadar soğuk.
4. Benim arabam seninki kadar eski değil.
5. Benim meselem seninki kadar güç değil.
6. Elma, portakal kadar ucuz değil.
7. Onlar eskiden oldukları kadar zengin değiller.

COMPARISON OF ADVERBS (Zarfların Derecelenmesi)

Zarfların derecelenmesi, sıfatların derecelenmesine benzer. Daha üstünlük ve en üstünlük derecelerinin yapıma kuralları sıfatların yapıma kurallarının aynıdır:

well — iyi

fast — hızlı

early — erken

beautifully

güzel

better — daha iyi

faster — daha hızlı

earlier — daha erken

more beautifully

daha güzel

best — en iyi

fastest — en hızlı

earliest — en erken

most beautifully

en güzel

a. Aynı zarfa sahip iki temel cümledeki zarflardan birisi derece yönünden ötekinden üstünse, bu iki temel cümle aşağıdaki yöntemle birbirine katılır:

Ahmet swims well. — Ahmet iyi yüzer.

Mehmet swims better. — Mehmet daha iyi yüzer.

Mehmet swims better than Ahmet swims well.

Çıkan bu cümlede kullanılmış olan “well” sözcüğü hiç bir zaman kullanılmaz:

Mehmet swims better than Ahmet swims.

Mehmet Ahmet’in yüzdüğünden daha iyi yüzer.

Bu cümledeki **swims** sözcüğü de tekrarlanmış bir sözcük olduğundan, yerine genellikle kendi fiil zamanının yardımcı fiili konur:

Mehmet swims better than Ahmet does.

Mehmet Ahmet’in yaptığından daha iyi yüzer.

İstenirse bu cümledeki **does** sözcüğü de kullanılmayabilir:

Mehmet swims better than Ahmet.

Mehmet Ahmet’ten daha iyi yüzer.

b. En üstünlük derecesi için zarfın **superlative** biçimi kullanılır:

Ahmet swims (the) best. — Ahmet en iyi yüzer.

Ayşe has sung (the) most beautifully.

Ayşe (şarkıyı) en güzel söyledi.

c. Zarfların eşitliği de sıfatlarınkine benzer:

Ayşe studies as hard as her sister (does).

Ayşe kardeşi kadar çok çalışır.

She wrote as carefully as we did.

O bizim yazdığımız kadar dikkatli yazdı.

He got up as early as he could.

O elinden geldiği kadar erken kalktı.

Come as soon as possible.

Mümkün olduğu kadar çabuk gel.

EXERCISE 40.*Put into English:*

1. Yarın okula daha erken geleceğiz.
2. Çocuklar büyüklerden daha çabuk dil öğrenirler.
3. Ben senden daha hızlı koşabilirim.
4. Ahmet taşı en uzağa fırlattı.
5. Sen en iyisini yaptın.
6. Ben en çok futbolu severim.
7. Bu kalem en iyi yazar.
8. Öğrenciler sorulara ellerinden geldiğince dikkatli cevap verdiler.
9. Bir tavşan bir adamdan daha hızlı koşabilir.
10. Otomobili elinden geldiği kadar hızlı sürdü.

SIFATLARIN FİİLLEŞMESİ

Türkçede sıfatların çoğunlukla fiil şekilleri olmasına karşılık, İngilizcede sıfatlardan yapılmış fiiller çok azdır. İngilizcede sıfatları fiilleştirme işlemi genellikle **get**, **turn**, **go** ve **become** fiilleri yardımıyla yapılır. Bunlardan en çok kullanılan **get** fiilidir. Örneğin, Türkçede **kara** sıfatının sonuna konan **"r"** parçacığı gibi parçacıklarla sıfatlar fiile dönüştürülebilirler: Hava kararıyor., Yapraklar sarardı., Hava soğuyor... gibi.

Türkçedeki bu parçacıklar yerine İngilizcede değişik **fiiller** kullanılır. Aşağıdaki örneklerde köşeli parantez içinde verilen fiiller, kendinden önceki fiil yerine kullanılabilir.

Genellikle, bir niteliğin artması ya da eksilmesi **get** fiilinin yardımıyla ifade edilir:

It is getting [growing] dark. — Hava kararıyor.

She is getting [growing] older. — O yaşıyor.

Things are getting dearer. — Eşya (şeyler) pahalıyor.

Bir niteliğin bir başka niteliğe; örneğin, bir rengin bir başka renge dönüşmesi **turn** fiili yardımıyla ifade edilir:

Her hair is turning grey. — Onun saçları kirleniyor.

The leaves of the trees are turning yellow.

Ağaçların yaprakları sarıyor.

Yukardaki cümlelerin "continuous" olmayan biçimleri genellikle **become** fiili yardımıyla yapılabilir:

It became dark. — Hava karardı.

Her hair has become gray. — Onun saçları kirlendi.

EXERCISE 41.

Put into English:

1. Hava soğudu.
2. Vakit azalıyor.
3. Deniz sakinleşiyor.
4. Fatma zayıflıyor.
5. İşler kötüleşiyor.
6. Fatma güzelleşiyor.
7. İşler düzeliyor.
8. Acıktım.
9. Susadınız mı?
10. Ahmet sık sık kızar.
11. Birazdan yorulacaksınız.
12. Islanacağız.
13. O iyileşiyor.
14. Günler uzuyor.
15. Yoruldunuz mu?

THE PAST CONTINUOUS TENSE (Sürekli Geçmiş Zaman)

Bir eylemin geçmiş zamanda sürekli olarak yapıldığı **The Past Continuous Tense** ile söze aktarılır. Bu fiil zamanıyla **The Present Continuous** (sürekli şimdiki zaman) fiil zamanı arasındaki ayrılık **am, is, are**, yardımcı fiilleri yerine **was** ve **were** yardımcı fiillerinin kullanılmasından ibarettir. Tekil özneler için **was**, çoğul özneler için **were** kullanılır:

Subject • $\left\{ \begin{array}{l} \text{was} \\ \text{were} \end{array} \right\}$ • Ving • (Object) • (Adverb)_n

Ahmet was cleaning the board. — Ahmet tahtayı temizliyordu.

We were going home. — Biz eve gidiyorduk.

They were helping us. — Bize yardım ediyorlardı.

Cümleleri olumsuzla dönüştürmek için, **was** ve **were** yardımcı fiillerinden sonra **not** sözcüğü kullanılır:

Fatma was not [wasn't] reading a story book.

Fatma bir hikâye kitabı okumuyordu.

We were not [weren't] bathing in the river.

Biz ırmakta yıkanmıyorduk.

Bu fiil kipiyle yapılan cümleleri sorulaştırmak için **was** ya da **were** sözcükleri öznenin önüne alınır:

Was Ayşe sitting in the corner?

Bu İngilizce cümle Türkçeye üç şekilde tercüme edilebilir:

a. Ayşe mi köşede oturuyordu?

b. Ayşe köşede mi oturuyordu?

c. Ayşe köşede oturuyor muydu?

Görüldüğü gibi, Türkçedeki “mi” sözcüklerinin yeri, **Ayşe**, **köşede** ve **oturuyor** sözcüklerinden önemli olarak düşünülene göre değişmektedir. Bu tip İngilizce cümlelerde hangi sözcüğe önem verildiği yazıda belli olmaz. Cümle söz olarak söylendiğinde hangi sözcük ötekilere oranla daha vurgulu söylenirse, o sözcük önem kazanır.

Why, what, who, when... gibi soru sözcüklerinin kullanılışı öteki fiil zamanlarında olduğu gibidir:

Who was peeling the potatoes?

Patatesleri kim soyuyordu?

Where were the boys playing?

Çocuklar nerede oynuyorlardı?

EXERCISE 42.

Put into English:

1. Ben saat dokuzda bir gazete okuyordum.
2. Saat sekizde ne yapıyordunuz?
3. Size kim yardım ediyordu?

4. Kedi masanın altında uyuyordu.
5. Saat on'da hâlâ çalışıyorduk.
6. Hava kararıyordu.
7. Motor çalışıyordu.
8. Kadınlar çiftliklerde çalışıyorlardı.
9. Annem balık kızartıyordu.
10. Telefonla konuşuyordum.
11. Ahmet bir lokantada çalışıyordu.
12. Otomobilimi tamir ediyordum.
13. Nereye gidiyordunuz?
14. Bir kadın pencerenin kenarında oturuyordu.
15. Buraya geliyorduk.
16. Biz radyo dinliyorduk ama onlar televizyon seyrediyorlardı.
17. Ahmet beni bekliyordu.
18. Kızlar bahçede çiçek topluyorlardı.
19. Mr. Brown sigara içiyordu.
20. Kadınlar alış veriş ediyorlardı.
21. Annem bir ceket örüyordu. (örmek — to knit)
22. Ona yardım etmek istiyordum.
23. Önümüzde büyük bir ada görüyorduk.
24. Günler uzuyordu.
25. İnsan hakları hakkında tartışıyorlardı.

GERUNDS and INFINITIVES (İsimleşmiş Fiiller)

Üçüncü tip cümleleri **S. V. O** olarak göstermiştik. Bu formülde görülen **Object**'in bir **Nominal** (İsim kavramı), ya da Nominal'in yerini tutan bir sözcük olan **zamir** olabileceği belirtilmişti. Temel cümledeki bu öge, gerektiğinde bir **fiil**'le de doldurulabilir. Bir fiilin bu kesimde kullanılabilmesi için ya bir **master** (infinitive, **to go, to write, to study...**); ya da **gerund** ismi verilen **going, writing, studying** biçiminde sonlarına **"ing"** eki alarak isimleşmiş bir fiil olması gerekir. Bazı fiiller, object olarak **infinitive**; bazıları **gerund** alırlar. Bir kısım fiillerle de her iki şekil kullanılabilir. Önce bunlardan **infinitive** alanları inceleyelim:

Subject • V • to • V • (O) • (Adv) _n

He wants to go home. — O, eve gitmek istiyor.

It has begun to rain. — Yağmur yağmağa başladı.

Try to understand it. — Onu anlamağa çalış.

She hasn't learnt to swim yet. — Henüz yüzmeyi öğrenmedi.

They decided not to go to the meeting.

Toplantıya gitmemeğe karar verdiler.

Nesne olarak **infinitive** alabilen fiillerin en önemlileri aşağıdadır:

attempt - teşebbüs et; **begin** - başla; **cease** - kes, dur; **continue** - sürdür; **dare** - cesaret et; **decide** - karar ver; **desire** - arzu et; **expect** - bekle, um, ümit et; **fear** - kork; **forget** - unut; **guarantee** - garanti et; **have to** - mecbur ol; **hope** - ümit et; **intend** - niyetlen; **learn** - öğren; **like** - hoşlan, sev; **love** - sev; **need** - ihtiyacı ol; **offer** - teklif et; **ought to** - gerekir; **prefer** - tercih et; **pretend** - rol yap; **promise** - söz ver; **propose** - teklif et; **refuse** - red et; **regret** - üzüntü duy; **remember** - hatırla; **start** - başla; **swear** - yemin et; **try** - çalış, dene, çabala; **want** - iste; **wish** - arzu et...

İngilizcede bir çok geçişli fiil kendisinden sonra bir **nominal** (i-sim kavramı), ya da bir **objective pronoun** (me, you, him, her...), daha sonra da bir **infinitive** alır:

Subject • V • $\left\{ \begin{array}{l} \text{Nominal} \\ \text{Obj Pron} \end{array} \right\}$ • to • V • (O) • (Adv)_n.

I want you to read this lesson. — Bu dersi okumanızı istiyorum.

The teacher wants Ahmet to clean the blackboard.

Öğretmen Ahmet'in karatahayı silmesini istiyor.

He told me to go out. — Dışarı çıkmamı söyledi.

What did you tell the servant to do?

Hizmetçiye ne yapmasını söyledin?

He persuaded us to go with him.

Kendisiyle gitmemiz için bizi ikna etti.

Bu şekilde kullanılan fiillerin en önemlileri aşağıdadır:

advise - öğüt ver; **allow** - müsaade et; **ask** - rica et; **(can't) bear** - tahammül et; **beg** - yalvar; **cause** - sebep ol; **callange** - meydan oku; **choose** - seç; **command** - emir ver; **compel** - zorla (bir eylemi yapmağa); **decide** - karar ver; **encourage** - cesaretlendir; **expect** - bekle, ümit et; **force** - zorla; **hate** - nefret et; **help** - yardım et; **invite** - davet et; **love** - sev; **oblige** - zorla, mecbur et; **order** - emret; **permit** -

müsaade et, izin ver; **persuade** - ikna et, kandır; **prefer** - tercih et;
promise - söz ver ; **remind** - hatırlat; **request** - rica et; **teach** - öğret;
tell - söyle; **tempt** - tahrik et; **urge** - zorla, icbar et; **want** - iste;
warn - uyar, ikaz et; **wish** - arzu et, dile...

EXERCISE 43.

Put into English:

1. Onlar dün deniz kenarına gitmeğe karar verdiler.
2. Yağmur yağmağa başladı.
3. Bir lokantaya gitmeğe karar verdiler.
4. Onlara yardım etmeğe söz verdim.
5. Fatma benimle sinemaya gitmeyi reddetti.
6. Öğretmen sınıfa zamanında gelmemizi istiyor.
7. Annem yatağa erken gitmemi istedi.
8. Öğretmen karatahtayı silmemi rica etti.
9. Ağabeyim bana yüzmeyi öğretti.
10. Babam bana bir bisiklet almağa söz verdi.
11. Ben derslerimi çalışmayı tercih ederim.
12. Ahmet okula geç gelmemeğe söz verdi.
13. Mektubu atmayı unutma.
14. Anneme evi temizlemekte yardım edeceğim.
15. Yürüyüşe çıkmamızı teklif ettiler.
16. Daha yüzmeyi öğrenmedi.
17. Bu cümleyi anlamağa çalış.
18. Bazı çocuklar yatağa erken gitmek istemezler.
19. Müdür sınıfı temizlememizi emretti.
20. Onları ne yapmağa ikna ettiniz?
21. Ona pencereyi açmasını söyledim.
22. Kendisine yardım etmeni söyledi.
23. Öğretmen dikkatle yazmamızı tembih etti.
24. O çiçekleri toplamanıza kim izin verdi?
25. Ne yapmamı istiyorsun?
26. Sizi yemeğe götürmek istiyorum.
27. Uçakla seyahat etmeyi tercih eder.
28. Uzun yolculuğu hakkında bir kitap okumak istiyorum.

GERUNDS USED AS OBJECTS (Ving)

Bir önceki konuda bazı fiillerin nesne olarak **infinitive** (to V) aldıklarını görmüştük. Bu fiillerin yanısıra bazı fiiller de nesne olarak **gerund** (Ving) alırlar:

Subject • V • Ving • (Object) • (Adv)_n

It has stopped raining — Yağmur durdu.

Please stop talking. — Lütfen konuşmayı kes [durdur].

Have you finished reading the story?

Hikâyeyi okumayı bitirdin mi?

She enjoys playing tennis. — Tenis oynamaktan hoşlanır.

Do you mind opening the windows? — Pencereleri açar mısınız?
(Bak : Polite Requests)

I can't help reading story books.

Hikâye kitapları okumaktan kendimi alamam.

Bunlardan başka, sonlarına bir **edat** (preposition) alarak belli bir anlam oluşturan fiillerden sonra da **gerund** (Ving) kullanılır:

We must go on working. — Çalışmağa devam etmeliyiz.

My father has given up smoking. — Babam sigara içmeyi bıraktı.

Object olarak **gerund** (Ving) alan fiillerden en önemlileri aşağıdadır:

avoid - sakın; **begin** - başla; **continue** - sürdür, devam et; **enjoy** - zevk al, eğlen; **finish** - bitir; **hate** - nefret et; **like** - hoşlan; **dislike** - hoşlanma; **love** - sev; **mind** (Do you mind Ving?); **neglect** - ihmâl et; **can't help Ving** - kendini alamamak; **prefer** - tercih et; **suggest** - öner; **start** - başla; **give up** - vazgeç, bırak; **go on** - sürdür, devam et; **remember** - hatırla; **practice** - uygulama yap; **stop** - durdur; **risk** - tehlikeyi göze al...

Bazı fiillerin object olarak hem **infinitive** (to V) hem **gerund** (Ving) aldıkları bir önceki konuda belirtilmişti. Bu fiiller de aşağıdadır:

begin - başla; **continue** - devam et; **like** - sev; **start** - başla; **neglect** - ihmal et; **hate** - nefret et; **cease** - durdur; **love** - sev; **prefer** - tercih et; **intend** - niyetlen...

I like swimming. — Yüzmeyi severim.

(Yüzme denen eylemi severim)

I'd like to swim. — Yüzmeyi severim.

(Şu anda bu eylemi yapmak hoşuma gider.)

They began [started] studying. — Çalışmağa başladılar.

They began [started] to study. — Çalışmağa başladılar.

Bu iki cümle arasında kesin bir fark yoktur.

You have neglected to clean your shoes this morning.

Bu sabah ayakkabılarını temizlemeyi ihmal etmişsin.

(Bir tek eylemi ihmal.)

Don't neglect writing to your mother.

Annene yazmayı ihmal etme. (Bu eylemi ihmal etme.)

Bu tip fiillerle **gerund** (Ving) kullanıldığında bir eylemin tümü, **infinitive** kullanıldığında bir tek eylem göz önüne alınır.

EXERCISE 44.

Put into English:

1. Erkek çocuklar futbol oynamayı sever.
2. Mr. Brown yeni bir hikâye yazmağa başladı.
3. Ben ev ödevi yapmayı sevmem.
4. Pazar günleri televizyon seyretmekle eyleniriz.
5. Koşmayı durdurdular.
6. Evi temizlemeyi iki saat önce bitirdiler.
7. Okula yürüyerek gitmeyi severim.
8. Yanlışlıklar yapmaktan kaçınmağa çalışınız.
9. Mektubu yazmayı ihmal etme.
10. Ayşe kütüphanede çalışmayı tercih eder.
11. Çoğu çocuklar oynamayı çalışmağa tercih ederler.
12. Fatma arkadaşının kâğıdına bakmaktan kendini alamaz.

YOUR COMING, HER BEHAVING (Gelmeniz, Davranışı)

Benim gelmem, benim gelişim, sizin kalmanız, kalışınız, konuşması, Ahmet'in çalışması... gibi sözler İngilizcede iki biçimde yapılır:

a. Sonlarına "ing" eki almış fiillerden önce **my, your, his...** gibi bir **genitive** kullanarak:

my coming — benim gelmem [gelişim]; **your staying** — kalmanız, [kalışınız]; **Ahmet's studying** — Ahmet'in çalışması; **her asking** — sorması...

b. Sonlarına "ing" eki almış fiillerden önce **me, you, him...** gibi bir **objective pronoun** kullanarak:

me coming — benim gelmem [gelişim]; **you staying** — kalmanız, [kalışınız]; **Ahmet studying** — Ahmet'in çalışması; **her asking** — sorması...

Bu dilsel yapının kullanılışı aşağıdaki formülle genellenebilir:

Subject • V • $\left\{ \begin{array}{l} \text{Objective (Pro)noun} \\ \text{Genitive} \end{array} \right\}$ • Ving • (O) • (Adv)_n

Örneğin:

I can't understand your coming to school late.

Okula geç gelmenizi [gelişinizi] anlayamıyorum.

My sister doesn't like my smoking.

Kız kardeşim sigara içmemden hoşlanmaz.

I can't remember his coming here for the first time.

Onun buraya ilk gelişini hatırlayamıyorum.

I can't forgive his being rude to me.

Onun bana karşı kaba oluşunu (davranışını) affedemem.

We appreciate your wanting to help us.

Bize yardım etmek istemenizi takdir ediyoruz.

Mother hates my singing in the bathroom.

Annem banyoda şarkı söylememden nefret eder.

Aynı biçim, edatlardan sonra da kullanılır:

He insists on my coming. — Gelmemde ısrar ediyor.

Yukarda verilmiş olan cümlelerde kullanılan **your, my, his...** yerine (edat'tan sonraki hariç) **you, me, him...** sözcükleri de kullanılabilir. Örneğin:

I can't understand you coming to school late.

Okula geç gelmenizi anlayamıyorum.

EXERCISE 45.*Put into English:*

1. Burada sigara içmeme itiraz eder misiniz?
2. Onun böyle davranmasını anlayamıyorum.
3. Burada olmanıza aldırmam.
4. Mutfakta şarkı söyleyişinizi hatırlıyorum.
5. Onun bana ilginç bir hikâye anlatışını hatırlıyorum.
6. Bir bebeğin sigara içmesini tasarlayabilir misiniz?
7. Buraya geç gelmeden hoşlanmıyorum.
8. Lütfen eve geç gelmemi affet.
9. Böyle davranmandan hoşlanmıyorum.
10. Okula koşturamızı hatırlıyor musun?
11. Radyoyu kapamama itiraz eder misin?
12. Mektuplarımı okumandan hoşlanmıyorum.
13. Ev ödevine yardım etmemi hatırlamıyor musun?
14. Buraya gelmenizden hoşlandım.
15. Karım yatak odasında sigara içmemden nefret eder.

MODALS (PRESENT)

'Modals diye adlandırılan yardımcı fiiller, fiillere **ability** (yetenek), **possibility** (ihtimal, olasılık), **permission** (izin), **obligation** (zorunluluk)... gibi kavramlar katarlar. Bunlar sırasıyla, **can** - yetenek ve izin, **may** - olasılık ve izin, **must**, **have to**, **ought to**, **should** - zorunluluk kavramlı yardımcı fiillerdir. Bu yardımcı fiiller bütün temel cümlelerde kullanılabilirler.

CAN (2)

Can yardımcı fiili **yetenek** ve **izin** kavramlıdır. Bir ana fiilin ya-
lın hali ile beraber kullanıldığında, zaman kavramı **present** (şimdiki
zaman) olur. Cümledeki yeri:

Subject • can • V • (O) • (Adv) •

olarak gösterilebilir. Cümleyi sorulaştırmak için **can** yardımcı fiilini
öznenin önüne; olumsuzlaştırmak için **not** sözcüğünü **can** yardımcı fi-

ilinin arkasına; olumsuz soru yapmak için **can** ve **not** sözcüklerinin kısaltılmışı olan **can't** sözcüğünü öznenin önüne getirmek yeterlidir. Aşağıdaki cümleleri inceleyelim:

I can learn English. — İngilizce öğrenebilirim. (yetenek)

She can open the window. — Pencereyi açabilir. (yetenek, ya da izin)

I cannot understand this lesson. — Bu dersi anlayamıyorum. (yetenek)

Can you lift this chair? — Bu sandalyeyi kaldırabilir misin?

Can't you read the lesson? — Dersi okuyamaz [okuyamıyor] musun?

Görüldüğü gibi, **can** yardımcı fiili ile, hem **geniş zaman**, hem de **süreklilik** kavramı söze yansıtılabilmektedir. Yani, hem **açamam** hem **açamıyorum** gibi iki ayrı anlam, İngilizcede tek bir biçimde ifade edilmektedir. İçlerinde bu yardımcı fiil bulunan cümlelerle, gelecek zaman kavramlı zaman zarfları da kullanılabilir:

We can do it tomorrow. — Onu yarın yapabiliriz.

Can yardımcı fiili yerine, sadece **yetenek** kavramını yansıtmak üzere, **be able to** ifadesi de kullanılabilir. Örneğin:

I can learn English. — İngilizce öğrenebilirim.

I am able to learn English. — İngilizce öğrenebilirim.

EXERCISE 46.

Put into English:

1. O, sabahleyin erken kalkamaz.
2. Beş elma yiyebilir misin?
3. Ne yiyebilirsiniz?
4. Onları nerede bulabiliriz?
5. Size nasıl yardım edebilirim?
6. Bu dersi bir haftada bitiremeyiz.
7. Şimdi dışarı çıkabilirsiniz.
8. Şimdi eve gidebilir miyim?
9. Orhan iyi futbol oynayamaz.
10. Bir köpek ağaca tırmanamaz.
11. Kedi süt içebilir mi?
12. Onları nerede bulabiliriz?

13. Nerede ders' çalışabiliriz?
14. Bu sorulara kim cevap verebilir?
15. Bu sözcüğü kim karatahtaya yazabilir?
16. İngilizce konuşabilir misiniz?
17. Bu elmayı yiyebilir miyim?
18. Bu dersi anlayamıyor musun?
19. Sen beni bu oyunda yenemezsin.
20. Onu doğru dürüst ifade edemiyorum.
21. Karar veremiyorum.
22. Size söz veremem.
23. Onu basit sözcüklerle açıklayabilir misin?
24. Kahve yapabilir misin?
25. Size yardım edebilir miyim?

M A Y

Bu yardımcı fiil de, her tip temel cümlede **can** yardımcı fiili gibi kullanılır:

Subject • may • V • (O) • (Adv)_n

Soru, olumsuz ve olumsuz soru şekilleri **can** yardımcı fiiliyle yapılan cümlelerde olduğu gibidir. Bu yardımcı fiilin kısaltılmış biçimi kullanılmaz. Genellikle **olasılık** (ihtimal) ya da **izin** kavramıdır. Cümleleri inceleyelim:

The teacher may come soon.

Öğretmen az sonra gelebilir. (olasılık)

It may rain in the afternoon.

Öğleden sonra yağmur yağabilir. (olasılık)

You may read the lesson now.

Şimdi dersi okuyabilirsin. (izin)

May Ayşe clean the blackboard?

Ayşe karatahtayı silebilir mi? (izin)

May I help you? — Size yardım edebilir miyim?

Yes, you may. — Evet, edebilirsiniz.

EXERCISE 47.

Put the following sentences into English using "may". You may also use "can" in most of them:

1. Kalemimi alabilirsiniz.
2. Sözlüğünüzü ödünç alabilir miyim?
3. Burada oturabilir miyim?
4. Size yardım edebilir miyim?
5. Sizi tekrar görebilir miyim?
6. Ahmet eve geç gelebilir.
7. Bir gün bize yardım edebilirler.
8. Bunu burada bırakabilir miyim?
9. Size bir soru sorabilir miyim?
10. Telefonunuzu kullanabilir miyim?
11. Bağajımı burada bırakabilir miyim?
12. Bir dakika Mr. Brown'ı görebilir miyim?
13. Doğru olabilir.
14. Başka güçlükler olabilir.
15. Başka bir sebep olabilir.

M U S T

Bu yardımcı fiilin cümlelerdeki kullanılışı, **can** ve **may** yardımcı fiillerinin kullanılışı gibidir. Fiillere zorunluluk kavramı katmağa yarar:

Subject • must • V • (0) • (Adv)_n

İçlerinde bu yardımcı fiil bulunan cümleleri olumsuz yapmak için **must**'dan sonra **not**, soru yapmak için **must** öznenin önüne getirilir:

You must do these exercises. — Bu alıştırmaları yapmalısınız.
We must come to school in time. — Okula zamanında gelmeliyiz.
Must I clean the blackboard? — Karatahtayı temizlemeli miyim?
We must help our friends. — Arkadaşlarımıza yardım etmeliyiz.

There must be an easy solution to this problem.

Bu problemin kolay bir çözümü olmalı.

Must ile sorulan sorulara verilecek olan cevaplar olumlu ise, cevapta yine **must** kullanılır:

Must I open the door? Yes, you must.

Kapıyı açmalı mıyım? Evet, açmalısın.

Şayet, yukardaki gibi bir soruya olumsuz bir cevap vermek gerekirse, **mustn't** yerine **needn't** kullanmak daha uygun olur:

Must I open the door? No, you needn't.

Kapıyı açmalı mıyım? Yok, açmasan da olur.

EXERCISE 48.

Put into English:

1. Şimdi ders çalışmalısınız.
2. Çocuklar sokakta oynamamalılar.
3. Sağ elinle yazmalısın.
4. Her gün karatahtayı temizlemeliyiz.
5. Erken kalkmalısınız.
6. Sınıfta futbol oynamamalısınız.
7. Çocuklar süt içmeli.
8. Bu çiçeklere dokunmamalısınız.
9. Sıranızda oturmalısınız.
10. Çabuk yazmalısınız.
11. Sorulara dikkatle cevap vermelisiniz.
12. Onu şimdi mi yapmalıyız?
13. Kibritle oynamamalısınız.
14. Ayakkabılarını değiştirmelisin.
15. Her zaman gerçeği söylemelisin.

need :

Can, may... gibi yardımcı fiillerden olan bu sözcük, genellikle olumsuz cümlelerle soru cümlelerinde kullanılır; olumlu cümlelerde az rastlanır. Türkçeye ... **gerek yok**, ... **gerekir mi?** şekillerinde tercüme edilebilir:

You needn't come in the afternoon.

Öğleden sonra gelmenize gerek yok.

Need you go again?

Tekrar gitmeniz gerekir mi? [Gerekıyor mu?]

She needn't go shopping.

Alışverişe gitmesine gerek yok.

EXERCISE 49.*Put into English:*

1. Hızlı sürmenize gerek yok.
2. Şemsiye almanıza gerek yok.
3. Onları soymanıza gerek yok.
4. Kahveme şeker koymanıza gerek yok.
5. Karatahtayı silmenize gerek yok.
6. Beni beklemenize gerek yok.
7. Bütün parayı şimdi harcamana gerek yok.
8. Bu egzersizleri yapmanıza gerek yok.
9. O kadar çok çalışmanıza gerek yok.
10. Onu geri getirmesine gerek yok.
11. Bana böyle aptalca sorular sormana gerek yok.
12. Çocuk gibi davranmana gerek yok.

**CAN, MAY, MUST... GİBİ SÖZCÜKLERİN
BİRİNCİ TİP TEMEL CÜMLELERDE KULLANILIŞI**

Can, may, must, ought to, should, have (got) to sözcükleri birinci tip temel cümlelerde de kullanılabilir. Bu kullanışta, **be** fiilinin özneye göre değişik biçimleri olan **am, is, are** kullanılmaz; bunların yerine **be** sözcüğünün kendisi kullanılır:

$$\text{Subject} \bullet \left\{ \begin{array}{l} \text{can} \\ \text{must} \\ \text{may} \\ \text{ought to} \\ \text{have to} \end{array} \right\} \bullet \text{be} \bullet \left\{ \begin{array}{l} \text{Nominal} \\ \text{Adjective} \\ \text{Adv of Place} \\ \text{Prep} \bullet \text{Nom} \end{array} \right\} \bullet (\text{Adv})_n$$

Örneğin:

She may be ready now. — Şimdi hazır olabilir. (Belki şimdi hazırıdır.)

Your books must be open every lesson.

Kitaplarınız her ders açık olmalı.

She must be at home now. — Şimdi evde olmalı.

Bu tip cümleler, Türkçede olduğu gibi İngilizcede de «sanırım evdedir» anlamına gelebilir.

Children must be at home after five o'clock.

Çocuklar saat beşten sonra evde olmalılar.

Your sister may be a good teacher.

Kız kardeşiniz iyi bir öğretmen olabilir.

These books may be for you.

Bu kitaplar sizin için olabilir.

Cümleleri soru yapmak için, **can, may, must...** sözcükleri öznenin önüne, olumsuz yapmak için bu sözcüklerden sonra **not** getirilir:

The shops may not be open at this hour.

Dükkanlar bu saatte açık olmayabilir.

Must I be here at noon?

Öğleyin burada olmalı mıyım?

EXERCISE 50.

Put into English:

1. Bu kitap yararlı olabilir.
2. Bazı alıştırılmalar güç olabilir.
3. Siz iyi bir öğrenci olabilirsiniz.
4. Saat sekizde okulda hazır olmalısınız.
5. Bu oda rahat olmalı.
6. Sınıfınız temiz olmalı.
7. Bir futbol maçı ilginç olabilir.
8. Şişman çocuklar iyi koşucu olamazlar.
9. Geç kalabilirsiniz.
10. Silgi çekmecedeki olabilir.
11. Haber doğru olabilir.
12. Yorgun olabilirsiniz.
13. Emin olabilirsiniz.
14. Bir gün meşhur bir iş adamı olabilirsiniz.
15. Kardeşini kıskanabilir.
16. Bazı böcekler tehlikeli olabilir.
17. Biberler acı olabilir.
18. Öğrenciler haklı olabilirler.
19. Çocuk aç olmalı.
20. Bu, kurallara aykırı olabilir.

ought to, should :

Modal diye isimlendirilen yardımcı fiillerden olan bu sözcüklerden ilki, fiillere istek, ahlâkî zorunluluk ya da görev kavramı katar ve Türkçeye **gerekir** ya da **icap eder** ile tercüme edilebilir:

You ought to obey your teachers.

Öğretmenlerinize itaat etmeniz gerekir.

She ought to come home in time.

Eve zamanında gelmesi gerekir.

We ought to study our lessons.

Derslerimizi çalışmamız gerekir.

Ought he to go now? Yes, he ought.

Şimdi gitmesi gerekir mi? Evet, gerekir.

They ought to be in school now.

Şimdi okulda olmaları gerekir.

Yukardaki cümleler **should** sözcüğü ile yapılacak olurlarsa, biraz daha yumuşayarak **tavsiye** anlamlı olurlar:

You shouldn't laugh at your friends' mistakes.

Arkadaşlarınızın yanlışlarına gülmemeniz gerekir.

(Size bunu tavsiye ederim.)

You shouldn't drink cold water.

Soğuk su içmemeniz gerekir.

The Government should take measures against unemployment.

Hükümetin işsizliğe karşı tedbir alması gerekir.

EXERCISE 51.

Put into English:

1. Arkadaşlarınıza yardım etmeniz gerekir.
2. Kanunlara itaat etmeniz gerekir.
3. Anne ve babanıza mektup yazmanız gerekir.
4. Öğretmenlerin daha çok seyahat etmeleri gerekir.
5. Saçlarını kestirmen gerekir.
6. Daha erken yatağa gitmeniz gerekir.
7. Ev ödevinizi yapmanız gerekir.
8. Daha dikkatli olmanız gerekir.

9. Bu sözcükleri öğrenmeniz gerekir.
10. Kızların mutfakta annelerine yardım etmeleri gerekir.
11. O kadar çok kahve içmemeniz gerekir.
12. O mesele hakkında müdürle konuşmanız gerekir.
13. Bir taksi tutmamız gerekir [gerekiyor].
14. Şimdi eve gitmemiz gerekiyor mu?
15. Öyle davranmamanız gerekir.
16. Ondan özür dilemen gerekir.
17. Onun şimdi hazır olması gerekir.

have (got) to :

Bir eylemin dıştan gelen nedenlerle yapılması zorunluluğu **have to** ya da **have got to** sözcükleri kullanılarak ifade edilir. Üçüncü şahıslar için **has to** ya da **has got to** kullanılır:

I have (got) to get up early in the morning. *

Sabahleyin erken kalkmak zorundayım.

(Beni bu işi yapmağa dış nedenler zorluyor.)

They have (got) to do these exercises.

Bu alıştırmaları yapmak zorundalar.

Have you got to answer these questions?

Bu sorulara cevap vermek zorunda mısınız?

We haven't got to carry these chairs.

Bu sandalyeleri taşımak zorunda değiliz.

"got" ılı şekil kullanılmadığında, soru cümleleriyle olumsuz cümlelerde **do** yardımcı fiilini kullanmak gerekir:

Have you got to stay at home?

Do you have to stay at home?

Evde kalmak zorunda mısın?

We haven't got to wait here.

We don't have to wait here.

Burada beklemek zorunda değiliz.

*) Bu cümle "I must get up early." şeklinde olsaydı, «sabahleyin erken kalkmalıyım; bunu ben böyle istiyorum» anlamına gelirdi.

EXERCISE 52.*Put into English:*

1. Şimdi karar vermek zorundayız.
2. Onu açıklamak zorundalar.
3. Saat dokuzdan önce hazır olmak zorundasınız.
4. Buraya parketmek zorundayım.
5. Bu patatesleri soymak zorundayız.
6. Kendi işinizi yapmak zorundasınız.
7. Otomobilimi satmak zorundayım.
8. Otobüsle gitmek zorunda mıyız?
9. Ne yapmak zorundasınız?
10. Bu soruları defterlerimize yazmak zorundayız.
11. "Oraya tekrar gitmek zorunda mıyım?" "Hayır, gitmesen de olur."
12. Bu çeki hemen bozdurmak zorundasın.

MODALS (PAST)

Present biçimleri ve anlamları açıklanmış olan bu yardımcı fiillerin **past** (geçmiş zaman) biçimleri, sırasıyle: **can** → **could**; **may** → **might**; **have (got) to** → **had (got) to** sözcükleridir.

could — be able to :

Can yardımcı fiilinin geçmiş zaman şekli olan **could**, geçmiş zamanda **izin** ve **yetenek** bildirir; başarı bildirmez:

He could swim well. — İyi yüzebiliyordu. (Yeteneği vardı.)

I could drive his car. — Onun otomobilini sürebilirdim.
(Sürmeme izin vermişti.)

Geçmiş zamanda başarılmış olan bir iş için **be able to** ifadesinin **past** şekli olan **was [were] able to** kullanılır:

He was able to answer all the questions.

Bütün sorulara cevap verebildi.

Aynı cümle **could** ile yapılsaydı, aşağıdaki anlam ortaya çıkardı:

He could answer all the questions.

Bütün sorulara cevap verecek yetenekteydi.

Olumsuz cümlelerde kullanılan **couldn't** ile **wasn't [weren't]** **able** arasında pek bir fark bulunmaz:

He couldn't answer the questions.

He wasn't able to answer the questions.

Sorulara cevap veremedi.

Could ile başlayan istek anlamlı sorular, **can** ile başlayanlara oranla daha saygılı olur:

Could you help me? — Bana yardım edebilir miydiniz?

EXERCISE 53.

Aşağıdaki cümleleri, gereğine göre **could** ya da **was [weren't] able to** kullanarak İngilizceye çeviriniz:

1. Bir hafta önce dağa tırmanabildiler.
2. Sol elimle yazı yazabilirdim.
3. Geçen eylül imtihanını geçebildi.
4. Kız kardeşim iki yıl önce kahve yapamıyordu.
5. Dün gece televizyon seyredemedik.
6. Bütün soruları cevaplandırabildin mi?
7. Geçen sene her şeyi yiyebiliyordu.
8. Ahmet hikâyeyi hatırlayamadı.
9. Otomobili onarabildik.
10. Onu anlayamadım.

might :

İzin ve olasılık (ihtimal) bildiren **may** sözcüğünün past şekli oja **might**, şimdiki zaman (present) kavramlı olarak **may**'den daha az bi "ihtimâl" ifade etmek istendiğinde kullanılır:

He may come. — Gelebilir. (Gelme ihtimali var.)

He might come. — Gelebilir. (Az ihtimalle gelebilir.)

Bir kimseden saygılı bir şekilde bir istekte bulunmak için de **might** sözcüğü kullanılabilir:

You might open the windows. — Pencereleri açiver.

You might type this letter. — Bu mektubu daktilo ediver.

had (got) to :

Have (got) to'nun past'ı olan had (got) to, geçmişte “zorunda olmak” ya da “zorunda kalmak” anlamına gelir.

I had (got) to do it. — Onu yapmak zorundaydım.
(Ya da, zorunda kaldım.)

I had (got) to sell my car. — Otomobilimi satmak zorundaydım.
(Ya da, zorunda kaldım.)

Did you have to stop? — Durmak zorunda mıydınız?
Yes, I had to. — Evet, durmak zorundaydım.

Sorularla olumsuzlarda **got** kullanıldığı zaman **did** kullanılmaz:

Had you got to stop? Yes, I'd got to.
Durmak zorunda mı kaldınız? Evet, öyle.

We hadn't got to learn the poem by heart.
Şiiri ezberlemek zorunda değildik, [zorunda kalmadık].

EXERCISE 54.

Put into English:

1. Bütün sorulara cevap vermek zorundaydık.
2. Sınıfı temizlemek zorunda mıydınız?
3. Saat beşte kalkmak zorunda kaldık.
4. Kaptan gemiyi terketmek zorunda kaldı.
5. Yaya mı gitmek zorunda kaldınız?
6. Dün gece babam bebeğe bakmak zorunda kaldı.
7. Okula koşmak zorunda kaldık.
8. Ahmet ceketini çıkarmak zorunda kaldı.
9. Ahmet'le Mehmet evde kalmak zorundaydılar.
10. Ayşe mutfakta annesine yardım etmek zorunda kaldı.
11. Çok beklemek zorunda kalmadık.
12. Oraya zamanında varmak için hızlı sürmek zorunda kaldı.
13. Otomobilini satmak zorunda kaldı.
14. Arkadaşımdan biraz para ödünç almak zorunda kaldım.
15. Onu hastaneye götürmek zorunda kaldık.
16. Toplantıyı ertelemek zorunda kaldılar.

need (past) :

Bu fiilin, yardımcı fiil olarak **past** şekli yoktur; ancak ana fiil olarak The Simple Past Tense ile kullanılabilir ve kendisinden sonra bir mastar (infinitive) getirilir. Bu fiille, genellikle olumsuz cümleler ve soru cümleleri yapılır:

She didn't need to go. — Gitmesi gerekmedi, ya da gitmesine gerek kalmadı.

I didn't need to answer the rest of the questions.
Sorulardan geriye kalanlara cevap vermeme gerek kalmadı.

EXERCISE 55.

Put into English:

1. Erken kalkmama gerek kalmadı.
2. Hızlı sürmemize gerek kalmadı.
3. Onu satın almasına gerek kalmadı.
4. Eski evlerini satmalarına gerek kalmadı.
5. Trenle gitmemize gerek kalmadı.
6. Ona telefon etmeme gerek kalmadı.
7. Otelde kalmamıza gerek kalmadı.
8. Zili çalmama gerek kalmadı.
9. Onu hastaneye götürmemize gerek kalmadı.
10. Para ödünç almama gerek kalmadı.

MODALS (FUTURE)

Yardımcı fiillerin (modals) future biçimleri yoktur. Bunlardan **can, may, must, ought to, should, need** sözcükleri, gelecek zaman bildiren zaman zarflarıyla kullanıldıklarında, gelecek zaman kavramlı olurlar:

I can do it tomorrow. — Onu yarın yapabilirim.

You may bring the book next week.

Kitabı gelecek hafta getirebilirsiniz.

You must come to school in the afternoon.

Öğleden sonra okula gelmelisin.

We needn't go there next week.

Gelecek hafta oraya gitmemize gerek yok.

Bunların yanısıra, **have to** yardımcı fiili, **shall** ya da **will** yardımcı fiilleriyle birleşerek gelecek zaman kavramlı olur:

You will have to study hard next month.

Gelecek ay çok çalışmak zorunda kalacaksınız.

Shall, will yerine **may** kullanılarak, **zorunluluk** kavramına **olasılık** (ihtimal) kavramı da katılabilir:

You may have to wait for a long time.

Uzun zaman beklemek zorunda kalabilirsiniz.

Be able to sözcükleri, **shall** ya da **will** sözcükleriyle kullanıldığında gelecek zaman kavramlı olurlar:

You will be able to answer the questions.

Sorulara cevap verebileceksin.

EXERCISE 56.

Put into English:

1. Bu iki egzersizi yeniden yapmak zorunda kalacağız.
2. Otomobili yarın tamir etmek zorunda kalacağım.
3. Yarın beni ziyaret edebilirsiniz.
4. Tekrar yağmur yağabilir.
5. Gelecek hafta bize yardım edebilecekler.
6. Onu satın alabileceğim.
7. Sınıfı terketmek zorunda kalabiliriz.
8. Tekrar gelmek zorunda kalacaksınız.
9. Dışarda beklemek zorunda kalacağız.
10. Yeni bir şemsiye satın almak zorunda kalacaksın.
11. Ne yapmak zorunda kaldınız?
12. Deneyi tekrarlamak zorunda kalabilirsiniz.

VERB PATTERNS (Fiil Kalıpları)

Temel cümlelerin çekirdeğini fiiller oluşturur. Bu cümlelerin geriye kalan kesimleri hep fiillerin özelliklerine göre düzenlenir. Bu nedenle, özellikleri aynı olan fiiller **Verb Pattern** (Fiil Kalıbı) ismi altında sınıflandırılmıştır.

Verb Pattern (1) :

$$\text{Subject} \bullet V_t \bullet \left\{ \begin{array}{l} \text{Nominal} \\ \text{Obj Pron} \end{array} \right\}_1 \bullet \text{to} \bullet \left\{ \begin{array}{l} \text{Nominal} \\ \text{Obj Pron} \end{array} \right\}_2$$

Bu fiil kalıbı geçişli fiillerle yapılır. Örneğin, "Ahmet kitabı bana verdi" cümlesinde "vermek" fiili geçişlidir. "Bana" sözcüğünün sonunda bulunan ismin "e" hali, "vermek" fiilinin hangi doğrultuda olduğunu gösterir. Türkçede ismin "e" hali geçişsiz fiillerle de kullanılır. Örneğin: "Ahmet kitaba baktı"... Görüldüğü gibi, sonuna "e", ya da "a" ekini almış sözcükler, Türkçede hem geçişli hem geçişsiz fiillerden sonra kullanılmaktadır.

Türkçedeki **geçişli** fiillerden sonra kullanılan "e" hali yerine, İngilizce cümlelerdeki isimler önüne **"to"** edatı konur; geçişsiz fiillerden sonra fiilin doğrultusunu gösteren edatlar değişiktir. Aşağıdaki cümleleri inceleyelim:

Ahmet read the letter to his friends.

Ahmet mektubu arkadaşlarına okudu.

I sold my car to her.

Otomobilimi ona sattım.

I showed the book to all my friends.

Kitabı bütün arkadaşlarıma gösterdim.

I am going to write a letter to my father.

Babama bir mektup yazacağım.

I owe ten pounds to my tallor.

Terzime on pound borcum var.

Yukardaki cümlelerde **to her, to his friends, to my father** gibi kesimler bilinmediğinde, bu dilsel kavramlar **"who to?"** sözcükleri ile sorulur:

Who shall I give this to?

Bunu kime vereceğim?

Who did you give the book to?

Kitabı kime verdin?

Resmî yazışmalarda **"Who to?"** yerine **"To whom ...?"** şekli kullanılabilir:

To whom shall we send the cheque? — Çeki kime gönderelim?

Açıklaması yapılan fiil kalıbı ile kullanılabilen fiillerin en önemlileri aşağıdadır:

allow - izin ver; **award** - ödüllendir; **bring** - getir; **do** (do good to somebody - bir kimseye iyilik et); **fetch** - gidip getir; **give** - ver; **grant** - ihsan et, ver; **hand** - uzat, ver; **lend** - ödünç ver; **offer** - ikram et; **owe** - borçlu ol; **pass** - uzat, ver; **pay** - öde; **promise** - söz ver; **read** - oku; **remember** - selâm götür; **sell** - sat; **send** - gönder; **show** - göster; **take** - götür; **teach** - öğret; **tell** - anlat, söyle; **throw** - fırlat; **tie** - bağla; **write** - yaz...

EXERCISE 57.

Aşağıdaki cümleleri bir numaralı fiil kalıbını kullanarak İngilizceye çeviriniz:

1. Ona yüz lira göndereceğim.
2. Öğretmen bize bir öykü anlatıyor.
3. Ona parayı ödedin mi?
4. Öğretmen onlara bir İngilizce dersi verdi.
5. Ona bir mektup yazmalısın.
6. Onu bana ver.
7. Ona bir ödül verdiler.
8. Sözlüğümü Hasan'a ödünç verdim.
9. Yerini bana teklif etti.
10. Ona yüz lira borcum vardı.
11. Babam bana bir bisiklet söz verdi.
12. Bu kitapları Hasan'a göndereceğim.
13. Bu kitapları sıranıza götürünüz.
14. Ev ödevini bana göstermedi.
15. Onu bana getir.
16. Onu buraya getir.
17. Bunu ona öğret.
18. Bu kitapları evinize götüremezsiniz.
19. Hikâyeyi bana anlatabilir misin?
20. O bana hiç iyilik yapmadı.
21. Şu kutuyu bana at.
22. O, atını bir ağaca bağladı.
23. Babana selâm söyle.

Verb Pattern (2) :

$$\text{Subject} \bullet V_t \bullet \left\{ \begin{array}{l} \text{Nominal} \\ \text{Obj Pron} \end{array} \right\}_2 \bullet \left\{ \begin{array}{l} \text{Nominal} \\ \text{Obj Pron} \end{array} \right\}_1$$

Bir önceki konuda kuruluşunu gördüğümüz cümlelerden çoğunun anlamlarını sabit tutarak, biçimlerini değiştirebiliriz:

I gave a book to her. — Ona bir kitap verdim.

I gave her a book. — Ona bir kitap verdim.

Görüldüğü gibi, **a book** sözcükleri **to her** sözcükleri ile yer değiştirdiğinde, **to** edatı ortadan kalkmakta ve cümlelerin genel anlamı değişmemektedir. Bu şekilde, anlamı sabit tutarak biçim değiştirme yöntemine, dilbilgisinde, **dönüştürme** ismi verilir ve dönüştürme yapılacağı "→" işareti ile gösterilir.

I gave a book to her → I gave her a book.

Şayet **to her** sözü bizce daha önemliyse, yukardaki ilk cümle; **a book** sözü önemliyse, ikinci cümle kullanılır. Yukardaki cümlelerde kullanılan **a book** sözüne **Direct Object**, **to her** ya da **her** sözcüklerine **Indirect Object** adı verilir. Şayet Indirect Object, Direct Object'ten daha uzunsa **to**'lu şekil kullanılır:

He told the news to the girls in the classroom.

D. O.

Indirect Object

Haberi sınıftaki kızlara söyledi.

He gave the book to the boy who was sitting at the back.

Kitabı arkada oturmakta olan çocuğa verdi.

Bir numaralı fiil kalıbı için verilen fiillerden çoğu, iki numaralı kalıba dönüştürülebildiği halde, bir kısım fiiller sadece **bir numaralı fiil kalıbı ile kullanılabilirler**. Bu fiillerden en önemlileri aşağıdadır:

add - ilâve et; **carry** - taşı; **compare** - karşılaştır; **fasten** - bağla;
direct - yönelt; **invite** - davet et; **join** - kat, birleştir; **move** - hareket ettir;
remember - selâm söyle; **take** - götür; **tie** - bağla...

Örneğin:

She invited me to her house last week.

Geçen hafta beni evine davet etti.

Try to explain it to me.

Onu bana açıklamaya çalış.

EXERCISE 58.

Aşağıdaki cümleleri aynı anlama gelen ikinci biçime dönüştürünüz:

1. I shall tell a story to my sister.
2. She handed the letter to us.
3. Please pass the butter to me.
4. Did it cause much trouble to you?
5. I shall read the letter to you.
6. He threw a piece of chalk to me.
7. Will you lend five liras to me?
8. I shall send these books to Fatma.
9. The teacher is going to give a new lesson to the students.
10. You must write a letter to her.

Verb Pattern (3) :

Onun için; benim için; Ahmet için... gibi ifadeler İngilizcede de kullanılır. Örnekleri inceleyelim:

I have bought a dictionary for you.

* Sizin için bir sözlük aldım.

Ayşe has made tea for you.

* Ayşe sizin için çay yaptı.

Bu fiil kalıbı ile kullanılabilen fiillerin en önemlileri şunlardır:

bring - getir; **buy** - satın al; **cash** - paraya çevir; **choose** - seç;
cook - pişir; **do** - yap; **fetch** - gidip getir; **get** - al; **leave** - bırak;
make - yap [imal et]; **order** - sipariş et; **paint** - boya, resim yap; **play**
 - çal (müzik aleti); **reach** - ulaş; **save** - tasarruf et; **write** - yaz...

Bir numaralı fiil kalıbını iki numaralı fiil kalıbına dönüştürdüğümüz gibi, bu fiil kalıbını da iki numaralı kalıba dönüştürebiliriz:

*) Türkçede bu cümleler daha çok: Size bir sözlük aldım., Ayşe size çay yaptı., şekillerinde söylenir.

I have bought a book for you → I have bought you a book.

Sizin için bir kitap aldım → Size bir kitap aldım.

Görüldüğü gibi, **for you** ile **a book** ifadeleri yer değiştğinde **for** edatı ortadan kalkmakta, fakat anlam değişmemektedir.

For you, for her, for Ahmet... ifadeleri "**Who for?**" sözcükleri ile sorulur:

Who did you buy it for? — Onu kimin için [kime] satın aldın?

I bought it for Ahmet. — Onu Ahmet için [Ahmet'e] satın aldım.

Resmî yazışma ve konuşmalarda **For whom** şekli kullanılır:

For whom have you ordered the spare parts?

Yedek parçaları kimin için sipariş ettiniz?

EXERCISE 59.

Aşağıdaki cümleleri, üç ve iki numaralı fiil kalıplarını kullanarak iki ayrı şekilde İngilizceye çeviriniz:

1. Kardeşime bazı oyuncaklar satın aldım.
2. Sana bir bisiklet satın almamı istiyor musun?
3. Bu gömleği sana seçtim.
4. Kendime bir çift ayakkabı sipariş ettim.
5. Bu yumurtaları kime pişirdin?
6. Kim bana çay yapacak?
7. Bana hiç pasta bırakmamışlar.
8. Bu şarkıyı senin için çalacağım.
9. Bu çeki benim için [bana] paraya çevirebilir misin?
10. Bana ne satın alacaksın?

Verb Pattern (4) :

$$\text{Subject} \bullet V_t \bullet \left\{ \begin{array}{l} \text{Nominal} \\ \text{Obj Pron} \end{array} \right\} \bullet \text{Prep} \bullet \left\{ \begin{array}{l} \text{Nominal} \\ \text{Obj Pron} \\ \text{Ving} \end{array} \right\}$$

İngilizcede bir kısım geçişli fiil, nesnelerinden sonra kendilerine özgü bir edat (preposition) ve bu edattan sonra ya bir **nominal**, ya bir **objective pronoun**, ya da bir **gerund** alırlar. Örneğin:

The thieves didn't steal anything from the shop.

Hırsızlar dükkândan birşey çalmadı.

You shall be punished for this.

Bunun için cezalandırılacaksınız.

Thank you for your help.

Yardıma için [yardımına] teşekkür ederim.

Excuse me for being late.

Geciktiğim için bağışlayın.

Bu kalıpta kullanılan fiillerin en önemlileri aşağıdadır. Aşağıdaki listede **sy** - somebody, **sg** - something sözcüklerinin yerlerini tutmaktadır:

accuse sy of sg. — bir kimseyi bir şeyle suçla.

add sg to sg. — bir şeyi bir şeye ilâve et.

address a letter to a place. — bir mektubu bir yere adresle.

ask somebody for sg. — bir kimseden birşey iste:

He asked me for some money. — Benden biraz para istedi.

blame sy for sg. — bir kimseyi bir şey için kabahatli bul:

She blamed the teacher for her failure.

Başarısızlığından öğretmeni kabahatli buldu.

blame sg on sy. — bir kabahati bir kimseye yükle:

She blamed her failure on the teacher.

Kendi başarısızlığından öğretmeni kabahatli buldu.

borrow sg from sy — bir kimseden bir şey ödünç al.

break bad news to sy — bir kimseye kötü haber ver.

bring sg to light — bir şeyi aydınlığa çıkar.

buy sg from sy or a shop — bir kimseden ya da bir dükkândan birşey satın al.

buy sg for ten (twenty...) liras — on (yirmi...) liraya bir şey satın al:

I bought this book for ten liras. — Bu kitabı on liraya aldım.

caution sy against sg — bir kimseyi bir şeye karşı uyar.

challenge sy to sg — bir kimseye (bir şey için) meydan oku.

change sg for another — bir şeyle bir şeyi değiş (değiş tokuş et).

change sg [sy] into sg [sy] — bir şeyi ya da bir kimseyi, bir şeye ya da bir kimseye dönüştür:

The fairy changed him into a frog. — Peri onu bir kurbağaya çevirdi.

charge sy some money for sg — bir kimseden bir şeye bir ücret iste.

charge sy with sg — bir kimseyi bir şeyle suçla.

clear sg from a place — bir yerden bir şeyi temizle.

clear sg of sg — bir şeyi başka bir şeyden temizle:

The police cleared the streets of traffic.

Polis caddeleri trafikten temizledi, açtı.

compare sg with sg — birbirine yakın iki şeyi karşılaştır:

He compared his composition with mine.

Kompozisyonunu benimkiyle karşılaştırdı.

compare sg to sg — birbirine yakın olmayan iki şeyi karşılaştır:

The teacher compared a heart to a pump.

Öğretmen bir tulumba ile bir kalbi karşılaştırdı.

conceal sg from sy — bir kimseden bir şeyi gizle.

condemn sy to death — bir kimseyi ölüme mahkûm et.

condemn sy for sg — bir kimseyi bir şey için kına.

confide a secret to sy — bir kimseye bir sırrı itimat et.

confuse sg with sg — bir şeyi başka bir şeyle karıştır:

Students usually confuse the word "desert" with the word "dessert".

Öğrenciler genellikle "desert" sözcüğünü "dessert" sözcüğü ile karıştırırlar.

congratulate sy on sg — bir kimseyi bir şey için kutla.

connect sg with sg — bir şeyle bir şeyi raptet [bağla].

consult sy [sg] about sg — bir kimseye ya da şeye, bir şey hakkında danış, baş vur.

content oneself with sg — bir kimsenin bir şeyle yetinmesi:

He doesn't content himself with what he has.

Sahip oldukları ile yetinmez, kanaat etmez.

convince sy of sg — bir kimseyi bir hususta ikna et.

cover sg with sg — bir şeyi bir şeyle kapla, ört.

cure sy of a disease — bir kimsenin bir hastalığını tedavi et.

cut sg in two, three... pieces — bir şeyi iki, üç... parçaya kes, böl.

cut sg in half — bir şeyi (bıçakla ya da makasla) ikiye böl.

decorate sg with sg — bir şeyi bir şeyle süsle, dekore et.

defend a country [a city] against enemies — bir ülkeyi [kenti] düşmana karşı savun.

defend sy from an attack — bir kimseyi bir saldırıya karşı savun.

demand sy of [about] sg — bir kimseden bir şey (talep et) iste.

dissuade sy from sg — bir kimseyi bir şeyden caydır.

distinguish sg **from** another — bir şeyi başka bir şeyden ayırt et.
divert sy **from** a purpose — bir kimseyi bir niyetinden saptır.
divide sg **into** two, three ... parts — bir şeyi iki, üç parçaya böl.
do sg **against** sy's will — bir kimsenin isteğine aykırı bir şey yap.

encourage sy **in** sg — bir kimseyi bir hususta cesaretlendir.
encourage sy **to do** sg — bir kimseyi bir şey yapması için cesaretlendir.

entrust sg **to** sy — bir şeyi bir kimseye emniyet et.

entrust sy **with** sg — bir kimseye bir şeyi emniyet et.

exchange sg **for** another — bir şeyi başka bir şeyle değiş.

excuse sy **for** sg — bir kimseyi bir şeyden dolayı mazur gör [bağışla, hoş gör].

excuse sy **from** sg — bir kimseyi bir şeyden affet.

explain sg **to** sy — bir kimseye bir şeyi izah et [açıkla].

export sg **to** a country — bir ülkeye bir şey ihraç et.

express interest **in** sg — bir şeye ilgi duyduğunu ifade et.

feed an animal **on** sg — bir hayvanı bir şeyle besle.

fill sg **with** sg — bir şeyi bir şeyle doldur.

fit sg **on** sy [sg] — bir şeyi bir şey ya da bir kimse üzerinde dene, prova et.

flatter sy **with** sg — bir kimseyi bir şeyle pohpohla, öv.

flatter sy **by** Ving — bir kimseyi bir şey yaparak pohpohla, öv.

forgive sy **for** sg — bir kimsenin bir şeyini bağışla.

furnish sg **with** sg — bir şeyi bir şeyle tefriş et [döşe].

hide sg **from** sy — bir şeyi bir kimseden sakla.

hire sg **from** sy — bir kimseden bir şey kirala.

identify sy [sg] **with** sg — bir kimseyi ya da şeyi, bir şeyle teşhis et [tanı].

import goods **into** a country — bir ülkeye mal ithal et.

import goods **from** a country — bir ülkeden mal ithal et.

impress an idea **on** sy — bir kimseyi bir fikrin etkisi altında bırak.

impress sy **with** an idea — bir kimseyi bir fikirle etkile.

inform sy **of** sg — bir kimseye bir şeyi duyur.

inspire sy **with** sg — bir kimseye bir şey ilham et.

introduce sy **to** sy — bir kimseyi bir kimseye takdim et.

invest money **in** some project — bir projeye para yatır.

invite sy **to** dinner, lunch — bir kimseyi akşam, öğlen yemeğine davet et.

join sg to another — bir şeyi başka bir şeyle birleştir.

judge sy by sg — bir kimseye, bir şeyi ile hüküm ver.

✧ **keep** sy [sg] from Ving — bir kimseyi [şeyi] bir şey yapmaktan alıkoy.

✧ **knock** sg against sg — bir şeyi bir şeye çarp.

✧ **know** sy by sg — bir kimseyi bir şeyinden tanı:

I know him by name. — Onu ismen tanıyorum.

level a city with the ground — bir kenti yerle bir et.

✧ **marry** sy to sy — bir kimseyi bir kimseyle evlendir.

✧ **mention** sg to sy — bir şeyi bir kimseye söyle.

mix sg with another — bir şeyi başka bir şeyle karıştır.

offer sg to sy — bir kimseye bir şey ikram et.

✧ **pay** a visit to sy — bir kimseyi ziyaret et.

✧ **prefer** sg to sg — bir şeyi bir şeye tercih et.

✧ **prefer** Ving to Ving — bir şey yapmayı bir şey yapmağa tercih et.

praise sy for sg — bir kimseyi bir şeyden dolayı öv.

✧ **preserve** sg from harm — bir şeyi zarardan koru.

✧ **prevent** sy from Ving — bir kimseyi bir şey yapmaktan alıkoy.

prohibit sy from Ving — bir kimsenin bir şey yapmasını yasakla.

promise sg to sy — bir şeyi bir kimseye söz ver.

✧ **protect** sy from harm — bir kimseyi zarardan koru.

✧ **punish** sy for a fault — bir kimseyi bir kabahat için cezalandır.

receive sg from sy — bir kimseden bir şey al.

remind sy of sg [sy] — bir kimseye, bir şeyi ya da bir kimseyi hatırlat :

This reminds me of a story. — Bu bana bir öyküyü hatırlatıyor.

remind sy about sg — bir kimseye bir şey hakkında hatırlatmada bulun :

Don't forget to remind me about it.

Onun hakkında bana hatırlatmada bulunmayı unutma.

remember sy to sy — bir kimseye bir kimseden selâm götür (selâm söyle) :

Remember me to your sister. — Kız kardeşine benden selâm götür.

revenge oneself on [upon] sy for sg — bir kimseden bir şeyin acısını çıkar.

reward sy for sg — bir kimseyi bir şey için ödüllendir.

reward sy with sg — bir kimseyi bir şeyle ödüllendir.

rescue sy from sg — bir kimseyi bir şeyden kurtar.

- respect sy for sg** — bir kimseye bir şey için saygı duy.
rob sy of his money — bir kimsenin parasını zorla al.
satisfy oneself about sg — bir şey hakkında tatmin olmak.
save sy from sg — bir kimseyi bir şeyden kurtar.
sentence sy to death — bir kimseyi ölüme mahkûm et.
separate sy [sg] from sy [sg] — bir kimseyi, ya da şeyi, bir kimseden ya da şeyden ayır.
spend time [money] on sg — bir şey üzerinde zaman [para] harca.
spend time (in) Ving — bir şey yaparak vakit geçir.
steal sg from sy [a place] — bir kimseden [yerden] bir şey çal.
stare sy in the face — bir kimsenin yüzüne bak.
supply sg to sy — bir kimseye bir şey sağla.
supply sy with sg — bir kimseye bir şey ver.
suspect sy of sg — bir kimseden bir şey için kuşkulanan.
take sy for sy — bir kimseyi başka birisi san.
take sg from sy — bir kimseden bir şey al.
tell sy about sg — bir kimseye bir şeyden söz et.

EXERCISE 60.

Put into English:

1. Başarısından dolayı onu kutladık.
2. Yağmur onların okula zamanında gelmelerini önledi.
3. Bu sorun üzerinde çok zaman harcadı.
4. Yararsız şeyler üzerinde zamanını boşa harcamaya.
5. Nazik yardımınız için size teşekkür ederim.
6. Yüzü bana annesini hatırlatıyor.
7. Kopyayı orijinali ile karşılaştırdı.
8. Silahlı kuvvetlerimiz bizi düşmandan korur.
9. Herşeyi ona açıkladım.
10. Geçen hafta bankadan bir hayli para çaldılar.
11. Kalemimi mürekkeple doldurdun mu?
12. Öğretmen okula geç gelmemi affetti.
13. Onlar fotoğrafı benden sakladılar.
14. Kitaplarını nereden satın aldın?
15. Bu otomobili ondan kiraladım.
16. Topu arkadaşına attı.
17. Onu parayı almakla suçladılar.
18. Dokuzu beşe katarsan, on dört elde edersin.

19. Kendi kabahatini kardeşine yükledi.
20. Bu kitabı kütüphaneden aldım.
21. Polis her şeyi aydınlattı.
22. Dükkân sahibi bu ayakkabılar için benden iki yüz lira istedi.
23. Bu şeyleri odamdan temizle.
24. Onu ölüme mahkûm ettiler.
25. Bu konu hakkında arkadaşlarına danışmalısın.
26. Onu yanlış hakkında ikna edemedim.
27. Beni okula gitmekten caydırdı.
28. Birini diğerinden ayırt edemedim.
29. Kız kardeşine çalışmalarında cesaret ver.
30. Çakısını bir kalemle değiştirdi.
31. Öğretmen onu sınav odasından dışarı çıkardı (attı).
32. Geç geldiğim için affınızı dilerim.
33. Annem eve geç gelmemizi affetmez.
34. Odasını Türk halıları ile döşedi.
35. Ben çayı kahveye tercih ederim.
36. Ona hiç bir şey söz vermedim.
37. Annenden bir mektup aldın mı?
38. Öğretmen Fatma'yı bir kitapla ödüllendirdi.
39. Sizi arkadaşınıza takdim edebilir miyim?
40. Sinemaya gitmeyi evde kalmaya tercih ederim.

Verb Pattern (5) :

Uzaklık, Zaman, Uzunluk, Ağırlık, Fiyat, Derece :

Yukarda adı geçen kavramlar, belirli fiillerle genellikle edatsız olarak kullanılırlar. Örneğin :

We walked ten miles. — On mil yürüdük.

These shoes don't last long. — Bu ayakkabılar çok dayanmaz.

The baby weighs five kilos. — Bebek beş kilo ağırlığındadır. (Beş kilo geliyor.)

The temperature fell two degrees. — Isı iki derece düştü.

It costs 25 liras. — O yirmi beş liraya mal olur.

Cost, last ve take fiillerinden sonra, **me, you, him ...** gibi bir **objective pronoun**, ya da **Ahmet, Jack ...** gibi bir isim kullanılabilir:

This book cost me fifty liras.

Bu kitap bana elli liraya mal oldu.

It took me an hour to go to the station.

İstasyona gitmem bir saat sürdü [aldı].

Uzunluk, zaman, derece ... gibi kavramlarla kullanılabilen fiillerin çoğu şunlardır :

climb - tırman; **come** - gel; **continue** - sür; devam et; **crawl** - sürün; **creep** - emekle; **drive** - sür (otomobil); **fall** - düş; **fly** - uç; **follow** - izle, takip et; **go** - git; **go on** - devam et; **grow** - büyü; **jump** - atla; **last** - sür, dayan; **live** - yaşa; **march** - yürü; **move** - hareket et, kımılta, kımıldat; **ride** - sür (at, eşek); **rise** - yüksel; **roll** - yuvarlan; **sail** - yüz (gemi, kayık); **sink** - bat, batır; **spend** - harca; **stay** - kal; **slip** - kay; **swim** - yüz (denizde, gölde); **wait** - bekle; **take** - sür, al; **travel** - seyahat et; **walk** - yürü; **weigh** - ağırlığında ol, çek; **work** - çalış...

Yukarda açıklaması yapılan kavramlar bilinmediğinde, **How many ...?**, **How much ...?**, **How long ...?** soru sözcükleriyle başlayan sorular kullanılır:

How many miles did you walk? — Kaç mil yürüdünüz?

How many years can a cat live? — Bir kedi kaç yıl yaşayabilir?

How much money did he spend? — O ne kadar para harcadı?

How long did you stay in Ankara? — Ankarada ne kadar kaldınız?

EXERCISE 61.

Put into English:

1. Çocuklar yüz kilometre seyahat ettiler.
2. Uzun bir yoldan geldik.
3. Yağmur bütün gün sürdü.
4. Toplantı iki saat sürdü.
5. Isı üç derece yükseldi.
6. Bir uçak saatte 1000 kilometre uçabilir.
7. Ben üç kilometre yüzebilirim.
8. Bu elbise kaç mal olur?
9. O iki ton çeker.
10. Kaç metre atlayabilirsin?
11. İki saat ders çalıştık.
12. Adam beş metre düştü.
13. Bu şeylere beş lira harcadım.
14. O bana yüz dolar ödedi,
15. Ne kadar beklediniz?

ADVERBIAL ADJUNCTS (Küçük Yön Zarfları)

Bu zarflar, fiillere çeşitli yön kavramları katan küçük sözcüklerdir. Bunlar, Türkçede **içeri, dışarı, geri, ileri** ... gibi sözcüklerle ifade edilirler. İngilizcede kullanılan küçük yön zarflarını alfabetik sırayla inceleyelim:

along :

Bu zarf, kendisinden önce söylenen fiillere aynı yönde eyleme devam etme anlamı katar. **Along** yerine **on** zarfı da kullanılabilir:

come along [on]. — Gel [gelme eylemini sürdür].

Bu zarfla kullanılabilen fiillerin en önemlileri aşağıdadır:

crawl - sürün; **drive** - sür (otomobil); **float** - yüz (cansız), **fly** - uç; **go** - git; **hurry** - çabuk hareket et; **roll** - yuvarlan; **walk** - yürü...

away :

Bu zarf uzaklaşma, ya da devam bildirir :

They went away. — Uzaklaştılar.

The birds flew away. — Kuşlar uçup gitti [uzaklaştı].

The men worked away. — Adamlar çalışıp durdular.

a. **Away** zarfı aşağıdaki fiillerle **uzaklaşma** anlamında kullanılır:

drive away - sürüp uzaklaş; **fly away** - uçup uzaklaş; **get away** - terket, uzaklaş; **go away** - uzaklaş; **hurry away** - aceleyle uzaklaş; **ride away** - binip uzaklaş; **run away** - koşup uzaklaş; **sail away** - (kayıkla gemiyle) uzaklaş; **walk away** - yürüyüp uzaklaş...

b. Uzaklaşma eylemi herhangi bir yerden ise, bu kez yer isminden önce **from** edatı da kullanılır :

They went away from home. — Evden uzaklaştılar.

The birds flew away from the garden.

Kuşlar bahçeden uçup uzaklaştılar.

Away zarfının **devam** anlamında kullanıldığı fiiller aşağıdadır :

c. **boil away** - kaynayıp dur, kaynatıp dur; **burn away** - yanıp dur; **dance away** - dans edip dur; **dig away** - kazıp dur; **eat away** - yiyip dur; **laugh away** - gülüp dur; **pull away** - çekip dur; **work away** - çalışıp dur; **talk away** - konuşup dur...

Away zarfı, nesne alabilen fiillerle kullanıldığında, nesnenin uzaklaştırılması anlamı cümleye katılır:

Take it away. — Onu uzaklaştır. (Al götür.)

Send them away. — Onları uzağa gönder.

The men carried the boxes away.

Adamlar kutuları taşıyarak uzaklaştırdılar.

Hold your dog away from me. — Köpeğini benden uzak tut.

about :

Bu zarf, etkilediği fiile değişik yönlerde hareket kavramı katar:

The children were running about in the garden.

Çocuklar bahçede koşuyorlardı.

Bu zarfla kullanılabilen fiillerden bazıları şunlardır:

fly about - uçuşmak; **move about** - değişik yönlerde hareket etmek, dolaşmak; **run about** - koşmak; **walk about** - gezinmek; **swim about** - değişik yönlerde yüzmek...

back (to) :

Bu zarf, eylemin çıkış noktasına dönmesini ifade etmek için kullanılır:

She went back to school in the afternoon.

Öğleden sonra yine okula döndü, [geri gitti].

We walked back home.

Tekrar eve yürüdük, [yürüyerek eve döndük].

Aynı zarf, geçişli fiillerle kullanılırsa, fiille zarf arasına bir nesne konur:

Bring it back to me. — Onu bana geri getir.

He threw the ball back to me. — Topu bana geri attı.

Bu zarfla kullanılan fiillerin en önemlileri şunlardır:

bring something back (to) — bir şeyi geri getir.

carry something back (to) — bir şeyi taşıyarak getir.

come back (to) — geri gel.

crawl back (to) — sürünerek geri dön.

drive back (to) — sürerek geri dön.

cross back (to) — geri aş [gerisin geri git].

fly back (to) — geri uç [uçarak geri dön].

get back (to) — geri var [geri dön]:

They got back home. — Eve geri döndüler.

give something back (to) — bir şeyi geri ver.
hurry back (to) — acele geri git.
jump back (to) — geri sıçra.
look back (at) — geri bak.
pay something back (to) — bir şeyi geri öde.
pull something back (to) — bir şeyi geri çek.
push something back (to) — bir şeyi geri it.
run back (to) — geri koş [koşarak geri dön].
rush back (to) — geri saldır.
send something back (to) — bir şeyi geri gönder.
sell something back (to) — bir şeyi geri sat.
sail back (to) — geri gel (gemiyle, kayıkla).
slip back (to) — geri kay, [kayarak geri dön].
swim back (to) — geri yüz [yüzerek geri gel].
turn back (to) — geri dön.
throw something back (to) — bir şeyi geri at [fırlat].
walk back (to) — geri yürü, [yürüyerek geri dön]...

down :

a. Aşağı(ya) anlamını taşıyan bu zarf, bir eylemin aşağı yönde geliştiğini gösterir:

The tiger jumped down. — Kaplan aşağı atladı.

She came down at eight o'clock. — Saat sekizde aşağı geldi [indi].

Bu şekilde kullanılabilen fiillerin başlıcaları şunlardır:

climb down - tırmanarak aşağı in; **come down** - aşağıya gel; **crawl down** - aşağı doğru sürün; **drive down** - aşağı sür; **drop down** - aşağı düşür; **fall down** - yere düş; **fly down** - aşağı uç; **go down** - aşağı in; **ride down** - (at ile) aşağı sür; **roll down** - aşağı yuvarlan; **rush down** - aşağı hücum et, saldır; **slip down** - aşağı kay; **step down** - aşağı adım at; **walk down** - aşağı yürü...

b. Bu zarfın ikinci bir görevi, fiile bulunulan durumdan daha aşağı bir duruma geçme anlamı katmaktır:

Sit down. — Otur [dik durumdan oturma durumuna geç].

Kneel down — Diz çök.

He bent down to speak to the little boy.

Küçük çocukla konuşmak için eğildi.

c. Bu zarf, nesne alan fiillerle kullanıldığında, nesnenin aşağı yönde hareket ettirildiğini gösterir:

Take them down. — Onları aşağı götür, [aşağı indir].

They are going to carry the table down.

Onlar masayı aşağı taşıyacaklar.

Bring the children down. — Çocukları aşağı getir.

Bu şekilde kullanılabilen belli başlı fiiller şunlardır:

Not: "sg", "something" sözcüğünü belirtmektedir.

bring sg down - bir şeyi aşağı getir; **carry sg down** - bir şeyi aşağı taşı; **get sg down** - bir şeyi aşağı al; **knock sg/sy down** - bir şeyi [kimseyi] vurup devir; **pour sg down** - bir şeyi aşağı dök; **pull sg down** - bir şeyi aşağı çek; **push sg down** - bir şeyi aşağı it; **put sg down** - bir şeyi aşağı koy, bastır, kaydet; **send sg down** - bir şeyi aşağı gönder; **throw sg down** - bir şeyi aşağı at...

Bu zarflardan sonra **to**, ya da **from** edatı kullanılabilir:

She brought it down to the kitchen.

Onu aşağı mutfığa getirdi.

ç. Aynı zarf, bir şeyin aşağı yönde hareketini teşvik edici biçimde de kullanılır:

Call her down. — Onu aşağı çağır.

Help her down. — Onun aşağı inmesine yardım et.

forward(s):

Bu zarf ileri doğru anlamını taşır:

bring sg forward - bir şeyi öne çıkar; **carry sg forward** - bir şeyi ileri doğru taşı; **run forward** - ileri doğru koş; **jump forward** - ileri doğru sıçra; **step forward** - ileri doğru adım at; **rush forward** - ileri saldır, ileri fırla...

in :

İçeri anlamındaki bu zarf hem geçişsiz, hem geçişli, hem de **be** fiilleri ile kullanılır:

a. Geçişsiz fiillerle kullanılması :

They have come in. — Onlar içeri geldiler [girdiler].

Step in, please. — Lütfen adımınızı içeri atınız, (giriniz).

Bu şekilde kullanılabilen fiillerden en önemlileri şunlardır:

break in - kırıp içeri gir, zorla içeri gir; **climb in** - içeri tırman; **come in** - içeri gir; **crawl in** - içeri sürün; **drive in** - içeri sür (otomobili); **drop in** - habersiz ziyaret et; **fall in** - çok (tavan, ev); **fly in** - içeri uç; **hurry in** - aceleyle içeri gir; **jump in** - içeri atla; **move in** - içeri taşın, gir; **ride in** - binerek içeri gir; **roll in** - içeri yuvarlan; **rush in** - içeri

saldır, hızla içeri gir; **slip in** - içeri kay; **stay in** - içerde kal; **walk in** - içeri yürü...

b. In zarfı nesne alan fiillerle kullanıldığında, nesnenin içeri doğru hareket ettirildiğini anlatır:

Bring them in. — Onları içeri getir.

We carried everything in. — Her şeyi içeri taşıdık.

Bu zarf ile kullanılabilen geçişli fiillerin bir listesi aşağıdadır:

bring sg in - bir şeyi içeri getir; **get sg in** - bir şeyi içeri al; **put sg in** - bir şeyi içeri koy; **carry sg in** - bir şeyi içeri taşı; **drive sg in** - bir şeyi içeri sür; **roll sg in** - bir şeyi içeri yuvarla; **drop sg in** - bir şeyi içeri düşür; **knock sg in** - bir şeyi vurup çak; **move sg in** - bir şeyi içeri naklet; **pour sg in** - bir şeyi içeri dök; **push sg in** - bir şeyi içeri it; **pull sg in** - bir şeyi içeri çek; **send sg in** - bir şeyi içeri yolla; **slip sg in** - bir şeyi içeri kaydır; **throw sg in** - bir şeyi içeri at...

c. "in" zarfı be fiilleri ile de kullanılır:

Is Ahmet in? — Ahmet evde mi? [İçerde mi?]

out :

Dışarı anlamındaki bu zarf, geçişli, geçişsiz ve **be** fiilleriyle kullanılır:

a. Geçişsiz fiillerle :

He is going out. — Dışarı gidiyor [çıkıyor].

Come out, please. — Lütfen dışarı geliniz [çıkınız].

Bu şekilde kullanılabilen fiiller şunlardır :

climb out - tırmanıp dışarı çık; **come out** - dışarı gel (çık); **crowl out** - emekleyerek dışarı çık; **fly out** - *dışarı uç; **go out** - dışarı git, [çık]; **hurry out** - aceleyle dışarı çık; **jump out** - dışarı atla; **roll out** - *dışarı yuvarlan; **rush out** - dışarı fırla; **sail out** - *dışarı yüz (gemi, kayık) **slip out** - *dışarı kay, **swim out** - *dışarı yüz, * **walk out** - dışarı yürü...

Çıkış yeri belirtilmek istenirse, **out of** edatları (prepositions) kullanılır:

He came out of the classroom. — Sınıftan dışarı çıktı.

b. Geçişli fiillerle :

They carried the books out. — Kitapları dışarı taşıdılar.

*) Bunlar Türkçede daha çok uçarak dışarı çık, yuvarlanarak dışarı çık, yüzerek dışarı çık... şekillerinde söylenirler.

They carried the books out of the classroom.

Kitapları sınıftan dışarı taşıdılar.

Cut this picture out. — Bu resmi kesip çıkar.

Bu fiillerden başlıcaları şunlardır:

bring sg out - bir şeyi dışarı getir; **carry sg out** - bir şeyi dışarı taşı; **carry sg out** — bir şeyi yerine getir, yap; **cut sg out** - bir şeyi kesip dışarı çıkar; **drive sg out** - bir şeyi sürüp dışarı çıkar; **put sg out** - bir şeyi söndür; **pull sg out** - bir şeyi dışarı çek; **push sg out** - bir şeyi dışarı it; **roll sg out** - bir şeyi dışarı yuvarla; **send sg out** - bir şeyi dışarı yolla; **take sg out** - bir şeyi dışarı götür; **throw sg out** - bir şeyi dışarı fırlat; **ask sy out** - bir kimsenin dışarı çıkmasını rica et; **call sy out** - bir kimseyi dışarı çağır; **help sy out** - bir kimsenin dışarı çıkmasına yardım et...

Not :

Back, down, in, out ... gibi zarflar, insanlara uygulanabilen geçişli fiillerle kullanılırlarsa, **sg** (something) yerine **sy** (somebody) yazılabilir. Bu zarflarla ilgili olarak verilen fiil listelerinde, karışıklık olmaması için, sadece **sg** (something) kullanılmıştır. Bu fiillerin çoğunda **sg**'nin yanısıra **sy** (somebody) de kullanılabilir. Örneğin:

He pushed the desk out. — Sırayı dışarı itti.

He pushed me out. — Beni dışarı itti.

c. "be" fiilleri ile:

She is out. — O dışarda, (evde değil).

The book was out. — Kitap dışardaydı, [kütüphanede değildi].

up :

Genellikle **yukarı(ya)** anlamına gelen bu zarf, birkaç biçim ve anlamda kullanılır:

a. Geçişsiz fiillerle:

The boy climbed up. — Çocuk yukarı tırmandı.

Prices are going up. — Fiyatlar yükseliyor.

Bu şekilde kullanılabilen en önemli fiiller :

climb up - yukarı tırman; **come up** - yukarı gel; **drive up** - yukarı sür; **fly up** - yukarı uç; **get up** - yataktan kalk; **go up** - yukarı çık; **move up** - yukarı hareket et; **run up** - yukarı koş; **rush up** - yukarı fırla; **walk up** - yukarı doğru yürü...

b. Dik duruma geçmek anlamında kullanılır:

Stand up, please. — Lütfen ayağa kalkınız.

c. Geçişli fiillerle kullanılır:

Bring them up. — Onları yukarı getir.

Pull it up. — Onu yukarı çek.

Bu şekilde kullanılabilen geçişli fiiller :

bring sg up - bir şeyi yukarı getir; **carry sg up** - bir şeyi yukarı taşı; **drive sg up** - bir şeyi yukarı sür; **move sg up** - bir şeyi yukarı doğru hareket ettir; **pick sg up** - bir şeyi yerden alıp kaldır; **pull sg up** - bir şeyi yukarı çek; **push sg up** - bir şeyi yukarı it; **send sg up** - bir şeyi yukarı gönder; **roll sg up** - bir şeyi yukarı yuvarla ... vb.

ç. Bir eylemin tamamen yapıldığını, sonuçlandığını ya da tahribatin tamamlandığını anlatır:

Tear it up. — Onu yırtıp parçala.

They have used up all their food. — Bütün yiyeceklerini bitirdiler.

Shake up the bottle. — Şişeyi iyice çalkala.

Not :

Geçişli fiilin nesnesi bir **nominal** ise, **adverbial adjunct** nominal'dan önce ya da sonra kullanılabilir:

He tore up the letter. — Mektubu yırtıp parçaladı.

He tore the letter up. — Mektubu yırtıp parçaladı.

Şayet fiilin nesnesi bir **pronoun** ise, **adverbial adjunct** muhakkak bu **pronoun**'dan sonra kullanılır:

He tore it up. — Onu yırtıp parçaladı.

"He tore up it." biçimi **kullanılmaz**.

"**up**" zarfının bu anlamda kullanıldığı fiiller şunlardır:

break sg up - bir şeyi kırıp parçala; **burn sg up** - bir şeyi yakıp bitir; **clean sg up** - bir şeyi iyice temizle; **cover sg up** - bir şeyi tamamen ört, kapla; **cut sg up** - bir şeyi kesip parçala; **do sg up** - bir şeyi ilikle; **drink sg up** - bir şeyi içip bitir; **dry sg up** - bir şeyi iyice kurula; **eat sg up** - bir şeyi yiyip bitir; **fasten sg up** - bir şeyi iyice bağla, kapat; **fill sg up** - bir şeyi ağızına kadar doldur; **tear sg up** - bir şeyi yırtıp parçala; **tie sg up** - bir şeyi iyice bağla; **use sg up** - bir şeyi kullanıp tüket; **wake sy up** - bir kimseyi uyandırıp kaldır; **wash sg up** - bir şeyi iyice yıka...

ANLAMLARI, EDAT YA DA ZARF ETKİSİYLE DEĞİŞEN FİLLER

İngilizcede bazan edatlar, bazan da küçük zarflar, fiillerin anlamlarında büyük ölçüde değişiklik yaparlar. Bir fiilin genel anlamı öğrenildikten sonra, değişik edat ya da zarflarla beraberce oluşturduğu öteki anlamların da ayrıca öğrenilmesi gerekir. Örneğin, **look** fiilinden sonra **at** edatı kullanıldığında **bak** anlamı ortaya çıktığı halde, aynı fiilden sonra **for** edatı kullanılırsa **ara** anlamı oluşur. Değişik edatlar, ya da zarflarla bu şekilde değişik anlamlar oluşturan fiillerden en çok kullanılanların bir listesi aşağıdadır. Ancak, bu tür fiiller sayıca çok olduğundan, listede bulunmayanlar için sözlüklere bakmak uygun olur:

account for — hesabını vermek :

You must account for the money you spend.

Harcadığının paranın hesabını vermelisin.

answer back — karşılık vermek :

Don't answer me back. — Bana karşılık verme.

ask after — sağlığını sormak :

I asked after her father. — Babasının sağlığını sordum.

ask for — istemek :

My son asked me for some money. — Oğlum benden bir miktar para istedi.

back out — caymak :

He promised to help us, but backed out later.

Bize yardım etmeğe söz verdi, fakat daha sonra caydı.

back sy up — bir kimseyi desteklemek :

I'll back you up. — Ben seni destekleyeceğim.

be back — geri dönmek :

He isn't back yet. — O henüz dönmedi.

He'll be back soon. — Birazdan geri dönecek.

be over — bitmek; son bulmak :

The storm will soon be over. — Fırtına az sonra bitecek.

be up — kalkmak (yataktan) :

I was up at seven o'clock. — Saat yedide kalkmışım.

be up to sy to V — bir görevi yapmanın bir kimseye düşmesi :

It is up to you to decide. — Karar vermek size düşer.

become of — olmak; başına gelmek :

What has become of him? — Ona ne oldu? [Başına ne geldi?]

blow out — üfleyerek, eserek söndürmek :

Don't blow out the candle. — Mumu söndürme.

blow up — uçurmak; berhava etmek :

The men blew up the bridge with dynamite.

Adamlar köprüyü dinamitle uçurdular.

boil over — kaynayıp taşmak :

The milk is boiling over; turn the gas out.

Süt (kaynayarak) taşıyor, gazı kap.

break down — bozulmak :

The car broke down before we got home.

Bize eve varmadan otomobil bozuldu.

break into — hırsızlık amacıyla bir yere girmek :

Thieves broke into his office last night.

Dün gece onun bürosuna hırsızlar girdi.

break out — çıkmak (salgın, harp, yangın... vb.) :

The First World War broke out in 1914.

Birinci Dünya Savaşı 1914'te çıktı; [patladı].

break out (of) — kaçmak (hapishane vb.) :

Some prisoners broke out prison last week.

Bazı tutsaklar geçen hafta hapishaneden kaçtılar.

break up — sona ermek; dağılmak; tatil olmak:

We shall break up next week. — Gelecek hafta tatil olacağız.

bring up — yetiştirmek; büyütmek :

She has brought up three children.

O üç çocuk büyüttü, [yetiştirdi].

call at — bir yere uğramak :

She called at the post-office on her way back from school.

Okuldan dönerken postaneye uğradı.

call on — bir kimseye uğramak :

We shall call on you in the afternoon.

Öğleden sonra size uğrayacağız.

call up — telefon etmek :

Did anybody call me up yesterday?

Dün kimse bana telefon etti mi?

care for — hoşlanmak :

I don't care for coffee. — Kahveden hoşlanmam.

care about — ilgilenmek, aldırmak :

He doesn't care about his health.

Sağlığıyla ilgilenmez; [sağlığına aldırmaz].

carry out — yapmak, yerine getirmek, uygulamak :

They couldn't carry out the plan.

Onlar planı uygulayamadılar.

catch up (with) — yetişmek; ulaşmak :

You must catch up with the other students in the class.

Sınıftaki öteki öğrencilere yetişmelisin.

come across — rastlamak; rast gelmek; tesadüfen bulmak :

I came across an old photograph yesterday.

Dün tesadüfen eski bir fotoğraf buldum.

cut down — kesip devirmek; azaltmak :

They cut down the trees in their garden.

Bahçelerindeki ağaçları kestiler.

We must cut down our expenses.

Masraflarımızı azaltmalıyız.

cut off — suyu, elektriği... kesmek :

They have cut off our water supply.

Suyumuzu kestiler.

be cut off — konuşurken telefonun kesilmesi :

We were cut off in the middle of our conversation.

Konuşmamızın ortasında telefon kesildi.

do without — bir şeyin yokluğuna katlanmak :

I can't do without coffee. — Kahvesiz edemem.

We had to do without sugar during The Second World War.

İkinci Dünya Savaşında şekerin yokluğuna katlanmak zorunda kaldık.

draw near — yaklaşmak :

The men drew near the house. — Adamlar eve yaklaştılar.

drop in — habersiz ziyaret etmek :

Drop in and see us one evening. — Bir akşam gel bizi gör.

fill in — doldurmak :

Fill in these three forms. — Şu üç form'u doldurunuz.

find out — bulup çıkarmak; keşfetmek :

Go and find out where he is.

Git onun nerede olduğunu bulup çıkar.

get in(to) — binmek (otobüse, otomobile) :

Get into the bus at this bus stop, and get off at the next.

Otobüse bu durakta bin, bir sonrakinde in.

get off — otobüsten inmek :

We'll get off the bus here. — Burada otobüsten ineceğiz.

get on — otobüse, trene binmek :

get out (of) — otobüsten; trenden; otomobilden inmek.

get over — iyileşmek :

He is getting over his illness. — İyileşiyor.

give in (to) — boyun eğmek; sonunda razı olmak :

The enemy gave in to our views at last.

Düşman sonunda görüşlerimize boyun eğdi.

give up — vazgeçmek; bırakmak :

He gave up smoking two years ago.

O iki sene önce sigara içmeyi bıraktı.

go for — saldırmak :

The dog went for the cat. — Köpek kediye saldırdı.

go off — bir silahın patlaması, ateş alması :

The pistol went off suddenly. — Tabanca birden ateş aldı.

go on Ving — bir eyleme devam etmek :

He went on studying. — Ders çalışmaya devam etti.

go on with — bir şeye devam etmek :

They went on with their work. — İşlerine devam ettiler.

go over — yeniden gözden geçirmek; incelemek :

He wants to go over the plans again.

Planları yeniden gözden geçirmek istiyor.

go through — yeniden dikkatle incelemek :

The secretary is going through the files.

Sekreter dosyaları inceliyor.

hand in — teslim etmek; vermek :

The students handed in their papers at the end of the examination.

Öğrenciler sınavın sonunda kâğıtlarını teslim ettiler.

hang about [around] — bir yerde oyalanmak :

Hang around here; I'll be back soon.

Sen buralarda oyalan, ben birazdan geri döneceğim.

insist on — ısrar etmek :

He insisted on leaving early. — Erken çıkmakta ısrar etti.

keep in — cezalı bırakmak; ceza olarak okulda tutmak :

The vice principal kept us in because we had made a lot of noise.

Müdür yardımcısı bir hayli gürültü yaptığımız için bizi cezalı bıraktı.

keep on Ving — sürdürmek, devam etmek :

They kept on laughing and talking.

Gülüp konuşmağa devam ettiler.

knock out — vurup bayıltmak,

leave out — çıkarmak; iptal etmek :

We'll leave out this paragraph. — Bu paragrafı çıkaracağız.

lock up — kapıları kilitlemek :

Lock up before you go to bed.

Yatağa yatmadan önce kapıları kilitle.

look after — ihtimam göstermek; bakmak; göz kulak olmak :

Will you look after my dog while I am away.

Ben uzaktayken köpeğime bakar mısın?

look for — aramak :

I am looking for my keys. — Anahtarlarımı arıyorum.

look forward to — dört gözle beklemek :

The students are looking forward to their holidays.

Öğrenciler tatillerini dört gözle bekliyorlar.

look out — dikkat et :

Look out! There is a bus coming!

Dikkat et! Gelen bir otobüs var!

look through — şöyle bir gözden geçirmek :

May I look through your newspaper?

Gazetenize bir göz atabilir miyim?

make for — bir yere yönelmek; ... in yolunu tutmak :

The men made for the nearest bus-stop.

Adamlar en yakın otobüs durağının yolunu tuttular.

make up — masal; mazeret uydurmak :

He made up a good story, but I didn't believe it.

İyi bir masal uydurdu, ancak ben ona inanmadım.

make up — makyaj yapmak :

Some women make up every day.

Bazı kadınlar her gün makyaj yapar.

move in — eve taşınmak :

move out — evden taşınmak :

We shall move in when they move out.

Onlar evden çıkınca biz taşınacağız.

order about — çeşitli işler yaptırmak için emirler vermek:

She orders me about as if I were her servant.

Hizmetçisiymişim gibi bana emirler veriyor.

pick out — birkaç şey içinden birini seçmek :

The teacher looked at the boys and picked him out.

Öğretmen çocuklara baktı ve onu seçti.

pick up — tutup kaldırmak; yerden almak:

Pick up those pieces of paper on the floor.

Yerdeki kâğıt parçalarını al.

put forward — fikir, teklif ileri sürmek :

He put forward a new idea. — Yeni bir fikir ileri sürdü.

put forward — ileri almak (saati) :

Put the clock forward an hour. — Saati bir saat ileri al.

put back — saati geri al :

Put the clock back half an hour. — Saati yarım saat geri al.

put on — giymek :

Put your coat on. — Ceketini giy.

put out — söndürmek (ışığı, ateşi) :

Put the light out. — Işığı söndür.

put up — dikmek (direk, heykel, abide...) :

They put up a statue in the garden. — Bahçeye bir heykel diktiler.

put up with — katlanmak; tahammül etmek :

I can't put up with that noise.

Şu gürültüye tahammül edemiyorum.

ring up — telefon etmek :

If you can't come, ring me up. — Gelemezsen bana telefon et.

ring off — telefonu kapamak :

He rang off before I finished my words.

Sözümü bitirmeden telefonu kapadı.

rub out — lastik silgiyle silmek :

Rub this word out. — Bu sözcüğü sil.

run down — pilin, akümülatörün, saatin boşalması :

The battery has run down. — Pil bitti. Akümülatör boşaldı.

run over — çiğnemek (otomobil, otobüs ile) :

A car ran over his dog last week.

Geçen hafta onun köpeğini bir otomobil çiğnedi.

see sy off — bir kimseyi yolcu etmek :

I'll see you off at the station. — Sizi istasyonda yolcu edeceğim.

send for — çağırtmak :

She is quite ill; we must send for the doctor.

O epeyce hasta; doktor çağırtmalıyız.

set off [out] — yola koyulmak; yola çıkmak:

They set out for Ankara at midnight.

Gece yarısı Ankara'ya doğru yola çıktılar.

show off — gösteriş yapmak :

He drove fast just to show off.

Sırf gösteriş yapmak için arabayı hızlı sürdü.

sit up — geç vakte kadar oturmak :

I sat up late studying my lessons.

Derslerimi çalışarak geç vakte kadar oturdum.

stay up — geç vakte kadar yatmamak. (Genellikle eğlenme için) :

Mother doesn't let us stay up late.

Annem geç vakte kadar oturmamıza izin vermez.

take after — babaya, anneye, amcaya çekmek :

She took after her mother. — Anasına çekmiş.

take down — okunan ya da söylenen bir şeyi yazmak :

She took down the speech in shorthand.

Konuşmayı steno ile yazdı.

take sy for — bir kimseyi başka bir kimse ya da şey sanmak :

I took her for her sister. — Onu kız kardeşi sandım.

take off — çıkarmak; giyilmiş bir şeyi çıkarmak :

He took his hat off. — Şapkasını çıkardı.

take out — çıkarmak (leke, şişe mantarı... vb.) :

I couldn't take out the stains from my shirt.

Gömleğimden lekeleri çıkaramadım.

take over — üzerine almak :

He took over his father's business when his father died.

Babası ölünce onun işini üzerine aldı.

talk over — müzakere etmek; bir şey üzerinde konuşmak :

They talked over business matters. — İş konularını müzakere ettiler.

think over — yeniden üzerinde düşünmek :

I'll think it over and let you know.

Üzerinde düşünüp size bildireceğim.

try sg on — bir şeyi üzerinde denemek; prova etmek :

Can I try this coat on?

Bu ceketi üzerimde deneyebilir miyim? (Giyip bakabilir miyim?)

turn down — geri çevirmek; reddetmek :

The principal turned down my application.

Müdür müracaatımı geri çevirdi.

turn on — çeşmeyi açmak; elektrik düğmesine basmak ya da çevirmek :

Turn the tap on, please. — Lütfen çeşmeyi açınız.

He turned on the radio to hear the news.

Haberleri dinlemek için radyoyu açtı.

turn off — suyu, elektriği, radyoyu ... kapamak :

Turn the lights off. — Işıkları söndür.

turn out to be — çıka çıka ... olduğu ortaya çıktı :

He said that he was a teacher, but he turned out to be a student.

Öğretmen olduğunu söyledi, ama çıka çıka öğrenci çıktı.

turn over — çevirmek, çevrilmek :

Turn over the page. — Sayfayı çevir.

turn over — tepe takla olmak :

The car turned over. — Otomobil tepe takla oldu.

wash up — bulaşık yıkamak :

It is your turn to wash up after lunch.

Öğlen yemeğinden sonra bulaşık yıkama sırası sende.

wear away — aşındırmak; aşınmak :

The stone steps had been worn away by the feet of people.

Taş basamaklar insan ayaklarıyla aşındırılmıştı.

wear out — eskitmek; eskimek :

Cheap shoes wear out quickly.

Ucuz ayakkabılar çabuk eskir.

Boys wear out their shoes in a short time.

Erkek çocuklar ayakkabılarını kısa zamanda eskitirler.

work out — çözmek; çalışıp bir karara varmak :

The teacher gave us a problem to work out.

Öğretmen çözmemiz için bir problem verdi.

EXERCISE 62.

Put into English:

1. Adamlar yürüyüp uzaklaştılar.
2. Askerler gitti.
3. Çocuklar henüz okuldan dönmediler.
4. Ne zaman geri döneceksiniz?
5. Onlar geri istasyona yürüdüler.
6. Bu gömleği dükkâna geri götüreceğim.
7. Onu kısa zamanda bana geri getir.
8. Kuşlar uçuşuyorlardı.
9. Ne zaman Ankara'ya geri döneceksin?
10. Onun bütün mektuplarını yırtıp parçaladı.
11. Onu yukarı çek.
12. Adamlar piyanoyu güçlükle yukarı taşıdılar.
13. Bazı ırmaklar yazın kurur.
14. Otomobil bozuldu.
15. Dam çöktü.
16. Aşağı gel.
17. Onlar içeri girdiler mi?
18. Onları içeri taşıyacağız.
19. Onlar niçin dışarı çıkmadılar?
20. Onu içeri düşürme.
21. Bulaşıkları kim yıkayacak?
22. Musluğu kapatmayı unutma.
23. Hırsızlar eve girdiler, ancak çalmak için birşey bulamadılar.
24. Beni yolcu etmek için istasyona geldiler.

25. Bu lekeleri çıkarabilir misiniz?
 26. Seyretmiyorsan televizyonu kapat.

ADJECTIVE PATTERNS (Sıfat Kalıpları)

Adjective Pattern (1) :

Sıfatlar, ve gerektiğinde sıfatlar gibi iş gören **sıfat fiiller** (participles), **be** fiillerinden sonra kullanılabilirler ve belirli edatlar alırlar. Bu edatlardan sonra ya bir **nominal**, ya da bir **gerund** (Ving) kullanılır. "Participles" diye isimlendirilen sözcükler, fiillerin "**ing**" li biçimleri ile üçüncü şekillerdir [V_3]. Bu sıfat kalıbı aşağıdaki formülde görülebilir:

$$\text{Subject} \bullet \text{be} \bullet \left\{ \begin{array}{l} \text{Adj} \\ V_3 \\ * \text{Ving} \end{array} \right\} \bullet \text{prep} \bullet \left\{ \begin{array}{l} \text{Nominal} \\ \text{Ving} \bullet (\text{O}) \end{array} \right\} \bullet (\text{Adv})_n$$

Örneğin :

Fatma is afraid of dogs.

Subj be Adj prep Nominal

Fatma köpekten korkar.

Fatma is afraid of going out in the dark.

Subj be Adj prep Ving Adverb

Fatma karanlıkta dışarı çıkmaktan korkar.

ÇEŞİTLİ EDATLAR ALAN SIFATLAR

be absent from — mevcut olmamak, bulunmamak :

Fatma was absent from school yesterday.

Fatma dün okulda mevcut değildi.

be absorbed in — bir düşünceye, işe dalmak :

He was absorbed in studying English. — İngilizce çalışmaya dalmıştı.

He was absorbed in thought.

Düşünceye dalmıştı, (dalmış durumdaydı).

*) Bu şekil pek az kullanılır.

be accountable to sy for sg — bir kimseye bir şey için sorumlu olmak :

He is accountable to me for all the money he spends.

Harcadığı bütün paralar için bana karşı sorumludur.

be accused of — bir suçla itham edilmek :

They were accused of stealing money.

Para çalmakla suçlanmış durumdaydılar.

be [get, become] accustomed to — bir şeye alışkın olmak :

I am accustomed to heavy traffic. — Yoğun trafiğe alışkınım.

Are you accustomed to getting up very early?

Çok erken kalkmağa alışkın mısın?

He soon got accustomed to hard work.

Çok geçmeden ağır işe alıştı.

be acquainted with — bir kimseyle tanışık olmak; ya-
kından bilmek :

I am not acquainted with his brother.

Onun kardeşiyle tanışık değilim.

be adequate for — bir şey için yeterli olmak :

A small car is adequate for our needs.

Küçük bir otomobil bizim ihtiyaçlarımız için yeterlidir.

be adorned with — bir şey ile süslü olmak :

His new shop was adorned with flowers.

Yeni dükkânı çiçeklerle süslenmişti.

be afraid of — bir şeyden korkmak :

Are you afraid of the examination? — Sınavdan korkuyor musun?

She was afraid of going out alone.

Yalnız dışarı çıkmaktan korkardı.

be angry with sy — bir kimseye karşı öfkeli; kızgın olmak :

The teacher was angry with us.

Öğretmen bize öfkeliydi; kızgındı.

be angry at sg — bir şeye öfkeli olmak :

He was very angry at what I said.

Söylediğim şeye çok kızmıştı; öfkelenmişti.

be annoyed at sg — bir şeye canı sıkılmış olmak :

I am annoyed at his failure.

Onun başarısızlığına sıkılmış durumdayım.

be annoyed with sy for sg — bir kimseye bir şey için canı sıkılmış olmak :

I was annoyed with her for making fun of me.

O benimle alay ettiği için canım sıkılmıştı.

be anxious about — bir şey için kaygılı olmak :

We are anxious about the result. — Sonuçtan endişeliyiz.

*** be ashamed of** — bir şeyden ya da yapmaktan utanmak:

I am very ashamed of your bad manners.

Kötü davranışlarınızdan dolayı çok utanıyorum.

*** be ashamed for sy** — bir kimsenin yerine utanmak:

I am ashamed for you. — Senin yerine utanıyorum.

be astonished at — bir şeye hayret etmiş olmak :

I was astonished at his rudeness.

Onun kabalığına hayret etmiştim, [hayret etmiş durumdaydım].

be aware of sg — bir şeyden haberdar olmak :

I am aware of his intention. — Onun niyetinden haberdarım.

be away from — bir yerden uzakta olmak :

He is away from home. — O, evden uzakta; başka yerde.

be based on — ...üzerine kurulu olmak :

Our policy is based on sound principles.

Politikamız sağlam ilkeler üzerine kurulmuştur.

*** be becoming to** — yakışmak :

This coat is very becoming to you.

Bu ceket sana çok yakışıyor.

be blind to sg — bir şeye karşı kör olmak :

He is blind to his own faults.

Kendi kusurlarına, kabahatlarına karşı kördür.

be blind in [of] one eye — bir gözü kör olmak :

He is blind in one eye. — Bir gözü kördür.

) Bazı İngilizce sıfatların, sıfat olarak Türkçe karşılıkları yoktur. Bu sıfatlar yerine, Türkçede fiiller kullanılır. Örneğin, "I am ashamed of your manners." cümlesi gerçekte «sizin davranışlarınızdan utanmış durumdayım» anlamındadır. Bu şekil Türkçede pek kullanılmadığından, bu gibi sıfatlar yerine "utanıyorum", "korkuyorum"... gibi fiiller kullanılır. () işaretli sıfatların Türkçe karşılıkları fiil olarak verilmiştir.

be bound for — belirli bir yöne hareket edecek durumda olmak :

That ship is bound for İstanbul.

Şu gemi İstanbul yönünde yola çıkmak için hazır.

be busy with — bir şeyle meşgul olmak :

The students were busy with their lessons.

Öğrenciler dersleriyle meşguldüler.

be busy Ving — bir şey yapmakla meşgul olmak :

She was busy helping her mother in the kitchen.

Mutfakta annesine yardım etmekle meşguldü.

be capable of — yetenekli olmak :

He is capable of doing better work.

Daha iyi iş yapmak için yeteneklidir.

be careful about [of] — bir şey için dikkatli olmak:

You should be more careful of your health.

Sağlığınız için daha dikkatli olmanız gerekir.

be certain of — bir şeyden emin olmak :

I'm certain of it. — Ondan eminim.

be composed of — ...den oluşmuş olmak; ...den mürekkep olmak :

Water is composed of hydrogen and oxygen.

Su hidrojen ve oksijenden oluşmuştur.

be clear to sy — bir kimse için bir şeyin apaçık olması:

It is quite clear to me. — Benim için apaçık, belli.

be concerned about — bir şey hakkında endişeli, kaygılı olmak :

He is quite concerned about his mother's health.

Annesinin sağlığı hususunda oldukça endişeli.

be conscious of — farkında olmak:

I am conscious of their feelings. — Onların hislerinin farkındayım.

be contrary to — zıt olmak:

His opinions are contrary to mine.

Onun fikirleri benimkilere zıttır.

be convenient for [to] — müsait olmak; kullanışlı olmak:

This house is convenient for us. — Bu ev bizim için müsait.

be covered with — bir şeyle kaplı olmak :

The hills were covered with vineyards.

Tepeler bağlarla kaplıydı.

*** be critical of** — tenkit etmek; eleştirmek:

He is always very critical of my work.

Hep benim işimi tenkit eder, [eleştirir].

*** be deaf to** — bir şeyle kulak asmamak:

He is deaf to my advice. — Benim öğütlerime kulak asmıyor.

*** be delighted with** — bir şeyden hoşlanmak; hazzetmek:

The children were delighted with their toys.

Çocuklar oyuncaklarından memnun oldular; hoşlandılar.

be different from — bir şeyden farklı olmak:

My plan is different from yours.

Benim planım sizinkinden farklıdır.

*** be disappointed in sy** — bir kimse hakkında hayal kırıklığına uğramak :

I am disappointed in my new secretary.

Yeni sekreterim umduğum gibi çıkmadı; benî hayal kırıklığına uğrattı.

be displeased with sy — bir kimseye gücenmiş durumda olmak:

He is greatly displeased with you. — Sana çok gücenmiş durumda.

be doubtful of — şüpheli olmak:

I am doubtful of his ability. — Onun yeteneğinden şüpheliyim.

be due to — ileri gelmek :

Traffic accidents are due to careless driving.

Trafik kazaları dikkatsiz araba sürmekten ileri gelir.

be dull of — bir yeteneğin kıt olması :

He is dull in understanding. — Anlaması kıttır.

be eager for sg — bir şey için çok istekli olmak :

He is eager for knowledge. — Bilgi için çok isteklidir.

be employed in — bir işte görevli olmak :

He is employed in a bank. — Bir bankada görevlidir.

be engaged in sg — bir şeyle meşgul olmak :

She was engaged in decorating her new house.

Yeni evini dekore etmekle meşguldü.

* **be envious of sg** — bir şeyi kıskanmak :

I am very envious of your new car.

Yeni otomobilini çok kıskanıyorum.

be equal to — eşit olmak:

Your expenses ought to be equal to your income.

Masraflarınızın gelirinize eşit olması gerekir.

be essential to — bir şey için esas olmak:

Water, air and food are essential to life.

Su, hava ve yiyecek hayat için esastır.

be expert in [at] — bir konuda uzman olmak:

He is expert in driving. — Şoförlüğe uzmandır.

be faithful to — bir kimseye ya da şeye sadık olmak:

Dogs are faithful to their masters.

Köpekler efendilerine sadıktırlar.

be familiar to sy — bir kimseye yabancı olmamak; aşina olmak:

His face is familiar to me. — Yüzü bana yabancı değil.

be familiar with sg — bir şeye yabancı olmamak; hakkında bilgisi olmak :

I am not very familiar with French.

Fransızca hakkında pek bilgim yok.

be famous for — bir şeyiyle meşhur, tanınmış olmak:

Istanbul is famous for its mosques.

Istanbul camileriyle meşhurdur.

be fit for — bir şey için uygun olmak:

He is not fit for this job. — O, bu iş için uygun değil.

be fond of — bir şeye düşkün olmak:

I am fond of Turkish coffee. — Ben Türk kahvesine düşkünüm.

be full of — bir şeyle dolu olmak:

The room was full of children. — Oda çocuklarla doluydu.

be generous with sg — bir şeyi ile cömert olmak:

He is generous with his money. — Parası yönünden cömerttir.

be generous in Ving — bir şey yapmakta cömert olmak :

He is generous in helping the poor.

Fakirlere yardım etmekte cömerttir.

be good at — bir hususta iyi olmak:

I am not good at remembering people's names.

İnsanların isimlerini hatırlamak yönünden iyi değilim.

be good for — bir şey için yararlı olmak:

Swimming is good for the health.

Yüzme sağlık için yararlıdır.

be good to sy — bir kimseye karşı iyi olmak :

He is good to his employees.

Çalıştırdığı kimselere karşı iyidir.

be grateful to sy for sg — bir kimseye bir şey için minnettar olmak:

I am grateful to you for your assistance.

Yardımanız için size minnettarım.

be guilty of — bir şeyden suçlu olmak:

He was guilty of murder. — Cinayetten suçluydu.

be hopeful of [about] sg — bir şey için ümitli olmak:

They were still hopeful of hearing from their friends.

Arkadaşlarından haber almak hususunda hâlâ ümitliydim.

be ill with [of] — bir şeyden hasta olmak :

He was ill with influenza. — Gripten hastaydı.

be inclined to — bir şeye eğilimi olmak:

He is inclined to laziness. — Tembelliğe meyyalıdır [eğilimi var].

be indebted to sy for sg — bir kimseye bir şey için borçlu olmak:

I am indebted to you for your kindness.

Nezakatinizden dolayı size borçluyum, minnettarım.

be insured against — bir şeye karşı sigortalı olmak:

His house is insured against fire.

Evi yangına karşı sigortalıdır.

be interested in — ilgi duymak; ilgili olmak:

Are you interested in politics?

Politikaya karşı ilgi duyar mısınız?

*** be jealous of** — kıskanmak:

You need not be jealous of your friend's success.

Arkadaşının başarısını kıskanmana gerek yok.

be just to — adaletli davranmak, adil olmak:

You should be just to everyone.

Herkese karşı adaletli davranmalısın, adil olmalısın.

be kind to sy — bir kimseye karşı dostça, nazik ve müşfik davranmak:

She has been so kind to me.

Bana karşı o kadar müşfik davrandı ki.

be liberal to — bir kimseye karşı geniş fikirli olmak:

Some teachers are liberal to their students.

Bazı öğretmenler öğrencilerine karşı geniş fikirlidirler.

be loyal to — sadık olmak:

He is loyal to his friends. — Dostlarına sadıktır.

be mad with sg — bir şeyden çılgına dönmek:

He was mad with rage. — Hiddetten çılgına dönmüştü.

be made of — bir şeyden yapılmış olmak (maddesi değişmemişse) :

A table is made of wood. — Masa tahtadan yapılmıştır.

be made from — bir şeyden yapılmış olmak (maddesi değişmişse) :

Wine is made from grapes. — Şarap üzümünden yapılır, [yapılmıştır].

be merciful to — merhametli olmak:

He is merciful to the weak. — Zayıflara karşı merhametlidir.

be new to sy — bir şeyin bir kimse için yeni olması :

It's new to me. — O benim için yeni.

be obedient to — itaatli olmak :

Children should be obedient to their parents.

Çocuklar anne ve babalarına karşı itaatli olmalıdırlar.

be opposed to — karşı olmak; muhalif olmak:

They are strongly opposed to radical changes.

Onlar köklü değişikliklere bütün güçleriyle karşıdırlar.

be opposite to — zıt olmak; karşı karşıya olmak:

My house is opposite to his.

Benim evim onunki ile karşı karşıyadır.

be painful to sy — bir şeyin bir kimseye üzücü gelmesi:

The news was very painful to her.

Haber onun için çok üzücüydü.

be pale with — sararmak; yüzü solmak; sapsarı olmak:

He was pale with fear. — Korkudan yüzü sapsarıydı.

be parallel to — paralel olmak:

This line is parallel to that. — Bu çizgi şuna paraleldir.

be particular about — bir şey hakkında titiz olmak:

He is very particular about his meals.

Yemekleri konusunda çok titizdir.

be patient with sy — bir kimseye karşı sabırlı olmak:

He is always very patient with his students.

Öğrencilerine karşı her zaman çok sabırlıdır.

be perfect for sg — bir şey için mükemmel olmak:

The weather is perfect for taking photographs.

Hava fotoğraf çekmek için mükemmel.

be polite to sy — bir kimseye karşı terbiyeli ve saygılı olmak:

He is always very polite to me.

Bana karşı her zaman saygılıdır; terbiyeli davranır.

be pleased with — bir şeyden hoşlanmış olmak:

She was pleased with my gift. — Hediyeyle hoşlanmıştı.

be popular with — popüler olmak; tanınıp sevilme; yaygın olmak:

This kind of music is popular with teen - age boys and girls.

Bu çeşit müzik on bir - on dokuz yaşlarındaki çocuklar arasında yaygındır.

be preferable to — tercih edilmek:

Travelling by air is preferable to travelling by train.

Uçakla seyahat, trenle seyahate tercih edilir.

be prepared for — bir şey için hazırlıklı olmak:

He is prepared for a great deal of criticism.

Bir hayli eleştiri için hazırlıklıdır.

be profitable to — bir kimse için kârlı olmak:

The investment was very profitable to them.

Yatırım onlar için çok kârlıydı.

*** be proud of** — gurur duymak; gururlanmak; iftihar etmek:

Ahmet is proud of his good marks.

Ahmet iyi notlarından dolayı gurur duyuyor.

be qualified for sg — bir şey için ehliyetli olmak :

He is qualified for this work. — O bu iş için ehliyetlidir.

be quick at Ving — bir şey yapmada çabuk olmak:

Fatma is quick at learning languages.

Fatma dil öğrenmede çabuktur, [çabuk dil öğrenir].

be quick about sg — bir hususta çabuk hareket etmek:

Be quick about your work. — İşinizde çabuk olunuz.

be responsible to sy for sg — bir kimseye karşı bir şey için sorumlu olmak:

Who is responsible for this? — Bundan kim sorumlu?

be satisfied with — bir şeyden tatmin olmak; memnun olmak:

Are you satisfied with his work? — Onun işinden memnun musun?

be shy of — utangaç olmak; çekingen olmak:

She is shy of strangers. — Yabancılar karşısında utangaçtır.

be similar to — benzeri olmak:

My pen is similar to yours. — Benim kalemim seninkinin benzeridir.

be skilful in Ving — bir iş yapmakta hünerli olmak; usta olmak :

He is skilful in repairing watches. — O saat tamirinde ustadır.

be slow in Ving — bir iş yapmakta yavaş olmak:

Some students are slow in learning languages.

Bazı öğrenciler dil öğrenmekte yavaşırlar.

be sorry for sg — bir şey için üzgün olmak:

I am very sorry for what I have done.

Yaptığım şey için çok üzgünüm.

be strange to — tuhaf gelmek; acaip gelmek:

Their way of life is strange to us.

Onların hayat tarzı [yaşayışları] bize tuhaf gelir.

be successful in — bir şeyde başarılı olmak:

They are successful in this business.

Onlar bu işte başarılıdırlar.

be suitable for — bir şey için uygun, elverişli olmak:

These gloves are not suitable for this kind of work.

Bu eldivenler bu çeşit bir işe elverişli değil.

be superior to — üstün olmak:

This engine is superior to any other type.

Bu motor başka bir tipten üstündür.

be surprised at sg or sy — bir şeye ya da kimseye şaşmış olmak:

I am very much surprised at your behaviour.

Davranışınıza çok şaşmış durumdayım, [şaştım].

*** be suspicious of** — şüphelenmek; kuşkulananmak:

The police were suspicious of the man's behaviour.

Polisler adamın davranışından şüphelenmişlerdi.

be thankful to sy for sg — bir kimseye bir şey için müteşekkir olmak:

I am thankful to you for many things.

Birçok şey için size müteşekkirim, [teşekkür borçluyum].

be tired of — bıkmak; bıkmış durumda olmak:

I am tired of doing the same things.

Aynı şeyleri yapmaktan bıkmış durumdayım.

be tolerant of — hoşgörülü olmak:

You should be more tolerant of other people's opinions.

Başka insanların fikirlerine karşı daha hoşgörülü olmanız gerekir.

be upset at sg — şaşalamak; alt üst olmak; allak bullak olmak:

I was upset at the news. — Haber beni alt üst etmişti, şaşalatmıştı.

be used to sg — bir şeye alışkın olmak:

They are used to working at night. — Geceleyin çalışmağa alışkındırlar.

be useful to sy for a purpose — bir maksat için bir kimseye yararlı olmak:

This tool is useful for many things.

Bu alet birçok şey için yararlıdır.

EXERCISE 63.

Put into English:

1. Ona niçin kızgınsın?
2. Böyle davranmaktan utanman gerekir.
3. Öğretmenler müdüre karşı sorumludurlar.

4. Öğretmen öğrencinin cevabına hayret etmişti.
5. Bu fırça, boya yapmak için uygun değil.
6. Her gün aynı şeyi yapmaktan bıkmıştık.
7. Caddeler yağmurla ıslaktı.
8. İşinde biraz yavaştır.
9. Bu kadar geç geldiğim için üzgünüm.
10. O hiç bir şey için yararlı değildir.
11. Erkek çocuklar kız çocuklara karşı terbiyeli olmalıdır.
12. Benim planım seninkinden farklı.
13. Öğretmenler her öğrenciye karşı adil olmalıdır.
14. Bu konuyla ilgilenmiyorum.
15. Her şey tozla kaplıydı.
16. Onlar bankadan borç almakta başarılı oldular.
17. İngilizce çalışmaktan bıkmış durumdayım.
18. Benim kilom seninkine eşit.
19. Onu kaybettiğim için üzgünüm.
20. Kendinden utanman gerekir.

Adjective Pattern (2) :

a. Sıfatlar çoğu kez mastarlarla beraber kullanılabilirler :

Subject . be . Adjective . to . V . (O) . (Adverb) .

Örneğin :

I'm ready to go. — Gitmek için [gitmeğe] hazırım.

She is willing to learn English. — İngilizce öğrenmeğe istekli;
hevesli.

You are lucky to win the game. — Maçı kazandığınız için şanslı-
sınız.

Aşağıdaki sıfatlar bu biçimde kullanılmağa elverişlidirler:

be able to — bir şey yapmayı, olmayı becermek.

be afraid to — bir şeyi yapmaktan korkmak.

be anxious to — bir şeyi yapmayı çok istemek.

be ashamed to — bir şeyi yapmaktan utanmak.

be bound to — bir şeyin yapılmasının ya da olmasının şüphesiz
olması :

He is bound to succeed. — Kazanması şüphesiz. [Muhakkak ka-
zanır].

be content to — bir şeyi yapmakla yetinmek.

be delighted to — bir eylemden hoşnut olmak.

be disappointed to — bir şeyi bilmekle, öğrenmekle hayal kırıklığına uğramak.

be eager to — bir şeyi yapmağa istekli olmak.

be fit to — bir eylemi yapmak için uygun, müsait olmak:

The sea is not fit to swim in. — Deniz yüzmek için uygun değil.

be glad to — bir şeyi yapmaktan memnun olmak.

be good to — bir eylem için iyi olmak.

be grieved to — bir şeyi duymakla, bilmekle üzülmek.

be happy to — bir şeyi yapmakla mutlu olmak.

be impatient to — bir şeyi yapmak için sabırsız olmak.

be likely to — bir eylemin muhtemel olması:

He isn't likely to come. — Gelme ihtimali yok.

be lucky to — bir eylemden dolayı şanslı olmak.

be pleased to — bir eylemden dolayı hoşnut olmak.

be proud to — bir şeyi yapmaktan gurur duymak.

be sure to — bir şeyin muhakkak olması, yapılması:

He is sure to come. — Gelmesi muhakkak.

Sayet mastarın öznesi cümlelerin öznesinden başka ise,

Subject . be . adjective . for . (pro)noun . to . V

biçimi kullanılır. Bu kalıbın anlaşılması için aşağıdaki cümleleri karşılaştıralım:

I am anxious to succeed. — Başarmak için istekliyim.

I am anxious for you to succeed. — Başarmanızı çok istiyorum.
(Başarmanız için çok istekliyim.)

The boys were impatient to start.

Çocuklar hareket etmek için sabırsızdılar.

The boys were impatient for the train to start.

Çocuklar trenin hareket etmesi için sabırsızdılar; sabırsızlanıyorlardı.

b. Yapılan bir eylemden dolayı, öznenin niteliğini bildiren sıfatlar da mastarlarla beraber kullanılabilirler. Örneğin:

You were stupid to believe her. — Ona inanmakla aptallık ettin.

The teacher was wrong to punish him.

Öğretmen onu cezalandırmakta haksızdı.

Bu şekilde kullanılabilen belli başlı sıfatlar şunlardır:

be absurd to — bir şey yapmakla saçmalık etmek.

- be bold to** — bir şey yapmakta pervasız olmak.
be careful not to — bir şey yapmamak için dikkatli olmak,
be careless to — bir şey yapmakla dikkatsizlik etmiş olmak.
be clever to — bir şey yapmakla akıllılık etmek.
be crazy to — bir şey yapmakla çılgınlık etmek.
be cruel to — bir şey yapmakla zalim olmak.
be foolish to — bir şey yapmakla aptallık etmek.
be fortunate to — bir şey yapmakla, olmakla talihli olmak.
be impolite to — bir şey yapmakla terbiyesizlik etmek.
be kind to — bir şey yapmakla [yaparak] nezaket, şefkat göstermek.
be naughty to — bir şey yapmakla [yaparak] yaramazlık etmiş olmak.
be noble to — bir şey yapmakla [yaparak] asaletini [soyluluğunu] göstermek.
be polite to — bir eylemle terbiyesini göstermek.
be right to — bir şey yapmakta haklı olmak.
be rude to — bir şey yapmakla kabalık etmek.
be silly to — bir şey yapmakla akılsızlık, çocukluk etmek.
be stupid to — bir şey yapmakla ahmaklık etmek.
be thoughtful to — bir şey yapmakla düşünceli davranmış olmak.
be thoughtless to — bir şey yaparak düşüncesizce davranmış olmak.
be unwise to — bir şey yapmakla akılsızlık etmek.
be wise to — bir şey yapmakla akıllılık etmek.
be wrong to — bir şey yapmakla hata etmek.

Adjective Pattern (3) :

İki numaralı sıfat kalıbının (b) bölümünde verilen sıfatlar istenirse,

It . be . Adjective . of . (pro)noun . to . V

biçiminde de kullanılabilirler; anlamda pek değişiklik olmaz. Örneğin:

You were wrong to support them.

It was wrong of you to support them.

Onları desteklemekle hata ettin.

You were careless to go out in such a weather without an umbrella.
It was careless of you to go out in such a weather without an umbrella.

Böyle bir havada şemsiyesiz dışarı çıkmakla dikkatsizlik ettin.

EXERCISE 64.

Aşağıdaki cümleleri Subject . be . Adj . to . V biçimini kullanarak İngilizceye çeviriniz:

1. O şekilde davranmakla kabalık etti.
2. Haberi duymak hoşumuza gitti.
3. Çocuklar sinemaya gitmeye istekliyidiler.
4. Kardeşimin başarısızlığını öğrenmekle hayal kırıklığına uğradım.
5. Deniz yüzmeğe uygun (elverişli) değil.
6. Bu elmalar yemek için iyi.
7. Davetinizi kabul etmek beni memnun edecek.
8. Öğrenciler sınav sonucunu öğrenmek (to know) için sabırsızdılar.
9. Gelmesi muhtemel değil. [Gelme olasılığı yok.]
10. Maçı kazandığımız için şanslıydık.
11. Sizinle gelmeğe istekliyim.
12. Onun başarısı için çok istekliyiz.
13. Bu mevkiyi kabul ettiğiniz için memnunuz.
14. Yağmurun yağması muhakkak.
15. Egzersizleri yapmağa hazır mısınız?
16. Küçük bir kulübede yaşamakla yetindi.
17. Sizi tanıdığımı memnunum.
18. Harekete hazırız.
19. Çocuklar bir yabancı dil öğrenmeğe hevesliyidiler.
20. Öğrenciler notlarını öğrenmeğe çok istekliyidiler.

EXERCISE 65.

Aşağıdaki cümleleri, önce Subject . be . Adj . to . V ; sonra It . be . Adj . (pro)noun . to . V biçiminde İngilizceye çeviriniz:

1. Onlara inanmakla aptallık ettin.
2. Bize yardım etmekle nezaket gösterdiniz.
3. Bu kadar çok yanlışlık yapmakla aptallık ettin.
4. Onun teklifini kabul etmekle akılsızlık ettin.
5. Kedinin kuyruğunu çekmekle yaramazlık etti.
6. Teklifi desteklemekle akıllılık etti.
7. Zengin olduğu için talihlidir.

8. Oraya yalnız gitmekle çılgınlık ettin.
9. Bu cümleleri ezberlemekle akıllılık ediyorsun.
10. Onları desteklemekte haklıydın.
11. Bu şekilde davranmakla kabalık ettin.
12. Her gün ders çalışmakla akıllılık ediyorsun.
13. Öyle davranmakla terbiyesizlik ettin.
14. Ocak'ta denize girmekle çılgınlık etti.
15. Musluğu açık bırakmakla dikkatsizlik ettiniz.

VERB PATTERNS CONTINUED

Verb Pattern (6) :

Bu fiil kalıbıyla kullanılan sıfatlar, genellikle fiilin yaptığı işten dolayı nesnenin kazandığı niteliği bildirirler:

Subject . V_t . Object . Adjective

Aşağıdaki cümleleri inceleyelim :

* **She boiled the egg hard.** — Yumurtayı katı kaynatı.
(Kaynatarak katı duruma soktu.)

He pushed the door open. — Pencereyi itip açtı.
(İtti ve açık duruma getirdi.)

The man painted the windows red. — Adam pencereleri kırmızıya boyadı. (Boyadı ve kırmızı duruma soktu.)

She opened her mouth wide. — Ağzını geniş açtı. (İyice açtı.)

I like my tea hot. — Ben çayımı sıcak severim.

Bu kalıpta kullanılabilen fiillerin önemlileri şunlardır:

bake, beat, burn, colour, cry, cut, drive, dye, fill, find, get, hammer, hold, keep, lay, leave, lick, like, make, paint, see, set, turn, wash, wipe, wish ...

*) Bu tip cümleler gerçekte "She boiled the egg." "The egg became hard." şekillerinde iki temel cümlenin dönüşümünden oluşmuşlardır.

EXERCISE 66.*Put into English:*

1. Sınıfınızı temiz tutmalısınız.
2. Kışın pencereleri kapalı tutarız.
3. Kitaplarını hazırla.
4. Bu gürültü beni deli ediyor.
5. Beni mutlu edeceksin.
6. Onu büyüt.
7. Mahkûmları ne zaman serbest bırakacaklar?
8. Evi boş bulduk.
9. Onun kompozisyonunu çok ilginç buldum.
10. Ayakkabılarını çamurlama.
11. Kötü haber onu hasta etti.
12. Bu ilaç seni iyi edecek.
13. Böyle şeyler beni sinirlendirir.
14. Onlar seni sorumlu tutacaklar.
15. Çocuklar genellikle çaylarını tatlı severler.
16. Saçlarımı siyaha boyayacağım.
17. Onu çok cazip buluyorum. (I find ...)
18. Odayı pis bırakmayınız.
19. Kapıyı açık bıraktınız.
20. Onları temiz yıka.
21. Hediyeler onu memnun etti.
22. Ellerini kirletme.
23. Onlar genç evlendiler.
24. Onu sıkı tut.
25. Beni yalnız bırakma.

INSTRUMENT — ARAÇ (Neyle?)

Bir fiilin ne ile yapıldığı birkaç biçimde söze yansıtılır. Bunlardan birincisi **with + nominal** yapısıdır. Örneğin, "Ahmet kapıyı anahtarla açtı" cümlesindeki "anahtar ile" sözü, İngilizce'de "**with a key**" sözcükleri ile ifade edilir. Bütün cümle "**Ahmet opened the door with a key.**" şeklindedir. Aşağıdaki, benzer cümleleri inceleyelim:

She cleaned the blackboard with the duster.

Karatahtayı silgiyle temizledi.

We see with our eyes. — Gözlerimizle görürüz.

She covered the table with a cloth.

Masayı bir bezle örttü.

Fiili yapmakta kullanılan araç bir taşıt aracı, ya da bir telefonsa, bu kez **by** edatı kullanılır:

She came home by bus. — Eve otobüsle geldi.

They will go by train. — Trenle gidecekler.

Taşıt olarak ayaklar, ya da başka bir canlı kullanılırsa **on** edatı kullanılır:

They usually come to school on foot.

Onlar genellikle okula yaya gelirler.

They travelled on horseback.

At sırtında seyahat ettiler.

Fiilin yapılmasında kullanılan araç bir madde ise, **in** edatını kullanmak gerekir:

Don't write in ink, [in pencil].

Mürekkeple [kurşun kalemle] yazmayınız.

Aynı madde sayılabilir bir nesne olarak düşünülürse, **with** edatı kullanılır:

He is writing with a pencil. — Bir kurşun kalemle yazıyor.

Eşlik (refakat) bildirmek için de **"with"** edatı kullanılır:

She will come with me. — O benimle gelecek.

Yukarda açıklaması yapılan kavramları sormak için **"With what? - Ne ile?"**, **"With whom? - Kiminle?"** soru sözcükleri kullanılır. Fakat, genellikle konuşmalarda **what** ve **who** sözcükleri temel cümlelerin başına, **with** edatı temel cümlelerin sonuna konur:

What are you writing with? — Neyle yazıyorsun?

Who did she go with? — O kiminle gitti?

Taşıt aracı için **"How? — Nasıl?"** sözcüğü kullanılır:

How did you come to school? — Okula nasıl geldiniz?

I came by bus. — Otobüsle geldim.

I came on foot. — Yaya geldim.

EXERCISE 67.

Put into English:

1. Kulaklarımızla işitiriz.
2. Pastayı bir bıçakla kesti.
3. Onu bir kılıçla öldürdü.
4. Kalemimi mürekkeple dolduracağım.
5. Bu kutuyu kömürle doldur.
6. Babam eve taksiyle geldi.
7. Ayşe tahtayı neyle temizliyor?
8. Onu bir testereyle kesmelisin.
9. "Okula nasıl geldin?" "Yaya."
10. Fatma sol eliyle yazar.
11. Onlar köye at sırtında gidecekler.
12. Hangi elinle yazarsın?
13. Kurşun kalemle mektup yazmamanız gerekir.
14. Onunla telefonla konuşacağım.
15. Telefonla yer ayırtabilir miyim?

EXERCISE 68.

Aşağıdaki boşluklardan gerekenlere, gerekli edatları koyunuz:

1. We always come to school ... bus.
2. Do you come ... school ... foot?
3. They worked ... 9 ... 12 o'clock.
4. Have you got a pencil ... you?
5. It snows ... winter.
6. What are you going to do ... Sunday?
7. I usually do my homework ... the morning.
8. Is your brother ... home?
9. May I speak ... Mrs. Smith?
10. We usually have lunch ... half past twelve.
11. We stand ... when the teacher comes ... the class-room.
12. It doesn't rain here ... summer.
13. It is not known ... present.
14. There were several trees ... the foot of the hill.
15. She never comes ... school ... time.
16. He was standing ... the middle ... the room.
17. I am going ... home.

18. She entered ... the room ... knocking.
19. I apologize ... you ... being late.
20. Ahmet has come ... see you.
21. Don't put your hands ... your pockets.
22. We drink water ... a glass.
23. The friend ... whom I was studying is not here.
24. This is different ... the others.
25. You ought ... visit your friends.
26. He entered ... the room ... the window.
27. Are you afraid ... cows?
28. We are used ... getting ... early ... the morning.
29. The workers are working ... the farm.
30. Do you agree ... me?
31. Are you angry ... me?
32. This book doesn't belong ... me.
33. His office is close ... mine.
34. All the girls were clothed ... white.
35. He is really competent ... the work.
36. He kept ... interrupting me.
37. I want to congratulate you ... your success.
38. This boy is good ... nothing.
39. My brother is good ... mathematics.
40. He is ignorant ... English.
41. She is always inclined ... laziness.
42. All citizens are loyal ... the government.
43. It is quite natural ... me.
44. You should be obedient ... your parents.
45. These two lines are parallel ... each other.
46. We all should be polite ... tourists.
47. This business is profitable ... any investor.
48. ... my opinion, she is not qualified ... teaching music.
49. Some students are quick ... learning languages.
50. A student should be respectful ... his teacher.
51. The teachers are responsible ... the principal ... what they do ... the class-room.
52. She is not satisfied ... her husband's income.
53. Girls are more skilful than boys ... learning languages.
54. Some children are slower ... learning than others.
55. I am sure ... his success.
56. I am tired ... studying English.

57. A duster is useful ... cleaning the blackboard ...
58. I am afraid she is weak ... her head.
59. They were weak ... hunger.
60. She is blind ... her daughter's faults.
61. He fell ... love ... a beautiful girl.
62. Our armed forces defend our country ... enemies.
63. He agreed ... my plan.
64. I don't agree ... you.
65. The hunter aimed ... the lion.
66. He apologized ... me ... his rudeness.
67. He said that he would apply ... the principal ... the position.
68. We are eager ... learn English.
69. He is engaged ... a very beautiful girl.
70. I argued ... him ... our foreign policy.
71. We arrived ... England ... Sunday morning.
72. The train arrived ... the station ... 6,30.
73. I'm envious ... your new car.
74. Long skirts have come ... fashion again.
75. We communicate ... them ... this subject.
76. Doctors can cure you ... this disease.
77. That depends ... your decision.
78. He divided the apple ... four parts.
79. I dreamt ... strange things last night.
80. Some prisoners have escaped ... prison.
81. I want to exchange my car ... another.
82. Excuse me ... coming so late.
83. Please explain it ... me.
84. She was feeding her cats ... bits of bread.
85. The cows were feeding ... grass.
86. He soon recovered ... his illness.
87. I haven't heard ... it.
88. Don't hide it ... me.
89. We don't import olive oil ... our country.
90. We import cars ... Germany.
91. Do you want to invest money ... this project?
92. We invited her ... dinner.
93. She didn't want to join ... our game.
94. Be careful not to knock your head ... the wall.
95. You should knock ... the door ... entering.
96. The principal didn't listen ... my proposal.

97. This road leads ... Bursa.
98. Don't lean ... the wall.
99. They live ... a small income.
100. He was looking ... his sharpener.
101. She looks ... her sister when her mother is away.
102. He married his daughter ... a farmer.
103. He objected ... our proposal.
104. I prefer going ... the cinema ... staying ... home.
105. Farmers try ... preserve the fruit trees ... harm.
106. The heavy traffic prevented them ... coming ... time.
107. Parents and teachers do everything ... protect children ... traffic accidents.
108. Crowds of people protested ... injustice.
109. The teacher punished him ... his fault.
110. Remember me ... your brother.
111. He was so ill that we had to send ... a doctor.
112. He was sentenced ... life imprisonment.
113. One should struggle ... difficulties.
114. Boys usually take ... their fathers.
115. Ahmet is working ... mathematics.
116. He was ashamed ... his failure.
117. He was blind ... one eye.
118. He was blind ... our requests.
119. The boy was delighted ... his success.
120. Someone has taken two ... my books.
121. The reason ... his success was simple.
122. He raises flowers ... sale.
123. Tears ran ... her cheeks.
124. I'll free you ... your difficulties.
125. The horse galloped ... the cornfield.
126. Somebody hit him ... the head.
127. The customs ... mankind are influenced ... many ways ... climate.
128. He inherited a large farm ... his father.
129. You must write the answers ... ink.
130. People knelt ... the cold and hard ground ... pray ... God.
131. Give me a little ... your bread.
132. He melted the wax ... the flame ... a candle.
133. The poor children were ... need ... food.
134. What did you pay ... your hat?

135. People generally prefer comedies ... tragedies.
136. She smiled ... me as she passed.
137. The view ... their house is beautiful.
138. He can see nothing ... his glasses.
139. It is not wise ... leave everything ... chance.
140. We are ... work now; we are not ... holiday.
141. I was angry ... what they said.
142. A teacher earns his living ... teaching.
143. These pencils are sold ... the dozen.
144. You must be careful ... what you say.
145. That is very clever ... you.
146. You've done little this year compared ... what you did last year.
147. ... what degree are you interested ... this subject?
148. I have no time ... explain everything ... detail.
149. Four times three is equal ... twelve.
150. That reminds me ... a story that I heard years ago.
151. Fatma is an example ... the other girls.
152. The climate here is similar ... that ... Ankara.
153. Everything is sold ... credit ... that shop.
154. I told him ... my plans.
155. I have been working hard ... chemistry.

INFINITIVES USED TO EXPRESS PURPOSE, AIM, OR INTENTION

(Masterların maksat, amaç ve niyet ifade etmek için kullanılışı)

Masterlar (infinitives), cümle içinde maksat, amaç ve niyet kavramı olarak da kullanılırlar:

Fatma stood up to see the blackboard.

Fatma karatahtayı görmek için ayağa kalktı.

We ran to help her. — Ona yardım etmek için koştuk.

What can I do to learn English?

İngilizce öğrenmek için ne yapabilirim?

Bu şekilde ifade edilen maksat, amaç ve niyet kavramları "Why?" soru sözcüğü ile sorulur:

Why did she stand up? — Niçin ayağa kalktı?

(She stood up) to see the blackboard.

Kara tahtayı görmek için (ayağa kalktı).

İstendiğinde, mastarın önüne **in order** ya da **so as** sözcükleri kullanılabilir:

We all ran in order to help her.

Ona yardım etmek için hepimiz koştuk.

He put his glasses on so as to see better.

Daha iyi görmek için gözlüklerini taktı.

EXERCISE 69.

Put into English:

1. Okula zamanında gitmek için erken kalkmalısın.
2. Resme bakmak için durdular.
3. Öğrenciler okula birşeyler öğrenmek için giderler.
4. Karatahtayı silmek için silgiyi aldı.
5. Beni görmek için okula geldi.
6. Toplantıya zamanında gelmek için bir taksi tut.
7. İngilizceyi iyi öğrenmek için çok çalışmalısın.
8. Sepeti almak için geri döndü.
9. Yatağa gitmek için pijamasını giydi.
10. Sigarasını yakmak için bir kibrit çaktı.
11. Pasta yapmak için şeker ihtiyacımız var.
12. Ayşe zili çalmak için dışarı çıktı.
13. Bu hikâyeyi tercüme etmek için bir sözlüğe ihtiyacım var.
14. Çocuğu kurtarmak için denize atladı.
15. Sizin fikrinizi işitmek için bekliyorum.
16. Bana atmak için bir taş aldı.
17. Kapıyı açmak için anahtarı çevirdi.
18. Arslanları görmek için hayvanat bahçesine gittiler.
19. Fotoğraf çekmek için bir fotoğraf makinesi satın aldım.
20. Çocuk geç kalmamak için okula koştu.

TEMEL CÜMLELERİN BAĞLANMASI

Temel cümleler **and, but, or, both ... and, as well as, and ... as well, not only ... but, either ... or, neither ... nor** gibi sözcükler ya da sözcük grupları ile birbirine bağlanabilirler. Bu sözcükler ve sözcük

grupları yardımıyla temel cümlelerin birbirine nasıl bağlandıklarını ayrı ayrı inceleyelim:

and :

Genellikle en az bir yönden ortak olan iki temel cümle, **and** bağlacı (Conjunction) ile birbirine bağlanır. Örneğin:

Ahmet went to school yesterday. — Ahmet dün okula gitti.

I went to school yesterday. — Ben dün okula gittim.

Verilen bu iki temel cümlede **went to school yesterday** sözleri ortaktır. Önce, bu iki temel cümlelerin arasına **and** bağlacını koyarak oldukları gibi yazalım:

Ahmet went to school yesterday and I went to school yesterday.

Dinleyen ya da okuyan kişilerce anlaşılacağı düşünülen bazı kelimeler cümlelerden çıkarılabilir. Bu genel dil kuralına **çıkarma** (deletion) ismi verilir. Yukardaki cümlede **Ahmet** sözcüğünden sonra gelen **went to school yesterday** sözcükleri, bağlanmış cümlelerin ikinci yarısında da var olduğundan ve bu sözcükler birinci yarıdaki sözcükleri anlatmada yeterli olduklarından, cümleden çıkarılabilirler ve geriye:

Ahmet and I went to school yesterday.

Ahmet ve ben dün okula gittik.

cümlesi kalır. **And** bağlacı ile bağlanan bütün temel cümlelerde bu kuraldan yararlanılır.

both... and :

Bir önceki konuda verilen temel cümleler, **both ... and** sözcükleri ile de birbirine bağlanabilirler. Bu kez daha değişik bir söz biçimi ortaya çıkar. Bu değişik söz biçimini oluşturmak için **Ahmet** sözcüğünün önüne **both** sözcüğünü koymak yeterlidir:

Both Ahmet and I went to school yesterday. *

Hem Ahmet hem ben dün okula gittik.

* Özneler arasına **and** bağlacı bulunduğu özne çoğul olarak kabul edilir ve fiil buna göre ayarlanır. Örneğin: **Both Ahmet and I were in school** — Hem Ahmet hem ben okulda idik.

Görüldüğü gibi, **and** ya da **both ... and** bağlaçları ile birbirine bağlanmış olan bu iki temel cümlede özneler ayrı, cümlelerin geriye kalan kesimleri ortaktır. Daha değişik bir yapı oluşturmak için, bu kez özne ve fiilleri ortak, nesneleri değişik iki temel cümle ele alalım:

Ahmet plays football. Ahmet plays basketball.

Bu iki temel cümlelerin arasına **and** bağlacını koyduğumuzda, ortak sözlerden ikinciler anlaşılır duruma geçtiklerinden, cümleden çıkarılabilirler ve geriye:

Ahmet plays football and basketball.

cümlesi kalır. Çıkan bu cümlede bulunan **football** sözcüğünün önüne **both** sözcüğünü koyacak olursak, daha kesin bir anlatım elde ederiz:

Ahmet plays both football and basketball.

Ahmet hem futbol hem basketbol oynar.

Bağlanacak olan iki temel cümlede fiiller ayrı özneler ortaksa, özne tekrarlanmaz. Örneğin :

Ahmet sings. Ahmet plays the guitar.

Ahmet sings and plays the guitar.

Ahmet şarkı söyler ve gitar çalar.

Ahmet both sings and plays the guitar.

Ahmet hem şarkı söyler hem gitar çalar.

not only... but :

"**both ... and**" ile birbirine bağlanan temel cümleler, **not only ... but** ile birbirine bağlanırsa, anlamca daha değişik bir yapı elde edilir. Örnekleri inceleyelim:

They went both Adana and Mersin last week.

Geçen hafta hem Adana'ya hem Mersin'e gittiler.

They went not only to Adana but Mersin last week.

Onlar geçen hafta sadece Adana'ya değil, Mersin'e de gittiler.

EXERCISE 70.

Aşağıdaki cümleleri **and** bağlacı ile bağlayınız ve anlaşılır kesimleri atınız:

1. I can read. I can write.

2. I saw lions in the zoo. I saw tigers in the zoo.

3. Fatma goes to school. Fatma does housework.

4. Ahmet opened the door. Ahmet went out.
5. I am in school. You are in school.
6. There were boys in the classroom. There were girls in the classroom.
7. I am hungry. I am tired.
8. My brother likes music. My sister likes music.
9. Fatma swims. Fatma plays basketball.
10. Dogs are animals. Cats are animals.
11. We can drink tea. We can drink coffee.
12. Dogs like meat. Cats like meat.
13. Mr. Brown teaches English. Mr. Brown teaches geography.
14. You must buy some stamps. You must buy some envelopes.
15. Ahmet was in the garden. I was in the garden.

EXERCISE 71.

Exercise 70'te verilen cümleleri both...and bağlacını kullanarak bağlayınız ve gereksiz sözleri atınız.

EXERCISE 72.

Exercise 70'te verilen cümleleri not only...but bağlacı ile bağlayınız.

so . auxiliary . nominal :

Fiil zamanları aynı olan olumlu iki temel cümlelerin sadece öznelere ayrı, geriye kalan kesimleri aynı sözcüklere sahipse, birinci temel cümle olduğu gibi söylendikten sonra araya **and** bağlacı konur ve benzer olan kesimin yerini tutan **so** sözcüğünden sonra, tense'in yardımcı fiilli ve öteki özne kullanılır. Örneğin :

Ahmet went to school. I went to school.

Ahmet okula gitti. Ben okula gittim.

Ahmet went to school, and so did I.

Ahmet okula gitti ve ben de (öyle yaptım).

Ayşe comes to school on foot, and so does Fatma.

Ayşe okula yaya gelir, Fatma da (öyle yapar).

Ahmet can swim, and so can Mehmet.

Ahmet yüzebilir, Mehmet de.

Olumlu bir temel cümle işitildikten sonra, bu cümlelerin sadece öz-

nesi değiştirilip, geriye kalan kesimi kabul edilir bir şekilde cevaplandırılmak istenirse, yukardaki cümlelerin bir benzeri iki ayrı kişi tarafından da söylenebilir:

"Ahmet went to school yesterday." "So did I."

"Ahmet dün okula gitti." "Ben de (öyle yaptım)."

"I can play football." "So can I."

"Ben futbol oynayabilirim." "Ben de."

"Ahmet smokes." "So does Fatma."

"Ahmet sigara içer." "Fatma da."

Yukardaki cümleler *too* sözcüğü ile de yapılabilir:

Ahmet went to school, and I did, too.

Ahmet okula gitti, ben de (gittim).

Bu tip cümle, iki ayrı kişi tarafından da söylenebilir:

"I missed the bus." "I did, too."

"Ben otobüsü kaçırdım." "Ben de (kaçırdım)."

EXERCISE 73.

Aşağıdaki temel cümleleri *so* . auxiliary . nominal ile bağlayınız:

1. Ahmet likes reading books. I like reading books.
2. "I am studying English." "I am studying English."
3. Orhan was hungry. Everybody was hungry.
4. "Horses eat grass." "Cows eat grass."
5. "Ayşe's eyes are brown." "Fatma's eyes are brown."
6. "I like my coffee sweet." "I like my coffee sweet."
7. "Ahmet was late." "I was late."
8. Iron is a metal. Gold is a metal.
9. "I am tired." "I am tired."
10. The door was open. The windows were open.

EXERCISE 74.

Exercise 73'deki cümleleri *too* sözcüğünü kullanarak bağlayınız.

OLUMSUZ TEMEL CÜMLELERİN BAĞLANMASI

Bağlanacak olan temel cümlelerden her ikisi de olumsuzsa, olumlu cümlelerde olduğu gibi *and* bağlacı ile birbirine bağlanabilir. Bağlama işleminden sonra, *anlaşılır* kesim cümleden çıkarılır:

Ahmet didn't go to school. I didn't go to school.

Ahmet (didn't go to school) **and** I didn't go to school.

Ahmet and I didn't go to school.

Ahmet ve ben okula gitmedik.

Ahmet doesn't play football and (Ahmet doesn't play) basketball.

Ahmet doesn't play football and basketball.

Ahmet futbol ve basketbol oynamaz.

Ahmet doesn't sing and (Ahmet doesn't) play the guitar.

Ahmet doesn't sing and (doesn't) play the guitar.

Ahmet şarkı söylemez ve gitar çalmaz.

Bu bağlantılar, "neither ... nor — ne ... ne (de)" sözcükleri ile de yapılabilir. Yalnız, bu sözcükler olumsuzluk kavramını (**no + either ... no + or**) içerdiklerinden, cümlelerde bulunan diğer olumsuzluk sözcükleri kullanılmaz. Cümleleri inceleyelim:

Ahmet and I didn't go to school.

Ahmet ve ben okula gitmedik.

Neither Ahmet nor I went to school.

Ne Ahmet ne ben okula gittik.

Ahmet plays neither football nor basketball.

Ahmet ne futbol ne basketbol oynar.

İki temel cümle **neither ... nor** ile bağlandığında, ana fiilin tekil ya da çoğul oluşu kendisine yakın olan özneye göre saptanır:

Neither you nor I am a dentist.

Ne sen ne de ben bir dişçiyim.

Neither . auxiliary . nominal :

Fiil zamanları aynı olan **olumsuz** iki temel cümlelerin sadece öznelere değişik, geriye kalan kesimleri ortaksa; birinci temel cümle olduğu gibi söylendikten sonra araya **and** bağlacı konur ve ortak olan kesimin yerini tutan "**neither**" sözcüğünden sonra, fiil zamanının yardımcı fiili ve ikinci temel cümlelerin öznesi kullanılır:

Ahmet didn't go to school. I didn't go to school.

Ahmet didn't go to school, and neither did I.

Ahmet okula gitmedi; ben de (gitmedim).

Ahmet isn't tired and I am not tired.

Ahmet isn't tired, and neither am I.

Ahmet yorgun değil; ben de (değilim).

Bu cümleler, **so** ile yapılan olumlu cümlelerde olduğu gibi, iki ayrı kişi tarafından da söylenebilir:

"I don't like football." "Neither do I."

"Ben futbol sevmem." "Ben de."

Either sözcüğü kullanılarak, yukardaki cümlelere eş anlamlı başka yapıda cümleler de kurulabilir:

Ahmet didn't go to school, and neither did Hasan.

Ahmet didn't go to school, and Hasan didn't, either.

Görüldüğü gibi, ikinci cümlelerin **and**'den sonraki kesiminde, sırayla, değişik olan özne, tense'in yardımcı fiili ile beraber **not** kısaltması (doesn't, didn't, hasn't, can't ... gibi) ve **either** sözcüğü kullanılmaktadır.

EXERCISE 75.

Aşağıdaki temel cümleleri neither ... nor sözcükleri ile bağlayınız; gereksiz kesimleri atınız:

1. Ayşe doesn't work in an office, and Fatma doesn't work in an office.
2. Orhan can't speak French, and Fatma can't speak French.
3. Ayşe isn't ready, and Fatma isn't ready.
4. The door isn't open, and the windows aren't open.
5. My wife didn't watch T.V. last night, and I didn't watch T.V. last night.
6. Özgür hasn't eaten lunch yet, and Hasan hasn't eaten lunch yet.
7. Hasan hasn't got a bicycle, and Özgür hasn't got a bicycle.
8. Ahmet wasn't hungry, and Hasan wasn't hungry.
9. I haven't listened to the radio yet, and I haven't read the newspaper yet.
10. Ahmet can't sing and Ahmet can't play the piano.

EXERCISE 76.

Exercise 75'teki cümlelerin ilk kesimlerini sabit tutarak, ikinci kesimlerini önce neither . auxiliary . nominal, sonra nominal . auxiliary . not . either biçimlerini kullanarak eş anlamlı başka cümlelere dönüştürünüz.

but :

Düşünsel yönden ortak noktaları bulunan iki temel cümle içinde birbirine zıt düşen kavramlar bulunursa, bu iki temel cümle birbirine **but** sözcüğü ile bağlanabilir; anlaşılır kesimler varsa atılır:

Ahmet went to the cinema, but Orhan didn't (go to the cinema).

But sözcüğü ile bağlanmış olan bu iki temel cümleden ikincisinde bulunan **go to the cinema** sözcükleri, anlaşılır durumda oldukları için çıkarılıp atılabilirler:

Ahmet went to the cinema, but Orhan didn't.

Ahmet sinemaya gitti, fakat Orhan gitmedi.

He is clever but he is lazy.

Bu cümlede de, ikinci **he is** sözcükleri anlaşılır olduklarından çıkarılabilirler:

He is clever but lazy. — O akıllı fakat tembeldir.

They have painted the door, but they haven't painted the windows.

They have painted the door, but not the windows.

Onlar kapıyı boyadılar, fakat pencereleri değil.

EXERCISE 77.

Aşağıdaki cümlelerde bulunan anlaşılır kesimleri çıkarak cümleleri kısaltınız:

1. Ahmet was hungry, but I wasn't hungry.
2. Ayşe is clever, but her sister isn't clever.
3. They saw the tigers in the zoo, but they couldn't see the lions in the zoo.
4. Lions live in Africá, but tigers don't live in Africa.
5. Ayşe knows English, but I don't know English.
6. Boys like playing football, but girls don't like playing football.
7. This book is mine, but that book isn't mine.
8. She has cleaned the floor, but she hasn't cleaned the furniture.
9. They are poor but they are happy.
10. They have caught six fish, but I couldn't catch any fish.

or :

Ya da, veya, yahut anlamında kullanılan bu sözcük, ilk temel cümleye ikinci bir temel cümleyi bir alternatif olarak katmağa yarar. Örneğin:

They went to the cinema, or they went to the theatre.

biçiminde basitçe birleştirilmiş iki temel cümleden, ikincisinde bulunan tekrarlanmış anlaşılır kesim çıkarılırsa, daha kısa bir cümle elde edilir:

They went to the cinema or the theatre.

Onlar sinemaya ya da tiyatroya gittiler.

You may drink tea, or (you may drink) coffee.

You may drink tea or coffee.

Çay ya da kahve içebilirsiniz.

Bu cümleler, "either ... or — ya ... ya (da)" yapı biçimi kullanılarak aynı anlamda başka bir yapıya dönüştürülebilirler. Böyle bir işlemin yapılması için, **either** sözcüğü temel cümlelerdeki ilk ortak olmayan kesim önüne getirilir:

They went either to the cinema or the theatre.

Onlar ya sinemaya ya tiyatroya gittiler.

You may drink either tea or coffee.

Ya çay ya kahve içebilirsiniz.

Or sözcüğü "yoksa", "aksi halde" anlamlarında da kullanılır. Bu kullanışta, istenirse, **else** sözcüğü de **or** sözcüğünden sonra cümleye katılabilir:

Study your lessons, or (else) you'll fail.

Derslerini çalış, yoksa kalacaksın.

We must hurry, or we'll miss the bus.

Acele etmeliyiz, yoksa otobüsü kaçıracağız.

Put your coat on, or you'll catch cold.

Ceketini giy, yoksa soğuk alacaksın.

Slow down, or you'll have an accident.

Yavaşla, yoksa kaza yapacaksın.

EXERCISE 78.

Aşağıdaki cümleleri either ... or yapısına dönüştürünüz:

1. You can eat an orange or an apple.
2. Listen to me or go out.
3. We're going to Bursa or İzmir tonight.
4. I drink tea or milk at breakfast.
5. You may bring it back today or tomorrow.
6. You can go to Ankara by bus or by train.
7. She is going to be a doctor or a dentist.
8. You may study English or German in this school.
9. I shall buy her a pen or a book.
10. You must water the flowers or sweep the paths.

EXERCISE 79.

Put into English:

1. Ben ne çay ne kahve içerim.
2. Ya çalış, ya yatağa git.
3. Henüz ne yazabiliyor, ne de okuyabiliyor.
4. O ne kahve ne sigara içer.
5. Ahmet ne çorbasını içti, ne etini yedi.
6. "Ben hiç Londra'da bulunmadım." "Ben de."
7. "Ben gramer sevmem." "Ben de."
8. "Ben üşümedim." "Ben de."
9. Hem kız hem erkek çocuklar okula gitmeli.
10. Henüz ne öğrenciler, ne de öğretmenleri geldi.
11. Okula zamanında gel, yoksa öğretmen seni cezalandıracak.

SO

Böylece, bu yüzden anlamlarına gelen "so" sözcüğü, birbiri ardına söylenmiş olan iki temel cümleden ikincisinin, birincinin sonucu olduğunu belirtmek için kullanılır:

She was ill, so she didn't come to school.

Hastaydı; bu yüzden okula gelmedi.

They got very tired, so they stopped working.

Çok yoruldu; bu yüzden çalışmayı bıraktılar (durdurdular).

EXERCISE 80.*Put into English:*

1. O evde değildi; bu yüzden geri döndük.
2. Kızlar vitrinde güzel elbiseler gördüler; bu yüzden onlara bakmak için durdular.
3. Sorular çok güçlü; bu yüzden cevap veremedim.
4. Otobüs çok kalabalıktı; bu yüzden binemedim.
5. Çok yorgundum; bu yüzden çalışmayı bıraktım.
6. O saatte otobüs yoktu; bu yüzden yürümek zorunda kaldık.
7. Yapacak çok işim vardı; bu yüzden erken kalkmak zorunda kaldım.
8. Çok yedi; bu yüzden hasta oldu.
9. Çok çalıştı; bu yüzden başardı.
10. Trafik ışıklarını umursamadı; bu yüzden kaza yaptı.

PASSIVE TRANSFORMATION (Edilgen Yapıya Dönüşüm) 1.

Active Sentence (etken cümle) ismi verilen cümlelerde özne (subject) cümlelerin başında; nesne (object) fiilin hemen arkasındadır. Herhangi bir nedenle özne bilinmiyorsa, belirtilmek istenmiyorsa, ya da sözün gelişine göre cümleye nesne'den başlanmışsa, **passive** (edilgen) bir cümle biçimi kullanılır.

Passive bir cümle yapısını anlamak için, önce **active** bir cümlelerin öğelerini saptayalım:

<u>The students</u>	<u>clean</u>	<u>the blackboard.</u>	—	<u>Öğrenciler</u>	<u>karatahtayı</u>	<u>siler.</u>
Subject	V _t	Object		Özne	Nesne	Yüklem

Aynı cümleye nesne'den başlanacak olursa, cümlelerin yapısı — anlamı değil — belirli kurallar içinde değişir:

The blackboard is cleaned by the students.
Karatahta öğrenciler tarafından temizlenir.

Görüldüğü gibi, **nesne** cümlelerin başına geçince, **is** yardımcı fiili kullanılmakta ve ana fiilin sonuna **"ed"** parçacığı getirilmektedir.

- Passive : **The board was cleaned (by the students).**
 Edilgen : Tahta (öğrenciler tarafından) temizlendi.
- Active : The students have cleaned the board.
 Etken : Öğrenciler tahtayı temizlediler. (şimdi)
- Passive : **The board has been cleaned (by the students).**
 Edilgen : Tahta (öğrenciler tarafından) temizlendi.
- Active : The students had cleaned the board.
 Etken : Öğrenciler tahtayı temizlemişti.
- Passive : **The board had been cleaned (by the students).**
 Edilgen : Tahta (öğrenciler tarafından) temizlenmişti.
- Active : The students will have cleaned the board.
 Etken : Öğrenciler tahtayı temizlemiş olacaklar.
- Passive : **The board will have been cleaned (by the students).**
 Edilgen : Tahta (öğrenciler tarafından) temizlenmiş olacak.
- Active : The students will clean the board.
 Etken : Öğrenciler tahtayı temizleyecek.
- Passive : **The board will be cleaned (by the students).**
 Edilgen : Tahta (öğrenciler tarafından) temizlenecek.
- Active : The students must clean the board.
 Etken : Öğrenciler tahtayı temizlemeli.
- Passive : **The board must be cleaned (by the students).**
 Edilgen : Tahta (öğrenciler tarafından) temizlenmeli.
- Active : The students should clean the board.
 Etken : Öğrencilerin tahtayı temizlemesi gerekir.
- Passive : **The board should be cleaned (by the students).**
 Edilgen : Tahtanın (öğrenciler tarafından) temizlenmesi gerekir.
- Active : The students are cleaning the board.
 Etken : Öğrenciler tahtayı temizliyor.
- Passive : **The board is being cleaned (by the students).**
 Edilgen : Tahta (öğrenciler tarafından) temizleniyor.
- Active : The students were cleaning the board.
 Etken : Öğrenciler tahtayı temizliyordu.
- Passive : **The board was being cleaned (by the students).**
 Edilgen : Tahta (öğrenciler tarafından) temizleniyordu.

Passive cümlelerde, işin kim tarafından yapıldığı, gereği yoksa gösterilmez. Bu nedenle, **by the students, by him, by us ...** gibi ifadeler edilgen cümlelerde parantez içinde gösterilmiştir.

Passive cümleleri soru yapmak için "be" fiilinin uygun şekillerini yapısal öznenin önüne getirmek gerekir:

Is the blackboard cleaned every day?

Her gün karatahta temizlenir mi?

Edilgen cümlelerde soru sözcükleri "be" fiilinin önünde bulunur:

When is the blackboard cleaned?

Karatahta ne zaman temizlenir?

EXERCISE 81.

Aşağıdaki active cümleleri passive yapıya dönüştürünüz:

- 1. They pick flowers in the fields.
- 2. Somebody saw my friend in the garden.
- 3. I have already finished everything.
- 4. She wrote two letters in the morning.
- 5. I have repaired the car.
- 6. A dog bit him yesterday.
- 7. You may break the cups.
- 8. They are building a large house by the river.
- 9. Ali caught four fish yesterday.
- 10. They have eaten all the apples.
- 11. We found them in the garden.
- 12. The teacher may punish you.
- 13. You must shake the bottle.
- 14. They sell tobacco here.
- 15. The hunter is going to shoot the tiger.
- 16. People speak English in the U.S.A.
- 17. Somebody has stolen my pen.
- 18. They haven't swept this room yet.
- 19. They teach English in this school.
- 20. They put old coins and jewels in museums.
- 21. I can't do it.
- 22. Did they take him to hospital yesterday?
- 23. Why haven't the students cleaned the blackboard?
- 24. Who is the teacher going to punish?
- 25. Mr. Brown teaches this class.
- 26. Everyone knows this fact very well.
- 27. People will soon forget it.
- 28. The servant does the housework.
- 29. My father carried the baby.
- 30. She is frying the potatoes.

EXERCISE 82.

Put into English :

1. Ben her gün cezalandırılıyorum.
2. Sınıf her gün temizlenmelidir.
3. Otomobilim henüz onarılmadı.
4. Bütün elmalar yendi.
5. Hırsız geçen hafta polis tarafından tutuklandı.
6. Onun kalemi masanın altında bulundu.
7. Ahmet'in otomobili geçen hafta çalındı.
8. Türkiye'de Türkçe konuşulur.
9. Pasta henüz yenmedi.
10. Bu sınıf iki gündür temizlenmedi.
11. Bu film kısa bir süre sonra herkes tarafından görülecek.
12. Amerika 1492 yılında Colombus tarafından keşfedildi.
13. Kitap iki yıl evvel neşredildi.
14. Ev ne zaman inşa edildi?
15. Para kimin tarafından çalınmıştı?
16. O niçin yapılamıyor? (O niçin yapılamaz?)
17. Köprü hangi sene inşa edildi?
18. Para nerede saklıydı?
19. Kitabım birisi tarafından alınmış.
20. Onun kitabı gelecek ay neşredilecek.
21. Kompozisyonlarımız öğretmenimiz tarafından düzeltilir.
22. İstanbul ne zaman fethedildi?
23. Köprü nasıl tahrip edildi?
24. Bu vazo tamir edilemez.
25. Onun için bir şey yapılmalı.
26. O birisi tarafından suya itildi.
27. Ben bir çay partisine davet edildim.
28. Cevaplar mürekkeple yazılmalı.
29. Geçen sene iki yüz yeni ev inşa edildi.
30. Makine ayarlandı.
31. Önerisi kabul edilmedi.
32. Bu ülkeden demir ihraç edilmez.
33. Yeni hükümet Birleşmiş Milletlerce tanındı.
34. Fabrikalar yeni bakan tarafından teftiş ediliyor.
35. Yeni hükümetin politikası Millet Meclisi üyelerince onaylandı.
36. Cumhurbaşkanının konuşması bu gece televizyonda yayımlanacak.

37. Bu işin erkek çocuklar tarafından yapılması gerekir.
38. Bu, değişik yöntemlerle yapılabilir.
39. Arabalar atlar tarafından çekilir.
40. Bütün bu egzersizler yapılmalı.

PASSIVE TRANSFORMATION (Edilgen Yapıya Dönüşüm) 2.

İngilizcede bazı fiiller iki nesne (object) alırlar. Türkçe cümlelerde, İngilizcede olduğu gibi iki nesne bulunmaz. İngilizce cümlelerde bulunan bu ikinci nesne, Türkçe'de bana, sana, ona, Ahmet'e ... sözcüklerinde olduğu gibi, ismin "e" hali ile ifade edilir. Örneğin:

He gave me a book. — O bana bir kitap verdi.

cümlesinde "a book" **Direct Object**, "me" **Indirect Object** olarak isimlendirilir. Bu özellikte bir fiil iki nesneye sahip olduğundan, her iki nesne de ayrı ayrı başa getirilerek, cümle iki şekilde edilgen (passive) yapıya dönüştürülebilir:

Active : **He gave me a book.** — O bana bir kitap verdi.

Passive 1 : **A book was given to me.** — Bir kitap bana verildi.

Passive 2 : **I was given a book.** — Bana bir kitap verildi.

İki nesne alabilen fiillerden en önemlileri şunlardır:

allow - müsaade et; **ask** - rica et; **bring** - getir; **give** - ver; **look after** - bak, göz kulak ol, ihtimam göster; **make** - yap, imal et; **offer** - ikram et, teklif et; **order** - emret; **pay** - öde; **promise** - söz ver; **read** - oku; **recommend** - tavsiye et; **request** - iste, talep et; **refuse** - reddet; **show** - göster; **teach** - öğret; **tell** - söyle, anlat...

İngilizcede bazı fiiller kendilerinden sonra edatlar alarak geçişli fiil olurlar. Örneğin, **blow out** - söndür; **drive out** - sürüp çıkar...

He has blown out the candle. — Mumu söndürdü. (üfleterek)

The candle has been blown out. — Mum söndürüldü. (üflenerek)

They drove out the enemy. — Düşmanı sürüp çıkardılar.

The enemy was driven out. — Düşman sürülüp çıkarıldı.

EXERCISE 83.

Siyah harflerle yazılı sözcükleri, gerekli değişiklikleri yaptıktan sonra başa geçirerek cümleleri **Passive yapıya dönüştürünüz**:

1. They will show **us** the new house.
2. They showed **us** a beautiful picture.
3. Father promised **me** a bicycle.
4. The teacher asked **us** difficult questions.
5. She paid **the mechanic** for his work.
6. They promised **us** higher wages.
7. They made **him** principal.
8. They asked **us** to go out.
9. The teacher told **the students** to write a composition.
10. They ordered **us** to be ready.
11. They blocked out **the passage**.
12. I left **it** out.
13. They lit up **the streets**.

CÜMLELERİN UZATILMASI

Dil, düşüncenin sesler halindeki görüntüsüdür. Düşünceyi ses düzenine çevirmek için bazı aşamalardan geçirmek gerekir. İlk aşamada, düşünce, kendisini **temel cümleler** (Kernel Sentences) denilen basit cümleler içinde kalıba sokar. Temel cümleler içinde kalıplanmış olan düşünce, konuşan ya da yazan kişinin istemi doğrultusunda:

a. Bütünüyle söze dönüştürülür. Örneğin: Fatma camı kırdı.

b. Bir kısmı söze dönüştürülür, bir kısmı düşüncede kalır. Örneğin:

— Dün saat dokuzda okula kim geldi?

— Hasan (dün saat dokuzda okula geldi).

şeklinde yapılan bir konuşmada "Hasan" sözcüğü söze yansıtılmış, parantez içindeki kesim, soruyu soran kişi tarafından bilindiği ve anlaşılabacağı tahmin edildiği için cevap veren kişi tarafından söze yansıtılmamış, düşüncede alıkonulmuştur.

c. Bütünüyle düşüncede kalır.

d. Eş anlamlı başka cümle yapılarına dönüştürülür. Örneğin:
Fatma camı kırdı. → Cam Fatma tarafından kırıldı.

e. Başka temel cümleler içinde kullanılmak amacıyla dönüştürülür. Bu tür dönüştürme işlemleri, içlerinde çok sayıda temel cümle bulunan girişik cümlelerin yapılmasını sağlar.

Bütün * doğal dillerde cümleler, konuşan ya da yazan kimselerin isteğine göre uzun ya da kısa yapılabilirler. En kısa cümleler, **temel cümleler**dir. Düşünce ile sözün kaynaşmış durumda olduğu bu tip cümleler, düşünce sabit kalmak şartıyla değişik dilsel yapılara dönüşürülürler. Düşünce olarak **temel cümle**, söz olarak **bağımlı temel cümle** (yan cümlecik) biçimine dönüştürülmüş olan bu temel cümleler, başka bağımsız temel cümlelerin **özne**, **nesne** gibi **isim** gerektiren kesimlerinde kullanılabilirler.

Bir örnek olarak, üçüncü tip temel cümlelerle yapılan uzatma işleminin nasıl geliştiğini önce sembollerle açıklayalım:

1. $C \rightarrow \ddot{O} . N . Y$
2. $\ddot{O} \rightarrow C$
3. $N \rightarrow C$

Bir numaralı formül, bir (C) cümle yazmak ya da söylemek istediğimizde; bu cümleyi (\ddot{O}) özne, (N) nesne ve (Y) yüklem olarak oluşturabileceğimizi göstermektedir.

İki numaralı formül, (\ddot{O}) özneyi bir (C) cümle olarak yazabileceğimizi ya da söyleyebileceğimizi; üç numaralı formül ise, (N) nesneyi de bir (C) cümle olarak yazıp söyleyebileceğimizi göstermektedir.

Tüm olanaklar denendiğinde, cümlelerin sonsuza dek uzatılabileceği görülecektir. Örneğin, bir numaralı formüldeki (N) nesne yerine bir (C) cümle yazılacak olursa, aşağıdaki yeni cümle ortaya çıkar:

4. $C \rightarrow \ddot{O} . \ddot{O}.N.Y . Y$

Bu cümlede, orta kısımda bulunan $\ddot{O}.N.Y$, baştaki \ddot{O} ve sondaki Y arasına konmuş bir cümledir. Bu cümle, aynı zamanda, $\ddot{O} \dots Y$ cümlesinin nesnesidir.

Nesneyi bir cümle biçiminde yazabildiğimize göre, çıkan bu yeni cümleyi de bir numaralı formüldeki (N) nesne yerine yazabiliriz ve bu işlemle daha uzun bir cümle elde ederiz:

5. $C \rightarrow \ddot{O} . \ddot{O}.\ddot{O}.N.Y.Y . Y$

Üç numaralı formülde, (\ddot{O}) özneyi de bir (C) cümle olarak yazabileceğimiz gösterilmişti. Bu duruma göre, bir numaralı formüldeki (\ddot{O}) özne yerine bir (C) cümle (yani $\ddot{O}.N.Y$) yazacak olursak,

*) İnsanlar tarafından uydurulan **Esperanto**'ya, bilgisayarlarda kullanılan dillere ve trafik işaretleri gibi sembolere **yapay diller** denir.

6. C → Ö.N.Y . N . Y

biçiminde de bir cümle elde edebiliriz.

Şimdi, sembollerle kuramsal olarak açıkladığımız bu cümleleri, sözcüklü olarak açıklamak için, bir numaralı cümle formülüne uyan herhangi bir cümle yazalım:

$$C \rightarrow \frac{\text{Ahmet}}{\text{Ö}} \quad \frac{\text{camı}}{\text{N}} \quad \frac{\text{kırdı}}{\text{Y}}$$

Bir de nesnesi olmayan ikinci bir cümle yazalım:

$$C \rightarrow \frac{\text{Ayşe}}{\text{Ö}} \quad \frac{\text{.....}}{\text{N}} \quad \frac{\text{gördü}}{\text{Y}}$$

Verdiğimiz iki numaralı formülde **nesne**'yi bir cümle olarak yazabileceğimiz belirtilmişti. Şu halde, "Ahmet camı kırdı" cümlesini, "Ayşe ... gördü" cümlesindeki (N) **nesne** yerine yazabiliriz:

Ayşe Ahmet camı kırdı gördü.

Cümlemiz bu durumuyale kabul edilir bir cümle değildir. Bu cümlelerin kabul edilir olması için "Ahmet camı kırdı" temel cümlesinin **isme dönüştürülmesi** gerekmektedir:

Ahmet camı kırdı. → **Ahmet'in camı kırdığı ***

İsme dönüşmüş olan bu temel cümleyi "Ayşe ... gördü" temel cümlesindeki **nesne** yerine yazacak olursak, **kabul edilir** bir cümle elde ederiz:

Ayşe Ahmet'in camı kırdığı-nı gördü.

Dönüşümden sonra "kırdığı" sözcüğüne eklenen "nı" parçacığı, kaynaştırma sesi ve nesne olarak kullanılan isimlere eklenen ismin "i" halidir. Çıkan bu cümledeki sözcüklerin altlarına kendi sembolleri yazılacak olursa, çıkan cümlemin 4 numaralı cümle formülümüzün aynısı olduğu görülecektir:

*) **İsme dönüşmüş** olan cümleler **biçimsel** olarak şekil değiştirmişlerdir. Bunlar dönüşümden sonra da gerçek anlamlarını zihinde korurlar. Yani, "**Ahmet'in camı kırdığını**" sözü düşüncemizde "**Ahmet camı kırdı**" anlamındadır. Bu yüzden bu tip isimleştirme işlemleri sadece yapısalıdır.

Ayşe Ahmet'in camı kırıldığını gördü

C → Ö Ö N Y Y

Nesne'yi bir cümle olarak yazabildiğimize göre, çıkan bu cümleyi de başka bir cümlelerin nesnesi olarak yazabiliriz. Bu işlemin yapılması için bu cümlelerin de isimleştirilmesi gerekir:

Ayşe Ahmet'in camı kırıldığını gördü. →

Ayşe'nin Ahmet'in camı kırıldığını gördüğü

Çıkan bu isimleşmiş cümleye ismin "i" halini de ekleyecek olursak, isimleşmiş olan bu cümleyi "Öğretmen ... biliyor" cümlesinin nesne'si olarak kullanabiliriz:

Öğretmen, Ayşe'nin Ahmet'in camı kırıldığını gördüğünü biliyor.

Ö Ö Ö N Y Y Y

Bözcüklerin altlarındaki harfler incelenecek olursa, 5 numaralı cümlelerin aynısı olduğu görülür.

Üç numaralı formülde, özne'nin de bir cümle olarak yazılabileceği gösterilmişti. Yine bir numaralı cümlemiz "Ahmet camı kırdı" oldu. Bu cümle isimleştirildikten sonra "... bizi ilgilendirmez" cümlesinde özne olarak kullanılacak olursa,

Ahmet'in camı kırıldı bizi ilgilendirmez.

Ö N Y N Y

Bilginde, 6 numaralı cümle formülünde gösterilen bir cümle elde edilir.

*
**

Temel cümleler, kendi içlerinde belirten + belirtilen yapısına dönüştürüldükten sonra da başka temel cümlelerin özne, nesne ... gibi isim gerektiren kesimlerinde kullanılabilirler. Öte yandan, temel cümleler geçitli sözcük ya da ekler yardımıyla değişik zarf kavramlarına dönüştürüldükten sonra, başka temel cümlelerde zarf olarak da kullanılabilirler.

Bütün bu işlemlerin İngilizcilerinin nasıl yapılacağı ileriki konularda ayrıntılı bir biçimde incelenecektir.

NOMINALIZATION OF THE KERNEL SENTENCES

(Temel Cümlelerin İsme dönüşümü — Noun Clauses *)

Temel cümle ismi verilen basit cümleler, gerektiğinde başka temel cümlelerin **öznel**eri, **nesnel**eri, **be** fiilinden sonra kullanılan **isim**leri, ya da edatların **nesne**leri olarak kullanılmak amacıyla **isim** biçimine dönüştürülürler. Başka bir deyişle, bir temel cümlede kullanılan **özne**, **nesne**, "be" fiilinden sonra kullanılan **isim**, ya da bir edatın nesnesi (object of a preposition), **isme dönüşmüş bir temel cümle** olabilir.

İngilizce temel cümlelerin **isme dönüşümü**'nü daha iyi anlamak için, üçüncü tip Türkçe bir temel cümleyi ele alalım:

Ahmet tahtayı sildi.

Bu cümleyi "**Öğretmen ... biliyor**" cümlesinin içine yerleştirmek için "**Öğretmen ne biliyor?**" sorusunu sormamız gerekir:

"Ahmet tahtayı sildi." "Öğretmen bunu biliyor."
 "Öğretmen ne biliyor?" "**Ahmet'in tahtayı sildiğini.**"
 Öğretmen **Ahmet'in tahtayı sildiğini** biliyor.

Görüldüğü gibi, "**Öğretmen ne biliyor?**" sorusuna verilen cevap, "**Ahmet tahtayı sildi.**" temel cümlesinin isimleşmiş biçimidir. Bu cevap, "**Öğretmen ... biliyor.**" cümlesinde **nesne** olarak kullanılmıştır.

Şimdi, ilk cümleyi değişik fiil zamanlarıyla yapalım ve isme dönüştükten sonra alacağı biçimleri ayrı ayrı inceleyelim:

1. Ahmet tahtayı siler. Öğretmen bunu biliyor.
 "Öğretmen ne biliyor?" "**Ahmet'in tahtayı sildiğini.**"
 Öğretmen **Ahmet'in tahtayı sildiğini** biliyor.
2. Ahmet tahtayı siliyor. Öğretmen bunu biliyor.
 "Öğretmen ne biliyor?" "**Ahmet'in tahtayı sildiğini.***"
 Öğretmen **Ahmet'in tahtayı sildiğini** biliyor.
3. Ahmet tahtayı siliyordu. Öğretmen bunu biliyor.
 "Öğretmen ne biliyor?" "**Ahmet'in tahtayı sildiğini.***"
 Öğretmen **Ahmet'in tahtayı sildiğini** biliyor.

*) Temel cümlelerin isimleşmiş biçimlerine İngilizcede **Noun Clause** denir.

*) "Ahmet'in tahtayı silmekte olduğunu" biçimi de kullanılabilir.

4. Ahmet tahtayı sildi. Öğretmen bunu biliyor.
 "Öğretmen ne biliyor?" "Ahmet'in tahtayı sildiğini."
 Öğretmen Ahmet'in tahtayı sildiğini biliyor.

Anlaşıldığı gibi, Ahmet tahtayı siler., Ahmet tahtayı sildi., Ahmet tahtayı siliyor., Ahmet tahtayı siliyordu ve Ahmet tahtayı sildi., cümlelerinin hepsi Ahmet'in tahtayı sildiği biçiminde isme dönüşmektedir. "sildiği" sözcüğünün sonundaki "ni" eki kaynaştırma sesi ve nesne durumundaki isimlerde kullanılan ismin "i" halidir.

Açıklanan bu nedenlerden dolayı, "Öğretmen, Ahmet'in tahtayı sildiğini biliyor" biçiminde yapılan Türkçe cümleler beş ayrı anlamı içermektedirler. Öte yandan, İngilizce temel cümleler isme dönüştüklerinde fiil zamanlarını hiç yitirmezler.

Yukarda, isme dönüşümleri verilen Türkçe cümlelerin İngilizceleri birasıyle aşağıdadır:

1. Ahmet cleans the board. The teacher knows this (fact).
 Ahmet tahtayı siler. Öğretmen bunu [bu gerçeği] bilir.
 "What does the teacher know?" "That Ahmet cleans the board."
 "Öğretmen ne(yi) bilir?" "Ahmet'in tahtayı temizlediğini."
 The teacher knows that Ahmet cleans the board.
 Öğretmen Ahmet'in tahtayı temizlediğini bilir.

Her tür fiil zamanıyla yapılan bu tip temel İngilizce cümleler, sadece başlarına "that" sözcüğünü alarak isimleşirler. Konuşmalarda çoğu kez bu sözcük de kaldırılır:

2. Ahmet is cleaning the board. The teacher knows this (fact).
 "What does the teacher know?"
 "The teacher knows (that) Ahmet is cleaning the board."
 "Öğretmen Ahmet'in tahtayı sildiğini [silmekte olduğunu] biliyor."
3. Ahmet was cleaning the board. The teacher knows this (fact).
 "What does the teacher know?"
 "The teacher knows that Ahmet was cleaning the board."
 "Öğretmen Ahmet'in tahtayı sildiğini biliyor."
4. Ahmet has cleaned the board. The teacher knows this (fact).
 "What does the teacher know?"
 "The teacher knows that Ahmet has cleaned the board."
 Öğretmen Ahmet'in tahtayı sildiğini biliyor.

İkinci tip Türkçe temel cümlelerin isme dönüşümü, üçüncü tip cümlelerin aynıdır; sadece bunlarda nesne bulunmaz.

Birinci tip Türkçe temel cümleler isme dönüşürlerken **olmak** ya da **bulunmak** sözcüklerini alırlar:

1. Ahmet öğrencidir. Ben bunu biliyorum.
 "Ben neyi biliyorum?" **"Ahmet'in öğrenci olduğunu."**
 Ben **Ahmet'in öğrenci olduğunu** biliyorum.
2. Ahmet okuldadır. Ben bunu biliyorum.
 "Ben neyi biliyorum?" **"Ahmet'in okulda olduğunu."**
 Ben **Ahmet'in okulda olduğunu [bulunduğunu]** biliyorum.
3. Bu kitaplar sizin için. Hasan bunu biliyor.
 "Hasan neyi biliyor?" **"Bu kitapların sizin için olduğunu."**
 Hasan **bu kitapların sizin için olduğunu** biliyor.
4. Ahmet okuldaydı. Biz bunu biliyoruz.
 "Biz neyi biliyoruz?" **"Ahmet'in okulda olduğunu."**
 Biz **Ahmet'in okulda olduğunu** biliyoruz.

Bu tip İngilizce temel cümlelerin isme dönüşümünde de **fiil zamanları** yitirilmez:

Ahmet is a student. I know this (fact).

"What do I know?"

I know **that Ahmet is a student.**

Ahmet'in öğrenci olduğunu biliyorum.

Ahmet was a student. I know this (fact).

"What do I know?"

I know **that Ahmet was a student.**

Ahmet'in bir öğrenci olduğunu biliyorum.

Gelecek zamanlı fiillerle yapılan temel cümlelerin hem Türkçesi hem İngilizcesi, fiil zamanlarını yitirmeden isimleşirler:

Ahmet okula gelecek. "Ben bunu biliyorum."

"Ben neyi biliyorum?" **"Ahmet'in okula geleceğini."**

Ben **Ahmet'in okula geleceğini** biliyorum.

Ahmet will come to school. I know this (fact).

What do I know?"

I know **that Ahmet will come to school.**

Yukardaki temel cümlelerin her ikisi de **geçmiş zaman** kavramlı olsalardı, dönüşüm şu şekilde gerçekleşirdi :

Ahmet okula gelecekti. Ben bunu biliyordum.

"Ben neyi biliyordum?" "Ahmet'in okula geleceğini."

Ben Ahmet'in okula geleceğini biliyordum.

Ahmet would come to school. I knew this (fact).

"What did I know?"

I knew that Ahmet would come to school.

Ahmet'in okula geleceğini biliyordum.

WHO, WHAT, WHERE, WHEN, HOW, WHY...

Başlıkta verilen bu soru sözcüklerinin ikinci bir görevi, cümlelerdeki **özne, nesne, hal zarfı, yer zarfı, zaman zarfı ...** gibi kavramları **genel olarak anlamca** karşılamaktır. Örneğin,

Ahmet'in okula **ne zaman** gittiğini bilmiyorum.

Niçin güldüklerini tahmin edemezsin.

Nereye gittiklerini görmedim.

gibi cümlelerde kullanılan **ne zaman, niçin ve nereye** gibi sözcükler birer soru sözcüğü değil, cümlelerin **zaman zarfı, sebep zarfı ve yer zarfı ...** gibi kesimlerini anlamca genel olarak yansıtan sözcüklerdir. Yukarda verilen cümlelerde kullanılan bu sözcükler yerine, aynı anlamda gelen değişik sözcükler konulacak olursa, cümlelerdeki anlamların değişmeyecekleri görülecektir:

Ahmet'in okula gittiği **zamanı** bilmiyorum.

Gülmelerinin **nedenini** tahmin edemezsin.

Gittikleri **yeri** görmedim.

Görüldüğü gibi, **kim, ne, nasıl, ne zaman, nerede, niçin ...** gibi sözcüklerin bu biçimde kullanılışları, cümleleri sorulaştırmak için değil, bu kavramları genel olarak yansıtmak içindir.

İçlerinde bu tür sözcükler bulunan isimleşmiş temel cümlelerin nasıl kurulduklarını anlamak için, önce içinde çeşitli öğeler bulunan bir temel cümle yazalım:

Ahmet dün tahtayı yavaş yavaş sildi.

Önce, bu cümleyi bildiğimiz şekilde **isme** dönüştürelim:

Ahmet'in dün tahtayı yavaş yavaş sildiği

Şimdi de, bu cümlede bulunan **özneyi, zaman zarfını, nesneyi, hal zarfını ve yüklemi**, bu öğeleri anlamca genel olarak karşılayan sözcüklerle birer birer değiştirelim :

1. **Kimin** dün tahtayı yavaş yavaş sildiği... (Özne)
2. Ahmet'in **ne zaman** tahtayı yavaş yavaş sildiği... (Zaman Zarfı)
3. Ahmet'in dün **neyi** yavaş yavaş sildiği... (Nesne)
4. Ahmet'in dün tahtayı **nasıl** sildiği... (Hal Zarfı)
5. Ahmet'in dün tahtayı yavaş yavaş **ne yaptığı**... (Yüklem - Fiil)

İstenirse, isme dönüşmüş olan bu cümlemin iki ögesi, ya da bütün öğeleri bu sözcüklerle doldurulabilir :

Kimin ne zaman neyi nasıl ne yaptığı...

İsme dönüşmüş olan bu tip cümlelerin hepsi, başka temel cümlelerin **özne, nesne ...** gibi isim gerektiren kesimlerinde kullanılabilirler:

Kimin dün karatahtayı yavaş yavaş sildiğini görmedim.

Nesne

Kimin, ne zaman, neyi, nasıl, ne yaptığı belli değil.

Özne

*
**

Yukardaki işlemlerin İngilizcesinin nasıl geliştiğini anlamak için, önce ilk ele aldığımız temel cümlemin İngilizcesini yazalım :

Ahmet cleaned the board slowly yesterday.

Bu cümleyi isimleştirelim :

that Ahmet cleaned the board slowly yesterday

İsimleşmiş olan bu cümlede bulunan öğeleri, ilgili soru sözcükle-riyle değiştirmek için, dönüşmüş cümlemin başında bulunan **that** sözcüğünü kaldırarak, yerine sırayla **when, what, where, if...** gibi sözcükleri koyalım :

who cleaned the board slowly yesterday
tahtayı dün **kimin** yavaş yavaş temizlediği

what Ahmet cleaned slowly yesterday
Ahmet'in dün yavaş yavaş **neyi** temizlediği
when Ahmet cleaned the board slowly
Ahmet'in yavaş yavaş tahtayı **ne zaman** temizlediği
how Ahmet cleaned the board yesterday
Ahmet'in dün tahtayı **nasıl** temizlediği
whether * Ahmet cleaned the board slowly yesterday.
Ahmet'in karatahtayı dün yavaş yavaş **temizleyip temizlemediği**

Çıkan bu isme dönüşmüş cümleler, başka temel cümlelerde **özne**, **nesne**, "be" fiilinden sonra kullanılan **isim** ya da bir preposition'ın **object'i** olarak kullanılabilirler:

I didn't see **how** Ahmet cleaned the board yesterday.
Ahmet'in dün tahtayı **nasıl** temizlediğini görmedim.
I didn't see **whether** Ahmet cleaned the board yesterday.
Ahmet'in dün karatahtayı **temizleyip temizlemediğini** görmedim.

İsme dönüşmüş **birinci** tip temel cümlelerde de **who**, **where**, **what**, **whether**... gibi sözcükler kullanılabilir :

who he is — onun **kim** olduğu (şimdi)
whohe was — onun **kim** olduğu (geçmişte)
what it is — onun **ne** olduğu (şimdi)
what it was — onun **ne** olduğu (geçmişte)
where he is — onun **nerede** olduğu (şimdi)
where he was — onun **nerede** olduğu (geçmişte)
how old I am — **kaç** yaşında olduğum (şimdi)
how old she was — **kaç** yaşında olduğu (geçmişte)
where the children were — çocukların **nerede** oldukları (geçmişte)
whether she is in school — onun okulda **olup olmadığı** (şimdi)

İsme dönüşmüş bu cümleler de, başka cümlelerde **isim** olarak kullanılırlar :

Tell me **who** he is. — Onun **kim olduğunu** bana söyle. (Object)
I didn't see **who**he was. — Onun **kim olduğunu** görmedim. (Object)

*) "whether" yerine "if" sözcüğü de kullanılabilir, fakat "whether" sözcüğü daha çok işitilir.

Ask her where Ahmet is. — Ahmet'in nerede olduğunu ona sor
(Object)

I don't know whether she is in school (or not).

Onun okulda olup olmadığını bilmiyorum.

EXERCISE 84

Aşağıdaki cümleleri "that" kullanarak isimleştiriniz.

1. He was reading a letter.
2. She can't understand it.
3. They are in school.
4. She is twenty years old.
5. You are right.
6. I have three sisters.
7. She couldn't open the door.
8. You were ill.
9. It would rain.
10. They were busy.

EXERCISE 85.

Parantez içindeki when, where, how ... gibi sözcükleri cümlelere yerleştirirken, bu sözcüklerle ilgili olan kesimleri —varsa— cümlelerden çıkararak cümleleri isimleştiriniz. Örneğin :

Ahmet went to school. (where)

where Ahmet went

1. I am going to school. (where)
2. She is in school. (where)
3. Ayşe was at home. (who)
4. He is eighteen years old. (how old)
5. Ahmet came home late. (why)
6. The work was very difficult. (how difficult)
7. He hasn't come yet. (why)
8. It is Ahmet's. (whose)
9. This is a book. (what)
10. Ayşe works very hard. (how hard)

11. There are three books on the table. (how many)
12. I've got two dictionaries. (what)
13. She is a teacher. (what)
14. They lived in Ankara for two years. (how long)
15. She goes to the cinema once a week. (how often)
16. The train leaves at 6 o'clock. (when)
17. The lecturer talked about space travel. (what)
18. He put it on the table. (where)
19. He would be back in time. (when)
20. You like it or not. (whether)
21. I can read the newspaper. (what)
22. I can read the newspaper. (what ... do)
23. The rain lasted all day long. (how long)
24. He will be there for two weeks. (how long)
25. Fatma knows the lesson. (what)
26. They are hungry. (whether)
27. You will go to Ankara next week. (whether)
28. He can help us. (whether)

ISME DÖNÜŞMÜŞ TEMEL CÜMLELERİN NESNE OLARAK KULLANILMASI

a. Bazı geçişli fiillerle yapılmış temel cümleler, **that** ile başlayan **isme dönüşmüş cümleleri nesne** olarak alırlar.

S . V_t . (that) . Sentence

Örneğin :

I believe (that) you are right.

Senin haklı olduğuna inanıyorum. [İnanıyorum, haklısın.]

I saw (that) they were playing in the garden.

Bahçede oynadıklarını gördüm. [Gördüm, bahçede oynuyorlardı.]

"that" ile başlayan isme dönüşmüş cümleleri **nesne** olarak alabilen fiillerin bir listesi aşağıdadır :

admit - kabul et, itiraf et; **believe** - inan; **confess** - itiraf et; **declare** - ilan et, kesinlikle belirt; **complain** - yakın, şikâyet et; **deny** - inkâr et; **feel** - hisset; **guess** - tahmin et; **hear** - işit; **hope** - ümit et, (I hope - İnşallah); **imagine** - hayalle, tahayyül et, tasarla; **know** - bil;

notice - gör, göze çarp, fark et; **report** - rapor et, bildir; **say** - söyle; **see** - gör; **show** - göster; **suggest** * - öner; **suppose** - farzet; **think** - san, düşün; **understand** - anla; **wish** - arzu et, (**I wish** - Keşke); **wonder** - hayret et (**I wonder** - Acaba)...

Yukarda verilen **think**, **expect**, **hope** ve **wish** fiillerinden sonra genellikle **that** sözcüğü kullanılmaz:

I hope he will succeed. — Başaracağını ümit ediyorum.
[İnşallah başaracak.]

b. Bazı geçişli fiiller, **that** ile başlayan isme dönüşmüş cümlelerden önce **me, you, him, her, us, them, Ahmet** ... gibi bir **Indirect Object** alırlar:

He told me that I was right. — Bana haklı olduğumu söyledi.

Bu tip fiillerden en çok kullanılanlar da şunlardır:

inform - bilgi ver; **remind** - hatırlat; **satisfy** - tatmin et; **teach** - öğret; **tell** - söyle; **warn** - uyar, ikaz et...

c. Bazı geçişli fiillerle yapılmış temel cümleler, **who, what, how, how often, why** ... gibi sözcüklerle başlayan isme dönüşmüş temel cümleleri **nesne** olarak alırlar:

I know why Ahmet hasn't come to school

S V Nominalized Sentence

Ahmet'in okula niçin gelmediğini biliyorum.

Tell me what you want me to do.

Ne yapmamı istediğini bana söyle.

I can't remember what he said.

Onun ne dediğini hatırlıyamıyorum.

Bu yapıda kullanılabilen fiillerden başlıcaları şunlardır:

ask - sor; **believe** - inan; **drink** - iç; **discover** - keşfet; **discuss** - tartış; **decide** - karar ver; **eat** - ye; **find out** - bulup çıkar; **imagine** - tasarla, tahayyül et; **know** - bil; **say** - söyle; **show** - göster; **tell** - söyle, anlat; **understand** - anla; **I wonder** - acaba...

*) "**Suggest**" fiilinden sonra kullanılan isimleşmiş cümlelerde **should** yardımcı fiili kullanılır.

c. **Who, what, how, when** ... ile başlayan isme dönüşmüş cümleler birinci tip temel cümlelerde **nominal** olarak da kullanılabilirler :

This is what he said.

S be Nominalized Sent.

Onun söylediği budur.

That was where they went. — Gittikleri (yer) orasıydı.

EXERCISE 86.

Aşağıdaki cümleleri İngilizceye çeviriniz. Kolaylık olması için baştaki bazı cümleler İngilizcelerine yaklaşık biçimde verilmiştir.

1. Biliyorum, o okuldadır.
2. Bilmiyorum o nereye gidecek.
3. Sanırım onlar gittiler.
4. Sanırım buzdolabında biraz süt var.
5. Biliyor musun bu kimin kitabı?
6. O bilmiyor ben kaç yaşıdayım. (Kaç yaşında olduğumu bilmiyor.)
7. Anlayamadım o ne dedi. (Onun ne dediğini anlayamadım.)
8. Görmedim onlar ne yapıyordu. (Onların ne yaptıklarını görmedim.)
9. Acaba bu sınıfta kaç öğrenci var?
10. Gördüm, o bir kitap okuyordu. (Onun bir kitap okuduğunu gördüm.)
11. Onun kim olduğunu sordum. (Sordum o kimdi.)
12. Adam köprüünün tehlikeli olduğunu açıkladı.
13. Filmin ilginç olduğunu söyledi.
14. Acaba Ahmet nerede?
15. Acaba onlar kim?
16. Acaba onu nerede bulabilirim ?
17. Dün ne yaptığını bana söyle.
18. Onun ne dediğini işittin mi?
19. Öğrenciler soruların güç olduğundan yakındılar.
20. Görebiliyor musun ne yazıyorum? (Ne yazdığımı görebiliyor musun?)
21. Saatin kaç olduğunu bana söyle. (Söyle bana saat kaç.)
22. Ne istediğini bana söyle. (Söyle bana ne istiyorsun.)

23. Ona, ne dediğini sor. (Sor ona ne dedi.)
24. Cebinde ne olduğunu bana göster. (Göster bana cebinde ne var.)
25. Nereye gitmek istediğini ona sor.
26. Onun ne olduğunu bana söyle. (Söyle bana o nedir.)
27. Nereye gitmek istediklerini onlara sordun mu?
28. Postanenin nerede olduğunu polise sordum.
29. Onların nereden geldiklerini biliyor musun?
30. Onun, şehri ne zaman terkettiğini biliyor musun?
31. Bu taşı kimin attığını gördün mü?
32. Elimde ne olduğunu tahmin edebilir misin?
33. Seni nasıl özlediğimi tasavvur edemezsin.
34. Kitabı nerede bulduklarını onlara sor.
35. Okulumuzda kaç öğretmen olduğunu biliyor musun?
36. Acaba o niçin gelmedi?
37. Ne zaman hazır olacağını bana söyle.
38. Yarın burada olacağımı tahmin ediyorum.
39. Tahmin ederim, beklemek zorunda kalacağız.
40. Sanırım, otobüsle gitmek zorunda kalacağız.
41. Polise istasyonun nerede olduğunu soracağım.
42. Kütüphanenin nerede olduğunu biliyor musun?
43. Eti nasıl istediğini garsona söyle.
44. Bana ne söz verdiğini hatırla.
45. Sana ne diyorsam, onu yap.
46. Öğretmenin ne dediğini bana söyle.
47. Sanırım, o haklıdır.
48. Masada ne olduğunu bana söyle.
49. Onun niçin cezalandırıldığını biliyor musun?
50. Onun niçin yapılamayacağını bana söyle.
51. Onların ne zaman getirildiklerini bilmiyorum.
52. Kitabın ne zaman neşredileceğini tahmin edebilir misin?
53. Otomobilinin henüz temizlenmemiş olduğunu söyledi.
54. Hangisinin satılacağını bana söyle.
55. Söz verdiğini yapacağıma inanıyorum.
56. Haklı olduğumu itiraf etmelisin.
57. Bir yanlışlık yapmış olduğumuzu anladık (We found ...)
58. Ne söz verdiğini unutma.
59. Kimin geldiğini tahmin et.
60. Benim korkak olduğumu mu sanıyorsun?
61. Gitmek isteyip istemediğinizi bana söyleyin.

62. Haklı olup olmadığımı söyle.
 63. Onlara ne yaptıklarını sor. (Sor onlara ne yapıyorlar; ne yapıyorlardı; ne yaptılar; ne yapmış durumdalar; ne yapıyorlar.)

THE PAST PERFECT TENSE

Türkçe fiillerin sonuna **miştım, miştı, miştik ...** biçimlerinde ek olarak konan zaman kavramı, İngilizcede **The Past Perfect Tense** ile **özne** yansıtılır. Bu tense'i oluşturmak için önce **özne**, sonra **had** yardımcı fiili, daha sonra da ana fiilin **Past Participle (V₃)** biçimi kullanılır :

Subject . had . V₃ . (O) . (Adverb)_n

Cümleler olumsuz yapılmak istenirse, **had** yardımcı fiilinden sonra **not**; sorulaştırılmak istenirse, **had** yardımcı fiili **özne'nin önüne** getirilir. Örneğin :

I had seen her. — Onu görmüştüm.

I hadn't seen her. — Onu görmemiştım.

Had you seen her? — Onu görmüş müydünüz?

Hadn't you seen her? — Onu görmemiş miydiniz?

Bu tense, her tip temel cümlede kullanılabilir :

The students had cleaned the blackboard.

Öğrenciler karatahtayı temizlemişlerdi.

The birds had flown away.

Kuşlar uçup gitmişlerdi.

She hadn't been to Ankara.

O Ankara'da bulunmamıştı.

The Past Perfect Tense * ile yapılan temel cümleler de, diğer tense'lerle yapılan cümleler gibi **isme dönüşürler**:

He had done his homework. → **that he had done his homework**

Ev ödevini yapmıştı. → **ev ödevini yapmış olduğu**

*) The Past Perfect Tense ile yapılan cümlelerde her zaman "belli bir olaydan önce" anlamı vardır. İçinde bu fiil zamanı kullanılan temel cümleler tek başlarına kullanılırlarsa, sonraki olay düşüncede bulunur,

İsme dönüşmüş olan bu temel cümle, başka bir bağımsız cümle-
nin **nesne'si** olarak kullanılabilir :

He said **that he had done his homework.**

Ev ödevini yapmış olduğunu söyledi.

İsme dönüşmüş olan bu cümlelerin başlarına, cümlelerin değişik
öğelerini genel olarak anlamca yansıtan **who, what, when, where ...**
gibi sözcükler de yerleştirilebilir:

He asked **what I had seen.** — Ne görmüş olduğumu sordu.

The teacher asked **why Fatma hadn't cleaned the board.**

Öğretmen, **Fatma'nın tahtayı niçin temizlememiş olduğunu** sordu.

EXERCISE 87.

Put into English :

1. Ahmet okula gitmişti.
2. Mektubu atmamış mıydın?
3. Haberi işitmemiştim.
4. Bazı çocuklar yollarını kaybetmişlerdi.
5. İşimi bitirmemiştim.
6. Ahmet'i nerede görmüş olduğumu sordu.
7. Boğaziçi'ni görmemiş olduğunu söyledi.
8. Hangi ülkeleri ziyaret etmiş olduğumu sordu.
9. Nereye gitmiş olduğumuzu öğrenmek istedi.
10. Hikâyeyi duymuş olduğunu söyledi.

İSME DÖNÜŞMÜŞ TEMEL CÜMLELERİN ÖZNE OLARAK KULLANILMASI

a. **That** ile başlayan, isme dönüşmüş temel cümleler, başka ba-
ğımsız temel cümlelerin **öznesi** olabilirler. Bu işlemi anlamak için, daha
öncekilerde yaptığımız gibi, önce iki temel cümle yazalım:

1. **They found the money.** — Onlar parayı buldular.
2. **This is true.** — Bu doğrudur.

"Ne doğrudur?" "Parayı buldukları."

Birinci cümleyi "parayı buldukları" yapısında isimleştirmek için
cümlelerin başına **that** sözcüğü konur :

that they found the money — parayı buldukları

İsimleşmiş olan bu temel cümle, ikinci cümledeki **this** sözcüğü yerinde kullanılacak olursa, —

That they found the money is true.

Onların parayı buldukları doğrudur.

— isme dönüşmüş olan birinci cümle, ikinci cümlenin **öznesi** olarak kullanılmış olur. Örnekleri inceleyelim :

That she came home in time was not true.

Eve zamanında geldiği doğru değildi.

That all the students passed the exam surprised the teachers.

Bütün öğrencilerin imtihanı geçtiği öğretmenleri hayrete düşürdü.

That they understood everything was difficult to believe.

Her şeyi anladıklarına inanmak güçtü.

b. What, when, where, why ... gibi genel kavramları içeren dönüşmüş isim cümleleri de, bağımsız cümlelerin **öznesi** olarak kullanılabilirler :

What he says is not important.

Onun ne dediği önemli değil.

What happened after that was interesting.

Ondan sonra ne olduğu ilginçti.

What you think is right.

Düşündüğün doğru. [Ne düşünüyorsan o doğru.]

What he did amazed us. — Yaptığı bizi hayrete düşürdü.

EXERCISE 88.

Put into English :

1. Onun söylediği gülünçtü. (Ne söylediyse, gülünçtü.)
2. Benim ne yaptığım sizi ilgilendirmez.
3. Onun yazdığı yanlıştı. (Ne yazdıysa, yanlıştı.)
4. Ahmet'in söylediği yanlıştı.
5. Yaptığın doğru.
6. Kim olduğun beni ilgilendirmez.
7. Niçin kaldığı (sınıfta) herkes için belliydi.

8. Yatağa kim en son giderse ışıkları söndürmesi gerekir.
9. Nereye gitmekte oldukları bilinmiyordu.
10. Onun imtihanı geçemediği doğru değil.

ISME DÖNÜŞMÜŞ CÜMLELERİN SIFATLARDAN SONRA KULLANILMASI

Subject . be . Adjective . Nominalized Sentence

Isme dönüşmüş temel cümleler bazı sıfatlardan sonra da kullanılır.
Örneğin :

I'm sure (that) he is in school.

Eminim o okuldadır. (Onun okulda olduğundan eminim.)

I'm not sure where I left my umbrella.

Şemsiyemi nerede bıraktığımdan emin değilim.

Be careful (that) you don't break it.

Dikkat et onu kırma. (Onu kırmamağa dikkat et.)

I'm afraid it is going to rain.

Korkarım yağmur yağacak. (Yağmur yağacağından korkarım.)

I'm certain (that) he didn't see us.

Eminim bizi görmedi. (Bizi görmediğinden eminim.)

EXERCISE 89.

Put into English :

1. Korkarım kötü bir not alacaksın.
2. Onların şimdi nerede olduklarından emin değilim.
(Emin değilim, onlar şimdi nerede.)
3. Hiç yanlışlık yapmadığından emindi.
4. Onun iyi bir not alıp almayacağından emin değilim.
5. Onun bize yardım edeceğinden eminim.
6. Korkarım yeterli param yok.
7. Onun evde olup olmadığından emin değilim.
8. Dikkat et bir yanlışlık yapmayasın.
9. Her şeyin hazır olduğuna emin ol.
10. Geleceğinizden üzgünüz.
11. Size yardım edemediğimden üzgünüm.

12. Başardığından [başardığın için] gurur duyuyoruz.
13. Onu nereye koyduğumdan emin değilim.
14. Korkarım yanıyorsunuz.
15. Onların haklı olduklarından emindim.

İSME DÖNÜŞMÜŞ CÜMLELERİN EDATLARDAN SONRA KULLANILMASI

İngilizce edatlardan (prepositions) sonra **nominal** olarak adlandırılan **isim kavramları** kullanılır. Bu **nominal** bir **objective pronoun** (nesne olarak kullanılan bir zamir: **me, you, him ...** gibi), bir **nominal** (isim kavramı: **my book, some of his books, the book, books ...** gibi), ya da bir **nominalized sentence** olabilir. Örneğin:

We listened to **him**. — Biz **onu** dinledik. (Objective Pronoun)

We listened to **the teacher**. — Biz **öğretmeni** dinledik. (Nominal)

We listened to **what the teacher said**. (Nominalized Sentence)

Biz **öğretmenin ne dediğini** dinledik. [Öğretmenin anlattıklarını dinledik]

Thank you for **what you have done**. (Nominalized Sentence)

Yaptıkların için teşekkür ederim.

They were talking about **who would win the match**.

(Nominalized Sentence)

Maçı kimin kazanacağı hakkında konuşuyorlardı.

İsme dönüşmüş temel cümleler, sıfatlardan sonra kullanılan edatların da nesnesi olabilirler:

Aren't you ashamed of **what you did**.

Yaptığından utanmadın mı?

You must be careful of **what you say**.

Söylediğine dikkat etmelisin. [Ne söylediğine dikkat etmelisin.]

EXERCISE 90.

Put into English :

1. O, nasıl çalıştığına dayanır. (Dayanmak — **depend upon**)
2. Onun söylediklerine itimat edemem. (**rely (up)on**)
3. Yaptığına teşekkür etmek istiyorum.

4. Satın aldıklarım için 200 lira ödedim.
5. Yazdıklarına bunu ilave et. (ilave et — add)
6. Yaptıklarım için beni affet.
7. Öğretmen Fatma'yı söylemiş olduğu şey için cezalandırdı.
8. Gördüğüme hayret ettim.
9. Fatma söylediğim şeye kızdı.
10. Satın aldığın şeyler hakkında dikkatli olmalısın.
11. Onun söyledikleri hakkında pek az şey biliyorum.
12. Bu ev istediklerin için uygundur. (Uygun — be suitable)

INDIRECT SPEECH

Reported ya da **Indirect Speech** diye adlandırılan dönüşüm, gerçekte bir isimleştirmiş işlemidir. Temel cümlelerin isimleştirilmesi konusunda, sözü edilmeden bu tip cümlelere yer verilmişti. Ancak, bu konu diğer isimleştirmiş işlemlerinden bazı yönlerden farklı olduğundan, ayrıca üzerinde durulması gerekmektedir:

Bir kimseden işitilen, ya da konuşan kişinin kendisi tarafından söylenen bir sözün, başka bir kimseye söylenmesi işlemine dilbilgisinde **reported speech** ya da **indirect speech** ismi verilir. Bu işlemi gerçekleştirmek için iki yöntem kullanılır:

a. İşitmiş olduğumuz, ya da kendi söylediğimiz bir söz hiç bir değişiklik yapılmadan başka bir kişiye nakledilir.

b. İşitmiş olduğumuz, ya da kendi söylediğimiz bir söz **isimleştirilerek** başka bir kişiye nakledilir.

a. İşitilmiş olan bir sözün başka bir kişiye **işitildiği gibi** aktarılması için, sözü söylemiş olan kişinin asıl sözlerinden önce ya da sonra, **he said** - dedi; **he says** - diyor; **he said to me** - bana dedi; **he asks** - soruyor; **he asked** - sordu ... gibi sözler kullanılır ve işitilmiş olan söz yazıda " " içine alınır. Örneğin:

"I've finished my work," he said.

"Ev ödevimi bitirdim." dedi.

Ahmet said, "I saw that film last week."

Ahmet, "Ben o filmi geçen hafta gördüm." dedi.

Ahmet says, "I am tired."

Ahmet, "Yorgunum." diyor.

Mary asked, "Where are my stockings?"

Mary, "Çoraplarım nerede?" diye sordu.

b. İşitilmiş olan söz **isimleştirilerek** nakledilirken, aradan çok az zaman geçmişse, işitilmiş olan sözün yalnız **şahısları** değiştirilir ve cümleye **He says; He has said; He has just told me [him, her, us] ...** gibi fiil zamanı **present** olan sözlerle başlanır. İşitilmiş olan sözün fiil zamanında bir değişiklik yapılmaz :

He says, "I've bought a cheese sandwich for you."

He says that he has bought a cheese sandwich for me.

Benim için bir peynirli sandviç aldığını söylüyor.

c. İşitilmiş olan söz, işitme eyleminden daha sonra nakledilecek olursa, isme dönüştürülecek olan cümlelerin hem **şahısları** değiştirilir, hem de fiil zamanı bir derece daha geçmiş zamana itilir :

He said, "I'm writing a letter."

He said that he was writing a letter.

Bir mektup yazdığını [yazmakta olduğunu] söyledi.

He said, "I'm going to write a letter."

He said that he was going to write a letter.

Bir mektup yazacağını söyledi.

He said, "I always go to school in time."

He said that he always went to school in time.

Okula her zaman zamanında gittiğini söyledi.

He said, "I shall write it again."

He said that he would write it again.

Onu tekrar yazacağını söyledi.

She said, "I have washed the dishes."

She said that she had washed the dishes.

Tabakları yıkamış olduğunu söyledi.

ç. İşitilmiş olan söz **The Simple Past Tense** ile söylenmiş bir sözse, bu söz genellikle **The Past Perfect Tense** ile isimleştirilir:

He said, "I went to school at 9 o'clock."

He said that he had gone to school at 9 o'clock.

Saat dokuzda okula gitmiş olduğunu söyledi.

d. İşitilmiş olan söz **can, may, be able to, have to, must** yardım-

c) fiilleriyle söylenmiş bir sözse, bu yardımcı fiillerin **past** biçimleri olan **could, might, was [were] able to, had to** sözcükleri kullanılır:

He said, "I can speak French."

He said **that he could speak French.**

Fransızca konuşabildiğini söyledi.

He said, "Ahmet may come soon."

He said **that Ahmet might come soon.**

Ahmet'in birazdan gelebileceğini söyledi.

He said, "I have to do these exercises."

He said **that he had to do those exercises.**

O egzersizleri yapmak zorunda kaldığını [olduğunu] söyledi.

e. İşitilmiş olan söz içinde bulunan **The Past Continuous Tense**, şayet "**while I was...**", "**when they were...**", "**when she was ...**" biçiminde zaman bildiren temel cümleler şeklindeyse, **Indirect** cümlelerde genellikle değiştirilmezler:

He said, "I fell down while I was playing in the garden."

He said **that he fell [or, he had fallen] down while he was playing in the garden.**

Bahçede oynarken düştüğünü (ya da, düşmüş olduğunu) söyledi.

f. İçlerinde **could, might, must, ought to, had better, used to, should ve would** bulunan cümlelerin tense'leri **Indirect** yapırlarken genellikle değiştirilmezler:

He said, "I used to live in a farm house."

He said **that he used to live in a farm house.**

Bir çiftlik evinde yaşadığını söyledi.

He said, "I'd help you if I could."

He said **that he would help me if he could.**

Elinden gelseydi bana yardım edeceğini söyledi.

g. **I'd better ..., I'd rather ..., I wish ..., It is time ...** ile başlayan cümleler de **Indirect** yapıya fiil zamanlarında bir değişiklik yapılmadan geçirilirler:

He said, "I'd better go home." — "Eve gitsem iyi olur." dedi.

He said **that he had better go home.**

Eve gitse iyi olacağını söyledi.

He said, "I wish I were you."

"Keşke senin yerinde olsaydım." dedi.

He said **that he wished he were me.**

Benim yerimde olmayı arzu ettiğini söyledi.

b. İşittiğimiz ya da kendi söylediğimiz cümlelerdeki özneler de aşağıdaki gibi değişir :

I said, "I am hungry." — "Açım." dedim.

I said **that I was hungry.** — **Aç olduğumu** söyledim .

He said, "You are lazy." — "Tembelsin." dedi.

He said **that I was lazy.** — **Tembel olduğumu** söyledi.

I said, "You've got my umbrella." — "Şemsiyemi almışsın." dedim.

I said **that he had got my umbrella.** — **Şemsiyemi almış olduğunu** söyledim.

1. İşitilmiş olan sözün, kime nakledildiği de söylenmek istenirse, "He said" yerine **"He told me (him, her, them, us, Ahmet...)"** sözleriyle cümleye başlanır :

"I know you," he said to me. — "Seni tanıyorum." dedi.

He told me **that he knew me.** — Beni tanıdığını söyledi.

"We are ready," the students said to the teacher.

Öğrenciler öğretmene, **"Biz hazırız."** dediler.

The students told the teacher **that they were ready.**

Öğrenciler öğretmene hazır olduklarını söylediler.

i. İşitilmiş olan söz, cevabı **evet** ya da **hayır** olabilecek bir soruysa, yukardaki paragraflarda açıklanan şahıs ve zaman değişiklikleriyle beraber, soru cümlesi **soruluktan çıkarılır** ve isimleştirmede kullanılan **that** yerine **if** ya da **whether** sözcüğü kullanılır. İşitilmiş olan söz bir soru olduğu için Indirect cümleye, **"He asked ...", "He wanted to know ..."** biçimlerinde sözlerle başlanır :

"Do you play basketball?" he said to me.

He asked me **if I played basketball.**

Basketbol oynayıp oynamadığımı sordu.

He wanted to know **if I played basketball.**

Basketbol oynayıp oynamadığımı bilmek [öğrenmek] istedi.

"Is Ayşe in school?" the teacher said to us.

The teacher asked **if Ayşe was in school.**

Öğretmen, Ayşe'nin okulda olup olmadığını sordu.

The teacher wanted to know if Ayşe was in school.

Öğretmen, Ayşe'nin okulda olup olmadığını öğrenmek istedi.

j. When, where, how, why, who, how many, how old ... gibi soru sözcükleriyle başlayan sorular **Indirect** yapılmak amacıyla isimleştirilirlerken, **if** yerine bu sözcüklerin kendileri kullanılır :

"Where is Ayşe?" the teacher said to us.

The teacher asked us **where** Ayşe was.

Öğretmen, Ayşe'nin nerede olduğunu sordu.

The teacher wanted to know **where** Ayşe was.

Öğretmen Ayşe'nin nerede olduğunu öğrenmek istedi.

"Why have you come to school late?" the teacher said to Ahmet.

The teacher asked Ahmet **why** he had come to school late.

Öğretmen Ahmet'e niçin okula geç gelmiş olduğunu sordu.

"What will you do tomorrow?" he said to me.

He asked me **what** I would do the next day.

Ertesi gün ne yapacağımı sordu.

k. İhtilen söz ile bu sözün nakledilmesi arasında **zamanca** ve **yerce** bir fark varsa, **zaman** ve **yer** bildiren sözcükler de aşağıdaki listede gösterildiği şekilde değiştirilirler :

now (şimdi) → **then** (o zaman)

today (bugün) → **that day** (o gün)

yesterday (dün) → **the day before** (bir gün önce)

tomorrow (yarın) → **the next day** (ertesi gün)

next week (gelecek hafta) → **the following week** (izleyen hafta)

last year (geçen sene) → **the year before** (bir yıl önce)

here (burada) → **there** (orada)

this (bu) → **that** (o)

these (bunlar) → **those** (onlar)

ago (önce) → **before** (önce)

"I didn't study English yesterday." Ahmet said to the teacher.

Ahmet told the teacher **that he hadn't studied English the day before**.

Ahmet, öğretmene bir gün önce İngilizce çalışmamış olduğunu söyledi.

"I saw him two weeks ago," he said to me.

He told me **that he had seen him two weeks before**.

Onu iki hafta önce görmüş olduğunu söyledi.

1. İşitilmiş olan söz, bir emir, ya da bir ricaysa, Indirect cümle-ye **"He told me to ..."**, **"He ordered me to ..."**, **"He asked me to ..."**, **"He wanted me to ..."** biçimlerinde sözlerle başlanır ve fiil **yalın** halde kullanılır :

— "Open the windows," the teacher said to me.

The teacher told me **to open the windows.**

Öğretmen pencereleri açmamı söyledi.

— "Don't go out," my friend said to me.

My friend told me **not to go out.**

Arkadaşım dışarı çıkmamamı söyledi.

— "Clean the blackboard, please," the teacher said to me.

The teacher asked me **to clean the blackboard.**

Öğretmen karatahtayı temizlememi rica etti.

m. Shall I open the window? — Pencereyi açayım mı?

Shall I help you to set the table?

Masayı (sofrayı) kurmak için size yardım edeyim mi?

Bu tip cümleler Indirect söze çevrilirken **"if he should"** biçimi kullanılır :

He asked me if he should open the window.

Pencereyi açmasını isteyip istemediğimi sordu

Ya da, "Pencereyi açmak için izin istedi."

He asked me if he should help me to set the table.

Masayı kurmak için yardımını isteyip istemediğimi sordu.

EXERCISE 91.

Put the following sentences into indirect speech :

- 1. Ahmet said, "I'll be at home at 6 o'clock."
- 2. I said, "I have to do these exercises."
- 3. Orhan said, "I'm tired."
- 4. You said, "I'm hungry."
- 5. "Do you know these words?" the teacher asked.
- 6. "How old are you?" he said to me.
- 7. My friend asked, "Do you smoke?"
- 8. "May I help you?" the man said to me.
- 9. "We're going to have an examination," he said to me.

10. "Did you see Orhan yesterday?" Ayşe said to me.
11. "Try to do these exercises," the teacher said to us.
12. "Please, don't be late," she said to me.
13. The teacher said to me angrily, "Don't come to school late."
14. The policeman asked, "Where do you live?"
15. I asked, "What does this word mean?"
16. My friend asked, "Do you like folk music?"
17. "Wait a minute," Ayşe said to me.
18. "Who are you?" he said to me.
19. "What time is it?" my friend said to me.
20. "How many students are there in the classroom?" the principal asked.
21. "Are you married?" she said to me.
22. "Please help me to answer these questions." she begged.
23. She said to me, "I don't know where they have gone."
24. I said, "I shall put it on the table."
25. "I think you are tired," he said to me.
26. She said, "I know who you are."
27. The teacher asked, "Why haven't you done your homework?"
28. She asked, "Can you hear the teacher?"
29. My friend asked, "May I use your pen?"
30. "Am I not taller than you?" he said to me.
31. He asked, "Who built your house?"
32. He asked, "Have you made up your mind what you'll do?"
33. "I could do it if I tried," he said to me.
34. "I'd better do the exercises again," he said to me.
35. "Could you explain it to me?" she said.
36. "Don't drive fast," the policeman warned me.
37. "You don't study your lessons," the teacher complained.
38. "Let's wait here," he suggested.
39. "I'm coming downstairs," he shouted.
40. "I'll try it," he answered.
41. "Shall I telephone her?" he said to me.
42. "Shall I write it again?" she said to me.

EXERCISE 92.

Put into English :

1. Öğretmen dersi, niçin anlayamadığımı sordu.
2. Ona, ne yapmak istediğini sordum.
3. Arkadaşım ne yapmakta olduğunu sordu.
4. Bana nasıl yardım edebileceğini sordu.
5. Ayşe'nin nerede olduğunu sordum.
6. Postanenin önünde bazı kimseler olduğunu söyledi.
7. Cebimde neyim olduğunu sordu.
8. Ahmet, arkadaşının ertesi gün geleceğini söyledi.
9. Diğerlerinin hazır olup olmayacaklarını sordu.
10. Çantasını nereye koymuş olduğunu sordu.
11. Haklı olduğumu söyledi.
12. Annem aç olup olmadığını sordu.
13. Çocuğa niçin ağladığını sordum.
14. Öğretmen herkesin nerede olduğunu sordu.
15. Sizin kim olduğunuzu soruyor.
16. Anlamadığını söyledi.
17. Okulda olduklarını söylediler.
18. Her gün karatahtayı temizlediğini söyledi.
19. Küçük çocuk okula gitmediğini söyledi.
20. Susadığımı söyledim.
21. Annem yorgun olduğundan şikâyet etti.
22. Ne görmüş olduğumu sordu.
23. Ona kaç yaşında olduğunu sordun mu?
24. Öğretmen İngilizce çalışıp çalışmayacağımı sordu.
25. Garson (waiter) ne içmek istediğimi sordu.
26. Öğretmen daha dikkatli olmamı söyledi.
27. Evden ne zaman çıkmış olduğumu sordu.
28. Sandalyelerin öteki odaya taşınmış olup olmadığını sordu.
29. Nereye gitmek istediğimi sordu.
30. Annem saat beşte eve dönmemi söyledi.
31. Otomobilini çalıştıramadığını söyledi.
32. Kendisine yardım etmemi rica etti.
33. Çiçekleri benim için getirmiş olduğunu söyledi.
34. Ondan hiç mektup almamış olduğundan yakındı.
35. Benden daha iyi yüzebildiğini söyledi.
36. Çok çalışmamı söyledi.
37. Öğretmen yanlış cevap vermiş olduğumu söyledi.

38. Hikâye anlatmaktan hoşlandığını söyledi.
39. Kendisine yeni bir iş teklif etmiş olduklarını söyledi.
40. Odanın geniş olup olmadığını sordu.
41. Çorbanın soğuk olduğundan yakındı.
42. Çok hızlı sürdüğünden yakındı.
43. Yavaşlamamı rica etti.
44. Dükkân sahibi arabamı dükkânının önüne park etmememi rica etti.
45. Akşam yemeğine davet edilmiş olduğunu söyledi.
46. Akıcı bir şekilde İngilizce konuşamadığından yakındı.
47. Kim olduğunu tahmin edip edemeyeceğimi sordu.
48. Hasarı ödeyeceğini söyledi.
49. Uçak alanında başbakanın kısa bir basın toplantısı yaptığını söyledi.
50. Hayattaki amacımın ne olduğunu sordu.

ZARFA DÖNÜŞMÜŞ TEMEL CÜMLELER (Adverbial Clauses)

İngilizcede temel cümleler, başlarına çeşitli sözcükler alarak belirli kavramları yansıtan zarf cümleleri [zarf cümlecikleri] oluştururlar. Zarf kavramı yüklü bu dönüşmüş temel cümleler de, bağımsız temel cümlelerin zarfları olarak kullanılırlar. Bunlardan ilk olarak **zaman kavramını** yansıtır biçime dönüşmüş olan bağımlı temel cümleleri inceleyeceğiz :

ZAMAN KAVRAMLI DÖNÜŞMÜŞ TEMEL CÜMLELER (Adverbial Clauses of Time)

İngilizce temel cümleler, zaman kavramlı biçime dönüşürlerken fiil zamanlarını (gelecek zaman hariç) korurlar. Öte yandan, Türkçe temel cümleler zaman kavramlı biçime dönüşürlerken fiil zamanlarını yitirirler. Bu durum aşağıdaki örneklerde görülebilir :

1. **I go to school. → when I go to school**
Okula giderim. → okula gidince [gittiğim zaman]
2. **I went to school. → when I went to school**
Okula gittim. → okula gidince [gittiğimi zaman]

3. I shall go to school. → when I go to school
Okula gideceğim. → okula gidince [gittiğim zaman]
4. I am going to school. → while I am going to school
Okula gidiyorum. → (ben) okula giderken
5. I was going to school. → while I was going to school
Okula gidiyordum. → (ben) okula giderken

Zaman kavramlı duruma dönüşmüş olan bu cümleler, bağımsız cümleler içinde **zaman zarfı** olarak kullanılırlar. İngilizce temel cümlelere zaman kavramı katan * sözcükleri ve bunlarla yapılmış olan cümleleri sırayla inceleyelim :

while :

İngilizce temel cümlelerin zaman kavramlı biçime dönüştükten sonra bağımsız temel cümlelerle nasıl kullanıldıklarını anlamak için, önce bu işlemin Türkçede nasıl yapıldığını inceleyelim :

1. Okula gidiyordum. 2. Ahmet'i gördüm.

Düşüncemizde şekillenen bu iki cümleden ikincisinde, Ahmet'i ne zaman gördüğümüzü belirten her hangi bir söz bulunmamaktadır. Ahmet'i görme zamanımız, okula gitme süremiz içinde olmuşsa, birinci cümleyi **zaman kavramlı** bir biçime çevirerek ikinci cümleyle kullanabiliriz. Bu işlemi yapmak için, birinci cümlemin fiilini **giderken** biçimine çevirmemiz gerekir :

Okula gidiyordum. → (ben) okula giderken

Zaman kavramını içermiş olan bu cümle, ikinci cümledeki **gördüm** sözcüğünün önüne konulacak olursa,

Ahmet'i, * (ben) okula giderken gördüm.

cümlesi elde edilir.

Bu işlemin İngilizcesini yapmak için aynı yöntem uygulanır; fakat kurallar değişir :

*) Bu sözcüklere klasik gramerde **Subordinate Conjunctions** denir.

*) Bu dönüşümde **ben** sözcüğü kullanılmazsa, okula kimin gittiği belli olmaz. Bunun nedeni, "Okula gidiyordum" ve "Okula gidiyordu" cümlelerinden her ikisinin de "okula giderken" şekline dönüşmesidir.

1. I was going to school. 2. I saw Ahmet.

Türkçede fiile eklediğimiz “ırken” eki yerine, İngilizcede **while** sözcüğü birinci temel cümlemin başına getirilir :

I was going to school. → while I was going to school
Okula gidiyordum. → (ben) okula giderken

Elde edilen **zaman kavramlı bağımlı cümle**, ikinci cümlemin başına ya da **sonuna** konulacak olursa, Ahmet'i ne zaman gördüğümüz anlatılmış olur :

While I was going to school, I saw Ahmet.
I saw Ahmet while I was going to school.
(Ben) okula giderken Ahmet'i gördüm.

Yukardaki örnekte görüldüğü gibi, zaman kavramını içermiş bağımlı cümle, bağımsız temel cümleden önce kullanılacak olursa araya virgül konur. Aşağıdaki cümleleri inceleyelim:

They were listening to the radio while I was writing a letter.
Ben bir mektup yazarken onlar radyo dinliyorlardı.

Please be quiet while I am here.
Ben burdayken lütfen sessiz olun.

Study your lessons while you have time.
Vaktin varken derslerini çalış.

“**While**” sözcüğünün yanısıra, temel cümlelerin başlarına gelerek onlara değişik anlamda zaman kavramları katan başka sözcükler de vardır. Bunlardan en önemlileri **when, as soon as, after, before, until, as** ve **since** sözcükleridir. Sırayla inceleyelim :

when :

Bu sözcük, Türkçedeki “...diği zaman”, “...ince” eklerinin gördüğü işi görür. Temel cümleleri, bu sözcükle zaman kavramlı biçime dönüştürmek için yine iki temel cümle yazalım :

1. I came to school. 2. I found Ahmet.
Okula geldim. Ahmet'i buldum.

Bu cümlelerden ikincisine “**Ne zaman?**” sorusunu soralım :

When did I find Ahmet? — Ahmet'i ne zaman buldum?
When I came to school. — Okula gelince.

Görüldüğü gibi **when** sözcüğü birinci cümle başına gelerek onu zaman kavramı içerir biçime dönüştürmüştür. İstersek, bu dönüşmüş cümleyi, ikinci cümle başında ya da sonunda kullanabiliriz :

I found Ahmet when I came to school.

When I came to school, I found Ahmet

Okula geldiğim zaman (gelince) Ahmet'i buldum.

İngilizce temel cümleler, değişik anlamlı zaman zarflarına dönüşürlerken (gelecek zaman hariç) fiil zamanlarını korurlar. Örneğin :

1. We come to school. 2. We study.

Okula geliriz.

Çalışırız.

When do we study?

When we come to school.

Ne zaman çalışırız.

Okula gelince,

We study when we come to school.

Okula gelince çalışırız.

Gelecek zamanlı fiillerle yapılmış olan İngilizce temel cümleler, **zaman zarfına** dönüşürlerken **present** olurlar :

1. We shall go to school. 2. We shall study.

Okula gideceğiz.

Çalışacağız.

When shall we study?

When we go to school.

Ne zaman çalışacağız?

Okula gidince.

We shall study when we go to school.

Okula gidince çalışacağız.

Bu kural, başka sözcüklerle değişik zaman kavramlarına dönüşmüş olan İngilizce temel cümleler için de geçerlidir. Yani, İngilizce temel cümlelerin başlarına gelerek onlara zaman kavramı katan **when, while, as soon as, until, before, after ...** gibi sözcüklerden sonra hiç bir şekilde gelecek zamanlı fiiller kullanılamaz.

Aşağıdaki çeşitli örnekleri inceleyelim :

I'll do my homework while you are washing the dishes.

Sen tabakları yıkarken ben ev ödevimi yapacağım.

We drink water when we are thirsty.

Susadığımız zaman [susayınca] su içeriz.

What do you do when you are tired?

Yorgun olduğunuz zaman ne yaparsınız?

When you go to a foreign country, you must change your money.

Yabancı bir ülkeye gittiğiniz zaman (gidince) paranızı değiştirmelisiniz.

EXERCISE 93.

Put into English :

1. Okula gelirken bir kalem buldum.
2. Ben dersi okurken arkadaşlarım güldü.
3. Öğretmen yeni sözcükleri öğretirken Fatma pencereden dışarı bakıyordu.
4. Ev ödevini ben burdayken yap.
5. Sen hazır olunca dışarı çıkacağız.
6. Yatağa gidince uyuruz.
7. Ben uyurken gürültü etme.
8. Öğretmeniniz kızdığı zaman ne yapar?
9. Öğretmeniniz kızınca ne yaptı.
10. Yağmur yağınca şemsiyemi alırım.
11. Çalışınca öğreniriz.
12. Susayınca ne içersiniz?
13. Ahmet gelince çalışacağız.
14. O bize gülünç bir öykü anlattığı zaman güleriz.
15. Onu işitince güleceksin.
16. Onu gördüğümde kiraz yiyordu.
17. Ben çalışırken konuşmamanız gerekir.
18. Koşarken düştü.
19. Öğretmen dışardayken öğrenciler tahtayı sildiler.
20. Siz, bizi tekrar ziyaret ettiğiniz zaman çok mutlu olacağız.
21. Trafik ışığı kırmızı olduğu zaman durmalıyız.
22. Kitap çıkınca satın alacağım.
23. Çıkarken kasiyere öde.
24. Ben burdayken gürültü etme.
25. Ona ilk rastladığımda bir lokantada çalışıyordu.
26. Sen mutfakta meşgulken kedi bütün sütü içti.
27. O odaya girince ben çıktım.
28. Ben dışardayken kimse bana telefon etti mi?
29. Lütfen, okumayı bitirince kitabı geri gönder.

30. Yorgun olduğum zaman bir fincan kahve içmek isterim.
31. Ben İngilizce çalışırken ışıklar söndü.
32. İstasyona varınca biletini alabilirsin.
33. Öğretmen sınıfa girince öğrenciler ayağa kalkar.
34. Biz yanlışlık yapınca öğretmen düzeltir.
35. Ben dışardayken hiç bir şey yapmayacaklarını biliyorum.
36. Ben otobüse binerken otobüs birdenbire hareket etti.
37. Onlar ırmakta yüzerken, birisi onların elbiselerini çaldı.
38. Radyo dinlerken ders çalışabilir misin?
39. Ders çalışırken kardeşini rahatsız etme.
40. Vaktin varken derslerini çalış.
41. Vaktin olunca derslerini çalış.

as soon as :

“When” sözcüğünün daha yoğun bir biçimi olan “as soon as” ifadesi, “gider gitmez”, “oturur oturmaz”, “bakar bakmaz” ... anlamlı zarf cümlelerinde **when** sözcüğü gibi kullanılır. Örneğin :

They began to work **as soon as** they saw me.

Beni görür görmez çalışmaya başladılar.

We shall begin to study **as soon as** Ahmet comes.

Ahmet gelir gelmez çalışmaya başlayacağız.

as :

When ve **while** sözcükleri yerine kullanılabilen diğer bir sözcük de **as** sözcüğüdür. Örneğin :

As I was coming home, I met one of my friends.

Eve gelirken arkadaşlarımdan birine rastladım.

As I was reading, I fell asleep.

Okurken uyuyakaldım.

EXERCISE 94.

Put into English :

1. Öğretmen sınıfa girer girmez öğrenciler ayağa kalktılar.
2. Sen hazır olur olmaz dışarı çıkacağız.
3. Ders biter bitmez bir sigara yaktı.
4. Elimden gelir gelmez onu tamamlayacağım.

5. Zil çalar çalmaz çocuklar oynamak için dışarı çıktılar.
6. Yatar yatmaz uykuya daldı.
7. Küçük çocuğu görür görmez frene bastı.
8. Avcı kaplanı görür görmez ona ateş etti.
9. Vaktin olur olmaz gel beni gör.
10. Öğretmen dışarı çıkar çıkmaz öğrencilerden ikisi kavga etmeğe başladı.

before :

İki ayrı temel cümlede bulunan fiillerden biri diğerinden önce yapılmışsa, sonra yapılmış olan fiili kapsayan temel cümlelerin başına **before** sözcüğü konularak, bu cümle zaman kavramlı biçime dönüştürülür:

I do my homework.

Ev ödevimi yaparım.

I come to school.

Okula gelirim.

When do I do my homework? Before I come to school.

Ev ödevimi ne zaman yaparım? Okula gelmeden (önce).

I do my homework before I come to school.

Okula gelmeden önce ev ödevimi yaparım.

Bundan öncekilerde olduğu gibi, **before** ile yapılan cümlelerde de temel cümleler fiil zamanlarını korurlar (gelecek zaman hariç):

I come to school.

Okula gelirim.

→ **before I come to school**

→ okula gelmeden (önce)

I came to school.

Okula geldim.

→ **before I came to school**

→ okula gelmeden (önce)

I shall come to school.

Okula geleceğim.

→ **before I come to school**

→ okula gelmeden (önce)

I had done my homework.

Ev ödevimi yapmıştım.

I came to school.

Okula geldim.

I had done my homework before I came to school.

Okula gelmeden önce ev ödevimi yapmıştım.

"before" sözcüğünün varlığı, The Past Perfect Tense ile yapılmış olan bağımsız temel cümlelerin The Simple Past Tense ile yapılmasına da olanak sağlar:

I did my homework before I came to school.

Okula gelmeden önce ev ödevimi yaptım.

Cümleleri inceleyiniz:

Finish your work before you go to bed.

Yatağa gitmeden (önce) işini bitir.

He (had) lived in Ankara before he came to İstanbul.

İstanbul'a gelmeden önce Ankara'da yaşadı [yaşamıştı].

I'll finish my homework before I go to bed.

Yatağa gitmeden önce ev ödevimi bitireceğim.

EXERCISE 95.

Put into English :

1. Yağmur yağmağa başlamadan önce eve gitmelisin.
2. Ben istasyona varmadan önce tren gitmişti.
3. Cevap vermeden önce düşün.
4. Unutmadan önce onu defterime yazacağım.
5. Bürona gitmeden önce traş olmalısın.
6. Dışarı çıkmadan önce ceketini giy.
7. İlacı almadan şişeyi iyice çalkala.
8. Camiye girmeden önce ayakkabılarını çıkar.
9. Bazı öğrenciler zil çalmadan sınıftan çıktılar.
10. İmzalamadan önce onu oku.
11. Yatağa gitmeden önce bir sürü pasta yemişti.
12. Evden ayrılmadan evvel kapıyı kilitlemiştik.
13. Karar vermeden önce düşün.
14. Yatağa gitmeden önce ışıkları söndür.
15. Soğumadan önce çorbanı iç.
16. Acıkmadan bir şey yeme.
17. Tiyatroya gitmeden piyesi okumuştum.
18. Buraya gelmeden önce bir şey yapmadılar.
19. Hava kararmadan eve dön.
20. Satın almadan önce otomobili denemen gerekir.

after :

Bu sözcük de temel cümlelerin baş kısımlarına konularak bu cümlelere sonra anlamı katar. Örneğin:

after the bell rang — zil çaldıktan sonra (geçmişte)

after I finished it — ben onu bitirdikten sonra (geçmişte)

after I leave İstanbul — ben İstanbul'dan ayrıldıktan sonra

Geçmiş zamanda yapılan iki işten, önce yapılanı The Past Perfect Tense, daha sonra yapılanı The Simple Past Tense ile ifade edilir. Ancak, **before** ya da **after** gibi sözcükler zaman farkını belirtmekte yeterli olduklarından, her iki temel cümle de The Simple Past Tense ile yapılabilir:

The boys went out to play after the bell rang. [or had rung.]
Zil çaldıktan sonra çocuklar oynamak için dışarı çıktılar.

I handed in my composition after I (had) finished it.
Kompozisyonumu bitirdikten sonra teslim ettim.

You may go out after you hear the bell.
Zili işittikten sonra dışarı çıkabilirsiniz.

He went to live in a village after he retired.
Emekli olduktan sonra bir köyde yaşamağa gitti.

EXERCISE 96.

Put into English :

1. Ben çıktıktan sonra onlar bir şey yapmadılar.
2. Onlar gittikten sonra çalışmağa başladım.
3. Ben İstanbul'dan ayrıldıktan sonra sana bir mektup yazacağım.
4. Mektubu yazdıktan sonra postaya attın mı?
5. Yeni bir elbise satın aldıktan sonra eve gitti.
6. Mektubu okuduktan sonra bana baktı.
7. Onlar gittikten sonra ne yaptın?
8. Onu okuduktan sonra, hatırladım.
9. Ev işini yaptıktan sonra kendisini yorgun hissetti.
10. Onu gördükten sonra ne yaptın?

until :

Bu sözcük, önüne konulduğu temel cümleye ...e kadar anlamı katar. Örneğin:

until he comes * — o gelene kadar, [gelinceye kadar].

until he came — o gelene kadar (geçmişte)

until I have read — ben okuyuncaya kadar

*) "**until**" yerine, bu sözcüğün kısaltılmış biçimi olan "**till**" sözcüğü de kullanılabilir.

Görüldüğü gibi, **until** sözcüğünden sonra kullanılan temel cümlelerde The Simple Present, The Simple Past ve The Present Perfect fiil zamanları kullanılmaktadır. Bu anlamda bir zaman kavramı yüklenmiş olan temel cümleler, başka temel cümlelerde zaman zarfı yan cümlecikleri olarak kullanılabilirler:

I shall wait here. He will come.

Burada bekleyeceğim. O gelecek.

Until when shall I wait? — Ne zamana kadar bekleyeceğim?

Until he comes. — O gelinceye kadar.

I shall wait here until he comes.

O gelinceye kadar burada bekleyeceğim.

I waited until he came. — O gelinceye kadar bekledim.

I shall stay here until I have finished it.

Onu bitirinceye kadar burada kalacağım.

Until sözcüğü ile zaman kavramına dönüşmüş olan temel cümlelerin fiil zamanları, bağlanacakları bağımsız cümlelerin fiil zamanlarına tabidirler. Bağımsız temel cümlelerin fiil zamanı **future**, ya da **present** olursa, **until** ile başlayan zaman cümlesinin fiili **present** olur. Bağımsız temel cümlelerin fiil zamanı **The Simple Past** ise, **until** ile başlayan zaman cümlesinin fiili de **Past Tense** olur. Örneğin:

They will go on working until the bell has rung.

They will go on working until the bell rings.

Onlar zil çalıncaya kadar çalışmağa devam edecekler.

They go on working until the bell rings.

Onlar zil çalana kadar çalışmağa devam ederler.

They went on working until the bell rang.

Onlar zil çalıncaya kadar çalışmağa devam ettiler.

Go on working until the bell rings.

Zil çalıncaya kadar çalışmağa devam et.

EXERCISE 97.

Put into English :

1. Boya kuruyuncaya kadar duvara dokunma.
2. Özgür ben gelinceye kadar çalışmağa söz verdi.

3. Hava kararınca kadar çocuklar bahçede oynadılar.
4. Hava kararına kadar dışarda kalma.
5. Ben gelene kadar başlama.
6. Bir çiftliğe gelinceye kadar bu patikayı izle.
7. Yoruluncaya kadar çalışmalısın.
8. Yardım gelinceye kadar beklemek zorunda kaldılar.
9. Ölünceye kadar savaştılar.
10. Çağırılınca kadar dışarda bekle.
11. Bir adaya gelinceye kadar kürek çektiler.
12. Yağmur duruncaya kadar bir yere sığındılar.
13. Ben gelinceye kadar evde kalmasını söyledim.
14. Onlar gelinceye kadar bir şey yapamayız.
15. Ben hazır oluncaya kadar beklemediler.

since :

Genellikle **The Simple Past Tense** ile yapılan bir temel cümlemin başına konan bu sözcük, temel cümlelere "gittiğimden beri", "gördüğümden beri", "geleli"... gibi kavramlar katar. Örneğin:

I haven't seen her since she came to İstanbul.

O, İstanbul'a geldiğinden beri onu görmedim.

[O, İstanbul'a geleli onu görmedim.]

He hasn't ridden a bicycle since he was a little boy.

Küçük bir çocuk olduğundan [çocukluğundan] beri bisiklete binmedi.

I have been waiting here since you went out*.

Sen dışarı çıktığından beri burada bekliyorum.

EXERCISE 98.

Put into English :

1. Ben dışarı çıktığımdan beri hiç bir şey yapmadım mı?
2. İstanbul'dan ayrıldığından beri senden bir mektup almadım.
3. On iki yaşından beri bisiklete binmedim.
4. Zil çaldığından beri öğrenciler bu egzersizleri yapıyorlar.
5. Sen çıktığından beri hiç bir şey yapmıyorum.
6. Babaları geldiğinden beri çocuklar ders çalışıyorlar.

*) Bakınız: The Present Perfect Continuous Tense.

7. Seni son gördüğümünden beri ne yapıyorsun?
8. Kızların bazıları içeri girdiklerinden beri konuşup gülüyorlar.
9. Sen buraya geleli ne kadar oldu? (How long is it...)
10. Biz bu kente geleli üç yıl oldu. (It is three years...)

SEBEP KAVRAMLI DÖNÜŞMÜŞ TEMEL CÜMLELER (Adverbial Clauses of Cause or Reason)

İngilizcedeki temel cümlelere sebep kavramı katan sözcüklerden en önemlileri, **because**, **as** ve **since** sözcükleridir. Bu sözcükleri içeren dönüşmüş temel cümleler, bağlandıkları bağımsız temel cümlelerdeki fiillerin yapılış ya da yapılmayış nedenlerini açıklarlar. Türkçe temel cümlelere sebep kavramı katılırken, temel cümlelerde biçim değişikliği yapılmaz. Buna karşılık, İngilizce temel cümlelere sebep kavramı katmak için böyle bir değişikliğe gerek yoktur. Yukarıdaki sözcükleri cümlelerin başına koymak yeterlidir.

Örneğin:

$$\left\{ \begin{array}{l} \text{because} \\ \text{as} \\ \text{since} \end{array} \right\} + \text{Sentence} = \text{Sebebi Cümlesi}$$

Genellikle, **because** ile başlayan sebep cümleleri, bağımsız temel cümlelerden sonra; **as** ya da **since** ile başlayanlarsa, bağımsız temel cümlelerden önce kullanılırlar:

Ahmet couldn't go on working because he was tired.

As Ahmet was tired, he couldn't go on working.

Since Ahmet was tired, he couldn't go on working.

Verilen bu üç İngilizce cümle, aşağıdaki Türkçe cümlelerden herhangi birisi ile tercüme edilebilir:

Ahmet çalışmadı; çünkü yorgundu.

Ahmet yorgun olduğundan çalışmadı.

Ahmet yorgun olduğu için çalışmadı.

Bu üç Türkçe cümle de, yukarıdakilerden herhangi birisi ile İngilizceye tercüme edilebilir. Yalnız, **because** ile başlayan cümlelerde sebebe verilen önem **as** ya da **since** ile başlayanlara oranla daha güçlü olduğundan, bu yönde dikkatli olmak gerekir. Cümleleri inceleyelim:

I can't do it now because I am busy.

Onu şimdi yapamam; çünkü meşgulüm.

As the questions were difficult, we couldn't answer.

Sorular güç olduğundan, cevap veremedik.

Since I haven't enough money, I can't buy it.

Yetecek kadar param olmadığından, onu satın alamam.

As it is fine today, we shall go for a walk.

Hava bugün güzel olduğu için yürüyüşe çıkacağız.

because of (yüzünden, nedeniye) :

Bu ifade ile, yukarda kullanılışı verilen **because** sözcüğünü birbirinden ayırmak gerekir. **Because** sözcüğünden sonra her zaman bir sebep cümlesi, **because of** ifadesinden sonra ya bir **isim kavramı** (nominal), ya da **sıfat + isim** ikilisi kullanılır. Örneğin:

He came home late because of the rain.

Yağmur yüzünden eve geç geldi.

He couldn't arrive in time because of the heavy traffic.

Yoğun trafik yüzünden zamanında varamadı.

EXERCISE 99.

Put into English :

1. Yavaş yürüyordu, çünkü ağır bir sepet taşıyordu.
2. Çalışmalısın, çünkü yarın sınavın var.
3. Okula geç geldiği için cezalandırıldı.
4. Oda sıcak olduğundan ceketlerimizi çıkardık.
5. Sıcak bir gün olduğundan herkes yüzmeğe gitmek istedi.
6. Şiddetli yağış yüzünden maçı ertelediler.
7. Ahmet kahverengi gözleri nedeniyle yakışıklıdır.
8. Fatma güzel gözleri nedeniyle çekicidir.
9. Çok çalıştığı için İngilizceden iyi bir not aldı.
10. Çok çalıştığı için başardı.
11. Karanlık olduğundan birbirlerini göremediler.
12. Evin işini Ahmet yapıyor, çünkü karısı hasta.
13. Yoksul olduğundan okul kitaplarını satın alamadı.
14. Yapacak bir şey olmadığından eve gittik.
15. Kibritleri olmadığından ateş yakamadılar.

16. Grev nedeniyle eve yaya gitmek zorunda kaldık.
17. Çok yorgun olduğumdan yatağa erken gittim, [erken yattım].
18. Gözlüklerini evde bıraktığından öğretmenin tahtaya ne yazdığını göremedi.
19. Saat beş olduğuna göre, çalışmayı bıraksak iyi olur.
20. Yüksek fiyatlar yüzünden bir şey satın alamadım.

TERSLİK KAVRAMLI DÖNÜŞMÜŞ TEMEL CÜMLELER (Adverbial Clauses of Concession)

Although sözcüğü temel cümlelerin başında kullanıldığı zaman, bu cümlelere "terslik" kavramı katılmış olur:

(al)though + Sentence = Terslik Cümlesi

They went on playing football **although it was raining heavily.**

Çok yağmur yağdığı halde futbol oynamağa devam ettiler.

I must go on working **although I am tired.**

Yorgun olmama rağmen çalışmağa devam etmeliyim.

Ahmet comes to school by bus **although he has a car.**

Otomobili olmasına rağmen Ahmet okula otobüsle gelir.

in spite of :

Although sözcüğünün anlamına sahip olan bu ifadeden sonra ancak bir nominal, ya da bir sıfat + isim ikilisi kullanılır:

They went on playing football **in spite of the heavy rain.**

Şiddetli yağmura rağmen futbol oynamağa devam ettiler.

He is handsome **in spite of his broken teeth.**

Kırık dişine rağmen yakışıklıdır.

EXERCISE 100.

Put into English :

1. Küçük gözleri olmasına rağmen yakışıklıdır.
2. Küçük gözlerine rağmen yakışıklıdır.
3. Hasta olmasına rağmen okula geldi.

4. İyi bir kız olmasına rağmen kimse ondan hoşlanmıyordu.
5. Sorular güç olmadığı halde cevap veremediler.
6. Yoksul oldukları halde mutludurlar.
7. Gürültüye rağmen çalışmak zorunda kaldım.
8. İki kez okuduğum halde dersi anlayamadım.
9. Yeterli silâhları olmadığı halde askerler savaşmağa devam ettiler.
10. Hava soğuk olduğu halde ateşi yakmadılar.
11. Geç olmasına rağmen çalışmak istiyorlar.
12. On yaşında olmasına rağmen okuyup yazamıyor.
13. Şişman olmasına rağmen hızlı koşabilir.
14. Çok çalıştığım halde iyi bir not alamadım.
15. Akıllı olmasına rağmen hep zayıf notlar alır.
16. Güçlülere rağmen başardılar.
17. İlerlemiş yaşına rağmen hâlâ caziptir.
18. Aynı otelde kalmamıza rağmen birbirimize rastlamadık.
19. Yatağa erken gittiği halde geç kalkar.
20. İyi göremediği halde gözlük takmak istemiyor.
21. Büyükannem çok yaşlı olduğu halde kendi ev işini kendisi yapar.
22. Fatma aç olmadığı halde peynirli sandviç satın almak istiyor.
23. Gece yarısı olduğu halde hâlâ uyanıktı.
24. Ben ona yardım ettiğim halde, o bana hiç yardım etmez.
25. Ona yazdığım halde henüz bir cevap almadım.

AMAÇ KAVRAMLI DÖNÜŞMÜŞ TEMEL CÜMLELER

(Adverbial Clauses of Purpose)

İngilizce temel cümlelerin amaç ya da maksat kavramını içermeleri için başlarına **so that** ya da **in order that** sözcükleri konur ve fiille beraber **can, may, could, might, shall, should** sözcüklerinden birisi kullanılır:

$$\left\{ \begin{array}{l} \text{so that} \\ \text{in order that} \end{array} \right\} \bullet \text{ Subject } \bullet \left\{ \begin{array}{l} \text{can} \\ \text{could} \\ \text{may} \\ \text{might} \\ \text{shall} \\ \text{should} \end{array} \right\} \bullet \text{ V } \bullet (\text{O}) = \text{Amaç Cümlesi}$$

Temel cümlelerin **so that** ya da **in order that** ile bağlandıkları bağımsız cümlelerin fiil zamanı **present** ise, **can, may, shall; past** ise, **could, might, should** yardımcı fiilleri kullanılır. Bu tip dönüşmüş temel cümleler, "why?" — "niçin?, neden?" sorusunu karşılamak için maksat ya da amaç kavramını içerirler. Cümleleri inceleyelim:

The students stood up **so that they could see the blackboard.**

Karatahtayı görebilsinler diye öğrenciler ayağa kalktılar.

The teacher speaks louder **so that we can hear.**

İşitebillelim diye öğretmen yüksek sesle konuşur.

Ahmet got up early **so that he should do his homework.**

Ev ödevini yapsın diye Ahmet erken kalktı.

Why did Ahmet get up early? — Ahmet niçin erken kalktı?

So that he should do his homework. — Ev ödevini yapsın diye.

EXERCISE 101.

Aşağıdaki cümleleri **so that** ya da **in order that** kullanarak İngilizceye çeviriniz:

1. Girebilelim diye kapıyı açtı.
2. Daha iyi görebilsin diye gözlüklerini taktı.
3. Herkes görebilsin diye onu daha büyük çiz.
4. Hiç yanlışlık yapmasın diye onu çok dikkatli yazdı.
5. İçeri girebilsin diye kenara çekildim.
6. Kimse bulamasın diye parasını dikkatle sakladı.
7. Güzel görünsün diye yeni elbisesini giydi.
8. Kaçmasın diye atını bir ağaca bağladı.
9. Bir sözlük alabilsin diye ona biraz para verdim.
10. İmtihani geçebilsin diye Ahmet çok çalıştı.
11. Çok çalışsınlar diye öğrencilere bir ödül önerdiler.
12. Hiç parmak izi bırakmasın diye hırsız eldiven takmıştı.
13. İngilizceyi uygulayabilmem için babam beni Londra'ya götürecekti.
14. Islanmayayım diye şemsiyemi aldım.
15. Erken kalkabilsin diye ona bir çalar saat satın aldım.

HAL KAVRAMLI DÖNÜŞMÜŞ TEMEL CÜMLELER (Adverbial Clauses of Manner)

Temel cümlelerin başlarına "as - gibi" ya da "as if - imiş gibi" sözcükler konularak **hal kavramlı bağımlı temel cümleler** biçimine dönüştürülebilirler. Hal kavramlı bağımlı temel cümleler, "how? - nasıl" sorusunun karşılığıdır:

I did it as you told me. — Onu, bana söylediğin gibi yaptım.

He went out as if nothing had happened *.

Hiç bir şey olmamış gibi dışarı çıktı.

İçlerinde **as if** ya da **as though** sözcükleri bulunan temel cümlelerde **be** fiili olarak her zaman **were** kullanılır:

He looks as though he were tired.

Yorgunmuş gibi görünüyor.

EXERCISE 102.

Put into English :

1. Daha önce beni hiç görmemiş gibi bana baktı.
2. Konuştuğum gibi yazarım.
3. Başkalarının yaptığı gibi yap.
4. Sana söylendiği gibi yap.
5. Hizmetçisiymişim gibi bana bağırır.
6. Onu olduğu gibi bırak.
7. Problemi anlamamış gibi bana baktı.
8. Bir arı sokmuş gibi zıpladı.
9. Benimle çocukmuşum gibi konuşma.
10. Hiç bir şey olmamış gibi çalışmaya devam etti.
11. Anlayamamış gibi görünüyorsun.
12. Yapacak işleri yokmuş gibi çocuklar bahçede oynuyorlar.
13. Teknisyenmiş gibi kendi arabasını kendisi tamir eder.
14. Korkmamış gibi çalışmaya devam etti.
15. Onu, bize söylendiği gibi yaptık.

*) Bakınız: Subjunctive Mood.

ŞART KAVRAMLI DÖNÜŞMÜŞ TEMEL CÜMLELER (Adverbial Clauses of Condition)

Temel cümleleri şart kavramına dönüştürmek için başlarına **if** sözcüğü konur. Şart kavramına dönüşmüş bağımlı temel cümlelerdeki fiil zamanlarıyla bağımsız temel cümlelerdeki fiil zamanlarının değişik kullanılışları, değişik anlamlar oluşturduklarından, şart cümlelerinin iki ana bölüm içinde toplanmaları gerekir. Bunlardan birinci bölümde toplananlar, (A) şartın oluştuğunun düşünüldüğü, ikinci bölümde toplananlar, (B) şartın oluşmadığının düşünüldüğü esasına dayanır. Durumun daha iyi anlaşılması için, her iki bölümde toplanan şart cümlelerini **Present**, **Past** ve **Future** olarak, her üç zaman için ayrı ayrı inceleyelim:

1. Present (Şimdiki ya da Geniş Zaman)

A. If you heat ice it turns to water.

Buzu ısıtırsan suya dönüşür.

If we are hungry, we eat something.

Açsak birşey yeriz.

If we get tired, we rest.

Yorulursak dinleniriz.

Yukardaki cümlelerde görüldüğü gibi, şart cümleleri iki temel cümlelerin beraberce oluşturdukları bir bütündür. Bu cümlelerden bir tanesi şart kavramlı **bağımlı temel cümle***, diğeri **bağımsız temel cümledir**. Her iki temel cümlelerin de **present tense** ile yapılmaları doğal kuralları ifade etmekte kullanılır. Bu tip cümlelerde bulunan **if**'leri **when** sözcüğü ile değiştirmek mümkündür; anlamda pek bir değişiklik olmaz:

When you heat ice, it turns to water.

(Sen) buzı ısıtınca suya dönüşür.

B. Şimdiki zaman kavramlı ikinci tip şart cümlelerinde, **if**'li temel cümle söylenen şeyin oluşmamış olduğu varsayımına dayanır:

If you heated the ice, it would turn to water now.

Buzu ısıtsaydın, şimdi suya dönüşürdü (dönüşmüş olurdu).

If he were hungry, he would eat something.

Aç olsaydı, bir şey yerdі. (Şimdi aç değil)

*Yan cümle de denilebilir.

If I were you, I would help her.

Senin yerinde olsam [olsaydım] ona yardım ederdim.

If you studied, you could pass the exam.

Çalışsaydın [çalışsan] imtihanı geçebilirdin. (Şimdi)

Verilen bu cümlelerde bulunan **if**'li temel cümle, **The Simple Past Tense** ile yapıldığı halde anlamları **şimdiki zaman**'dır. Bu tip cümlelerde **was** kullanılması gereken her yerde **were** kullanılır. Bağımsız temel cümlelerde ise **would, could, might** sözcüklerinden yararlanır.

2. Future (Gelecek Zaman)

Gelecek Zaman kavramlı şart cümleleri de Şimdiki Zaman kavramlılar gibi iki şekilde yapılır:

A. If you heat the ice, it will turn to water.

Buzu ısıtırsan suya dönüşecek.

If it rains, we shall stay at home.

Yağmur yağarsa evde kalacağız.

If you study hard, you can pass the exam.

Çok çalışırsan imtihanı geçebilirsin.

Görüldüğü gibi, Gelecek Zaman kavramlı bu tip cümlelerde **if**'li temel cümle **The Simple Present Tense** ile, bağımsız temel cümle ise, **shall, will, can, may** yardımcı fiilleriyle yapılmaktadır.

B. Gelecekte olması ihtimal dahilinde düşünülmeyen olaylar için de **Present B.** bölümündeki şart cümleleri kullanılır:

If you went to Ankara next week, you would see my brother.

Gelecek hafta Ankara'ya gidecek olsaydın kardeşimi görürdün.

3. Past (Geçmiş Zaman)

Geçmiş Zaman kavramlı şart cümleleri de İngilizcede iki çeşittir:

A. If he found your diary, he probably read it.

Hatıra defterini bulduysa *, belki de onu okumuştur.

*) Türkçedeki A tipi şart cümleleri ile B tipi şart cümlelerinin kullanım farkını "ise" parçacığı belirler. "bulduysa" dendiğinde bir şeyin bulunmuş olduğu, "bulsaydı" dendiğinde bir şeyin bulunmamış olduğu düşünülür.

If you went to the cinema last night, you saw that film.

Dün sinemaya gittiysen, o filmi gördün [görmüşsündür].

Hem şart kavramlı temel cümlesi, hem de bağımsız temel cümlesi The Simple Past Tense ile yapılmış olan bu girişik cümlelerde, **if**'li temel cümle, bir işin yapılmış olduğunun düşünüldüğünü, bağımsız temel cümle ise, birinci cümlelerin sonucu olarak ikinci bir işin yapıldığını ifade eder.

B. Yukardaki cümlelerde, **if**'li temel cümlelerin ifade ettiği eylem yapılmamış olarak düşünülürse, bu kez daha değişik bir yapı kullanılır:

If he had found your diary, he would have read it.

Hatıra defterini bulsaydı, onu okurdu.

(Yani, hatıra defterini bulmadı ve okumadı.)

If you had gone to the cinema yesterday, you would have seen that picture. — Dün sinemaya gitseydin, o filmi görürdün.

If you had studied hard, you could have passed the exam.

Çok çalışsaydın imtihanı geçebilirdin.

Görüldüğü gibi, bu tip şart cümlelerinde **if**'li temel cümle The Past Perfect Tense ile; bağımsız temel cümle ise **would have V₃, could have V₃, might have V₃** biçimlerinde yapılmaktadır.

B tipi İngilizce şart cümlelerinin hemen hepsi Türkçede aynı yapıyla ifade edilebilir:

If tomorrow were a holiday, we would go to the cinema.

Yarın tatil olsa(ydı) sinemaya giderdik.

If today were a holiday, we would go to the cinema.

Bugün tatil olsa(ydı) sinemaya giderdik.

If yesterday had been a holiday, we would have gone to the cinema.

Dün tatil olsaydı sinemaya giderdik.

A tipi şart cümlelerinde, değişik anlamlar elde etmek için, değişik fiil zamanları da kullanılabilir. Örneğin:

If you see him, tell him to write to me.

Onu görürsen, bana yazmasını söyle.

If you have enough money, why don't you buy a car?

Yeterli paran varsa (olduğuna göre), neden bir araba satın almıyorsun?

If he promised to help us, he will do so.

Bize yardım etmeye söz verdiyse, yardım edecektir.

If he came yesterday, he will leave tomorrow.

Dün geldiyse, yarın gidecek.

If he hasn't come yet, I shall leave.

Henüz gelmediyse, ben gideceğim.

EXERCISE 103.

Aşağıdaki cümleleri, önce *The Simple Past Tense ... should V, could V, might V*; sonra *The Past Perfect Tense ... should have V₃, could have V₃, might have V₃* biçimine çeviriniz:

1. If I see Orhan, I shall give him your message.
2. If I have enough money, I shall buy it.
3. If Ayşe rings the bell, the servant will come.
4. If I have time, I shall go for a walk.
5. If it rains, they will postpone the match.
6. If I feel better, I shall go with you.
7. If you come here, we can talk about it.
8. If you tell the truth, I shall forgive you.
9. If you make much noise, the teacher will punish you.
10. If we hurry, we can get to school in time.

EXERCISE 104.

Put into English:

1. Kitabı bulursam, onu sana vereceğim.
2. Yavaş sürersen kaza yapmıyacaksın.
3. Yüzmeyi öğrenirsen bizimle plaja gelebilirsin.
4. Üstürsek paltolarımızı giyeriz.
5. O şimdi burda olsaydı, bize yardım ederdi.
6. İyi uyursan, yarın daha iyi çalışacaksın.
7. Onu tanısaydım, şimdi onunla konuşurdum.
8. Çok çalışsaydın, şimdi imtihanı geçerdin.
9. Bir hayli param olsaydı, seyahat ederdim.
10. Beni davet etselerdi, giderdim. (şimdi)
11. Yağmur yağsaydı evde kalırdık. (şimdi)

12. Daha erken kalksaydın ev ödevini bitirirdin.
13. Vaktim olursa gelip seni göreceğim.
14. Mümkünse onu yapacağım.
15. Şimdi çıkarsak, hava kararmadan oraya varacağız.
16. Onu görseydim, onunla konuşurdum. (geçmişte)
17. Çok çalışsaydı imtihanı geçerd. (geçmişte)
18. Bir bisikletim olsaydı, şimdi seninle gelirdim.
19. Vaktim olsaydı şimdi seninle giderdim.
20. Gemi şimdi batsaydı, ne yapardın?
21. Pul almak istersem postaneye giderim.
22. Daha çok vaktim olsaydı, daha çok çalışırdım. (geçmişte)
23. Yeterli param olsaydı, şimdi şu elbiseyi satın alırdım.
24. Milyoner olsaydım, seyahat ederdim.
25. Öğretmen şimdi burada olsaydı, bizi cezalandırırdı.
26. Telefon çalarsa, lütfen cevap ver.
27. Londra'da yeteri kadar kalırsan, İngilizceyi iyi öğrenirsin.
28. Fiyatı çok yüksek değilse, onu satın alacağım.
29. Ahmet zamanında gelirse sinemaya gideceğiz.
30. Gelseydi şaşardım.
31. Param olsaydı, şimdi sana ödünç verirdim.
32. Bilseydim sana söylerdim.
33. İşitseydin gülerdin.
34. O (kız) daha genç olsaydı, onunla evlenirdi.
35. İngilizce bilseydin onunla konuşurdun. (şimdi)
36. Mısır'da doğmuş olsaydın, hangi dili öğrenmiş olurdun?
37. Yeterli paran olsaydı, hangi kitabı satın alırdın? (şimdi)
38. Yarın serbest olursan, ne yapacaksın?
39. Yarın serbest olsaydın ne yapardın?
40. Şimdi serbest olsaydın ne yapardın?
41. Dün serbest olsaydın ne yapardın?
42. Arkadaşların bu gece seni ziyarete gelirlerse, onları nasıl eğlendireceksin?
43. Arkadaşların bu gece seni ziyarete gelselerdi, onları nasıl eğlendirirdin?
44. Onun telefon numarasını bilseydim, dün telefon ederdim.
45. Bu sabah geç kalksaydın, okula nasıl zamanında gelirdin?
46. Otomobilin olsaydı, Avrupa'ya trenle gider miydin?
47. Dün gece sinemaya gitmeseydin, ev ödevini yapardın.
48. O benim kız kardeşim olsaydı, onu cezalandırırdım. (şimdi)

49. Erkek olsaydım, seninle evlenmezdim.
50. O şimdi burada olsaydı, gezmeğe giderdik.
51. Daha dikkatli sürseydin, kaza yapmazdın. (şimdi)
52. İngilizceyi iyi bilseydim, bu kitabı okurdum. (şimdi)
53. Bugün pazar olsaydı, dükkânlar kapalı olurdu.
54. Zengin olsaydın, paranı nasıl harcardın?
55. Yoksul olsaydı, o otomobili satın alamazdı.
56. Senin yerinde olsam, doğruyu söylerdim.
57. O kadar yorgun olmasaydım, sana yardım ederdim.
58. Paranı kaybetesen, ne yapardın?
59. Bir harita kullanmazsan, kaybolabilirsin.
60. Yağmur yağsaydı, sıklıkla olurduk.

unless :

"If ... not" sözcükleri yerine kullanılabilen bu sözcük **olumsuzluk** kavramını içerdiğinden, kendisinden sonra kullanılan temel cümlelerin **olumlu** olmasını gerektirir. Aşağıdaki örnekleri inceleyelim:

You can't learn English if you don't study.

Çalışmazsan İngilizce öğrenemezsin.

You can't learn English unless you study.

Çalışmadıkça İngilizce öğrenemezsin.

He won't come unless you call him.

Sen çağırmadıkça gelmeyecek.

EXERCISE 105.

Put into English using unless:

1. Sen davet etmedikçe o gelmeyecek.
2. Silginiz olmadıkça karatahtayı silemezsiniz.
3. Anahtarım olmadıkça kapıyı kilitleyemem.
4. Zili işitmedikçe dışarı çıkmamanız gerekir.
5. İyi pişmedikçe bu eti yiyemem.
6. Annem gözlüklerini takmadıkça iyi göremez.
7. Koşmadıkça otobüse yetişemeyiz.
8. Sigarayı bırakmadıkça onunla evlenemem.
9. Dinlemedikçe öğrenemezsiniz.
10. Ahmet gelmediği takdirde karar veremeyiz.

11. Sen ışığı söndürmedikçe uyuyamam.
12. Sen sessizliği korumadıkça çalışamam.
13. Yaşlı adam biz bağırmadıkça işitemiyordu.
14. Sözlüğüm olmadıkça bu hikâyeyi tercüme edemem.
15. Günde sekiz saat uyumadıkça iyi çalışamazsınız.

modal . have . V₃ :

Verilen formülle yapılan cümleler, gerçekte, geçmiş zaman kavramlı **B** tipi şart cümlelerin ifli olmayan kesimi yapısındadırlar. Cümleleri inceleyelim :

He would have invited me. — Beni davet edecekti. (Fakat davet etmedi.)

I ought to have helped her. — Ona yardım etmem gerekirdi.
(Fakat yardım etmedim.)

You should have done your homework. — Ev ödevinizi yapmanız gerekirdi.

He could have passed the exam. — İmtihani geçebilirdi.
(Fakat geçemedi.)

You needn't have written it. — Onu yazmana gerek yoktu.
(Ama yazdın).

She might have broken the cups. — Fincanları kırabilirdi.
(Kırmadı.)

Bu tip cümlelerde **should, could, might, ought to, need** yardımcı fiilleri yerine **may, must, can** yardımcı fiilleri kullanıldığında, aşağıdaki cümlelerde bulunan anlamlar ortaya çıkar. Cümleleri karşılaştırınız:

He might have fallen into the sea.
Denize düşebilirdi. (Düşme ihtimali vardı; fakat düşmedi.)

He may have fallen into the sea.
Denize düşmüş olabilir. (Sanırım, denize düşmüştür.)

She might have arrived home.
Eve varabilirdi. (Eve varması mümkündü, fakat varamadı.)

She may have arrived home.
Eve varmış olabilir. (Sanırım şimdi evdedir.)

Fatma ought to have cleaned the room.
Fatma'nın odayı temizlemesi gerekirdi. (Fakat, temizlemedi.)

Fatma must have cleaned the room.

Fatma odayı temizlemiş olmalı. (Sanırım temizlemiştir.)

You couldn't have done it. — Sen onu yapamazdın.

You can't have done it. — Sen onu yapmış olamazsın.

Aynı cümle tiplerinin soru şekilleri şöyle olur :

Should we have invited her?

Onu davet etmemiz (etmiş olmamız) gerekir miydi?

Could Ahmet have passed the exam? — Ahmet imtihanı geçebilir miydi?

Yukardaki cümlelerden geçişli fiillerle yapılanlar, **Passive** bir yapıda da olabilirler:

She might have been punished by the teacher.

O, öğretmen tarafından cezalandırılabilirdi.

Some of the cups might have been broken.

Fincanlardan bazıları kırılabilirdi.

EXERCISE 106.

Put into English:

1. Öğretmen seni cezalandırabilirdi.
2. Dostlarını davet etmen gerekirdi.
3. Ankara'dayken arkadaşlarını ziyaret etmen gerekirdi.
4. Bu cümleleri anlamış olmalısınız.
5. Ahmet dün Ankara'ya gidecekti.
6. Önceden yer ayırtmanız gerekirdi.
7. Ona ne olmuş olabilir? (Başına ne gelmiş olabilir?)
8. Bu armağanı bana kim göndermiş olabilir?
9. Bana telefon edebilirdin.
10. Gerçeği söylemen gerekirdi.
11. Onlar gelmiş olabilirler.
12. Yanlış kitabı getirmiş olabilirsin.
13. Otobüs bozulabilirdi.
14. Toplantı ertelenebilirdi.
15. Yoğun trafik onun okula zamanında gelmesini önlemiş olabilir.
16. Zili çalmana gerek yoktu.

17. Şemsiyenizi almanıza gerek yoktu.
18. Eve gitseydik iyi olurdu.
19. Dersimi çalışmayı tercih ederdim.
20. Toplantıyı ertelemenizi tercih ederdim.

TEMEL CÜMLELERİN BELİRTİLEN + BELİRTEN YAPISINA DÖNÜŞEREK İSİMLEŞMELERİ (Defining Adjective Clauses *)

Sıfatlar, belirtme sıfatları ve niteleme sıfatları diye iki ayrı bölümde toplanırlar. Bunlardan belirtme sıfatları, bir ismin hangi isim olduğunu belirtmeğe, niteleme sıfatları ise bir ismin niteliklerini söylemeğe yararlar. Genellikle, belirtme sıfatlarını bulmak için **"Hangi?"**, niteleme sıfatlarını bulmak için de **"Nasıl?"** sorusu sorulur. Örneğin:

"Nasıl kitap?" "İlginç kitap, yararlı kitap, kalın kitap..."

"Hangi kitap?" "Bu kitap, şu kitap, masanın üzerindeki kitap, senin bahsettiğin kitap..."

Görüldüğü gibi, **"Hangi?"** sorusuna verilen cevaplar bazen bu, şu gibi bir tek sözcük, bazen de **masanın üzerindeki, senin bahsettiğin** sözlerinde olduğu gibi bir dizi sözcük olabilmektedir.

Determiners konusunda değinilen **this, that, the, these, those...** gibi sözcükler tek sözcük olarak kullanılan belirtme sıfatları ya da belirtenler; **on the table, that you talked about ...** gibi sözler ise yine belirtme görevi yapan söz dizileridir. Söz dizilerinin belirtme görevi yapmaları, temel cümlelerin kendi içlerinde **belirtilen + belirten** (Türkçede **bellirten + belirtilen**) yapısına dönüştürülmeleriyle gerçekleştirilir. Bu şekilde bir dönüşüm, isimleşmiş bağımlı temel cümleleri ortaya çıkardığından, bu cümleler de bağımsız temel cümlelerin **öznelere, nesnelere**, ya da **isim** gerektiren öğeleri olarak kullanılabilirler.

Bu işlemin nasıl yapıldığını anlamak için, önce Türkçe cümlelerin **belirten + belirtilen** yapısına nasıl dönüştüklerini inceleyelim:

<u>Çocuklar</u>	<u>bahçede</u>	<u>çiçek</u>	<u>topluyordu.</u>
1	2	3	

*) **Belirtilen + belirten** yapısına dönüşmüş olan cümlelerin sadece **belirten** kesimine **Adjective Clause** ismi verilir.

Verilen bu temel cümlede, görüldüğü gibi, üç **isim** bulunmaktadır. Bu isimlerden her birini ayrı ayrı **belirtilen isim** durumunda tutarak, cümlelerin geriye kalan kesimini, bu isimleri belirtecek biçime dönüştürebiliriz. Örneğin :

1. bahçede çiçek toplayan **çocuklar** *
2. çocukların çiçek topladıkları **bahçe**
3. çocukların bahçede topladıkları **çiçekler**

Yapılan bu işlem, gerçekte isimleştirme işleminin başka bir çeşidi olduğundan, çıkan bu bağımlı cümleler bağımsız cümlelerde **özne**, **nesne**, ya da **isim** gerektiren bir öge olarak kullanılırlar. Aşağıda, yukarıda verilen bir sayılı dönüşmüş cümlelerin, bağımsız başka cümlelerin değişik ögeleri olarak kullanılışı görülmektedir:

Bahçede çiçek toplayan çocuklar sınıfa geldi.

Özne

Ben, bahçede çiçek toplayan çocuklar gördüm.

Nesne

Bunlar bahçede çiçek toplayan çocuklar değil.

İsim

Ele aldığımız temel cümle, bu kitapta **birinci tip temel cümle** olarak adlandırılan cinstense, yukardaki dönüşüme işlemce benzer, kuralca değişik dönüşümler yapılır:

Bu **kitap** sıkıcıdır → bu sıkıcı **kitap** **

Çocuklar bahçedeler → { bahçedeki **çocuklar**
çocukların bulunduğu **bahçe** }

Ahmet doktordur → doktor olan **Ahmet** (ya da, doktor **Ahmet**)

Türkçe temel cümleler **belirten + belirtilen** yapısına dönüşürlerken zaman kavramlarını bir ölçüde yitirdikleri halde, İngilizce cümle-

*) Belirtilen + belirten yapısına dönüşmüş cümleler, düşünsel yönden "Çocuklar bahçede çiçek topluyorlardı" şeklindedirler. Bu cümlelerin bu biçime dönüştürülmeleri hem **yapısal** amaçlı (bu cümleyi bir başka cümle içinde kullanabilmek için); hem de cümlelerin bir kesimine belirtme görevi verildiğinden **anlamsal** amaçlıdır.

) İçlerinde **niteleme sıfatı bulunan bu tip cümleler **niteleyen + nitelenen** dönüşümü verirler.

ler çoğu kez zaman kavramlarını yitirmeden **belirtilen** + **belirten** yapısına dönüşürler. Örnekleri inceleyelim :

1. **The boys** are in the garden → **the boys** in the garden
Çocuklar bahçedeler → bahçedeki **çocuklar**
2. **The boys** are in the garden → **the boys** who are in the garden
Çocuklar bahçedeler → bahçede olan (bulunan) **çocuklar**
3. **The boys** were in the garden → **the boys** in the garden
Çocuklar bahçedeydiler → bahçedeki **çocuklar**
4. **The boys** were in the garden → **the boys** who were in the garden
Çocuklar bahçedeydiler → bahçede olan (bulunan) **çocuklar**

Şimdi, İngilizce temel cümlelerin, içlerindeki isimlere göre **belirtilen** + **belirten** yapısına nasıl dönüştüklerini ayrı ayrı inceleyelim :

Kernel Sentence 3.

Subject . V_t . Object . (Adverb)_n

Özneler ve nesneler (subjects and objects) isim kavramlarından (nominals) yapıldıklarından, yukardaki formül,

Nominal₁ . V_t . Nominal₂ . (Adverb)_n

olarak da yazılabilir. Şimdi, bu formüle uygun bir cümle yazalım :

<u>The girls</u>	<u>were picking</u>	<u>flowers</u>	<u>in</u>	<u>the garden</u>
Nominal ₁	V _t	Nominal ₂		Nominal ₃

Bu cümledeki isim kavramlarından (Nominals) her birini ayrı ayrı **belirtilen**; cümlelerin geriye kalan kesimini de **belirten** durumuna çevirebiliriz :

1. **the girls** who were picking flowers in the garden
bahçede çiçek toplayan **kızlar**
2. **the flowers** which [that] the girls were picking in the garden
kızların bahçede topladıkları **çiçekler**
3. a) **the garden** in which the girls were picking flowers
b) **the garden** that the girls were picking flowers in
c) **the garden** where the girls were picking flowers
kızların içinde çiçek topladıkları **bahçe**

a. 1 sayılı cümlede **özne** belirtilen durumunda, cümlelerin geriye kalan kesimi belirten durumundadır. Dönüşmüş cümlelerin bütünü ise, isimleşmiş bağımlı bir cümledir. Bu tür bir dönüşümü gerçekleştirmek için, önce özne söylenir. Özne insansa, **who** ya da **that** sözcükleri; özne cansız veya hayvansa **which** ya da **that** sözcükleri kullanılır. Sonra temel cümlelerin arta kalan kesimi söylenir ya da yazılır.

İkinci tip temel cümlelerde (**Kernel Sentence 2**) nesne bulunmadığından yalnız **özne** belirtilir biçimde bir dönüşüm yapılabilir. Bu işlem de yukardakinin aynıdır.

Öznesi belirtilir biçimde dönüştürülmüş temel cümle örneklerini inceleyelim:

My brother likes swimming. → **my brother who * likes swimming**
Kardeşim yüzmeyi sever. → **yüzmeyi seven kardeşim**

A man wrote this letter. → **the man who wrote this letter**

Bir adam bu mektubu yazdı. → **bu mektubu yazan adam**

A girl was lost in the forest. → **the [a] girl who was lost in the forest**

Bir kız ormanda kayboldu. → **ormanda kaybolan kız [bir kız]**

A book fell on the floor. → **the book which * fell on the floor**

Bir kitap yere düştü. → **yere düşen kitap**

Dönüşümden önce belirsiz olan isimler, dönüşümden sonra genellikle **the** belirtenini alarak belirli hale geçerler. Gerekteğinde **a** article'i da kullanılır.

b. Bir temel cümleyi **nesne** belirtilir biçime dönüştürmek için, önce nesne ele alınır ve başına genellikle **the** belirteni konur. Sonra **that** sözcüğü getirilir ve içinden nesnesi çıkarılmış olan cümle bu sözcüğün ardından söylenir ya da yazılır. Çoğu konuşmalarda bu sözcük de kullanılmaz. Bu yüzden aşağıdaki dönüşümlerde **that** sözcüğü parantez içinde gösterilmiştir. Örnekleri inceleyelim :

I saw a man yesterday → **the [a] man (that) I saw yesterday**

Dün bir adam gördüm → **dün gördüğüm adam [bir adam]**

He ate an apple → **the apple (that) he ate**

O bir elma yedi → **onun yediği elma**

*) Bu cümlelerde "who" yerine "that" sözcüğü de kullanılabilir. Fakat "who" sözcüğü tercih edilir.

I picked **some flowers** → **the flowers** (that) I picked
Ben biraz çiçek topladım → topladığım çiçekler

I lost **my pen** yesterday → **the pen** (that) I lost yesterday
Dün kalemimi kaybettim → dün kaybettiğim kalem

He loves **a girl** → **the girl** (that) he loves
O bir kız seviyor → onun sevdiği kız

c. İçlerinde bir **yer zarfı** (adverb of place) bulunan temel cümlelerde yer zarfı, genellikle bir edat ve bir isim kavramından (preposition + nominal) oluşur. Örneğin, **in the garden, under the table, along the street, behind the door, from the house, into the cupboard, out of a glass, through the window ...** Bu tip yer zarflarında kullanılan isimler de belirtilen olarak saptanıp, cümlenin geriye kalan kesimi belirten durumuna dönüştürülebilir. Bu dönüşüm işleminde, önce yer zarfında bulunan isim, sonra edat (preposition), daha sonra insanlar için **whom**, cansızlar ve hayvanlar için **which** sözcüğü ve en sonra da temel cümlenin geriye kalan kesimi kullanılır:

S . V . (O) . Prep . Nom →

the . Nom . Prep . $\left\{ \begin{array}{l} \text{which} \\ \text{whom} \end{array} \right\} . S . V . (O)$

I worked in the garden → the garden in which I worked
Bahçede çalıştım → (içinde) çalıştığım bahçe

I spoke to a man → the man to whom I spoke
Bir adamla konuştum → konuştuğum adam

We had lunch at a restaurant → the restaurant at which we had lunch

Bir lokantada yemek yedik → yemek yediğimiz lokanta

Bu biçimde yapılan dönüşümler, daha çok resmî yazışma ve konuşmalarda kullanıldığından aşağıdaki biçimi kullanmak gerekir:

S . V . (O) . Prep . Nom → the . Nom . (that) . S . V . (O) . Prep.

Formülde görüldüğü gibi, önce temel cümlede bulunan edat'tan sonraki **Nominal** başa alınır, sonra istenirse **that** sözcüğü kullanılır (çoğu kez kullanılmaz), daha sonra temel cümlenin **öznesi**, **fiili** ve varsa **nesnesi** konur; **preposition** da cümlenin sonuna getirilir. Örneğin:

I worked in the garden → the garden (that) I worked in
Bahçede çalıştım → (içinde) çalıştığım bahçe

I spoke to a man → the man (that) I spoke to
Bir adamla konuştum → konuştuğum adam

We had lunch at a restaurant → the restaurant (that) we had lunch at

Bir lokantada yemek yedik → yemek yediğimiz lokanta

She is sitting at a desk → the desk (that) she is sitting at
O bir sırada oturuyor → onun oturduğu sıra

We buy biscuits from a shop → the shop (that) we buy biscuits from

Bir dükkândan bisküvi alırız → bisküvi aldığımız dükkân

ç. **In, on, at**, edatları ile yapılan yer zarflarında bulunan isimler **belirtilen** durumunda tutulduklarında, **where** sözcüğü de "**that ... preposition**" yerine kullanılabilir:

I worked in the garden → the garden where I worked
Bahçede çalıştım → çalıştığım bahçe

We had lunch at a restaurant → the restaurant where we had lunch
Bir lokantada yemek yedik → yemek yediğimiz lokanta

d. İçinde a **man's money**, a **boy's book** gibi ifadeler bulunan temel cümlelerdeki **man, boy** gibi isimler **belirtilen** olarak saptanıp, cümlelerin geriye kalan kesimleri aşağıdaki yöntemle **belirten** haline dönüştürülebilir:

We saw a man's sister → the man whose sister we saw
Bir adamın kız kardeşini gördük → kız kardeşini gördüğümüz adam

A man's money was stolen → the man whose money was stolen
Bir adamın parası çalındı → parası çalınan adam

Belirtilen + Belirten Yapısına Dönüştürmüş Temel Cümlelerin Bağımsız Cümlelerde Kullanılışı :

Belirtilen + belirten durumuna dönüşmüş olan temel cümleler, bağımsız temel cümlelerin **öznesi, nesnesi** ya da **isim** gerektiren herhangi bir **ögesi** olabilirler:

a. Bu tip cümleler birinci tip bağımsız bir cümlelerin **öznesi** olabilirler :

You are reading **a book**. It is Ahmet's book.

İlk temel cümle **a book** ifadesini belirtir biçime dönüştürüldükten sonra, ikinci cümledeki **it** sözcüğü yerine yerleştirilecek olursa,

The book (that) you are reading is Ahmet's book.

Subject

Okuduğun kitap Ahmet'in kitabıdır.

Özne

cümlesi ortaya çıkar. Aşağıdaki cümle de aynı yöntemle yapılmıştır:

You are sitting at **a desk**. It is not comfortable.

Sen **bir sırada** oturuyorsun. O rahat değil.

The desk (that) you are sitting at is not comfortable.

Oturduğun sıra rahat değil.

b. **Belirtilen + belirten** durumuna dönüşmüş bir temel cümle, birinci tip temel cümlelerde **nominal** olarak kullanılabilir:

She was sitting at **a desk**. This is **it**.

O **bir sırada** oturuyordu. Bu o'dur.

This is the desk that she was sitting at.

Nominal

Bu onun oturduğu sıradır. [Bu onun (geçmişte) oturmakta olduğu sıradır.]

c. **Belirtilen + belirten** durumuna dönüşmüş temel cümleler, ikinci ve üçüncü tip bağımsız temel cümlelerin **öznesi** olarak da kullanılabilirler:

Some girls were playing in the garden. **They** have come into the classroom.

Bazı kızlar bahçede oynuyorlardı. **Onlar** sınıfa girdiler.

The girls who were playing in the garden have come into the

Subject

classroom.

Bahçede oynayan kızlar sınıfa girdiler.

The man that we met at the station has told us a funny story.

Subject

İstasyonda rastladığımız adam bize gülmüş bir öykü anlattı.

ç. Belirtilen + belirten durumuna dönüşerek isimleşmiş cümleler, bağımsız üçüncü tip temel cümlelerin nesnesi olarak da kullanılabilirler:

Some children were playing in the garden. He couldn't see them.
Bazı çocuklar bahçede oynuyorlardı. O onları göremedi.

He couldn't see the children who were playing in the garden.

Object

O, bahçede oynayan çocukları göremedi.

I wrote a story. The teacher didn't like it.

The teacher didn't like the story that I wrote.

Object

Öğretmen yazdığım öyküyü beğenmedi.

d. Bu tip dönüşmüş cümleler, bağımsız temel cümlelerdeki edatlardan sonra kullanılan isimler de olabilirler (object of a preposition):

You told me about some children. I have bought some books for them.

Sen bana bazı çocuklardan bahsettin. Ben onlar için bazı kitaplar satın aldım.

I have bought some books for the children that you told me about.

Nominal (Object of for)

Bana bahsettiğin çocuklar için bazı kitaplar satın aldım.

EXERCISE 107.

Aşağıdaki cümlelerde siyah harflerle yazılı olan isimleri belirtilen isim olarak kabullenip, cümlemin geriye kalan kesimini belirten'e dönüştürünüz:

1. She picked some flowers in the garden.
2. A pencil is on the table.
3. She writes poems.
4. A girl lives opposite my house.
5. Some boys are going to play tennis.
6. We stayed at a hotel last week.

7. I study with a **friend**.
8. My friend lent me some **books**.
9. Some **flowers** were growing in the garden.
10. A **man** lives next door to him.
11. The teacher asked several **questions**.
12. I lost a **book** yesterday.
13. You like a **book**.
14. Mother cooks **meals**.
15. She was wearing a **blue dress**.
16. You were reading a **newspaper**.
17. She made **soup**.
18. You mended my **socks**.
19. She heard a **strange noise**.
20. A **man** lived on an island.
21. A **policeman** caught the thief.
22. He borrowed a **car**.
23. They climbed in through a **window**.
24. He sells **cakes**.
25. I borrowed a **book** last week.
26. You are writing with a **pen**.
27. We saw a **girl** at the window.
28. He has some **flowers** in his garden.
29. I have bought some **potatoes**.
30. I put some **matches** on the table.
31. I make some **mistakes**.
32. You are sitting on a **chair**.
33. They lived in a **room**.
34. I bought a **pair of shoes**.
35. They build **houses**.
36. I gave him a **present**.
37. You are drying your hands on a **towel**.
38. You gave me a **pencil**.
39. His father had given him some **money**.
40. He told me a **story**.
41. A man was sitting on the **deck**.
42. My father reads **books**.
43. They want to sell a **house**.
44. They are going to paint the **room**.
45. I borrowed a **boy's** book.
46. A **man's** money was stolen.

47. I cleaned the **teacher's** table.
48. I was talking about a **book**.
49. We have passed a **man's** house.
50. A **boy** is making so much noise.

EXERCISE 108.

Aşağıdaki alıştırmaların her birinde ikişer cümle vardır. Bunlardan ilk cümlede bulunan siyah harflerle yazılmış ismi belirtilen olarak tutup, cümlelerin geriye kalan kesimini belirten durumuna dönüştürdükten sonra, çıkan isim cümlesini, ikinci cümlede siyah harflerle yazılı isim ya da zamirle değiştiriniz ve ortaya çıkan girişik cümleleri anlamağa çalışınız:

1. She writes **poems**. **They** are very interesting.
2. A **girl** lives opposite my house. Do you know **her**?
3. She had picked some **flowers** in the garden. **They** were very beautiful.
4. Some **boys** are going to play tennis. **They** are ready.
5. I know some **friends** best. I shall invite **them**.
6. We stayed at a **hotel** last week. **It** was very expensive.
7. I study with a **friend**. **He** is at the door now.
8. A **man** lives next door to him. He doesn't know **him**.
9. The teacher asked several **questions**. **They** were very difficult.
10. I lost a **book** yesterday. I have found **it**.
11. My mother cooks **meals**. **They** are delicious.
12. He was wearing **shoes**. **They** were worn out.
13. You were reading a **newspaper**. Where is **it**?
14. A **man** lived on an island. This book is about **him**.
15. A **policeman** caught the thief. **He** deserves a reward.
16. He sells **cakes**. **They** are stale.
17. I borrowed a **book** last week. I have brought **it**.
18. You are writing with a **pen**. **It** is mine.
19. We saw a **girl** at the window. **She** is Ahmet's sister.
20. I have bought some **potatoes**. **They** are in the basket.
21. I put some **matches** on the table. I can't find **them**.
22. We make some **mistakes**. **They** are corrected by our teacher.
23. You are sitting on a **chair**. **It** needs repairing.
24. They lived in a **room**. **It** was very small.
25. I had bought a **pair of shoes**. **They** didn't fit him.
26. They build **houses**. **They** are near the station.

27. You are drying your hands on a **towel**. It is mine.
28. He had lost some **money**. He found **it**.
29. You gave me a **pencil**. I have lost **it**.
30. His father had given him some **money**. He spent **all the money**.
31. He told me a **story**. I didn't believe **it**.
32. My father reads **books**. **They** are all about medicine.
33. They want to sell a **house**. It is near our school.
34. They are going to paint a **room**. It is downstairs.
35. I borrowed a **boy's book**. Can you remember **him**?
36. A **man's** money was stolen. **He** is here.
37. I was speaking about a **book**. This is the **book**.
38. I brought **apples** yesterday. Have you eaten **them**?
39. I ought to have posted a **letter**. I have just found **it**.
40. He gave me a **book**. I haven't had time to read **it**.

EXERCISE 109.

Put into English:

1. Bu derste öğrendiğimiz her şey çok önemlidir.
2. Masanın üzerinde gördüğün kitap benimdir.
3. Konuşmak istediğiniz adam dışarda bekliyor.
4. Ödünç almak istediğiniz kitabın adı ne?
5. Yapmanı rica ettiğim işin tümünü yaptın mı?
6. Bu mektubu yazan adamı tanıyor musun?
7. Dün konuştuğun adam bir öğretmen mi?
8. İstedğin kitap bu mu?
9. Ormanda kaybolan çocuğu buldular.
10. Şunlar dün beraberce tiyatroya gittiğiniz kızlar mı?
11. Bunlar geçen yaz çektiğim fotoğraflar.
12. Geçen hafta verdiğin kitabı bitirmeğe vakit bulamadım.
13. Dün gördüğümüz adam bir İngiliz'di.
14. Dün satın aldığım kitabı gördün mü?
15. Geçen hafta sana satın aldığım ayakkabılar bunlar mı?
16. Gazetelerde okuduğun her şeye inanma.
17. Senin için yaptığım sandviçleri yedin mi?
18. Öğretmenimizin okumamızı önerdiği kitap bu.
19. İsteddiğiniz başka bir şey var mı?
20. Geçen hafta ödünç aldığım kitabı getirdim.

Birinci Tip Temel Cümlelerin Belirtilen + Belirten Yapısına Dönüşerek İsimleşmeleri :

Birinci tip temel cümlelerin yapısı aşağıdaki formülle özetlenebilir :

$$\text{Subject} \bullet \text{be} \bullet \left\{ \begin{array}{l} \text{Adjective} \\ \text{Nominal} \\ \text{Adv of Place} \\ \text{Prep} + \text{Nominal} \end{array} \right\} \bullet (\text{Adverb})_n$$

Bu formüle dayanarak aşağıdakiler gibi sonsuz sayıda cümleler yapabiliriz:

1. These **books** are interesting.
2. These **books** are dictionaries.
3. Those **books** are on the **shelves**.
4. Those **books** are for the **students**.

Çıkan bu cümlelerin ilkinde yalnız bir tek **isim** olduğundan, cümle ancak bu ismi belirtir biçimde dönüştürülebilir. Bu dönüşüm iki şekilde gerçekleştirilir:

$$\text{These books are interesting} \rightarrow \left\{ \begin{array}{l} \text{a. these books} \left\{ \begin{array}{l} \text{which} \\ \text{that} \end{array} \right\} \text{are interesting} \\ \text{b. these interesting books} \end{array} \right\}$$

Bir numaralı temel cümlelerin dönüşümüyle ortaya çıkan bu dönüşmüş cümlelerden ilki, "ilginç olan bu kitaplar", ikincisi "bu ilginç kitaplar" sözleriyle Türkçeye çevrilebilir. Yukardaki temel cümlelerin fiili **were** olsaydı, (a) dönüşümünde kullanılan fiil de yine **were** olurdu. (b) tipi dönüşümde fiil kullanılmadığından **zaman** kavramı kendiliğinden ortadan kalkar.

İki numaralı temel cümlelerin dönüşümü özneyi **açıklamak** amacıyla yapılır:

These **books** are dictionaries → these **books**, which are dictionaries *

Bu **kitaplar** sözlüktür → sözlük olan bu **kitaplar**

*) Bir sonraki konuya bakınız. .

Üç sayılı cümlede **books** ve **shelves** gibi iki isim bulunabildiğinden, bu tip cümleler iki şekilde **belirtilen + belirten** yapısına dönüştürülebilirler:

1. The **books** are on the shelves →

the **books** (that are
which are) on the shelves

Çıkan bu dönüşmüş cümledeki küçük parantez "()", içerisinde bulunan ifadenin istenilirse kullanılabileceğini gösterdiği için, bu dönüşmüş cümle, aşağıdaki biçimlerde ayrı ayrı da yazılabilir:

- a. the **books** that are on the shelves
- b. the **books** which are on the shelves
- c. the **books** on the shelves.

Bu dönüşmüş cümlelerden birincisi ve ikincisi "rafların üzerinde olan **kitaplar**", üçüncüsü "rafların üzerindeki **kitaplar**" ya da "raflardaki **kitaplar**" şeklinde Türkçeye çevrilebilir.

2. The books are on he shelves →

the shelves { on which
where } the books are

Kitaplar **raflardadır** → (üzerinde) kitapların bulunduğu **raflar**

Dört sayılı temel cümlede de iki isim bulunduğundan, iki türlü dönüşüm vardır. Birinci dönüşüm olasılığı da dört şekilde gerçekleştirilebilir:

- 1. The **books** are for the students. — **Kitaplar** öğrenciler içindir.
 - a. the **books** which are for the students
öğrenciler için olan **kitaplar**
 - b. the **books** that are for the students
öğrenciler için olan **kitaplar**
 - c. the **books** for the students
öğrenciler için **kitaplar**
 - ç. the students' **books**
öğrencilerin **kitapları**

2. The books are for the **students**. — Kitaplar **öğrenciler** içindir.
 a. the **students** for whom the books are
 kendileri için kitaplar olan **öğrenciler**

Ortaya çıkan bütün bu dönüşmüş cümleler, bağımsız temel cümlelerde **özne**, **nesne** ya da **isim** gerektiren herhangi bir öge olarak kullanılabilirler. Örneğin:

Can you see the books (which are) on the shelves?

Object

Raftlarda olan kitapları görebiliyor musun?

Nesne

The books (which are) on the shelves are the teacher's.

Subject

Raftlarda olan [raftardaki] kitaplar öğretmenindir.

Özne

The books which are for the students are here.

Subject

Öğrenciler için olan kitaplar burada.

Özne

The students' books are here. — Öğrencilerin kitapları burada.

Subject

Özne

EXERCISE 110.

Aşağıdaki her alıştırmada iki temel cümle vardır. Bunlardan birinciler içinde bulunan siyah harflerle yazılı ismi belirtilen olarak saptayıp, cümlenin geriye kalan kesimini belirten'e dönüştürdükten sonra, çıkan dönüşmüş cümleyi ikinci cümlelerde bulunan siyah harflerle yazılı isim ya da zamirlerle yer değiştiriniz :

1. The **students** are in the garden. The **students** are my students.
2. Some **books** are on the table. I want to borrow **them**.
3. I walked along **the road**. The **road** was muddy.
4. There were **some flowers** in the garden. Ayşe watered **them**.

5. A piece of chalk was on the floor. She picked it up.
6. There was some milk in the cup. The cat drank all the milk.
7. There were some sandwiches in the basket. The cat ate them.
8. The sandwiches were for the boys. The cat ate them.
9. Some eggs were in the basket. The girl broke them.
10. Some cups were on the table. The servant took them away.

Not: "Some books are on the table" cümlesi çoğu kez "There are some books on the table" biçiminde söylenir. Her iki cümle **belirtilen + belirten** biçimine dönüşümü "the books (which are) on the table" şeklindedir.

EXERCISE 111.

Put into English :

1. Bitişik sınıftaki öğrencilerin hepsi erkek çocuk.
2. Fatma yerdeki kediye göremedi.
3. Masanın üzerindeki kitapları sayabilir misin?
4. Masanın üzerindeki kitaplar benim.
5. Öğretmenin masası köşede mi?
6. Sahile yakın bir köyde yaşarlar.
7. Ahmet uzay yolculuğu hakkında bir kitap satın aldı.
8. Kitabın sonundaki egzersizleri yapmayı unuttu.
9. Güç durumda olan kimselere yardım etmeliyiz.
10. Tehlikede olan hayvanları kurtardılar.

Temel Cümlelerin Açıklanan + Açıklayan Yapısına Dönüşerek İsimleşmeleri (Non - defining Adjective Clauses):

Temel cümleler, içerdikleri isimlerin sayısına göre **açıklayan + açıklanan** yapısına da dönüşürler. Bu biçimi almış bir temel cümle **açıklayan** kesimi, yazıda virgüller arasına alınır ve bu kesim, **ismi** açıklamak için söylenmiş bir söz durumuna geçer. **Belirtilen + belirten** ve **açıklanan + açıklayan** durumuna dönüşmüş olan temel cümleleri karşılaştırarak inceleyelim:

My brother likes music. **He** has gone to Ankara.

1. **My brother**, who likes music, has gone to Ankara.
Kardeşim, ki o müzik sever, Ankara'ya gitti.
2. **My brother** who likes music has gone to Ankara.
Müzik seven **kardeşim** Ankara'ya gitti.

Bir sayılı cümlede anlatılmak istenen önemli nokta, kardeşimin Ankara'ya gittiğidir. Onun müzik sevmesi, akla gelmişken onun bir özelliğini açıklamak için arada söylenmiş bir sözdür. İki sayılı cümlede ise, kardeşlerim arasından müzik seveninin Ankara'ya gittiği anlamı vardır.

Açıklanacak olan isim, temel cümlelerin **öznesi** ise, belirtilen + belirten dönüşümündeki yöntem uygulanır. İnsanlar için **who**, geriye kalan özneler için **which** sözcüğü kullanılır; **that** sözcüğü kullanılmaz:

My mother, who makes delicious cakes, is not at home.
Annem, ki o lezzetli pastalar yapar, evde değil.

Istanbul, which is on the Bosphorus, is a very beautiful city.
İstanbul, ki Boğaziçi üzerindedir, çok güzel bir şehirdir.

My father, who is in Ankara, is an architect.
Babam, ki o Ankara'da bulunuyor, bir mimardır.

Bu tip cümleler Türkçede "lezzetli pastalar yapan annem", "Boğaziçi üzerindeki İstanbul", biçimlerinde de söylenebilir. Ancak "Ankara'daki babam" dendiğinde cümlelerin, "ötekiler değil de Ankara'da bulunan babam" anlamına gelebileceği unutulmamalıdır.

Açıklanan, temel cümlelerin **nesnesi** ise, bu kez insanlar için **whom**, geriye kalanlar için **which** sözcüğü kullanılır:

My brother, whom you met at the tea party, is a teacher.
Kardeşim, ki onunla çay partisinde karşılaşmıştın, bir öğretmendir.

These exercises, which some students don't like, are very useful.
Bazı öğrencilerin hoşlanmadığı bu egzersizler çok faydalıdır.

İçlerinde **Preposition + Nominal** yapısında ifadeler bulunan temel cümleler, **Preposition**'dan sonra gelen **Nominal** açıklanır biçime dönüştürülmek istenirse, insanlar için **Preposition + whom**, geriye kalanlar için **Preposition + which** kullanılır. Örneğin:

My sister, to whom you spoke a few minutes ago, is a lawyer.
Kardeşim, ki onunla birkaç dakika önce konuştun, bir avukattır.

Bees, from which we get honey, are useful insects.
Bal arıları, ki onlardan bal elde ederiz, faydalı böceklerdir.

Whose sözcüğü ile belirten durumuna dönüşmüş temel cümle kesimleri virgüllerle ayrıldıklarında **açıklayan** olarak kullanılmış olurlar:

My sister, whose home is in Ankara, came to see us last week.
Kız kardeşim, ki onun evi Ankara'dadır, geçen hafta bizi görmeğe geldi.

Not: Açıklanan + açıklayan biçimine dönüşmüş cümle tipleri yazı dilinde kullanılırlar.

EXERCISE 112.

Aşağıdaki egzersizlerin her birinde birbiri ardına söylenmiş iki cümle vardır. Bunlardan birincisi içinde siyah harflerle yazılmış olan ismi açıklanan olarak kabullenip, cümlelerin geriye kalan kesimini açıklayan durumuna dönüştürdükten sonra, çıkan dönüşmüş cümleyi ikinci cümle içinde siyah harflerle yazılmış olan isim ya da zamir yerinde kullanınız :

1. **The cup** was very old. The servant broke it.
2. **Locusts** multiply quickly. **Locusts** do a great deal of damage.
3. **The sun** is far away. Our light comes from **the sun**.
4. You read **this book** last week. **This book** is very interesting.
5. You met **Mrs. Brown** at my house yesterday. **Mrs. Brown** is my mother's friend.
6. **My brother** is a sailor. **My brother** comes home once a month.
7. **Fatma** is very romantic. **Fatma** has got engaged.
8. Ahmet wrote **the letter**. **The letter** is in the drawer.
9. You saw **my sister** last year. **My sister** has married.
10. **Tigers** are terrible animals. **Tigers** live in Asia.

BELİRTİLEN + BELİRTEN YAPISINA DÖNÜŞMÜŞ TEMEL CÜMLELERDEN ÇIKARTILABİLECEK SÖZLER (Deletion)

Belirtilen + belirten yapısına dönüşmüş cümleler içinde bulunan bazı kesimler, anlaşılır oldukları için cümlelerden çıkarılabilirler. Bunlara ilişkin örnekler aşağıdadır:

1. **who is, who are, who was, who were, which was, that was...** gibi sözler, belirten'e dönüşmüş temel cümle kesiminden çıkarılabilir. Çıkarılabilen sözcükler parantez içinde gösterilmiştir:

the apples (that were) in the basket — sepetteki elmalar
the boys (who are) in the classroom — sınıftaki çocuklar

the girls (who are) **playing in the garden** — bahçede oynayan kızlar

the cat (that was) **sleeping under the table** — masanın altında uyuyan kedi

2. Temel cümleler, önce **passive** bir yapıya dönüştürülmüş, daha sonra bu **passive** cümleler, içlerinde bulunan isimleri belirtir biçimde tekrar dönüştürülmüşlerse, **that is, that are, who is, who were, which was...** gibi sözler cümlelerden çıkarılabilir:

The things (that are) **sold in this shop are very expensive.**
Bu dükkânda satılan şeyler çok pahalı.

The goods (that were) **ordered last month have arrived.**
Geçen ay sipariş edilen mallar geldi.

The houses (that were) **destroyed by the earthquake are going to be restored.** — Deprem tarafından tahrip edilen evler restore edilecek.

The jewels (that were) **stolen last week have been found.**
Geçen hafta çalınan mücevherler bulundu.

EXERCISE 113.

Cümlelerin genel anlamlarını bozmadan, aşağıdaki cümlelerden çıkarılması mümkün olan sözleri çıkarınız:

1. The man who was driving the car didn't have a driving licence.
2. The woman who is reading a newspaper is my teacher.
3. Please, open the window that is near the table.
4. The girls that are in the next classroom are very noisy.
5. The book store that is near the station is my father's.
6. The plays which were written by Shakespeare are difficult to read.
7. The girl that is swimming in the swimming pool is my friend.
8. Do you know the man who is drinking tea?
9. The pictures that were on the opposite wall were painted by Van Gogh.
10. The stories that were written by Fatma have been published.
11. I don't like the cakes that are made by my friend Fatma.
12. Have you worked out the problems that were given by the teacher of mathematics?

INTENSIFIERS

Bazı sözcükler **sıfat** ya da **zarfların** önünde kullanıldıklarında bunların anlamlarını yoğunlaştırır ya da hafifletirler. Örneğin:

The tea was **very** hot. — Çay **çok** sıcaktı.

The questions were **rather** difficult. — Sorular **biraz** güçtü.

You are **quite** right. — Sen **tamamen** haklısın.

Some butterflies are **extremely** beautiful.

Bazı kelebekler **son** derece güzeldir.

The students answered the questions **very** carefully.

Öğrenciler sorulara **çok** dikkatli cevap verdiler.

The house is **pretty** good. — Ev **oldukça** iyi.

They are **entirely** wrong. — Onlar **tamamen** yanlış.

Smoking here is **strictly** forbidden.

Burada sigara içmek **kesin** olarak yasaktır.

SO THAT, SUCH THAT

Bazen, bir sıfat ya da bir zarfın yoğunluğu sonucu olarak başka bir eylem oluşur. Bu durum iki ayrı cümle ile ifade edilebildiği gibi, **so ... that** yapısı ile bir cümle içinde de ifade edilebilir. Örneğin:

The questions were **too** difficult. The students couldn't answer them.
Sorular çok güçtü. Öğrenciler onlara cevap veremediler.

The questions were **so** difficult that the students couldn't answer.
Sorular o kadar güçtü ki, öğrenciler cevap veremediler.

The tea was **so** hot that Fatma couldn't drink it.
Çay o kadar sıcaktı ki, Fatma içemedi.

He wrote **so** carefully that he didn't make any mistakes.
O kadar dikkatli yazdı ki, hiç yanlışlık yapmadı.

Sayet sıfattan sonra bir isim kullanılırsa, **such ... that** yapısı kullanılır:

They were **such** difficult questions that the students couldn't answer.
Öyle [o kadar] güç sorulardı ki, öğrenciler cevap veremediler.

It was **such** a crowded bus that I couldn't get on.
O kadar kalabalık bir otobüstü ki binemedim.

Bir isimden önce **many** ya da **much** sözcükleri kullanılmışsa, yine **so ... that** yapısı kullanılır:

He had so many books that he couldn't decide which to read.

O kadar çok kitabı vardı ki, hangisini okuyacağına karar veremedi.

EXERCISE 114.

Aşağıdaki cümleleri, gereğine göre, so ... that ya da such ... that ile birleştiriniz :

1. The basket was very heavy. The boy couldn't carry it.
2. I was very tired. I couldn't study.
3. The water was very cold. We couldn't swim.
4. She had lovely eyes. Everybody admired her.
5. She is very stupid. She believes what everybody says.
6. The prices were very high. We couldn't buy anything.
7. He ran very quickly. I couldn't catch him.
8. It was a very lovely day. We went on a picnic.
9. It was so hot. I took my coat off.
10. It was a heavy table. No one could lift it.

EXERCISE 115.

Put into English :

1. O kadar yoksuldu ki, okul kitaplarını satın alamadı.
2. O kadar şişman bir kızdı ki koşamıyordu.
3. Ahmet yatağa o kadar geç gitti ki, zamanında kalkamadı.
4. O kadar aptalca bir yanlışlık yaptı ki, herkes güldü.
5. O kadar uzun saçları vardı ki, herkes onu kız sandı.
6. O kadar hızlı konuşur ki onu anlayamazsın.
7. Ders o kadar güçtü ki, iki kez okumak zorunda kaldım.
8. O kadar yorgun ve açtılar ki, çalışmayı kestiler.
9. Otobüs şoförü o kadar hızlı sürüyordu ki, yolcular korktular.
10. Otobüsler o kadar kalabalıktı ki, okula yürümek zorunda kaldık.
11. O kadar çok yeni sözcük vardı ki, hepsini öğrenemedim.
12. O kadar meşgüldü ki, bürosundan ayrılamadı.
13. Sokaklar o kadar kaygan ki, düşebilirsin.
14. Öyle bir rüzgâr vardı ki, futbol oynayamadık.
15. Oda o kadar karanlıktı ki, birbirlerini göremediler.

WHAT TO, WHERE TO, WHEN TO, HOW TO ...

Birçok zaman kavramlı bir temel cümle, isme dönüştükten sonra bir temel cümlenin nesnesi olmuşsa ve her iki cümlenin ya da bağımsız cümlenin nesnesi ile bağımlı cümlenin öznesi, isme dönüşmüş temel cümledeki zaman ve şahıs kavramları kaldırılarak bu isim cümleleri **what to, where to, when to...** şeklinde ifade edilebilirler. Örneğin:

I don't know what I shall do. — Ne yapacağımı bilmiyorum.

I don't know what to do. — Ne yapacağımı bilmiyorum.

The girl didn't know what she should say.

Ona ne diyeceğini bilmiyordu.

The girl didn't know what to say.

Ona ne diyeceğini bilmiyordu.

He showed them how they should do it.

Ona, onu nasıl yapacaklarını (nasıl yapmaları gerektiğini) gösterdim.

He showed them how to do it.

Ona, onu nasıl yapacaklarını gösterdim.

EXERCISE 116.

Aşağıdaki cümleleri **what to, where to, when to...** biçiminde dönüştürünüz:

Fatma couldn't decide what she should say.

Do you know how you should make coffee?

Ayşe doesn't know how she should drive a car.

I've forgotten what I shall do next.

Ask her where we must put the suit-case.

Fatma doesn't know which dress she should wear.

I can't remember how I should answer the questions.

I wonder how I can get there.

The teacher told the girl where she should start.

Someone showed her how she should use the telephone.

Doesn't he know how he should write a letter?

Hasn't she learnt how she should make coffee?

THE PRESENT PERFECT CONTINUOUS TENSE

Geçmiş zamanda başlayıp, konuşulan anda yapımı süregelen bir eylem için **The Present Perfect Continuous Tense** kullanılır. Türkçede hem bu tense, hem de **The Present Continuous Tense** karşılığı olarak, **Sürekli Şimdiki Zaman Fiili** kullanılır:

Subject • { have
has } • been • Ving • (O) • (Adverb)_n

I have been working for three hours. — Üç saattir çalışıyorum.
I am working now. — Şimdi çalışıyorum.

The children have been playing in the garden for half an hour.
Çocuklar yarım saattir bahçede oynuyorlar.

How long have you been waiting here?
Ne kadar zamandır burada bekliyorsun?

EXERCISE 117.

Put into English:

1. Ahmet altı yıldır bu fabrikada çalışıyor.
2. Bir saattir öğretmeni dinliyoruz.
3. İki saattir burada ne yapıyorsun?
4. Ne kadar zamandır İngilizce çalışıyorsun?
5. Üç yıldır İngilizce çalışıyorum.
6. Dün gecedен beri yağmur yağıyor.
7. Yorgunsun, çünkü beş saattir araba sürüyorsun.
8. Ne kadar zamandır İstanbul'da yaşıyorsun?
9. Fatma on beş dakikadır telefonla konuşuyor.
10. Şu adam saat üç buçuktan beri köşede duruyor.
11. Ahmet iki saattir uyuyor.
12. Uzun zamandır bekliyor musun?
13. Zil çaldığından beri ne yapıyorsun?
14. Beş dakikadır kapıyı çalışıyorum.
15. Annem üç saattir ev işi yapıyor, bu yüzden çok yorgun.
16. Fatma kahvaltıdan beri mektup yazıyor.
17. Ne zamandan beri televizyon seyrettiğini biliyorum.
18. İki saattir burada ne yaptığını bana söyle.
19. Seni son gördüğümden beri ne yapıyorsun?

20. Yarım saattir gözlüklerimi arıyorum.
21. Ne zamandır gözlük takıyorsun?
22. Bu çamaşır makinesini dört yıldır kullanıyoruz.
23. Öğleden beri alışveriş ediyoruz.
24. İki senedir Avrupa'da seyahat ediyor.
25. Annem sabahtan beri dikiş dikeyor.

THE PAST PERFECT CONTINUOUS TENSE

Bir eylem geçmiş zaman içinde başlayıp, yine geçmiş zaman içinde belirli bir anda yapımı süregelmişse, bu eylem **The Past Perfect Continuous Tense** ile ifade edilir. Yapılışı,

Subject . had . been . Ving . (O) . (Adverb) .

biçimindedir. Örnekleri inceleyelim :

I had been waiting for two hours when Ahmet came.
Ahmet geldiğinde iki saattir bekliyordum.

They said that they had been working for six hours.
Altı saattir çalıştıklarını [çalışmakta olduklarını] söylediler.

EXERCISE 118.

Put into English:

1. Beş yıldır pul koleksiyonu yapmakta olduğunu söyledi.
2. Ne kadar zamandır beklediğimi bilmiyordu.
3. Öğretmen geldiğinde öğrenciler yarım saattir bahçede oynuyorlardı.
4. Kaza olduğunda şoför sekiz saattir araba sürüyordu.
5. İki saattir ne yaptığımı sordu.

THE FUTURE CONTINUOUS TENSE

Bilindiği gibi, gelecekte yapılacak bir eylem yakın gelecekte yapılacaksa, güçlü bir olasılığa sahipse, bir niyetin sonucu ise, **The Present Continuous Tense** ya da **going to** yapısı kullanılır. (İlgili konulara bakınız.) Örneğin :

We're leaving early in the morning.

Sabahleyin erkenden ayrılıyoruz. (Buna karar verdik.)

What are you doing in the afternoon?

Öğleden sonra ne yapıyorsun? (Planın nedir?)

I'm going to study English in the afternoon.

Öğleden sonra İngilizce çalışacağım. (Niyetim bu.)

What are you going to do in the afternoon?

Öğleden sonra ne yapacaksın? (Planın nedir?)

Yukardaki anlamın tam tersi olarak, gelecekte yapılacak bir eylem günlük olağan işlerden birisi olarak yapılacaksa, ya da gelecekte belli bir anda yapımı süreceksen **The Future Continuous** fiil zamanı kullanılır. Tense'in formülünü ve ilgili örnekleri inceleyelim:

Subject • $\left\{ \begin{array}{l} \text{shall} \\ \text{will} \end{array} \right\}$ • be • Ving • (O) • (Adverb)_n

I'll be studying English in the afternoon.

Öğleden sonra İngilizce çalışıyor olacağım. [Çalışacağım.]
(Zaten, öğleden sonraları hep bu işi yaparım.)

What'll you be doing in the afternoon?

Öğleden sonra ne yapıyor olacaksın? [Ne yapacaksın?]
(Genellikle öğleden sonraları ne işle uğraşırsın?)

I'll be waiting for you when you get back tomorrow.

Yarın geri döndüğünde seni bekliyor olacağım.

EXERCISE 119.

Put into English:

1. Annem dikiş dikiyor olacak.
2. Biz vardığımızda, onlar öğlen yemeği yiyor olacaklar.
3. Sen bu mektubu aldığında, ben Avrupa'da seyahat etmekte olacağım.
4. Yarın bu zaman yeni evimizde yaşıyor olacağız.
5. Sen büroya girdiğinde, Mr. Dinç ön masada oturuyor olacak.
6. Sen eve geldiğinde, ben televizyon seyretmekte olacağım.

7. Onu yarın ziyaret edecek misin? (The Future Continuous ile.)
8. Burada çok kalacak mısınız? (The Future Continuous ile.)
9. Yarın Ahmet'i görecek misin? (The Future Continuous ile.)
10. Ankara'da nerede kalacaksın? (The Future Continuous ile.)

THE FUTURE PERFECT TENSE

Gelecek zaman içinde belli bir anda bir eylemin yapıp tamamlanacağını anlatmak için **The Future Perfect Tense** kullanılır:

Subject • $\left\{ \begin{array}{l} \text{shall} \\ \text{will} \end{array} \right\}$ • have • V₃ • (O) • (Adverb)_n

Bu fiil kipi ile kullanılan zaman zarflarında **by, before, ya da by the time** sözcükleri kullanılır. Örneğin :

I shall have completed my homework by 9 o'clock.

Saat dokuzda ev ödevimi tamamlamış olacağım.

I shall have finished my work long before you get back.

Sen geri dönmenden çok önce ben işimi bitirmiş olacağım.

Bu fiil zamanı **been** sözcüğü kullanılarak **passive** yapıya da dönüş-türülebilir:

The letter will have been written by the time you come back.

Sen geri döndüğünde mektup yazılmış olacak.

THE FUTURE PERFECT CONTINUOUS TENSE

Çok az kullanılmakla beraber bu fiil kipi, bir eylemin gelecek zaman içinde belli bir ana kadar yapılmışa devam olunacağını ifade etmek için kullanılır:

Subject • $\left\{ \begin{array}{l} \text{shall} \\ \text{will} \end{array} \right\}$ • have • been • Ving • (O) • (Adverb)_n

I shall have been working in this office for three years by June.

Hazıranda bu büroda üç yıldır çalışıyor olacağım.

We shall have been learning English for four years by next year.

Gelecek yıl dört yıldır İngilizce öğreniyor olacağız.

EXERCISE 120.

Aşağıdaki cümleleri The Future Perfect Tense ile İngilizceye çeviriniz:

1. Sen ayrılmadan önce bu işi bitirmiş olacağım.
2. Gelecek temmuzda kardeşim liseden mezun olmuş olacak.
3. Toplantı, sen gelmeden çok önce bitmiş olacak.
4. Sen buraya geldiğinde, biz çıkmış olacağız.
5. Gelecek hafta herşeyi unutmuş olacaksın.
6. Ahmet bu ayın sonunda arabasını satmış olacak.
7. Biz okula vardığımızda zil çalmış olacak.
8. Saat onbirde çocuklar yatağa gitmiş olacaklar.
9. Haziranda dört yıldır İngilizce çalışıyor olacağım.
10. İstasyona vardığımızda, tren gitmiş olacak.

Verb Pattern (7) :

İki temel cümleden birinin **nesnesiyle** diğerinin **öznesi** aynı kişileri ifade ediyorsa, bu iki temel cümle aşağıdaki şekilde birleştirilebilir:

Subject . V_t . Object . V . (O) . (Adverb)_n

Örneğin :

I saw **Fatma**. **Fatma** crossed the street.

Fatma'yı gördüm. **Fatma** caddeyi geçti.

Birincinin **nesnesi** ikincinin **öznesi** ile aynı olan bu iki temel cümleyi,

I saw Fatma cross the street. — Fatma'nın caddeyi geçtiğini gördüm. biçiminde bir cümle ile ifade edebiliriz.

Verb Pattern (8) :

Bir önceki fiil kalıbı için verilen cümlelerden ikincisi **The Past Continuous Tense** ile yapılmış olsaydı, bu kez aşağıdaki formül kullanılırdı:

Subject . V_t . Object . Ving . (O) . (Adverb)_n

Örneğin :

I saw **Fatma**. **Fatma** was crossing the street.

Fatma'yı gördüm. **Fatma** caddeyi geçiyordu.

I saw Fatma crossing the street.

Fatma'nın caddeyi geçişini gördüm.

EXERCISE 121.

Aşağıdaki cümleleri, anlamlarını ve yapılarını gözönüne alarak ya S . V_t . O . V . (O) ya da S . V_t . O . Ving . (O) biçimlerinde birleştiriniz:

1. I saw **him**. He went out.
2. I saw **women**. They were looking at the shop windows.
3. I heard **Ayşe**. She was singing a beautiful song.
4. I listened to **the teacher**. He was telling an interesting story.
5. I noticed a **man**. He stole an umbrella.
6. I watched **the children**. They were playing in the garden.
7. I felt **the ground**. The ground shook.
8. I heard **somebody**. Somebody left the room.
9. We watched **the soldiers**. They were marching past.
10. I heard **the manager**. He was giving orders.
11. I smelt **something**. Something was burning.
12. Did you notice **anyone**? He was waiting here.
13. I found **him**. He was studying English.
14. I caught **him**. He was stealing cakes from the refrigerator.
15. The teacher caught **Fatma**. Fatma was cheating during the exam.

Verb Pattern (9) :

Subject . V_t . Nominal . V . (O)

Verilen bu formül belirli birkaç fiille yapılır. Bu fiillerden en önemlileri **make, let, know** fiilleridir. Bu fiillerle yapılan cümleler Türkçede ayrı biçimlerde kullanıldıklarından ayrı ayrı incelenmeleri gerekir :

Subject . make . Nominal . V . (O) :

Bu yapı biçimi Türkçede «bir kimseye bir şey yaptırmak» sözleriyle özetlenebilir. Örneğin :

The teacher makes me clean the blackboard. *

Öğretmen karatahtayı bana temizletir.

*) Bu cümleler **get ... to** ile de yapılabilir anlamda bir değişiklik olmaz, Örneğin :

The teacher gets me to clean the blackboard.

They got us to do the work.

They made us do the work.*

Onlar işi bize yaptırıldılar.

Who made you laugh?

Seni kim güldürdü?

Subject . let . Nominal . V . (O) :

Bu formüldeki **let** sözcüğü «bırakmak», «izin vermek» anlamındadır. Örneğin :

The teacher didn't let us go out.

Öğretmen dışarı çıkmamıza izin vermedi. [Dışarı bırakmadı.]

I let it fall. — Onu düşürdüm. [Düşmesi için bıraktım.]

Mother doesn't let me do it.

Annem onu yapmama izin vermez. [Onu bana yaptırmaz.]

Let sözcüğü **emir** biçimindeki cümlelerde kullanıldığında ya “gideyim”, “çalışalım” gibi **dilek** cümleleri, ya da “gitsin”, “gitsinler” anlamında dolaylı emir cümleleri oluşur :

Let them write it. — Onu yazsınlar.

Let me write it again. — Onu tekrar yazayım.

Let fiili ile iki şekilde olumsuz emir cümlesi yapılır. Bunlardan birincisi, “izin verme, bırakma” anlamında, ikincisi “olumsuz bir dilek” anlamındadır. Aşağıdaki iki cümleyi karşılaştırınız :

Don't let us watch TV tonight. — Bu gece televizyon seyretmemize izin verme.

Let's not watch TV tonight. — Bu gece televizyon seyretmeyelim.

Subject . know . Nominal . V (O) :

Know, see, hear fiilleriyle kullanılan bu fiil kalıbı, genellikle **Past** ve **Perfect** fiil zamanlarıyla kullanılır. Örneğin :

I have never seen our mathematics teacher smile.

Matematik öğretmenimizin gülümsediğini hiç görmedim.

I have never known him behave like that.

Onun öyle davrandığını hiç bilmiyorum [görmedim].

EXERCISE 122.*Put into English:*

1. Annem ev işini dün bana yaptırdı.
2. Çocuklar gürültü etmesinler.
3. Onu sana kim yaptırdı?
4. Fatma bizi her zaman güldürür.
5. Annem tek başıma sinemaya gitmeme izin vermez.
6. Fatma sepeti düşürdü.
7. Çocukların sinemaya gitmelerine niçin izin vermedin?
8. Bir daha deneyim.
9. Bebeği kim ağılattı?
10. Onun, bizimle gelmesine niçin izin vermedin?
11. Öğretmenler, kendileri konuşurlarken bizim gürültü etmemize izin vermezler.
12. Beni neyin güldürdüğünü tahmin edebilir misin?
13. Seni ne böyle düşündürüyor?
14. Çocukları ne zaman çalıştıracağımı sordu.
15. Onun konuşma biçimi beni uyutur (uyutuyor).
16. Öğretmen cümleleri bize tekrarlatır.
17. Otomobilimi onlara ittirmek zorunda kaldım.
18. Tabakları her zaman kendisine yıkattıklarından yakındı.
19. Benim hiç yalan söylediğimi işittin mi?
20. Fatma'nın İngilizceden iyi bir not aldığını hiç bilmiyorum.
21. Fatma tabakları kocasına yıkattı.
22. Ahmet'e doktoru sigarayı bıraktırdı.

THE CAUSATIVE USE OF HAVE AND GET

(Kestirmek, boyatmak, getirtmek...)

Bir önceki konuda "bir kimseye bir şey yaptırmak" olarak kullanılan dilsel yapıda işi yapan kimse belirtilmezse,

Subject • $\left\{ \begin{array}{l} \text{have} \\ \text{get} \end{array} \right\}$ • Nominal • V_s

yapını kullanılır. Önce her iki yapıyı karşılaştıralım :

Mother makes me clean my room.

Annem odamı bana temizletir.

Mother gets my room cleaned. — Annem odamı temizletir.

I'll make Ahmet wash my car. — Otomobilimi Ahmet'e yıkatacağım.

I'll have my car washed. — Otomobilimi yıkatacağım.

Have fiili ile yapılan son cümleyi **get** fiili ile de yapmak mümkündür. Ancak, yaptırılan iş öznenin istemi dışı oluşmuşsa, bu kez **get** fiili çoğunlukla kullanılmaz, sadece **have** kullanılır. Örneğin :

I've had my pen stolen. — Kalemimi çaldırdım.

Bu yapıdaki cümleleri sorulaştırmak için **do** yardımcı fiili kullanılır, "have" ya da "has" sözcüğü başa geçirilerek soru sorulmaz.

When did you have your car washed?

Otomobilinizi ne zaman yıkattınız?

EXERCISE 123.

Put into English:

1. Pantolonunu ütöletmelisin.
2. Ayakkabılarımı parlattıracağım.
3. Kız kardeşim elbise prova ettirmeğe gitti.
4. Onları buraya getirt.
5. Cumartesi günü arabamı tamir ettirmeğe gideceğim.
6. Odayı niçin temizletmemiş olduğumu sordu.
7. Sandalyeleri sarıya boyatamadığını söyledi.
8. Bu mektupları postaya attır.
9. Onları nasıl getirteceğimi sordu.
10. Bu şeyleri ne zaman attıracağını bana söyle.
11. Her şeyi zamanında yaptıracağını söyledi.
12. Bu dergileri ciltleteceğim.
13. Onları niçin getirtmiyorsun?
14. Annem saçlarımı kestirmemi söyledi.
15. Bu mektupları daktilo ettir.
16. Bir ev yaptıracağım.
17. Arabanın bakımını yaptırdın mı?
18. Fatma uzun eteğini kısalttıracak.

"IT" TRANSFORMATION

Bir cümlenin öznesi, **isme dönüşmüş bir temel cümle, bir infinitive** (to go, to write...), ya da **bir gerund** (learning, travelling ...) ise, cümle

genellikle dönüştürülerek **it** sözcüğü ile başlayan bir yapıya çevrilebilir. Aşağıdaki örnekleri inceleyelim :

How they got into the house is a mystery. (İsme dönüşmüş cümle.)

It is a mystery **how they got into the house**.

Eve nasıl girdikleri bir sırdır.

To do that is easy. (Infinitive)

It is easy **to do that**.

Onu yapmak kolaydır.

Writing a good composition is difficult. (Gerund)

It is difficult **to write a good composition**.

İyi bir kompozisyon yazmak güçtür.

EXERCISE 124

Aşağıdaki cümleleri **it** ile başlayan cümle biçimine dönüştürünüz:

1. Learning a foreign language is difficult for him.
2. Learning English takes a long time.
3. To do that without any help is impossible.
4. To drive slowly is wiser.
5. To understand this lesson is difficult.
6. Travelling by train is more comfortable.
7. Driving a car in the city is not easy.
8. To take our shoes off before entering a mosque is a custom in our country.
9. To convince her is difficult for me.
10. What you mean is difficult for me to understand.

EXERCISE 125.

Aşağıdaki cümleleri, **"it"** ile başlayarak İngilizceye çeviriniz:

1. Otobüsle seyahat etmek daha ucuzdur.
2. Trafik kurallarına uymak gereklidir.
3. İngilizceyi iyi telaffuz etmek önemlidir.
4. İngiltere'ye gitmeden önce İngilizce öğrenmek gereklidir.
5. Onun başarıp başarmıyacağı şüpheli.
6. Onun bize yardım etmek istemediği besbelliydi.
7. Babamı ikna etmek benim için güç. (İkna - persuade)

8. Bütün parayı harcaman aptallıktır.
9. Seni tekrar görmek harikulâde olacak.
10. Onun seni görmemesi tuhaftı.
11. Böyle davranmak gülünç.
12. Güneşin doğuşunda gezintiye çıkmak güzeldir.
13. Onları güç şartlar altında çalıştırmak zalimceydi.
14. Otobüste yer bulmak güçtü.
15. Böyle demek doğru değil.
16. Onun niçin öyle davrandığını anlamak kolay değildi.
17. Onların şimdi nerede olduklarını tahmin etmek imkânsız.
18. Ne yapılacağına karar vermek güçtü.
19. Bu günlerde iş bulmak güç.
20. Onun ne demek istediğini anlamak güç.

KERNEL SENTENCE 4. (Temel Cümle 4)

Dördüncü tip temel cümleler **Inchoative Verbs** ismi verilen fiillerle yapılan cümlelerdir. **Inchoative Verbs** diye adlandırılan fiiller içine **be** fiili ve çeşitleri de girmektedir. Ancak, bu fiil, geriye kalan **appear, become, feel, get, go, grow, look, remain, seem, smell, sound, taste, turn, run** ve **wear** fiillerinden ayrı bir yapısal özellikte olduğundan, **birinci tip temel cümlelerin** fiili olarak ayrı bir bölümde incelenmişti. Bir **Inchoative Verb**'den sonra bir **Adjective** (sıfat) kullanılır. Bu fiillerden yalnız **become** fiilinden sonra bir **Noun** (isim) kullanılabilir.

Türkçede sıfatların hemen hepsi değişik ekler alarak fiilleşebilirler. Örneğin, sarı - **sararmak**; güzel - **güzelleşmek**; uzun - **uzamak**; aç - **acıkmaq**; yorgun - **yorulmak** ... gibi. Oysaki, İngilizcede, sıfatlar genellikle fiilleşemediklerinden "O kızdı", "Çocuklar acıktı", "Ellerini kirletme"... gibi kökleri sıfat olan fiillerle yapılmış cümleler, İngilizcede yukarda verdiğimiz fiillerin sıfatlarla beraberce kullanılmalarıyla yapılabilirler. Formülü ve örnek cümleleri inceleyelim :

KS : 4 Subject . Inchoative Verb . Adjective . (Adv) .

She became angry. — O öfkelen-di.

They got hungry and thirsty. — Onlar acıktılar ve susadılar.

Don't get your hands dirty. — Elllerini kirletme.

He often gets sick. — O sık sık hastalanır.

The dog seems hungry. — Köpek aç görünüyor. [Köpek açkımışa benziyor.]

You seem happy. — Mutlu görünüyorsun.

You are looking tired. — Yorgun görünüyorsun.

The music sounded good. — Müzik iyiydi. [Sesi kulağa hoş geldi.]

She got lost in the station. — O, istasyonda kayboldu.

The medicine tastes bitter. — Bu ilaç bana acı geliyor.

EXERCISE 126.

Put into English:

1. Ahmet sık sık kızar.
2. Kendimi yorgun hissediyorum.
3. Bu çiçekler tatlı [hoş] kokar.
4. Her gün yaşılanız.
5. Öğrenciler şaşırılmış görünüyorlardı. (Use The Simple Past Tense.)
6. Şimdi kendini daha iyi hissediyor musun?
7. İlkbaharda günler uzar.
8. Şu müzik ilginç görünüyor. (Sesi ilginç geliyor.)
9. O iyi kokuyor.
10. Polis şüphelendi.
11. Çok geçmeden iklime alışacaksın.
12. Sapsarı oldu.
13. Zaman azalıyor.
14. Hava birdenbire soğudu.
15. Elmalar kızarıyor.
16. Öğretmen öfkeli görünüyor.
17. O yorgun mu görünüyor?
18. Hastalığından sonra kendisini zayıf hissediyor.
19. Sık sık hastalanır mısın?
20. Yeni bir elbise içinde kendimi daima iyi hissederim.
21. O olduğundan daha genç görünür.
22. Kendisini yorgun hissettiğini söyledi.

EXCLAMATORY SENTENCES (Ünlem Cümleleri)

İngilizcede ünlem cümleleri birkaç biçimde yapılır:

How • $\left\{ \begin{array}{l} \text{Adjective} \\ \text{Adverb} \end{array} \right\}$ • (Subject • Verb)

Bu formüle göre yapılmış ünlem cümlelerini inceleyelim :

How beautiful! — Ne (kadar) güzel!

How clever you are! — Ne kadar akıllısın!

How tall that girl is! — Şu kızın boyu ne kadar uzun!

How difficult these questions are! — Bu sorular ne zor!

How beautifully she sang! — Ne güzel şarkı söyledi!

İkinci tip ünlem cümleleri **what** ile başlar:

**What • (Adjective) • Noun • ((Subject • V
to • V))**

Örnekleri inceleyelim :

What a girl! — Ne kız! (Ne kız be!)

What a charming girl! — Ne cana yakın kız!

What a charming girl your sister is!

Kardeşin ne kadar cana yakın bir kız!

What a funny girl Fatma is! — Fatma ne komik bir kız!

What a funny thing to say! — Söylenecek ne komik söz!

What a nuisance having to wait!

Beklemek zorunda kalmak ne sıkıcı!

What beautiful flowers! — Ne güzel çiçekler!

Üçüncü tip ünlem cümleleri, **here** ya da **there** sözcükleriyle başlar ve bu sözcüklerden sonra ya **The Simple Present Tense**, ya da **be** fiilinin **Present** biçimleri kullanılır:

Here it is! — İşte burda.

Here comes the bus! — İşte otobüs geliyor!

There she goes! — İşte gidiyor!

Örneklerde görüldüğü gibi, cümlede bir **isim** kullanılırsa, isim fiilden sonra; zamir kullanılırsa, zamir fiilden önce kullanılır.

EXERCISE 127.

Put into English:

1. Şu kızın ne güzel gözleri var!
2. Ne kadar tembelsin!
3. Ne ağır bir bavul!
4. Su ne kadar soğuk!
5. Ne akıllı öğrenciler!
6. Ne güzel çiçekler!
7. Ne yaramaz çocuklar!
8. Hava ne kadar sıcak!
9. İşte gidiyoruz!
10. İşte burda!
11. İşte ordalar!
12. Buyurun, istediğinizi alın. (En nihayet burdasın!)
13. İşte tren geliyor!
14. İşte istediğin kitap!
15. Ne kadar aptalım!
16. Ne aptalca yanlışlık!

17. Ne rahat bir araban var! 18. İşte öğretmen geliyor! 19. Ne fi-kir be! 20. Ne kadar inatçısın!

TOO ... TO

Aşağıdaki cümlelere benzer cümleler **too ... to** yapısına dönüştü-rülebilirler:

The tea is too hot. I can't drink it.

Çay çok sıcak. Onu içemiyorum.

The tea is too hot for me to drink.

(Bu) çay içmem için çok sıcak. [Çay içemiyeceğim kadar sıcak.]

İstendiğinde **for me** sözcükleri söylenmeyebilir:

The tea is too hot to drink.

(Bu) çay içmek için çok sıcak. [Çay içilemeyecek kadar sıcak.]

She was very young. She couldn't go to the sinema by herself.

Çok gençti, [Küçüktü]. Tek başına sinemaya gidemiyordu.

She was too young to go to the cinema by herself.

Tek başına sinemaya gitmek için çok gençti.

[Tek başına sinemaya gidemeyecek kadar gençti.]

EXERCISE 128.

Put into English:

1. Yürüyemeyecek kadar yorgunum.
2. Hava dışarı çıkamıyacağım kadar soğuktu.
3. İstasyon yürüyemeyeceğimiz kadar uzak.
4. Sepet taşıyamıyacağım kadar ağırdı.
5. Cevap veremeyecek kadar şaşırmıştım.
6. Bir şey söyleyemeyecek kadar kızmıştı.
7. Çalışamayacak kadar sinirliydi.
8. Satın alamıyacağım kadar pahalı.
9. Bu limonata içemiyeceğim kadar soğuk.
10. Otobüs binmek için çok kalabalıktı.
11. Sorular cevap veremeyeceğimiz kadar güçlü.
12. Çayın içemiyeceği kadar sıcak olduğunu söyledi.
13. O evlenemeyecek kadar genç. [Evlenmek için çok genç.]

14. Ceket giymek için hava çok sıcak.
15. Erikler yiyemiyeceğim kadar ekşi.
16. Otobüsle seyahat edemiyecek kadar yaşlıydı.
17. Bürosu yürüyemiyeceğimiz kadar uzaktı.
18. Doğru olamıyacak kadar iyi.
19. Bu ayakkabılar giyemiyeceğim kadar geniş.
20. Fatma koşamıyacak kadar şişman.
21. Havanın resim çekemiyecek kadar karanlık olduğunu biliyordum.
22. Frene basmak için çok geçti.
23. Üzülme için çok geç.
24. Bu okumak için çok uzun.
25. Trene yetişmek için çok geç kalmışlardı.

... ENOUGH TO

Bir önceki yapının tersi bir anlatım biçimi ... **enough to** ile yapılır. Cümleleri inceleyelim:

The tea is hot enough for me to drink.

Çay içmem için yeteri kadar sıcak.

İstenirse **for me, for us, for them** ... sözcükleri cümlelerden çıkarılabilir:

The tea is hot enough to drink.

Çay içmek için yeteri kadar sıcak.

He is strong enough to lift that heavy desk.

O, şu ağır sırayı kaldırmak için yeteri kadar güçlü.

EXERCISE 129.

Put into English:

1. Onu anlamak için yeteri kadar akıllısın.
2. O, tavana dokunmak için yeteri kadar uzun boyludur.
3. O herkesin söylediğine inanacak kadar aptaldır.
4. Deniz çocukların yüzmesi için yeteri kadar ılıktı.
5. Geç vakte kadar oturmak için yeteri kadar yaşlıyım.
6. Sen benim oğlum olacak kadar gençsin.

7. Hepimizin çevresine oturmamız için masa yeteri kadar büyüktü.
8. Fatma dışarı çıkacak kadar iyi. (Sağlığı iyi)
9. Onlar satın almam için yeteri kadar ucuz.
10. Ahmet, Fatma ile dans etmek için yeteri kadar uzun boyludur.

POLITE REQUESTS

Çoğu kez, emir cümleleri bazı yapı değişiklikleriyle yumuşatılıp saygılı bir şekle çevrilirler. Bu değiştirme işlemi çeşitli şekillerde yapılır. Aşağıdaki örnekleri inceleyelim :

1. Will you ..., please?

Open the door. — Kapıyı aç.

Will you open the door, please? — Lütfen kapıyı açar mısınız?

Will you please mail this letter for me?

Lütfen benim için bu mektubu postaya atar mısınız?

Will you pass the salt, please? — Lütfen tuzu iletir misiniz?

2. Would you please ...?

Yukarda verilen cümleler "Would you please ..." ile de yapılabilir. Anlamlarında bir değişiklik olmaz; yalnız cümleler biraz daha saygılı olur.

Would you please open the door?

Would you please mail this letter for me?

Would you please pass the salt?

3. Would you like (me, him, her) to ...?

"Arzu eder miydiniz ..." anlamına gelen bu yapıyı aşağıdaki örneklerde inceleyelim:

Would you like some * biscuits? — Biraz bisküvi arzu eder miydiniz?

*) Bu tip sorularda olumlu cevap beklendiği için any yerine some kullanılır.

Would you like to have a cup of tea?

Bir fincan çay içmeyi arzu eder miydiniz?

Yes, I'd like to. — Evet, arzu ederim.

Would you like me to read the lesson?

Dersi okumamı arzu eder miydiniz?

Yes, we'd like to. — Evet, arzu ederiz.

4. Would you mind Ving ...? Do you mind Ving ...?

Would you mind helping me to clean the blackboard?

Karatahtayı silmek için bana yardım edebilir miydiniz?

Would you mind my smoking?

Sigara içmemin sizce bir sakıncası var mı?

Would you mind waiting here?

Burada beklemenizin bir sakıncası var mı?

[Lütfen burada bekler misiniz?]

Bu cümlelere **"Do you mind ..."** ile de başlanabilir:

Do you mind if I leave my luggage here?

Bağajımı burada bırakırsam sizce bir sakıncası olur mu?

Do you mind if I turn on the radio?

Radyoyu açarsam sizce bir sakıncası olur mu?

[Radyoyu açmamın sizce bir sakıncası var mı?]

Would you mind if I turned on the radio?

Radyoyu açsaydım sizce bir sakıncası olur muydu?

Mind sözcüğü ile sorulan sorulara **"No, not at all."** diye cevap verilir.

5. Could you ...?

Could you help us?

Bize yardım edebilir miydiniz?

Could you type this letter for me?

Bu mektubu benim için daktilo edebilir miydiniz?

6. Imperative + will you?

Put these books on the shelves, will you?

Bu kitapları rafa koy, olur mu?

Close the door, will you?

Kapıyı kapat, olur mu?

Help me to carry these chairs, will you?

Bu sandalyeleri taşımak için bana yardım et, olur mu?

7. You might ...

You might type these letters for me.

Bu mektupları benim için daktilo ediver.

You might turn off the radio.

Radyoyu kapativer.

EXERCISE 130.

Aşağıdaki emir cümlelerini saygılı bir biçime çeviriniz:

1. Send these boxes to my house.
2. Sign your name here.
3. Help me to answer these questions.
4. May I take a photograph?
5. Pick up that piece of paper.
6. Have some cakes.
7. Tell me the time.
8. Explain it to me.
9. Have dinner with us.
10. Turn it off.

THE SUBJUNCTIVE (Dilek Kipleri)

Dilek bildiren sözcükler ve bu sözcüklerle birarada kullanılan fiil zamanları İngilizce ve Türkçede birbirlerine uymadıklarından, dilek kavramlı ifadelerin hangi fiil zamanlarıyla kullanıldıklarını ayrı ayrı inceleyelim:

1. Subject . wish . Past Subjunctive :

Past Subjunctive diye adlandırılan fiil zamanı Past Tense'dir. Yalnız, **be** fiili her şahıs için **were** olur. Bu kalıpla yapılan dilek cümleleri hem present hem future kavramlıdır. Cümleleri inceleyelim:

I wish you came with me now.* — Keşke şimdi benimle gelseydin.
(Gelemediğin için üzgünüm.)

I wish Fatma were here now. — Fatma keşke şimdi burada olsaydı.

I wish I were you. — Keşke senin yerinde olsaydım.

I wish you could help us. — Keşke bize yardım edebilseydiniz.

I wish I would go with you. — Sizinle gitmeyi arzu ederdim.

I wish you would study your lessons. — Derslerinize çalışmanızı arzu ederdim. (Lütfen derslerinize çalışınız.)

He wishes he were here. — Burda olmayı arzu ederdi.

Yukardaki cümlelerde bulunan **I wish, he wishes** sözleri yerine, bunların **past** şekilleri olan **I wished, he wished** ifadeleri kullanılsaydı, cümlelerin ikinci yarıları değişmezdi:

I wished I went to the cinema. — Sinemaya gitmeyi arzu etmiştim.

We all wished Fatma were in the classroom.

Hepimiz Fatma'nın sınıfta olmasını arzu etmiştik.

2. Subject . wish . The Past Perfect :

Verilen bu kalıp **past** kavramlı dilek cümleleri yapmada kullanılır. Türkçe dilek kavramlı cümleler **şimdiki zaman, geçmiş zaman ve gelecek zaman** için bir değişiklik göstermezler. Örneğin,

Keşke şimdi sinemaya gitseydik.

Keşke yarın sinemaya gitseydik

Keşke geçen pazar sinemaya gitseydik.

cümlelerinden ilk ikisi, İngilizcede, birinci bölümde açıklanan kalıpla, sonuncusu aşağıda gösterilen kalıpla söze yansıtılır:

I wish we had gone to the cinema last Sunday.

Keşke geçen pazar sinemaya gitseydik. [Ne yazık ki gidemedik.]

He wishes he had done his homework.

Ev ödevini yapmış olmayı arzu ediyor.

I wish I could have done my homework. — Keşke ev ödevimi yapabilseydim.

Yukardaki cümlelerde **I wish, he wishes** ifadeleri yerine **I wished,**

*) Aynı cümle "I wish you would come with me." şeklinde de olabilir.

he wished kullanılsaydı, cümlelerin ikinci bölümlerinde bir değişiklik olmazdı:

I wished I had gone to the cinema.
Sinemaya gitmiş olmayı arzu etmiştim.

1. Subject . wish . (sy) . to . V . (O) . (Adverb) .

"Wish" sözcüğü yukardaki kalıpta kullanıldığı zaman **want** anlamına gelir:

I wish you to come to school in time.
Okula zamanında gelmenizi arzu ediyorum.

Do you wish to change it?
Onu değiştirmeyi mi arzu ediyorsunuz?

EXERCISE 131.

Put into English:

1. Keşke daha dikkatli yazsaydınız.
2. Keşke şimdi kardeşin burada olsaydı.
3. Keşke onu bilseydim.
4. Keşke sana yardım etmek için daha çok vaktim olsaydı.
5. Keşke yarın tatil olsaydı.
6. Keşke zengin olsaydım.
7. Keşke geçen hafta onu bitirseydim.
8. Keşke otomobil sürebilseydin.
9. İstanbulda olmayı arzu ediyordum.
10. Keşke şimdi evde olsaydım.
11. Keşke bir bisikletim olsaydı.
12. Keşke onu geçen hafta satın alabilseydim.
13. Keşke fotoğraf makinemi yanıma alsaydım.
14. Keşke dün okulda olsaydın.
15. Birkaç dakika beklemenizi arzu ediyorum.

1. If only . Past Subjunctive :

"I wish" ifadesinin ünlem şekli olan **if only** sözcüklerinden sonra, **Present** anlamlar için **Past Subjunctive**; **past** anlamlar için **The Past Perfect Tense** kullanılır:

If only he were here! — O bir burda olsaydı!

If only I knew! — Bir bilseydim!

If only I had seen her yesterday! — Onu dün bir görseydim!

5. It is time . Past Subjunctive :

Bir işin yapılma zamanının gelmiş, biraz da geçmiş olduğunu anlatmak için kullanılır:

It is time we went home. — Eve gitme zamanımız gelmiş.

It is time we had lunch. — Öğlen yemeği yeme zamanımız gelmiş.

It is high time you had a haircut. — Saç kestirme zamanın çoktan gelmiş.

It is time ifadesinden sonra bir **infinitive** kullanılırsa bir eylemin yapılma zamanının geldiği belirtilmiş olur:

It is time for us to study. — Çalışma zamanımız geldi.

6. Subject . would . rather . V . (O) . (Adverb),

Bu ifade "tercih etmek" anlamında kullanılır. Örneğin :

I would rather stay at home and study.

Evde kalıp ders çalışmayı tercih ederim.

I'd rather live in a small town than in a city.

Bir şehirde yaşamaktansa, küçük bir kasabada yaşamayı tercih ederim.

I'd rather you paid it now. — Şimdi ödemeni tercih ederim.

I'd rather have stayed at home* — Evde kalmayı tercih ederdim.
(Fakat, evde kalamadım.)

7. as if [though] :

"... **miş gibi**" anlamına gelen bu ifadeden sonra **present** kavramlar için **Past Subjunctive**, **past** kavramlar için **The Past Perfect Tense** kullanılır:

*) Bu cümle tipinde istenirse "than" sözcüğü de kullanılabilir.

I'd rather have stayed at home than gone to the theatre.

Tiyatroya gitmektense evde kalmayı tercih ederdim.

You look as if you didn't understand.

Anlamamış gibi görünüyorsun. (Şimdi.)

He talked as if he knew nothing.

Hiç birşey bilmiyormuş gibi konuştu.

He spends money as if he were rich.

Zenginmiş gibi para harcar.

She jumped up as if a bee had stung her.

Onu bir arı sokmuş gibi sıçradı.

8. suppose :

"Farzet ki ..." anlamına gelen bu sözcük, şart cümlelerinde kullanılan **if** sözcüğü gibi kullanılır. Örneğin:

Suppose you got a poor mark, what would your mother say? *

Farzet ki kötü bir not aldın, annen ne derdi?

*
**

Bu bölümde verilen cümlelerin ikinci bölümleri ve **present** kavramlı **B** tipi şart cümleleri, **Indirect** cümlelerde kullanıldıklarında herhangi bir **Tense** değişikliği gerektirmezler. Örneğin:

"I wish I went home," she said to me.

She said that she wished she went home.

Eve gitmeyi arzu ettiğini söyledi.

"If I were you, I wouldn't do that," he said to me.

He told me that if he were me he wouldn't do that.

Benim yerimde olsaydı onu yapmıyacağını söyledi.

EXERCISE 132.

Put into English:

1. Bir eve gitseydim!
2. Zilin çalma zamanı gelmiş.
3. Öğlen yemeğimi evde yemeyi tercih ederim.

*) "Suppose" yerine "Supposing" de kullanılabilir.

4. Bu gazeteyi okumaktansa bir televizyon programı seyretmeyi tercih ederim.
5. Evde kalıp ders çalışmanı tercih ederim.
6. Ders çalışma zamanının gelmedi mi?
7. Hiç bir şey olmamış gibi çalışmağa devam ettiler.
8. Yarına kadar beklemeni tercih ederim.
9. Kendimi dün gece uyumamış gibi hissediyorum.
10. Farzet ki yanında paran yok, ne yapardın?

SPECIAL EXPRESSIONS (Özel İfadeler)

İngilizcede bazı ifadelerin özel kullanışları vardır. Bunlardan en önemlileri aşağıdadır.

1. used to V :

Eskiden yapılan ya da olan şeyler için bu sözcükler kullanılır:

Women used to wear long skirts.

Kadınlar uzun etekler giyerlerdi. (Şimdi giymiyorlar.)

I used to ride a bicycle when I was ten years old.

Ben on yaşındayken bisiklete binerdim.

I used to read detective stories, but I don't like them now.

Polis hikâyeleri okurdum, ama şimdi onlardan hoşlanmıyorum.

There used to be a shop here. — Burada bir dükkân vardı.

2. be used to { Noun } { Ving } :

Alışkın olmak anlamında kullanılan bu söz biçiminde, gereğine göre ya bir isim, ya da bir gerund (Ving) kullanılır:

We are used to this noise. — Biz bu gürültüye alışkınız.

They were used to getting up very early.

Onlar çok erken kalkmağa alışkındılar.

The students from Adana are not used to cold weather.

Adana'lı öğrenciler soğuk havaya alışkın değildir.

3. get • $\left\{ \begin{array}{l} \text{used} \\ \text{accustomed} \end{array} \right\}$ • to • $\left\{ \begin{array}{l} \text{Noun} \\ \text{Ving} \end{array} \right\}$:

Bir önceki söz biçimine bir eylem kavramı katılmak istenirse, yukardaki formül kullanılır.

Örnek cümleleri karşılaştıralım:

They were used to travelling by bus.

Onlar otobüsle seyahat etmeğe alışkindılar.

They have got used to travelling by bus.

Onlar otobüsle seyahat etmeğe alıştılar.

I am getting used to American accent.

Amerikan aksanına (şivesine) alışıyorum.

You'll get used to American way of life.*

Amerikan hayat tarzına alışacaksın.

4. be • worth • $\left\{ \begin{array}{l} \text{Noun} \\ \text{Ving} \end{array} \right\}$:

Değer ya da değerindedir anlamında kullanılan bu sözcük topluluğuna ilişkin örnekler aşağıdadır:

This book is worth 50 liras. — Bu kitap elli lira değerindedir.

English is worth studying. — İngilizce çalışmağa değer.

The teacher said that my composition was not worth correcting.

Öğretmen kompozisyonumun düzeltmeğe değmediğini söyledi.

5. $\left\{ \begin{array}{l} \text{spend} \\ \text{waste} \end{array} \right\}$ • time • Ving :

Vakit geçirmek, ya da vakti boşa harcamak anlamında kullanılan bu sözcük topluluğuna ilişkin örnekleri inceleyelim:

I usually spend time watching television in the evenings.

Genellikle akşamları televizyon seyrederek vakit geçiririm.

Don't waste time reading magazines.

Dergi okuyarak zamanını boşa harcam. [Zamanını israf etme.]

*) Bu cümlelerde kullanılan **used** sözcüğü yerine **accustomed** sözcüğü de kullanılabilir.

You shouldn't waste time looking out of the window.
Pencereden bakarak vaktini boşuna geçirmemen gerekir.

Don't waste water. — Suyu ziyan etme.

6. succeed in Ving :

Başarmak anlamında kullanılan bu sözcüklere ilişkin örnekler aşağıdadır:

They succeeded in climbing the top of the mountain.
Dağın tepesine tırmanmayı başardılar.

We succeeded in overcoming the difficulties.
Güçlükleri yenmeyi başardık.

I hope you will succeed in life.
İnşallah hayatta başarılı olacaksın, (olursun).

7. instead of • { Noun } { Ving } :

Bu sözler, Türkçede "... yerde", "... yerine", "... ceğine" sözcükleri ve ekleriyle ifade edilir:

They went to the cinema instead of coming to school.
Okula geleceklerine sinemaya gittiler.

Do your homework instead of looking out of the window.
Pencereden bakacağına ev ödevini yap.

He went by bus instead of train.
Tren yerine otobüsle gitti.

8. else :

Türkçedeki "başka" sözcüğünün İngilizcedeki karşılığı olan bu sözcük, **somebody, anybody, someone, anyone, something, anything, somewhere, anywhere, no one, nobody, nowhere, who, what, where, how** sözcüklerinden sonra kullanılır. Örneğin:

They went somewhere else last week.
Geçen hafta başka bir yere gittiler.

What else did they do? — Onlar başka ne yaptılar?
Have you done anything else? — Başka bir şey yaptın mı?

No one else can do such a thing. — Başka kimse böyle bir şey yapamaz.

9. like (gibi), as (olarak, şeklinde, gibi) :

Genellikle birbirine karıştırılan bu iki edatı anlamak için, aşağıdaki örnekleri karşılaştıralım :

I wish I could play the guitar like you.

Keşke senin gibi gitar çalabilseydim.

Don't act like a baby. — Bebek gibi davranma.

It is something like this. — O bunun gibi bir şey. [O şöyle bir şey.]

Do as other people do. — Başkalarının yaptığı gibi [şekilde] yap.

We never quarrel now as we did when we were boys.

Çocukken yaptığımız gibi şimdi hiç kavga etmiyoruz.

He is famous as a doctor. — Doktor olarak meşhurdur.

10. each :

Her (bir) anlamına gelen bu sözcükten sonra tekil fiiller kullanılır:

Each boy has a book. — Her çocuğun bir kitabı var.

Each girl is going to write a story. — Her kız bir hikâye yazacak.

11. had better V :

İyi olur anlamına gelen bu ifadeye ilişkin örnekler aşağıdadır:

I had better read this lesson again.

Bu dersi tekrar okusam iyi olur.

They'd better postpone the meeting.

Toplantıyı erteleseler iyi olur.

They'd better have postponed the meeting.

Toplantıyı erteleselerdi iyi olurdu.

12. ever :

Bu sözcük, daha önce konusu edilen kullanılışları yanısıra şaşma, kızgınlık, sıkılma anlatan cümlelerde de kullanılır. Örneğin:

Where ever did you go yesterday? — Dün nereye gittin ki?

Why ever did he behave like that? — Niçin öyle davrandı ki?

How ever did Fatma pass the exam? — Fatma imtihanı nasıl geçti ki?

Aynı sözcük başka fiil zamanlarıyla de kullanılabilir:

Who ever has done that? — Onu kim yaptı ki?

Who ever could it have been? — O kim olabilirdi ki?

How ever will she do it? — Onu nasıl yapacak ki?

EXERCISE 133.

Put into English:

1. Başka bir örnek verseniz iyi olur.
2. Ona her şeyi açıklasan iyi olur.
3. Saçlarını kestirsen iyi olur.
4. Ev ödevimi sabahleyin yapardım.
5. Her çocuğun bir bisikleti vardı.
6. Bu caddede bir sinema vardı.
7. Kız kardeşim ev işi yapmağa alışkın değildir.
8. Bizim yaşayışımıza alıştınız mı?
9. Bu sıcaklığa alışkın değilim.
10. Bu kitap okumağa değer mi?
11. Piyes seyretmeğe değmezdi.
12. Piyesin seyretmeğe değip değmediğini sordu.
13. Televizyon seyrederek vaktini boşa harcamaman gerekir.
14. Onlar yazın genellikle balık tutarak vakit geçirirler.
15. Orhan beş dakikada üç egzersiz yapmayı başardı.
16. Polis başka birini tutukladı.
17. "Eat" ve "run" gibi sözcükler fiildirler.
18. Saat beşte çay içmeğe alışkınım.
19. Türk yiyeceklerine alıştınız, değil mi?
20. Yoğun trafik içinde araba sürmeğe alışkın değilim.
21. O sık sık buraya gelirdi.
22. Her gün onu görür müydünüz?
23. Ahmet balık gibi yüzer.
24. Ağaca kedi gibi tırmandı.
25. Onu böyle yap.
26. O ne zaman Londra'ya gitti ki?
27. Evini niçin sattın ki?

THE PARTICIPLES (Ving)

The Participles diye isimlendirilen fiillerin "ing" li biçimleri, anlamca değişik kavramlara sahip dönüşmüş temel cümlelerin yerlerini alabilen fiilimsilerdir. Bunlar, yapısal olarak iki çeşittir ve her iki çeşidin de **active** ve **passive** türleri vardır:

The Present Participle (Active) The Perfect Participle (Active)

carrying

having carried

working

having worked

being

having been

The Present Participle (Passive) The Perfect Participle (Passive)

being written

having been written

being cured

having been cured

being attacked

having been attacked

1 a. Özneleri aynı olan iki temel cümleden bir tanesi **hal kavramlı** ise, hal kavramlı temel cümle **The Present Participle** biçimde ifade edilebilir:

He came into the room. He was smiling.

Odaya girdi.

Gülümsüyordu.

Verilen bu temel cümlelerden ikincisi, birinci temel cümledeki fiilin nasıl yapıldığını ifade eder biçime dönüştürülmek istenirse, **he was** sözcükleri atıldıktan sonra, fiilin **ing**'li biçimi birinci temel cümlelerin sonuna yerleştirilir:

He came into the room smiling.*

Gülümseyerek odaya girdi.

The children went away whistling.*

Çocuklar ıslık çala çala uzaklaştılar.

1 b. Özneleri aynı olan iki temel cümle, birbiri ardına yapılan iki eylemi ifade ediyorsa, birinci temel cümle **The Present Participle** biçime dönüştürülerek, ikinci temel cümlelerin önüne yerleştirilebilir:

*) Bu tip cümleler herhangi bir yan cümlecige (clause) sahip olmadıklarından Klasik Dilbilgisinde **Simple Sentence** (Basit Cümle) olarak adlandırılırlar. Oysaki, bu tip cümleler düşünsel yönden "O, odaya girdi" "Gülümsüyordu" şekillerinde iki cümleden oluştuklarından, Dönüşümlü Dilbilgisinde iki temel cümle (kernel sentence) olarak kabul edilirler.

He opened the door. He went out.

Kapıyı açtı. Dışarı çıktı.

Opening the door, he went out.

Kapıyı açarak dışarı çıktı.

He raised his head cautiously. He looked at the thieves.

Tedbirli bir şekilde başını kaldırdı. Hırsızlara baktı.

Raising his head cautiously, he looked at the thieves.

Başını tedbirli bir şekilde kaldırarak hırsızlara baktı.

1 c. Özneleri aynı olan iki temel cümleden bir tanesi **zaman** kavramlı ise, **The Present Participle** biçime dönüştürülerek cümlelerin başına yerleştirilebilir:

When he came home, he found the door shut.

Eve gelince kapıyı kapalı buldu.

Coming home, he found the door shut.

Eve gelince kapıyı kapalı buldu.

When he opened the door, he saw a cat.

Opening the door, he saw a cat.

Kapıyı açınca bir kedi gördü.

1 ç. Özneleri aynı olan iki temel cümleden bir tanesi **sebep** kavramlı ise, bu cümle de **The Present Participle** biçime dönüştürülebilir:

As he was carrying a heavy basket, he couldn't walk quickly.

Carrying a heavy basket, he couldn't walk quickly.

Ağır bir sepet taşıdığından çabuk yürüyemedi.

As I was tired, I couldn't go on working.

Being tired, I couldn't go on working.

Yorgun olduğumdan çalışmaya devam edemedim.

2. Özneleri aynı olmayan iki temel cümleden bir tanesi diğeri **sebebi** ya da **yapılma şartını** bildiriyorsa, **The Present Participle** biçimi kullanılır. Ancak, bu kullanışta, özneler farklı olduğu için **The Present Participle**'da **özne** de bulunur:

As the day was fine, we went for a walk.

The day being fine, we went for a walk.

Hava güzel olduğundan gezmeğe gittik.

If the weather permits, we shall have a bathe in the afternoon.
Weather permitting, we shall have a bathe in the afternoon.
Hava müsaade ederse öğleden sonra denize gireceğiz.

3. Yukarda konusu edilen **sebeup ve zaman** kavramlı temel cümleler **The Past Perfect Tense** ile yapılmaları gereken cinsten olurlarsa, **The Perfect Participle** biçimi kullanılır:

As I had finished working, I went home.

Having finished working, I went home.

Çalışmayı bitirmiş olduğumdan eve gittim.

Having done my homework, I went to bed.

Ev ödevimi yapmış olduğumdan yatağa gittim.

4. **The Present Participle (Passive)** yapı biçimi aşağıda örnekleri verilen şekilde kullanılır:

I heard them beating the drums.

Onların davul çaldıklarını işittim.

I heard the drums being beaten.

Davulların çalındığını işittim.

I saw her writing the letter.

Onun mektubu yazdığını gördüm.

I saw the letter being written (by her).

Mektubun (onun tarafından) yazıldığını gördüm.

5. 3 sayılı bölümde konu edilen cümlelerden **sebeup kavramlı olanlar** **passive iseler**, **The Perfect Participle Passive** biçimi kullanılır:

As the tiger had been wounded, it couldn't escape.

The tiger, having been wounded, couldn't escape.

Kaplan yaralanmış olduğundan kaçamadı.

Having been cured, the man went home.

Adam tedavi edilmiş olduğu için evine gitti.

Not: **Present Participle** ve **Perfect Participle** ile yapılan bu tip cümleler genellikle yazı dilinde kullanılırlar.

EXERCISE 134.

Aşağıdaki cümlelerde, gereğine göre, The Present Participle ya da The Perfect Participle kullanınız:

1. As he was running very fast, he couldn't stop.
2. As I was ill, I couldn't go to school yesterday.
3. As he had eaten a lot of cakes, he felt ill.
4. As I was busy, I couldn't see what they were doing.
5. As the soup was hot, she couldn't eat.
6. After I cleaned the blackboard, I went to my desk.
7. When he looked at his watch, he said he was late.
8. After he lit his cigarette, he looked at my face.
9. When he turned his head, he saw a lion.
10. As he had finished the letter, he went out to post it.

EXERCISE 135.

Aşağıdaki cümleleri, gereğine göre, The Present Participle ya da The Perfect Participle kullanarak İngilizceye çeviriniz:

1. Fotoğrafını gördükten sonra, onunla evlenmeğe karar verdi.
2. Kuduz bir köpek tarafından ısırılmış olduğundan, hastaneye götürüldü.
3. Onun yoksul olduğunu bildiğimizden, ihtiyacı olan kitapları satın aldık.
4. Kasada bir şey bulmadığından, hırsız dükkândan çıktı.
5. Son treni kaçırmış olduğundan, bir taksi tuttu.
6. Işığı yakınca gördüğüne hayret etti.
7. Meşgul olduğumdan dün televizyon seyredeemedim.
8. Bir taksi tutarak istasyona zamanında vardılar.
9. Dikkatli olduğundan hiç yanlışlık yapmadı.
10. Sola dönersen evi bulacaksın.

PREPOSITION + Ving

In, on, before, after, for... gibi sözcükler, kendilerinden sonra bir **nominal** (isim kavramı) ya da bir **pronoun** (zamir) aldıklarında **edat** (preposition) ismini alırlar. Aynı sözcüklerden sonra bir **nominal** bulunmazsa, bu sözcükler fiilleri etkileyeceklerinden birer **zarflar** (adverb). Örneğin:

Fatma is **in** the class-room. (preposition)
 Fatma has come **in**. (adverb)
 Don't throw it **out of** the window. (preposition)
 I can't get this nail **out**. (adverb)

Edatlardan sonra bir nominal kullanıldığı için, fiillerin isimleşmiş biçimleri olan **gerund** (Ving) da kullanılabilir:

You can't live without eating.
 Yemeden (yemeksizin) yaşayamazsınız.

Özgür is fond of swimming.
 Özgür yüzmeye düşkündür.

Fatma is interested in collecting stamps.
 Fatma pul koleksiyonu yapmakla ilgilenir.

You must do your homework before coming to school.
 Ev ödevini okula gelmeden önce yapmalısın.

EXERCISE 136.

Put into English:

1. Onlar çalışmaya devam ettiler.
2. Öğleyin eve gelmekte ısrar etti.
3. Sigarayı bırakmak istiyorum.
4. Silgi karatahtayı silmek için kullanılır.
5. Güneşin doğuşundan önce kalkmaya alışkınsınız.
6. Geceyi uyumadan geçirdiler.
7. Çocuklar sirk'e gitmeyi dört gözle bekliyorlar.
8. İnsanların adlarını hatırlama yönünden iyi değildir.
9. Hava fotoğraf çekmek için mükemmeldi.
10. Allahısmarladık demeden dışarı çıktı.
11. Yatağa gitmeden önce ışıkları söndür.
12. Oraya otobüsle gitmeye niyetim yok.
13. Onun masallarını dinlemekten bıktım.
14. Geç kaldığım için lütfen beni affedin.
15. Polis, onu bir otomobil çalmakla suçladı.
16. Öğlen yemeğine gelmeden önce ellerini yıkaman gerekir.
17. Yabancı bir dil öğrenmenin güçlüğü herkesçe bilinir.
18. Onlar evi terketmeden önce kapıyı kilitlediler.
19. Bugün onu görme şansı yok.
20. Böyle davranmaktan utanmıyor musun?

WHOEVER, WHATEVER, WHEREVER, WHENEVER, WHICHEVER ...

What, who, when, where, which sözcüklerinin yoğunlaştırılmış biçimleri olan bu sözcükler, **what, who, when ...** sözcükleri gibi kullanılır. Örneğin:

Don't believe what he says. — O ne derse inanma.

Don't believe whatever he says.

O ne derse desin inanma.

I'll be ready whenever you come.

Sen her ne zaman gelirsən gel, ben hazır olacağım.

You'll see interesting things wherever you go.

Nereye gidersen git, ilginç şeyler göreceksin.

Whoever said that made a big mistake.

Onu her kim söylediyse, büyük bir yanlışlık yaptı.

Take whichever you like. — Hangisini beğenirsen onu al.

“FİİL + NESNE” BAĞINTISI

Bazı isimler, ancak belli bazı fiillerle kullanılabilirler. Örneğin, Türkçedeki **öç almak, dikkat etmek, traş olmak, ödün vermek ...** sözleri gibi. Bunlardan en sık kullanılanlar, fiillerine göre, alfabetik bir sıra içinde aşağıdadır:

bear :

bear arms - silah taşımak; **bear a sword** - kılıç taşımak.

break :

break a promise - sözünden dönmek; **break the law** - yasaya karşı gelmek; **break one's heart** - bir kimsenin kalbini kırmak:

build :

build a reputation - ün kazanmak.

do :

do something to somebody - bir kimseye bir şey yapmak; **do one's best** - elinden geleni yapmak; **do business with somebody** - bir

kimseyle iş yapmak; do good to somebody - bir kimseye iyi gelmek;
do right - doğru hareket etmek: (**You aren't doing right.** — Doğru hareket etmiyorsun.); **do one's duty** - bir kimsenin görevini yapması;
do harm to - zarar vermek; **do work** - iş yapmak; **do homework** - ev ödevi yapmak; **do housework** - ev işi yapmak; **do kindness** - iyilik etmek, nezaket göstermek; **do one's worst** - elinden gelen kötülüğü yapmak; **do wrong** - yanlış hareket etmek; **do without something** - bir şeyin yokluğuna katlanmak; **do damage to** - hasar vermek; **do wonders** - harikalar yaratmak; **do a lesson** - ders yapmak; **do an exercise** - bir egzersiz yapmak; **do somebody a favour** - bir lütufta bulunmak; **do the dishes** - tabakları yıkamak.

drive :

drive one mad - bir kimseyi deli etmek.

eat :

eat one's lunch [breakfast ...] - bir kimsenin öğlen yemeği yemesi, [kahvaltı etmesi].

feel :

feel pleasure - zevk almak; **feel pain** - acı duymak; **feel one's pulse** - bir kimsenin nabzını saymak; **feel one's way** - el yordamı ile ilerlemek.

find :

find time - vakit bulmak; **find fault with** - kusur bulmak.

follow :

follow an example - bir örneği izlemek; **follow a leader** - bir önderi izlemek; **follow a guide** - bir rehberi izlemek; **follow a track** - bir patikayı izlemek; **follow the fashion** - modayı izlemek, moda uymak.

form :

form an opinion - fikir edinmek; **form a habit** - huy edinmek; **form the majority** - çoğunluğu teşkil etmek; **form the Cabinet** - Hükümeti kurmak; **form the public opinion** - kamu oyu oluşturmak.

gain :

gain money - para kazanmak; **gain a reward** - ödül kazanmak.

give :

give a price - fiyat vermek; **give an idea** - fikir vermek; **give thanks** - teşekkür etmek; **give a hint** - ima etmek; **give advice** - nasihat etmek; **give an answer** - cevap vermek; **give a reply** - cevap vermek; **give an impression** - izlenimini vermek; **give permission** - izin vermek; **give authority** - yetki vermek; **give pleasure** - zevk vermek; **give an advantage** - üstünlük vermek; **give information** - haber vermek; **give courage** - cesaret vermek.

have :

have a cold - nezle olmak; **have authority** - yetkisi olmak; **have an appointment** - dolu olmak; (**I have an appointment at that hour.** — O saatta doluyum, randevüm var.); **have influence on** - etkisi olmak; **have patience** - sabırlı olmak; **have hope** - ümitli olmak; **have pity on somebody** - bir kimseye karşı merhametli olmak; **have time to** - bir şey yapmak için vakti olmak; (**I have no time to do it.** — Onu yapmağa vaktim yok.); **have a fever** - ateşi olmak; **have a good (bad, pleasant) time** - iyi (kötü, hoş) vakit geçirmek; **have a bathe** - denize vs. girmek; **have a dream** - rüya görmek; **have a rest** - dinlenmek; **have some difficulty** - güçlük çekmek; **have no difficulty** - güçlük çekmemek; **have some trouble with something or somebody** - bir şeyle ya da bir kimseyle başı dertte olmak; **have a good (bad) reputation** - iyi (kötü) ünü olmak; **have an idea** - bir fikri olmak, aklına bir fikir gelmek; **have ability** - yeteneği olmak; **have a knowledge of sg** - bir şey hakkında bilgisi olmak; **have experience** - tecrübe sahibi olmak.

hold :

hold an opinion - kanaat sahibi olmak; **hold a meeting** - toplantı yapmak; **hold something by the handle** - bir şeyi sapından tutmak; **hold a person responsible** - bir kimseyi sorumlu tutmak...

keep :

keep in mind - akılda tutmak; **keep one's temper** - soğuk kanlılığı muhafaza etmek; **keep a secret** - sır saklamak; **keep a promise** - sözünde durmak; **keep silence** - sessizliği korumak; **keep a diary** - hatıra defteri tutmak; **keep sheep, horse** - koyun, at beslemek; **keep a shop** - bir dükkânı çekip çevirmek.

lay :

lay a foundation - temel atmak; **lay a tax on** - bir şeyi vergilendirmek; **lay eggs** - yumurtlamak.

lose :

lose credit - kredisini, itibarını yitirmek; **lose one's position** - mevkiini kaybetmek; **lose one's chance** - şansını yitirmek; **lose one's way** - yolunu kaybetmek; **lose one's memory** - hafızasını kaybetmek; **lose a game** - oyunu kaybetmek.

make :

make a mistake - yanlışlık yapmak; **make a fire** - ateş yakmak; **make friends** - dost olmak; **make a speech** - konuşma yapmak; **make a proposal** - bir teklifte bulunmak; **make a promise** - söz vermek; **make a suggestion** - öneride bulunmak; **make a noise** - gürültü etmek; **make a sketch** - ana hatlarıyla çizmek; **make an outline** - özetini çıkarmak; **make an effort** - gayret etmek; **make an attempt** - teşebbüs etmek; **make an appointment** - yer ve zaman kararlaştırmak; **make a bargain** - pazarlık etmek; **make a choice** - seçmek; **make a joke** - şaka yapmak; **make peace with** - sulh yapmak, barışmak; **make a journey** - seyahat etmek; **make an objection** - itiraz etmek; **make an offer** - bir teklifte bulunmak; **make progress** - ilerleme kaydetmek; **make music** - müzik yapmak; **make a profit** - kâr etmek; **make fun of somebody** - biriyle eğlenmek, alay etmek; **make haste** - acele etmek; **make speed** - sürat yapmak; **make money** - para kazanmak; **make a score** - sayı yapmak, gol atmak; **make a difference** - farketmek, farklı olmak; **make a plan** - plan yapmak.

pay :

pay a visit - ziyarette bulunmak; **pay attention to** - dikkat etmek...

raise :

raise a rebellion - başkaldırmak; **raise a standard** - standardı yükseltmek; **raise a question** - ortaya bir soru atmak; **raise a difficulty** - güçlük çıkarmak; **raise an objection** - itirazda bulunmak; **raise wheat, rice, horses** - buğday, pirinç, at yetiştirmek.

receive :

receive information - haber almak; **receive a letter, a parcel, money, rent, wages, news** - mektup, paket, para, kira, ücret, haber almak; **receive a proposal** - teklif almak; **receive a good education** - iyi bir eğitim görmek.

set :

set a table - masa, sofra kurmak; **set a trap** - tuzak kurmak; **set fire to something** - bir şeyi ateşe vermek; **set a clock or watch** - saati ayar etmek; **set a prisoner free** - bir mahpusu serbest bırakmak.

show :

show signs of fear, courage - korku, cesaret (işaretleri) göstermek; **show the way** - yolu göstermek; **show one's colours** - siyasi rengini göstermek; **show respect** - saygı göstermek; **show interest in sg** - bir şeye ilgi göstermek.

spend :

spend money, time, a day, strength, energy - para, zaman, gün, güç, enerji harcamak.

take :

take a seat - oturmak; **take a walk** - yürüyüş yapmak; **take a photograph** - fotoğraf çekmek; **take a step** - adım atmak; **take something or somebody to a place** - bir şeyi ya da bir kimseyi bir yere götürmek; **take a drive** - araba gezintisi yapmak; **take a taxi** - taksi tutmak; **take precautions** - tedbir almak; **take measures against** - tertibat almak, hazırlıklı bulunmak; **take revenge** - intikam almak; **take medicine** - ilaç almak; **take time** - zaman almak; **take shape** - şekil almak; **take pleasure in something** - bir şeyden zevk almak; **take the place of** - yerini almak; **take possession of** - mülkiyetini almak; **take part in** - rol almak; **take an examination** - sınava girmek; **take place** - vuku bulmak, olmak; **take a rest** - dinlenmek; **take care** - dikkat etmek, gözünü açmak.

EXERCISE 137.

Aşağıdaki cümlelere, gereğine göre, do, make, have, take, receive, keep, give fiillerini koyunuz:

1. Do you housework?
2. Some insects harm to fruit trees.
3. your own work.
4. You should your best to learn English.
5. You are not right.
6. Do you time to go to the cinema in the afternoon?
7. You have to rest when you a fever.

8. This table is of wood.
9. We haven't any information.
10. My brother promised to me for a walk.
11. This medicine will you good.
12. Have you these exercises?
13. Will you me a favour?
14. You have so many mistakes.
15. I strong hopes that you will succeed.
16. Last night I a dream in which I was a teacher.
17. He no difficulty in selling his old car.
18. I no idea where they are.
19. a nice time!
20. I a photograph of my brother.
21. You have a good choice.
22. If you a promise, you must it.
23. I realized that I had a mistake.
24. It me much pleasure to be here.
25. When are you going to your hair cut?
26. Don't a noise while I am sleeping.
27. His way of talking me sleep.
28. Fatma always us laugh.
29. I'll you do it.
30. That doesn't any difference to me.
31. The heavy traffic me late.
32. Do you friends easily?
33. I a lot of work to
34. Won't you some coffee?
35. He is very well with his business.

HEM GEÇİŞLİ HEM GEÇİŞSİZ FİLLER

Türkçede ek almadan hem geçişli hem geçişsiz olarak kullanılan fiiller yok denecek kadar azdır. Örneğin:

Ahmet **zili** çalışıyor. (Geçişli fiil)

Zil çalışıyor. (Geçişsiz fiil)

Verilen Türkçe örnekte olduğu gibi, herhangi bir ek almadan geçişsiz ve geçişli olarak kullanılan fiillerin sayısı İngilizcede oldukça kabarıktır. Bu fiillerden en önemlilerini örnekleriyle beraber aşağıda bulabilirsiniz:

bath — banyo yapmak, banyoya sokmak, yıkamak :

Who is going to bath the baby? — Bebeği kim yıkayacak?

He is bathing. — Banyo yapıyor.

boil — kaynamak, kaynatmak :

The kettle is boiling. — Çaydanlık kaynıyor.

She is boiling eggs. — O yumurta kaynatıyor.

break — kırılmak, kopmak, kırmak, koparmak :

His eggs broke ten minutes ago. — On dakika önce onun yumurtaları kırıldı.

Ahmet broke the window yesterday. — Dün Ahmet camı kırdı.

burn — yakmak, yanmak :

He burnt the letters. — Mektupları yaktı.

Dry wood burns easily. — Kuru odun kolay yanar.

close — kapatmak, kapanmak :

Close the windows. — Pencereleri kapat.

Shops close at 7 o'clock. — Dükkanlar saat yedide kapanır.

change — değiştirmek, değişmek :

He changed his clothes. — Elbiselerini değiştirdi.

The colours change in the autumn. — Sonbaharda renkler değişir.

cook — pişirmek, pişmek, yemek yapmak :

Will you cook these eggs for me? — Bana bu yumurtaları pişirir misin?

These beans don't cook well. — Bu fasulyalar iyi pişmez.

She is cooking in the kitchen. — Mutfakta yemek yapıyor.

drop — düşürmek, düşmek :

He dropped his books to the floor. — Kitaplarını yere düşürdü.

His book dropped to the floor. — Kitabı yere düştü.

dry — kurulamak, kurutmak, kurumak :

Don't dry your hands on my towel. — Ellerini benim havluma kurula.

Some rivers dry up in the summer. — Bazı nehirler yazın kurur.

end — sona erdirmek, bitirmek, sona ermek, bitmek :

They ended the war. — Savaşı sona erdirdiler, bitirdiler.

The war ended. — Savaş sona erdi, bitti.

explode — patlatmak, patlamak :

They exploded an atomic bomb. — Bir atom bombası patlattılar.

An atomic bomb exploded. — Bir atom bombası patladı.

feed — beslemek, yem vermek, beslenmek, yem yemek :

Have you fed the dog? — Köpeğe yiyecek verdin mi?

The cows were feeding in the fields. — İnekler tarlalarda otuluyorlardı.

fill — doldurmak, dolmak :

Will you fill my pen with black ink?

Kalemimi siyah mürekkeple doldurur musun?

The streets filled up with mud.

Caddeler çamurla doldu.

finish — bitirmek, bitmek :

I haven't finished my work yet. — Henüz işimi bitirmedim.

The work hasn't finished yet. — İş henüz bitmedi.

fly — uçurmak, uçmak :

The boys were flying kites. — Çocuklar uçurtma uçuruyorlardı.

Birds fly in the air. — Kuşlar havada uçar.

fry — Kızartmak, kızarmak :

She is frying fish. — O balık kızartıyor.

The potatoes are frying. — Patatesler kızarıyor.

grow — yetiştirmek, büyütmek, yetişmek, büyümek :

People grow cotton in Adana. — İnsanlar Adana'da pamuk yetiştirir.

Cotton grows in Adana. — Adana'da pamuk yetişir.

hide — saklamak, saklanmak :

I shall not hide it from you. — Onu senden saklamayacağım.

Where is he hiding? — O nerede saklanıyor?

increase — artırmak, artmak :

Don't increase the speed. — Hızı artırma.

Our difficulties are increasing. — Güçlüklerimiz artıyor.

move — hareket ettirmek, hareket etmek, kımıldatmak, kımıldamak :

We couldn't move the table. — Masayı kımıldatamadık.

Will you move aside, please? — Lütfen kenara çekilir misiniz?

open — açmak (Türkçede de hem geçişli, hem geçişsiz) :

We open the windows in the morning.

Sabahleyin pencereleri açarız.

Flowers open in the morning. — Çiçekler sabahleyin açar.

race — yarıştırmak, yarışmak :

They race horses. — Onlar at yarıştırlar.

The horses are racing. — Atlar yarışıyor.

ripen — olgunlaştırmak, olgunlaşmak :

The warm weather has ripened the apples.

Sıcak hava elmaları olgunlaştırdı.

The apples have ripened. — Elmalar olgunlaştı.

ring — çalmak :

Ring the bell. — Zili çal.

The bell is ringing. — Zil çalıyor.

roll — yuvarlamak, yuvarlanmak :

They rolled the rocks down the hill.

Onlar kayaları tepeden aşağı yuvarladılar.

The rocks rolled down the hill.

Kayalar tepeden aşağı yuvarlandı.

sail — yüzmek (gemi, kayak), yüzdürmek :

Ships sail between Europe and America.

Gemiler Avrupa ile Amerika arasında seyreder.

The boys were sailing model boats.

Çocuklar model kayıklar yüzdürüyorlardı.

shake — sarsmak, çalkalamak, sarsılmak :

Shake the bottle before taking the medicine.

İlacı içmeden şişeyi çalkala.

The ground was shaking. — Yer sarsılıyordu.

sink — batırmak, batmak :

They sank a lot of ships during the Second World War.

İkinci Dünya Savaşında bir çok gemi batırdılar.

A lot of ships sank during The Second World War.

İkinci Dünya Savaşında bir çok gemi battı.

smell — koku almak, kokmak :

I smell something burning. — Yanan bir şey kokusu duyuyorum.

The cake smells nice. — Pasta güzel kokuyor.

spill — dökmek, dökülmek :

She has spilled the tea. — Çayı döktü.

The tea has spilled. — Çay döküldü.

spoil — bozmak, bozulmak :

Some insects spoiled the apple trees.

Bazı böcekler elma ağaçlarını bozdu.

The apple trees spoiled. — Elma ağaçları bozuldu.

start — başlatmak, başlamak :

She couldn't start the car. — Otomobili çalıştıramadı (başlatamadı).

How did the quarrel start? — Kavgaya nasıl başladı?

She started crying. — Ağlamağa başladı.

stick — batırmak, batmak, yapıştırmak, yapışmak :

She stuck a needle into her finger. — Parmağına iğne batırdı.

The needle stuck in her hand. — İğne parmağına battı.

You must stick a stamp on that letter.

Şu mektubun üstüne bir pul yapıştırmalısın.

This stamp doesn't stick well. — Bu pul iyi yapışmıyor.

stop — durdurmak, durmak :

The policeman stopped the cars. — Polis otomobilleri durdurdu.

The cars stopped. — Otomobiller durdu.

turn — döndürmek, dönmek :

The engine turns the wheels. — Motor tekerleri döndürür.

The wheels are turning. — Tekerlekler dönüyor.

weigh — tartmak, ağırlığında olmak :

I weighed the stone in my hand. — Taşı elimle tarttım.

The stone weighed two kilos. — Taş iki kilo geldi.

Kitapta Kullanılan Semboller ve Kısaltmalar

()	: İçindeki sözcüğün ya da değişin isteğe bağlı olarak kullanılacağını gösterir.
[]	: İçindeki sözcük ya da değişin, kendisinden önce kullanılmış olan sözcük ya da değiş yerine kullanılabileceğini gösterir.
{ }	: İçinde alt alta yazılmış olan sözcük ya da değişlerden sadece bir tanesinin zorunlu olarak kullanılacağını gösterir.
V _t	: Transitive Verb — Geçişli Fiil.
V _i	: Intransitive Verb — Geçişsiz Fiil.
V	: Verb — Fiil (Yüklem), fiilin yalın hali. Şayet Subject . V biçiminde gösterilmişse, " V " sembolü, kullanılabilen bütün tense 'leri (fiil zamanlarını) temsil eder.
V ₂	: Düzenli ya da düzensiz bir fiilin past şekli: opened, went ... gibi.
V ₃	: Düzenli ya da düzensiz bir fiilin past participle şekli: opened, gone ... gibi.
Ving	: Sonuna " ing " eki almış bir fiil.
S	: Subject — Özne.
O	: Object — Nesne.
Sy	: somebody — bir kimse(yi)
Sg	: something — bir şey(i)
Adv	: Adverb — Zarf.
Adj	: Adjective — Sıfat.
(Adverb) _n	: Zarfların gerektiği sayıda kullanılabileceğini gösterir.
Nom	: Nominal — İsim Kavramı.
Prep	: Preposition — Edat.

Contractions

aren't - are not; **can't** - cannot; **couldn't** - could not; **didn't** - did not; **doesn't** - does not; **don't** - do not; **hadn't** - had not; **hasn't** - has not; **haven't** - have not; **he'll** - he will; **I'd better** - I had better; **I'm** - I am; **I'd rather** - I would rather; **I'll** - I shall or I will; **isn't** - is not; **It's** - It is; **let's** - let us; **mustn't** - must not; **oughtn't** - ought not; **needn't** - need not; **shan't** - shall not; **shouldn't** - should not; **that's** - that is; **they're** - they are; **we'll** - we shall or we will; **we're** - we are; **what's** - what is; **won't** - will not; **we've** - we have; **who's** - who is; **wouldn't** - would not; **you'll** - you will; **you're** - you are; **you've** - you have.

KEY TO EXERCISES

EXERCISE 1: 1. books 2. bananas 3. dogs 4. foxes 5. yapılmaz 6. yapılmaz 7. thieves 8. children 9. sheep 10. daughters 11. yapılmaz 12. feet 13. shirts 14. vegetables 15. apples 16. yapılmaz 17. yapılmaz 18. trees 19. yapılmaz 20. yapılmaz 21. yapılmaz 22. sandwiches 23. pyjamas 24. songs 25. suitcases 26. yapılmaz 27. yapılmaz 28. wolves 29. thieves 30. combs.

EXERCISE 2: 1. R 2. W 3. R 4. W 5. R 6. W 7. R 8. R 9. W 10. W 11. R 12. W 13. R 14. W 15. R 16. W 17. R 18. R 19. R 20. W 21. R 22. W 23. R 24. R 25. W 26. W 27. R 28. W 29. W 30. R.

EXERCISE 3: 1. R 2. W 3. R 4. W 5. W 6. R 7. R 8. R 9. R 10. W 11. R 12. W 13. W 14. R 15. W 16. W 17. R 18. R 19. R 20. W.

EXERCISE 4: 1. some of the oranges 2. none of the teachers 3. two of my friends 4. most of us 5. none of you 6. all of us 7. two of Ahmet's friends 8. all of them 9. none of us 10. lots of them 11. each of us 12. two cups of tea 13. a piece of chalk 14. a slice of melon 15. a barrel of oil 16. two kilos of apples 17. her eyes 18. a man 19. your pencil 20. most of his books 21. none of Hasan's friends 22. both of the girls 23. both girls 24. all teachers (öğretmen diye adlandırılan bütün insanlar), all the teachers (okulun öğretmenleri) 25. all of the teachers.

EXERCISE 5: 1. I am a student. 2. You are a teacher. 3. This is a book. 4. That is a window. 5. These are books. 6. Those are flowers. 7. You are good. 8. I am tall. 9. The story is interesting. 10. We are in the classroom. 11. The books are on the table. 12. Ayşe is at the blackboard. 13. I am near the window. 14. The duster is on the floor. 15. Mr. Demir is a doctor. 16. These questions are easy. 17. (My) mother is in the kitchen. 18. This umbrella is black. 19. The pictures are on the wall. 20. The

dog is in its kennel. 21. They are in the restaurant. 22. He is our teacher. 23. My books are on my desk. 24. The baby's hands are small. 25. This is an interesting story. 26. These are some of my books. 27. All the students are in the classroom. 28. Most of the children are in the garden. 29. Two of Ahmet's friends are at the door. 30. Hasan is at home.

EXERCISE 6: 1. Ahmet and Mehmet are not in school. 2. The postman is not at the door. 3. We are not students. 4. You are not lazy. 5. This is not an apple. 6. These are not oranges. 7. Your book is not on my desk. 8. This table is not heavy. 9. The tea is not hot. 10. The man is not in the shop.

EXERCISE 7: 1. "Is Ayşe in the garden?" "No, she is not." 2. "Is this apple red?" "Yes, it is." 3. "Is the tea hot?" "No, it is not." 4. "Are you a doctor?" "No, I am not." 5. "Is your brother [sister] at home?" "No, he [she] is not." 6. "Is this Ayşe's book?" "Yes, it is." 7. "Are these sandwiches good?" "Yes, they are." 8. "Are the nurses in the hospital?" "Yes, they are." 9. "Is the dentist here?" "No, he is not." 10. "Are your books in your bag?" "Yes, they are." 11. "Is your shirt new?" "Yes, it is." 12. "Are these cats Fatma's?" "No, they are not." 13. "Are you 1-A?" "Yes, I am." 14. "Is your classroom large?" "Yes, it is." 15. "Is your name Ayşe?" "No, it is not." 16. "Is the teacher's table brown?" "Yes, it is." 17. "Is the postman at the door?" "No, he is not." 18. "Is your brother [sister] a student?" "Yes, he [she] is." 19. "Is Ayşe's sister a nurse?" "No, she is not." 20. "Are you comfortable?" "Yes, I am."

EXERCISE 8: 1. "Isn't this a note-book?" "No, it isn't." 2. "Isn't your father a doctor?" "No, he isn't." 3. "Isn't Ahmet in the classroom?" "No, he isn't." 4. "Aren't these your books?" "No, they aren't." 5. "Isn't the cat in the tree?" "No, it isn't." 6. "Is your umbrella here?" "No, it isn't." 7. "Isn't the milk in the bottle?" "No, it isn't." 8. "Isn't Ayşe in the kitchen?" "No, she isn't." 9. "Aren't these oranges good?" "No, they aren't." 10. "Isn't Ayşe your sister?" "Yes, she is." 11. "Isn't your sister at home?" "No, she isn't." 12. "Aren't the eggs in the refrigerator?" "No, they are." 13. "Isn't she beautiful?" "Yes, she is." 14. "Isn't the sea cold?" "No, it isn't." 15. "Aren't these exercises easy?" "Yes, they are easy."

EXERCISE 9: 1. "What is your brother?" "He is a student." 2. "What is in the box?" "The pencil (is)." 3. "Who are you?" "I am Ahmet." 4. "How is your father?" "He is well." 5. "Where is the cat?" "It is under the tree." 6. "What colour is Ayşe's skirt?" "It is yellow." 7. "Where is Ahmet?" "He is at home." 8. "Who are in the garden?" "Ahmet and Mehmet are (in the garden)." 9. "What are on the wall?" "The pictures are." 10. "What colour is the teacher's shirt?" "It's white." 11. "Who is ready?" "I'm ready." 12. "Which is under the table?" "The red book is (under the table)."

EXERCISE 10: 1. We have a beautiful garden. 2. "Has Ayşe got a red umbrella?" "Yes, she has." 3. "Haven't you got a sister?" "No, I haven't." 4. "Have you got a refrigerator at home?" "Yes, we have." 5. "Who has got a dictionary in this class?" "Fatma has (got one)." 6. "What have I got in my hand?" "You have got a piece of chalk." 7. "Who has got a white shirt?" "Hasan has (got one)." 8. They've got a new car. 9. "Have you got a sharpener?" "Yes, I have." 10. He has got a beautiful sister. 11. Have you got a telephone at home? 12. Have you got a waste-basket here? 13. Some of us have got new books. 14. None of the girls has got a dictionary. 15. Both of the girls have got white skirts.

EXERCISE 11: 1. There are desks in the classroom. 2. There is a cat under the table. 3. I've got a bicycle. 4. There are red flowers in the garden. 5. "Are there girls in this school?" "Yes, there are." 6. "How many tables are there in the restaurant?" "There are twenty." 7. "Is there a stove in the picture?" "No, there isn't." 8. "How many workers are there on the farm?" "There are seven." 9. "What has he got in his pocket?" "He has got two apples." 10. "Is there a restaurant in the station?" "Yes, there is." 11. "Is there an ash-tray here?" "Yes, there is." 12. "Have you got a lighter?" "Yes, I have."

EXERCISE 12: 1. "Are there any girls in this class?" "Yes, there are some." 2. "Have you got any apples in the kitchen?" "Yes, we have got some." 3. There aren't any pictures in this book. 4. There isn't any ink in the bottle. 5. There isn't any tea in the teapot. 6. There aren't any chairs in the room. 7. There are some matches in the box. 8. There aren't any leaves on the trees. 9. "Is there any sugar in the box?" "Yes, there is some." 10. "Are there any new words in this lesson?" "Yes, there are some."

EXERCISE 13: 1. There is a red pencil in the box, too. 2. I am not hungry, either. 3. This story is interesting, too. 4. I haven't got a pencil, either. 5. Fatma isn't here, either. 6. I'm a student, too. 7. They aren't ready, either. 8. I'm ready, too. 9. I haven't got a dictionary, either. 10. I'm not hungry, either.

EXERCISE 14: 1. The children are playing in the garden. 2. Ayşe is sitting at the table. 3. The children are going to school. 4. He is writing his name. [She is writing her name.] 5. Ahmet is cleaning the blackboard. 6. The boys are sitting at [in] their desks. 7. I'm drawing a cat. 8. We aren't sleeping. 9. "Are you listening to the radio?" "No, I'm not." 10. The students are listening to their teacher. 11. "Is Ahmet washing his face?" "Yes, he is." 12. "Is your mother reading the newspaper?" "Yes, she is." 13. Mother is cooking in the kitchen. 14. "Are the teachers drinking coffee?" "Yes, they are." 15. My brother is having breakfast. 16. Are you having lunch? 17. "Are the students studying?" "Yes, they are." 18. His mother is cooking lunch. 19. "Isn't the baby drinking its milk?" "No, it isn't". 20. The boys are playing football in the garden. 21. The children are sitting at [in] their desks. 22. The girls are talking and laughing. 23. Fatma is peeling potatoes. 24. The children are having [eating] lunch. 25. I'm going home.

EXERCISE 15: 1. "Where are the boys playing?" "They are playing in the garden." 2. "Where is Ahmet going?" "He is going home." "He is going to school." 3. "What are the students doing?" "They are studying." 4. "Where is the cat sleeping?" "It is sleeping by the stove." 5. "What are the children carrying?" "They are carrying chairs." 6. "What is Fatma eating?" "She is eating an apple." 7. "Who are coming from school?" "Ahmet and Fatma are coming from school." 8. "Who is opening the window?" "Özgür is opening the window." 9. "What is your mother doing?" "She is making (a) cake." 10. "What are you doing there?" "I'm watching television." 11. "Who is helping Fatma?" "Ahmet is helping her." 12. "Who is Ahmet helping?" "He is helping Fatma."

EXERCISE 16: 1. I can't open the window. 2. "Can you swim?" "Yes, I can." 3. "Can I cut the cake?" "Yes, please." 4. Birds can fly. 5. "Can girls play football?" "No, they can't." 6. Ayşe can't lift the table. 7. We can't go home now. 8. A baby can't read a newspaper. 9. "Can we play in the garden?" "Yes, you can."

10. I can give it to you tomorrow. 11. Who can write this word on the blackboard? 12. Where can I cash a cheque? 13. "Who can read this lesson?" "I can read it." 14. "Where can I find the teacher?" "You can find her in the 'teachers' room." 15. I can't understand this lesson. 16. I can't remember the new words. 17. Can you write these words on the blackboard? 18. I can't give it to you. 19. I can't remember people's names. 20. How can I help you? 21. Can I borrow your pencil? 22. I can do these exercises later. 23. Can I leave my luggage here? 24. I can't go to the cinema tonight. 25. Can you see any apples on the tree?

EXERCISE 17: 1. This story is very interesting. 2. This pencil is too small. I can't write. 3. This room is too big. 4. My sister can't read yet. She is too young. 5. I can't eat this meat. It is too salty. 6. Ayşe can't drink her milk. It is too hot. 7. I can't buy these oranges. They are too expensive. 8. These shoes are too small. I can't wear them. 9. This room is very clean. 10. I can't work. I'm too tired.

EXERCISE 18: 1. They have gone home. 2. She hasn't read the book. 3. They have worked in the garden. 4. I've done my homework. 5. Have you counted the desks? 6. They've picked flowers. 7. She has jumped into the water. 8. She has eaten an apple. 9. Ahmet has sat at the table. 10. He has taken off his coat.

EXERCISE 19: 1. The servant has washed the floor. 2. "Who has taken my rubber?" "Fatma has taken it." 3. "Where have you been today?" "I've been to the dentist's." 4. "Has Ahmet passed the examination?" "Yes, he has." 5. It hasn't rained here for a month. 6. "Have you washed your hands?" "Yes, I have." 7. We haven't done this lesson yet. 8. Have you painted the chairs? 9. Father hasn't read his newspaper yet. 10. Ahmet is not hungry. He has eaten three sandwiches. 11. Where have you done your homework? 12. I haven't telephoned her yet. 13. The bell hasn't rung yet. 14. I've bought a kilo of apples. 15. "Have you been to Ankara before?" "Yes, once." 16. "Have you found my rubber?" "No, I haven't." 17. "Who has made this coffee?" "Fatma has made it." 18. "Have you spent all your money?" "No, I haven't." 19. "Have you had your breakfast?" "No, not yet." 20. "Have you put any sugar in my tea?" "No, I haven't." 21. The baby has drunk some milk. 22. Ayşe has come home. 23. "What have you done?" "I've finished

these exercises." 24. "Where have you found it?" "I've found it under the table." 25. Have you heard the latest news? 26. Have you ever travelled in U.S.A.? 27. I've already seen that picture. 28. I've read that book several times. 29. I haven't finished this exercise yet. 30. "Have you finished this exercise?" "Yes, I have."

EXERCISE 20: 1. The breakfast isn't ready yet. 2. Ahmet and Mehmet aren't in school yet. 3. The baby hasn't slept yet. 4. Ayşe is still watching television. 5. "What is he still doing?" "He is having breakfast." 6. We are still working. 7. My brother can't walk yet. 8. Fatma is still in bed. 9. Some students can't read English yet. 10. There is still some snow on the mountains.

EXERCISE 21: 1. "Ahmet is at the door, isn't he?" "Yes, he is." 2. Your friends are in school, aren't they? 3. You've got three brothers, haven't you? 4. You can carry these chairs, can't you? 5. You can't speak French, can you? 6. "You haven't got a bicycle, have you?" "No, I haven't." 7. The students are working, aren't they? 8. You can play basketball, can't you? 9. Ayşe hasn't come to school yet, has she? 10. You've bought the book, haven't you? 11. You are ready, aren't you? 12. You can do these exercises, can't you? 13. I'm right, am I not? 14. These flowers are beautiful, aren't they? 15. You've posted the letter, haven't you?

EXERCISE 22: 1. There is a lot of jam in the jar. 2. There are a lot of apples on the tree. 3. Ayşe has eaten a lot of cherries. 4. There is a lot of snow on the mountains. 5. There are a lot of questions in this lesson. 6. "You haven't eaten much jam, have you?" "No, I haven't." 7. There isn't much milk in the refrigerator. 8. We've got a lot of flowers in our garden. 9. You've drunk a lot of coffee, haven't you? 10. Father has given me a lot of money. 11. I haven't got many shirts in my suit-case. 12. "Have you bought much meat?" "No, I haven't bought much." 13. "Are there many students in the garden?" "No, there aren't many." 14. The students have learnt a lot of new words. 15. "Are there many new words in this lesson?" "No, there aren't many."

EXERCISE 23: 1. He has only a few friends in this school. 2. I can drink only a little orange juice. 3. There are only a few new words in this lesson. 4. There are only a few shops in our street. 5. There are only a few pills in the box. 6. There are only a few desks in this classroom. 7. I can eat only a little melon. 8.

There is only a little cheese in the refrigerator. 9. I have eaten only a little meat. 10. He has written only a few words in his note-book.

EXERCISE 24: 1. "How much money have you got?" "I've got 25 liras." 2. "How many brothers have you (got)?" "I've (got) two." 3. "How many matches are there in a match-box?" "There are forty." 4. "How many windows are there in this room?" "There are four." 5. "How many students are there in this class?" "There are fifty." 6. "How many exercises are there in this lesson?" "There are four." 7. "How much milk have you bought today?" "I've bought two litres." 8. "How many shirts has Ayşe washed today?" "She has washed three." 9. "How many mistakes have you found in my composition?" "I've found three." 10. "How much sugar have you put in my tea?" "I've put two lumps."

EXERCISE 25: 1. The cat is going to eat the meat. 2. We're going to finish this lesson tomorrow. 3. What are we going to have at lunch? 4. Ayşe is going to read the lesson. 5. What are we going to write in our note-books? 6. Who is going to answer the questions? 7. Who is going to clean the blackboard? 8. We are going to study English in the afternoon. 9. The cat is going to climb the tree. 10. We are going to buy a new car. 11. The teacher is going to ask some questions. 12. When are we going to do our homework? 13. Is your mother going to make cake? 14. When are you going to make the tea? 15. I'm going to cut the cake soon. 16. "Are you going to help them?" "Yes, I am." 17. The teacher is going to tell us a story. 18. It is going to be hot in the afternoon. 19. I'm going to write another report tomorrow. 20. I'm going to ask you some questions.

EXERCISE 26: 1. "Whose pencil is this?" "It is mine." 2. "Whose sheep are those?" "They are the farmer's." 3. "Whose is this shirt?" "It is his." 4. "Whose ticket is this?" "It's Jack's." 5. "Are these our sandwiches?" "No, they are the children's." 6. "Whose is this cap?" "It's Fatma's." 7. "Is your mother at home?" "Yes, she is." 8. "Whose dictionary is this?" "It's ours." 9. "Whose books are here?" "The children's books are." 10. This book is Ayşe's; it is not yours.

EXERCISE 27: 1. Come here! 2. Don't play in the classroom! 3. Shut the windows! 4. Turn the lights on! 5. Don't turn the lights off! 6. Do your homework at home! 7. Pay for the tickets! 8.

Type these letters! 9. Put your pyjamas on! 10. Listen to me! 11. Don't take your coat off! 12. Sit down! 13. Don't touch the flowers! 14. Help me! 15. Study your lessons! 16. Let's call Ahmet tonight. 17. Let me read this newspaper. 18. Let's not watch TV tonight. 19. Let me count them again. 20. Don't come home late!

EXERCISE 28: 1. We do English. 2. Ayşe and Fatma sit at their desks. 3. Ahmet doesn't listen to his teacher. 4. Who helps you? 5. What do you do? 6. The cat sleeps under the table. 7. I help her. 8. Father reads his newspaper. 9. Do you sit at the table? 10. Does Ayşe look out of the window?

EXERCISE 29: 1. The children play in the garden. 2. Ahmet gets up early. 3. I come to school at 9 o'clock. 4. You play in the garden. 5. "Do you comb your hair every day?" "Yes, I do." 6. "Do you play basketball?" "No, I don't." 7. "Does your sister go to school?" "Yes, she does." 8. Lessons begin at 9 o'clock. 9. Ahmet makes a lot of mistakes. 10. "Do you help your friends?" "Yes, I do." 11. "What do babies drink?" "They drink milk." 12. We listen to our teacher. 13. "Where do the children play?" "They play in the garden." 14. "Where do teachers work?" "They work in schools." 15. "What time do you come to school?" "I come at 9 o'clock." 16. "Who cleans the school?" "The caretaker does." 17. "What does your father read every day?" "He reads his newspaper." 18. We watch TV every night. 19. "Do cats eat grass?" "No, they don't." 20. I leave home at eight thirty. 21. "Do you like soup?" "Yes I do." 22. Ayşe and Fatma don't like mutton. 23. Melons don't grow on trees. 24. Do you smoke? 25. Who knows this lesson?

EXERCISE 30: 1. We clean the blackboard. 2. We are studying English. 3. Ahmet and Ali have finished their homework. 4. I am going to make tea. 5. I have brought your books. 6. The teacher helps us. 7. Ayşe is helping Fatma now. 8. I haven't read this book yet. 9. I have seen that picture [film]. 10. I am going to paint the walls. 11. Who is going to clean the blackboard? 12. Who is going to answer these questions? 13. Where are they going to meet? 14. What are they doing now? 15. Whose book have you borrowed? 16. This classroom is ours. 17. Birds fly. 18. This train stops at every station. 19. I'm very tired. 20. Are you hungry?

EXERCISE 31: 1. I saw your father at the cinema yesterday. 2. "How many books did you buy yesterday?" "I bought four (books)."

3. "What time did you get up in the morning?" "I got up at 6 o'clock."
 4. He sat down and waited. 5. "Who came to school yesterday?"
 "Fatma's mother did." [or "Fatma's mother came to school yesterday."
 6. Ayşe helped her mother in the kitchen. 7. "What did you
 do after school?" "We played football." 8. "Did you watch TV last
 night?" "Yes, I did." 9. Didn't you put the book on the table? 10.
 The teacher read the lesson again. 11. "When did you visit your
 friends?" "We visited them last Sunday." 12. "What did you have
 at breakfast?" "We had tea, cheese and bread." 13. "Where did you
 go last summer?" "We went to Bursa." 14. They built this house
 in 1940. 15. Ahmet fell down and broke his leg last week. 16. Did
 you catch any fish yesterday? 17. "When did you get [receive] the
 letter?" "I got [received] it yesterday." 18. He sold his car a week
 ago. 19. Did you wash your hair yesterday? 20. I found my watch
 under the table in the morning. 21. Ayşe slept until 9 o'clock yes-
 terday morning. 22. Did they come to school in time? 23. Where
 did you see my brother? 24. He put his clothes in his suit-case. 25.
 Did you swim in the sea yesterday?

EXERCISE 32: 1. I see them every day. 2. I am cleaning it
 now. 3. Can you read it again? 4. He doesn't like me. 5. They
 played with us. 6. Did they go with you? 7. We can't understand
 them. 8. Do you know him [her]? 9. Don't eat it! 10. We talked
 about you. 11. I'm going to make you tea. [I'm going to make tea
 for you.] 12. He told us a funny story.

EXERCISE 33: 1. Who was your English teacher last year? 2.
 The cat was under the table. 3. They were here. 4. He was my
 friend. 5. We were tired and hungry. 6. The basket was heavy,
 wasn't it? 7. Which was interesting? 8. He was twenty years old.
 9. Were the questions difficult? 10. Were those girls your friends?
 11. Fatma is going to be here soon. 12. Where are you going to be
 next week? 13. Most of us were ready. 14. Was the teacher here?
 15. You were right. 16. The last lesson was difficult for me. 17.
 How much money had you got? [How much money did you have?]
 18. There were a lot of people at the tea-party. 19. They hadn't got
 tickets. [They didn't have tickets.] 20. How many apple trees were
 there in the garden?

EXERCISE 34: 1. We shall be in Ankara tonight. 2. When
 shall I see you again? 3. When shall you finish this exercise? 4.

When will your brother start university? 5. How will they come here? 6. Where shall we find them? 7. He will be an important man some day. 8. When will you study your lessons? 9. When shall we have lunch? 10. You will soon forget it. 11. Shall I put the flowers in the vase? 12. Shall I turn on the radio?

EXERCISE 35: 1. There isn't anybody in the classroom now. [There is nobody in the classroom now.] 2. Did the postman bring anything for me this morning? 3. There is something for you here. 4. There is somebody [someone] at the front door. 5. Please don't tell anything about this. 6. Do you know anybody here? 7. Nobody knows this. 8. He hasn't eaten anything for two days. 9. Has he brought anything for me? 10. I don't know anything about him. [I know nothing about him.] 11. I'm waiting for someone. 12. There isn't anybody here. [There is nobody here.] 13. I haven't borrowed anything from him. [I've borrowed nothing from him.] 14. He didn't say anything. [He said nothing.] 15. He doesn't know anything. [He knows nothing.]

EXERCISE 36: 1. Study your lessons well. 2. Fatma has cleaned the blackboard well. 3. Ahmet can throw the ball far. 4. The aeroplane is flying high. 5. Some birds can fly very high in the sky. 6. Don't go far. 7. You are not doing right. 8. You are doing fine. 9. The teacher shouted at the students angrily. 10. They found him easily. 11. The students answered the questions with difficulty. 12. They opened the box carefully. 13. The boys went home on foot. 14. Grandfather walks slowly. 15. Do you always come to school on foot? 16. I'm going to send this letter by air mail. 17. Ahmet passed the examination by chance. 18. We light our rooms by electricity. 19. Fatma is singing beautifully. 20. I didn't do it on purpose. 21. He is driving very carelessly. 22. Don't eat so quickly. 23. He acted (behaved) very foolishly. 24. He spoke politely. 25. He goes to mosque regularly.

EXERCISE 37: 1. I am more beautiful than you. 2. The sun is larger than the moon. 3. My book is thicker than yours. 4. This lesson is more interesting. 5. Some words are more difficult than others. 6. Our teacher is better than yours. 7. I am hungrier now than I was an hour ago. 8. I am more comfortable now. 9. You will be happier tomorrow than you are today. 10. Tomorrow the weather will be better than it is today. 11. You are more careful

than I (am). 12. There are more tourists in our country this year than there were last year. 13. Girls are quieter than boys. 14. A man is stronger than a woman. 15. Ayşe is taller than I (am). 16. A mountain is higher than a hill. 17. A cat is bigger than a mouse. 18. My car is older than yours. 19. You are luckier than I (am). 20. Who is older than you?

EXERCISE 38: 1. Fatma is the cleverest girl in this class. 2. August is the hottest month. 3. Football is the most exciting game. 4. Fatma was the most beautiful [the prettiest] of all. 5. Spring is the most beautiful season. 6. Our English teacher is the best teacher in our school. 7. Winter is the coldest season. 8. My composition will be the best composition in the class. 9. Zehra's skirt is the shortest skirt in our school. 10. Look! I've bought the best coat! 11. Which is the largest city in Turkey? 12. The teacher asked me the easiest questions. 13. You have chosen the best. 14. Orhan is the oldest among us. 15. She was the most beautiful.

EXERCISE 39: 1. My sister is not so tall as you (are). 2. This exercise is not so [as] difficult as the other one. 3. The weather is as cold as it was yesterday. 4. My car is not so [as] old as yours. 5. My problem is not so [as] difficult as yours. 6. Apples are not so [as] cheap as oranges. 7. They are not so [as] rich as they were.

EXERCISE 40: 1. Tomorrow we'll come to school earlier. 2. Children learn languages quicker than adults. 3. I can run faster than you. 4. Ahmet has thrown the stone farthest. 5. You've done best. [You did best.] 6. I like football best. 7. This pencil writes best. 8. The students answered the questions as carefully as they could. 9. A hare can run faster than a man. 10. He drove as fast as he could.

EXERCISE 41: 1. The weather has turned [become] cold. 2. Time is getting short. 3. The sea is getting [growing] calmer. 4. Fatma is getting thinner. 5. Things are getting worse. 6. Fatma is getting beautiful. 7. Things are getting better. 8. I've got hungry. 9. Have you got thirsty? 10. Ahmet often gets [becomes] angry. 11. You'll get tired soon. 12. We'll get wet. 13. She is getting better. 14. The days are getting longer (and longer). 15. Have you got tired?

EXERCISE 42: 1. I was reading a newspaper at 9 o'clock. 2. What were you doing at 9 o'clock? 3. Who was helping you? 4.

The cat was sleeping under the table. 5. We were still working at 10 o'clock. 6. It was getting dark. 7. The engine was running. 8. The women were working on farms. 9. Mother was frying fish. 10. I was talking by telephone. 11. Ahmet was working in a restaurant. 12. I was repairing [fixing] my car. 13. Where were you going? 14. A woman was sitting by the window. 15. We were coming here. 16. We were listening to the radio, but they were watching TV. 17. Ahmet was waiting for me. 18. The girls were picking flowers in the garden. 19. Mr. Brown was smoking. 20. The women were shopping. 21. Mother was knitting a coat. 22. I wanted to help him. 23. We saw a large island in front of us. 24. The days were getting longer (and longer). 25. They were arguing about human rights.

EXERCISE 43: 1. Yesterday they decided to go to the seaside. 2. It began to rain. 3. They decided to go to a restaurant. 4. I promised to help them. 5. Fatma refused to go to the cinema with me. 6. The teacher wants us to come to the classroom in time. 7. Mother wanted me to go to bed early. 8. The teacher asked me to clean the blackboard. 9. My elder brother taught me to swim. 10. Father promised me to buy a bicycle. 11. I prefer to study my lessons. 12. Ahmet promised not to come to school late. 13. Don't forget to post the letter. 14. I shall help my mother to clean the house. 15. They offered us to go for a walk. 16. He hasn't learnt to swim yet. 17. Try to understand this sentence. 18. Some children don't want to go to bed early. 19. The principal ordered us to clean the classroom. 20. What did you persuade them to do? 21. I told him to open the window. 22. He told me to help him. 23. The teacher warned us to write carefully. 24. Who allowed you to pick those flowers? 25. What do you want me to do? 26. I want to take you to dinner [lunch]. 27. He prefers to travel by plane. 28. I want to read a book about space travel.

EXERCISE 44: 1. Boys like playing football. 2. Mr. Brown has started writing a new story book. 3. I don't like doing homework. [I dislike doing homework.] 4. We enjoy watching TV on Sundays. 5. They stopped running. 6. They finished cleaning the house an hour ago. 7. I like walking to school. 8. Try to avoid making mistakes. 9. Don't neglect writing the letter. 10. Ayşe prefers studying in the library. 11. Most children prefer playing to studying. 12. Fatma can't help looking at her friend's paper.

EXERCISE 45: 1. Do you object to my smoking here? 2. I

can't understand her behaving like that. 3. I don't mind your being here. 4. I remember your [you] singing in the kitchen. 5. I remember his [him] telling me an interesting story. 6. Can you imagine a baby's [a baby] smoking? 7. I don't like your [you] coming here late. 8. Please forgive my [me] coming home late. 9. I don't like your [you] behaving like that. 10. Do you remember our [us] running to school? 11. Do you object to my turning off the radio? 12. I don't like your [you] reading my letters. 13. Don't you remember my [me] helping you with your homework? 14. I am pleased at your coming here. 15. My wife hates my [me] smoking in the bedroom.

EXERCISE 46: 1. He can't get up early in the morning. 2. Can you eat five apples? 3. What can you eat? 4. Where can we find them? 5. How can I help you? 6. We can't finish this lesson in a week. 7. You can go out now. 8. Can I go home now? 9. Orhan can't play football well. 10. A dog can't climb a tree. 11. Can a cat drink milk? 12. Where can we find them? 13. Where can we study? 14. Who can answer these questions? 15. Who can write this word on the blackboard? 16. Can you speak English? 17. Can I eat this apple? 18. Can't you understand this lesson? 19. You can't beat me at this game. 20. I can't express it properly. 21. I can't decide. 22. I can't promise you. 23. Can you explain it in simple words? 24. Can you make coffee? 25. Can I help you?

EXERCISE 47: 1. You may [can] take my pen. 2. May [can] I borrow your dictionary? 3. May [can] I sit here? 4. May [can] I help you? 5. May [can] I see you again? 6. Ahmet may come home late. 7. They may help us some day. 8. May [can] I leave this here? 9. May [can] I ask you a question? 10. May [can] I use your telephone? 11. May [can] I leave my luggage here? 12. May [can] I see Mr. Brown a minute? 13. It may be true. 14. There may be other difficulties. 15. There may be another reason.

EXERCISE 48: 1. You must study now. 2. Children mustn't play in the road. 3. You must write with your right hand. 4. We must clean the blackboard every day. 5. You must get up early. 6. You mustn't play football in the classroom. 7. Children must drink milk. 8. You mustn't touch these flowers. 9. You must sit at your desk. 10. You must write quickly. 11. You must answer the questions carefully. 12. Must we do it now? 13. You mustn't play

with matches. 14. You must change your shoes. 15. You must always tell the truth.

EXERCISE 49: 1. You needn't drive fast. 2. You needn't take an umbrella. 3. You needn't peel them. 4. You needn't put any sugar in my coffee. 5. You needn't clean the blackboard. 6. You needn't wait for me. 7. You needn't spend all your money now. 8. You needn't do these exercises. 9. You needn't work so hard. 10. She needn't bring it back. 11. You needn't ask me such silly questions. 12. You needn't behave like a child.

EXERCISE 50: 1. This book may be useful. 2. Some exercises may be difficult. 3. You may be a good student. 4. You must be ready in school at 8 o'clock. 5. This room must be comfortable. 6. Your classroom must be clean. 7. A football match may be interesting. 8. Fat boys can't be good runners. 9. You may be late. 10. The duster may be in the drawer. 11. The news may be true. 12. You may be tired. 13. You may be sure. 14. You may be a famous business man some day. 15. He may be jealous of his brother. 16. Some insects may be dangerous. 17. The pepper may be hot. 18. The students may be right. 19. The child must be hungry. 20. This may be against the rules.

EXERCISE 51: 1. You ought to [should] help your friends. 2. You ought to [should] obey the laws. 3. You ought to write letters to your parents. 4. Teachers ought to [should] travel more. 5. You ought to [should] get a hair-cut. 6. You ought to [should] go to bed earlier. 7. You ought to [should] do your homework. 8. You ought to [should] be careful. 9. You ought to [should] learn these words. 10. Girls ought to [should] help their mothers in the kitchen. 11. You ought not to [shouldn't] drink so much coffee. 12. You ought to [should] speak to the principal about that matter. 13. We ought to [should] take a taxi. 14. Ought we to go home now? 15. You oughtn't to [shouldn't] behave like that. 16. You ought to [should] apologize to her. 17. He ought to [should] be ready now.

EXERCISE 52: 1. We have (got) to decide now. 2. They have (got) to explain it. 3. You have (got) to be ready before 9 o'clock. 4. I have (got) to park here. 5. We have (got) to peel these potatoes. 6. You have (got) to do your own work. 7. I have (got) to sell my car. 8. Have we (got) to go by bus? 9. What have you (got) to do? 10. We have (got) to write these exercises in our note-books. 11.

"Have I (got) to go there again?" "No, you needn't." 12. You have (got) to cash this cheque right away.

Not: Amerikan İngilizcesinde genellikle **do** yardımcı fiili kullanıldığından, yukardaki cevaplardan 8, 9 ve 11 sayılı olanlar şu şekilde yapılabilir: 8. Do we have to go by bus? 9. What do you have to do? 11. Do I have to go there again?

EXERCISE 53: 1. They were able to climb the mountain a week ago. 2. I could write with my left hand. 3. He was able to pass his examination last September. 4. My sister could not [was not able to] make coffee two years ago. 5. We couldn't watch TV last night. 6. Were you able to answer all the questions? 7. He could eat everything last year. 8. Ahmet couldn't remember the story. 9. We were able to repair the car. 10. I couldn't understand it.

EXERCISE 54: 1. We had (got) to answer all the questions. 2. Had you (got) to clean the classroom? 3. We had (got) to get up at 5 o'clock. 4. The captain had (got) to leave the ship. 5. Had you (got) to go on foot? 6. Father had (got) to look after the baby 7. We had (got) to run to school. 8. Ahmet had (got) to take off his coat. 9. Ahmet and Mehmet had (got) to stay at home. 10. Ayşe had (got) to help her mother in the kitchen. 11. We hadn't (got) to wait long. 12. He had (got) to drive fast to get there in time. 13. He had (got) to sell his car. 14. I had (got) to borrow some money from my friends. 15. We had (got) to take her to hospital. 16. They had (got) to postpone the meeting.

Not: Amerikan İngilizcesinde olumsuz cümlelerle soru cümlelerinde **did** yardımcı fiilinden yararlanılır. Bu yüzden, örneğin, 2, 5 ve 11 sayılı alıştırmalar şöyle yapılabilir: 2. Did you have to clean the classroom? 5. Did you have to go on foot? 11. We didn't have to wait long.

EXERCISE 55: 1. I didn't need to get up early. 2. We didn't need to drive fast. 3. She didn't need to buy it. 4. They didn't need to sell their old house. 5. We didn't need to go by train. 6. I didn't need to telephone her. 7. We didn't need to stay at a hotel. 8. I didn't need to ring the bell. 9. We didn't need to take her to hospital. 10. I didn't need to borrow money.

EXERCISE 56: 1. We shall have to do these two exercises again. 2. I shall have to repair my car tomorrow. 3. You may visit

me tomorrow. 4. It may rain again. 5. They will be able to help us next week. 6. I shall be able to buy it. 7. We may have to leave the classroom. 8. You will have to come again. 9. We shall have to wait outside. 10. You will have to buy a new umbrella. 11. What had you got to do? [What did you have to do?] 12. You may have to repeat the experiment.

EXERCISE 57: 1. I Shall send a hundred liras to her. 2. The teacher is telling a story to us. 3. Have you paid the money to him? 4. The teacher gave an English lesson to them. 5. You must write a letter to him. 6. Give it to me. 7. They gave a prize to him. 8. I have lent my dictionary to Hasan. 9. He offered his seat to me. 10. I owed a hundred liras to him. 11. My father promised a bicycle to me. 12. I shall send these books to Hasan. 13. Take these books to your desk. 14. He didn't show his homework to me. 15. Take it to me. 16. Take it here. 17. Teach this to him. 18. You can't take these books home. 19. Can you tell the story to me? 20. He has never done any good to me. 21. Throw that box to me. 22. He tied his horse to a tree. 23. Remember me to your father.

EXERCISE 58: 1. I shall tell my sister a story. 2. She handed us the letter. 3. Please pass me the butter. 4. Did it cause you much trouble? 5. I shall read you the letter. 6. He threw me a piece of chalk. 7. Will you lend me five liras? 8. I shall send Fatma these books. 9. The teacher is going to give the students a new lesson. 10. You must write her a letter.

EXERCISE 59: 1. I have bought some toys for my brother. [I have bought my brother some toys.] 2. Do you want me to buy a bicycle for you? [Do you want me to buy you a bicycle?] 3. I have chosen this shirt for you. [I've chosen you this shirt.] 4. I have ordered a pair of shoes for me. [I've ordered me a pair of shoes.] 5. Who have you cooked these eggs for? 6. Who is going to make tea for me? [Who is going to make me tea?] 7. They haven't left any cakes for me. [They haven't left me any cakes.] 8. I'll play this song for you. [I'll play you this song.] 9. Can you cash this cheque for me? [Can you cash me this cheque?] 10. What are you going to buy for me? [What are you going to buy me?]

EXERCISE 60: 1. We congratulated him on his success. 2. The rain prevented them from coming to school in time. 3. He spent much time on this problem. 4. Don't waste time on useless things.

5. Thank you for your kind help. 6. Her face reminds me of her mother. 7. Compare the copy with the original. 8. Our armed-forces protect us from the enemy. 9. I explained everything to him. 10. They stole a lot of money from the bank last week. 11. Have you filled your pen with ink? 12. The teacher forgave me for coming to school late. 13. They hid the photograph from me. 14. From where did you buy your books? 15. I have hired this car from him. 16. He threw the ball to his friend. 17. They accused him of taking the money. 18. If you add nine to five, you get fourteen. 19. He blamed his fault on his brother. 20. I borrowed this book from the library. 21. The police have brought everything to light. 22. The shopkeeper charged me two hundred liras for these shoes. 23. Clear these things from my room. 24. They condemned him to death. 25. You must consult your friends about this matter. 26. I couldn't convince him of his mistake. 27. He dissuaded me from going to school. 28. I couldn't distinguish one from another. 29. Encourage your sister in her studies. 30. He exchanged his pocket knife for a pen. 31. The teacher excluded him from the examination. 32. Forgive me for coming late. 33. Mother doesn't forgive us for coming home late. 34. She furnished her room with Turkish carpets. 35. I prefer tea to coffee. 36. I didn't promise anything to her. [I promised nothing to her.] [I didn't promise her anything.] 37. Have you received a letter from your mother? 38. The teacher rewarded Fatma with a book. 39. May I introduce you to my friend? 40. I prefer going to the cinema to staying at home. [I prefer to go to the cinema rather than stay at home.]

EXERCISE 61: 1. The children travelled a hundred kilometres. 2. We have come a long way. 3. The rain lasted all day. 4. The meeting lasted (for) two hours. 5. The temperature rose three degrees. 6. An aeroplane can fly 1000 kilometres an hour. 7. I can swim three kilometres. 8. How much does this suit cost? 9. It weighs two tons. 10. How many metres can you jump? 11. We studied (for) two hours. 12. The man fell five metres. 13. I spent five liras on these things. 14. He paid me a hundred dollars. 15. How long did you wait?

EXERCISE 62: 1. The men walked away. 2. The soldiers went away. 3. The children haven't come back from school yet. [The children aren't back from school yet.] 4. When will you come back? 5. They walked back to the station. 6. I'm going to take this shirt back to the shop. 7. Bring it back to me soon. 8. The birds were

flying about. 9. When will you come back to Ankara? 10. She tore up all his letters. 11. Pull it up! 12. The men carried up the piano with difficulty. 13. Some rivers dry up in the summer. 14. The car has broken down. 15. The roof fell in. 16. Come down! 17. Did they go in? 18. We'll carry them in. 19. Why didn't they come out? [Why didn't they go out?] 20. Don't drop it in! 21. Who is going to wash up? 22. Don't forget to turn off the tap. 23. Thieves broke into the house, but they couldn't find anything to steal. 24. They came to the station to see me off. 25. Can you take out these stains? 26. Turn off the television if you are not watching.

EXERCISE 63: 1. Why are you angry with him? 2. You should be ashamed of behaving like that. 3. The teachers are responsible to the principal. 4. The teacher was surprised at the student's answer. 5. This brush is not suitable for painting. 6. We were tired of doing the same thing every day. 7. The streets were wet with rain. 8. He is rather slow at his work. 9. I'm sorry for coming so late. 10. He is good for nothing. 11. Boys should be polite to girls. 12. My plan is different from yours. 13. Teachers should be just to every student. 14. I'm not interested in this subject. 15. Everything was covered with dust. 16. They were successful in getting a loan from the bank. 17. I'm tired of studying English. 18. My weight is equal to yours. 19. I'm sorry about loosing it. 20. You ought to be ashamed of yourself.

EXERCISE 64: 1. He was rude to behave like that. 2. We were delighted to hear the news. 3. The children were eager to go to the cinema. 4. I was disappointed to learn my brother's failure. 5. The sea is not fit to swim in. 6. These apples are good to eat. 7. I shall be happy to accept your invitation. 8. The students were impatient to know the result of the examination. 9. He isn't likely to come. 10. We were lucky to win the game. 11. I'm willing to come with you. 12. We are anxious for her to succeed. 13. We are happy for you to accept the position. 14. It is sure to rain. 15. Are you ready to do the exercises? 16. He was content to live in a small cottage. 17. I'm glad to know you. 18. We are ready to start. 19. The children were eager to learn a foreign language. 20. The students were anxious to learn their grades.

EXERCISE 65: 1. He was foolish to believe them. [It was foolish of him to believe them.] 2. You are very kind to help us.

[It is very kind of you to help us.] 3. You were stupid to make so many mistakes. [It was stupid of you to make so many mistakes.] 4. You were unwise to accept his offer. [It was unwise of you to accept his offer.] 5. She was naughty to pull the cat's tail. [It was naughty of her to ...] 6. He was clever to support the proposal. [It was clever of him to ...] 7. He is fortunate to be rich. [It is fortunate of him to ...] 8. You were crazy to go there alone. [It was crazy of you to ...] 9. You are wise to memorize these sentences. [It is wise of you to ...] 10. You were right to support them. [It was wise of you to ...] 11. He was rude to behave like that. [It was rude of him to ...] 12. You are wise to study every day. [It is wise of you to ...] 13. You were impolite to behave so. [It was impolite of you to ...] 14. You were crazy to bathe in the sea in January. [It was crazy of you to ...] 15. You were careless to leave the tap turned on. [It was careless of you to leave ...]

EXERCISE 66: 1. You must keep your classroom clean. 2. We keep the windows shut in winter. 3. Get your books ready! 4. This noise makes me mad [crazy]. 5. You'll make me happy. 6. Make it larger. 7. When are they going to set the prisoners free? 8. We found the house empty. 9. I found his composition very interesting. 10. Don't make your shoes muddy. 11. The bad news made her ill. 12. This medicine will make you well [better]. 13. Such things make me nervous. 14. They will hold you responsible. 15. Children usually like their tea sweet. 16. I'm going to dye my hair black. 17. I find her quite charming. 18. Don't leave the room dirty. 19. You have left the door open. 20. Wash them clean! 21. The presents made her happy. 22. Don't get your hands dirty. 23. They married young. 24. Hold it tight! 25. Don't leave me alone!

EXERCISE 67: 1. We hear with our ears. 2. She cut the cake with a knife. 3. He killed him with a sword. 4. I'm going to fill my pen with ink. 5. Fill this box with coal. 6. Father came home by taxi. 7. What is Ayşe cleaning the board with? 8. You must cut it with a saw. 9. "How did you come to school?" / "On foot." 10. Fatma writes with her left hand. 11. They will go to the village on horseback. 12. Which hand do you write with? 13. You shouldn't write a letter in pencil. 14. I'll talk to her by phone. 15. Can I make a reservation by phone?

EXERCISE 68. 1. by 2. to, on 3. from, until [to] 4. with 5. in 6. on 7. in 8. at 9. to 10. at 11. up, into 12. in 13.

at 14. at 15. to, in [on] 16. in, of 17. yok 18. yok, without
 19. to, for 20. to 21. in 22. out of 23. with 24. from 25. to
 26. yok, through 27. of 28. to, up, in 29. on 30. with 31. with
 32. to 33. to 34. in 35. for 36. on 37. on 38. for 39. at 40.
 of 41. to 42. to 43. to 44. to 45. to [with] 46. to 47. to 48.
 in, for 49. at 50. to 51. to, for, in 52. with 53. in [at] 54. in
 55. of 56. of 57. for, with 58. in 59. with 60. to 61. in, with
 62. against 63. to 64. with 65. at 66. to, for 67. to, for 68. to
 69. to 70. with, about 71. in, on 72. at, at 73. of 74. into 75.
 with, on 76. of 77. on 78. into 79. of 80. from 81. for 82.
 for 83. to 84. with 85. on 86. from 87. of 88. from 89. into
 90. from 91. in 92. to 93. in 94. against 95. at, before 96. to
 97. to 98. against 99. on 100. for 101. after 102. to 103. to
 104. to, to, at 105. to, from 106. from, in [on] 107. to, from 108.
 against 109. for 110. to 111. for 112. to 113. against 114. after
 115. at 116. of 117. of 118. to 119. with 120. of 121. for 122.
 for 123. down 124. from 125. across 126. on 127. of, in, by
 128. from 129. in 130. on, to, to 131. of 132. at, of 133. in, of
 134. for 135. to 136. at 137. from 138. without 139. to, to 140.
 at, on 141. at 142. by 143. by 144. about 145. of 146. with
 147. to, in 148. to, in 149. to 150. of 151. to 152. to, of 153.
 on, at 154. about 155. at.

EXERCISE 69: 1. You must get up early (in order) to go to school in time. 2. They stopped to look at the picture. 3. Students go to school to learn things. 4. He took the duster to clean the blackboard. 5. He came to school to see me. 6. Take a taxi to come to the meeting in time. 7. You must study hard to learn English. 8. She came back to take the basket. 9. He put on his pyjamas to go to bed. 10. He struck a match to light his cigarette. 11. We need sugar to make cake. 12. Ayşe has gone out to ring the bell. 13. I need a dictionary to translate this story. 14. He jumped into the sea to save the child. 15. I'm waiting to hear your opinion. 16. He picked up a stone to throw at me. 17. He turned the key to open the door. 18. They went to the zoo to see the lions. 19. I bought a camera to take photographs. 20. The boy ran to school not to be late.

Not: Yukardaki cümleler in order to ile de yapılabilir.

EXERCISE 70: 1. I can read and write. 2. I saw lions and tigers in the zoo. 3. Fatma goes to school and does housework. 4.

Ahmet opened the door and went out. 5. I and you are in school. 6. There were boys and girls in the classroom. 7. I am hungry and tired. 8. My brother and sister like music. 9. Fatma swims and plays basketball. 10. Dogs and cats are animals. 11. We can drink tea and coffee. 12. Dogs and cats like meat. 13. Mr. Brown teaches English and geography. 14. You must buy some stamps and envelopes. 15. Ahmet and I were in the garden.

EXERCISE 71: 1. I can both read and write. 2. I saw both lions and tigers in the zoo. 3. Fatma both goes to school and does housework. 4. Ahmet both opened the door and went out. 5. Both I and you are in school. 6. There were both boys and girls in the classroom. 7. I am both hungry and tired. 8. Both my brother and sister like music. 9. Fatma both swims and plays basketball. 10. Both dogs and cats are animals. 11. We can drink both tea and coffee. 12. Both dogs and cats like meat. 13. Mr. Brown teaches both English and geography. 14. You must buy both some stamps and envelopes. 15. Both Ahmet and I were in the garden.

EXERCISE 72: 1. I can not only read but write. 2. We saw not only lions but tigers in the zoo. 3. Fatma not only goes to school but does housework. 4. Ahmet not only opened the door but went out. 5. Not only I but you are in school. 6. There were not only boys but girls in the classroom. 7. I am not only hungry but tired. 8. Not only my brother but my sister likes music. 9. Fatma not only swims but plays basketball. 10. Not only dogs but cats are animals. 11. We can drink not only tea but coffee. 12. Not only dogs but cats like meat. 13. Mr. Brown teaches not only English but geography. 14. You must buy not only some stamps but some envelopes. 15. Not only Ahmet but I was in the garden.

EXERCISE 73: 1. Ahmet likes reading books, and so do I. 2. "I'm studying English." "So am I." 3. Orhan was hungry, and so was everybody. 4. "Horses eat grass." "So do cows." 5. "Ayşe's eyes are brown." "So are Fatma's." 6. "I like my coffee sweet." "So do I." 7. "Ahmet was late." "So was I." 8. Iron is a metal, and so is gold. 9. "I'm tired." "So am I." 10. The door was open, and so were the windows.

EXERCISE 74: 1. Ahmet likes reading books, and I do, too. 2. "I'm studying English." "I am, too." 3. Orhan was hungry, and everybody was, too. 4. "Horses eat grass." "Cows do, too." 5.

"Ayşe's eyes are brown." "Fatma's are, too." 6. "I like my coffee sweet." "I do, too." 7. "Ahmet was late." "I was, too." 8. Iron is a metal, and gold is, too. 9 "I'm tired." "I am, too." 10. The door was open, and the windows were, too.

EXERCISE 75: 1. Neither Ayşe nor Fatma works in an office. 2. Neither Orhan nor Fatma can speak French. 3. Neither Ayşe nor Fatma is ready. 4. Neither the door nor the windows are open. 5. Neither my wife nor I watched TV last night. 6. Neither Özgür nor Hasan has eaten lunch yet. 7. Neither Hasan nor Özgür has (got) a bicycle. 8. Neither Ahmet nor Hasan was hungry. 9. I have neither listened to the radio nor read the newspaper yet. 10. Ahmet can neither sing nor play the piano.

EXERCISE 76: 1. Ayşe doesn't work in an office, and neither does Fatma. [..., and Fatma doesn't, either.] 2. Orhan can't speak French, and neither can Fatma. [..., and Fatma can't either.] 3. Ayşe isn't ready, and neither is Fatma. [..., Fatma isn't, either.] 4. The door isn't open, and neither are the windows. [..., and the windows aren't, either.] 5. My wife didn't watch TV last night, and neither did I. [..., and I didn't, either.] 6. Özgür hasn't eaten lunch yet, and neither has Hasan. [..., and Hasan hasn't, either.] 7. Hasan hasn't got a bicycle, and neither has Özgür. [..., and Özgür hasn't, either.] 8. Ahmet wasn't hungry, and neither was Hasan. [..., and Hasan wasn't, either.] 9. I haven't listened to the radio yet, and I haven't read the newspaper, either. 10. Ahmet can't sing, and he can't play the piano, either.

EXERCISE 77: 1. Ahmet was hungry, but I wasn't. 2. Ayşe is clever but her sister isn't. 3. They saw the tigers in the zoo, but not the lions. 4. Lions live in Africa, but not the tigers. 5. Ayşe knows English, but I don't. 6. Boys like playing football, but girls don't. 7. This book is mine, but not that one. [..., but that book isn't.] 8. She has cleaned the floor, but not the furniture. 9. They are poor but happy. 10. They have caught six fish, but I couldn't any.

EXERCISE 78: 1. You can eat either an orange or an apple. 2. Either listen to me or go out. 3. We are going either to Bursa or İzmir tonight. 4. I drink either tea or milk at breakfast. 5. You may bring it back either today or tomorrow. 6. You can go to Ankara either by bus or train. 7. She is going to be either a doctor or a dentist. 8. You can study either English or German in this school.

9. I shall buy her either a pen or a book. 10. You must either water the flowers or sweep the paths.

EXERCISE 79: 1. I drink neither tea nor coffee. 2. Either study or go to bed. 3. He can neither write nor read yet. 4. He neither drinks coffee nor smokes. 5. Ahmet has neither eaten his soup nor his meat. 6. "I have never been in London." "Neither have I." [I haven't, either.] 7. "I don't like grammar." "Neither do I." [I don't, either.] 8. "I am not cold." "Neither am I." [I am not, either.] 9. Both boys and girls must go to school. 10. Neither the students nor their teacher has come. 11. Come to school in time, or (else) the teacher will punish you.

EXERCISE 80: 1. He wasn't at home; so we came back. 2. The girls saw beautiful dresses in the shop window; so they stopped to look at them. 3. The questions were very difficult; so I couldn't answer. 4. The bus was very crowded; so I couldn't get in. 5. I was very tired; so I stopped working. 6. There were no buses at that hour; so we had to walk. 7. I had so much work to do; so I had to get up early. 8. He ate too much; so he became ill. 9. He studied hard; so he succeeded. 10. He didn't mind the traffic signs; so he had an accident.

EXERCISE 81: 1. Flowers are picked in the fields (by them). 2. My friend was seen in the garden (by somebody). 3. Everything has already been finished. 4. Two letters were written (by her) in the morning. 5. The car has been repaired. 6. He was bitten by a dog yesterday. 7. The cups may be broken. 8. A large house is being built by the river. 9. Four fish were caught (by Ali) yesterday. 10. All the apples have been eaten (by them). 11. They were found in the garden. 12. You may be punished (by the teacher). 13. The bottle must be shaken. 14. Tobacco is sold here. 15. The tiger is going to be shot (by the hunter). 16. English is spoken in U.S.A. 17. My pen has been stolen. 18. This room hasn't been swept yet. 19. English is taught in this school. 20. Old coins and jewels are put in museums. 21. It can't be done. 22. Was he taken to hospital yesterday? 23. Why hasn't the blackboard been cleaned? 24. Who is going to be punished? 25. This class is taught by Mr. Brown. 26. This fact is very well known. 27. It will soon be forgotten. 28. The housework is done by the servant. 29. The baby was carried by my father. 30. The potatoes are being fried.

EXERCISE 82: 1. I am punished every day. 2. The classroom must be cleaned every day. 3. My car hasn't been repaired yet. 4. All the apples have been eaten. 5. The thief was arrested by the police last week. 6. Her pencil has been found under the table. 7. Ahmet's car was stolen last week. 8. Turkish is spoken in Turkey. 9. The cake hasn't been eaten yet. 10. This classroom hasn't been cleaned for two days. 11. This film will soon be seen by everybody. 12. America was discovered by Colombus in 1492. 13. The book was published two years ago. 14. When was the house built? 15. By whom had the money been stolen? 16. Why can't it be done? 17. In which year was the bridge built? 18. Where was the money hidden? 19. My book has been taken by somebody. 20. His book will be published next month. 21. Our compositions are corrected by our teacher. 22. When was Istanbul conquered? 23. How was the bridge destroyed? 24. This vase can't be repaired. 25. Something must be done for him. 26. She was pushed into the water by somebody. 27. I have been invited to a tea-party. 28. The answers must be written in ink. 29. Two hundred new houses were built last year. 30. The machine has been adjusted. 31. His suggestion was not [hasn't been] accepted. 32. Iron is not exported from this country. 33. The new government was [has been] recognized by the United Nations. 34. The factories are being inspected by the new minister. 35. The policy of the new government has been approved by the parliament members. 36. The President's speech will be broadcast on TV tonight. 37. This work should be done by boys. 38. This can be done in different ways. 39. Carts are drawn by horses. 40. All these exercises must be done.

EXERCISE 83: 1. We shall be shown the new house. 2. We were shown a beautiful picture. 3. I was promised a bicycle. 4. We were asked difficult questions. 5. The mechanic was paid for his work. 6. We were promised higher wages. 7. He was made principal. 8. We were asked to go out. 9. The students were told to write a composition. 10. We were ordered to be ready. 11. The passage was blocked out. 12. It was left out. 13. The streets were lit up.

EXERCISE 84: 1. that he was reading a letter. 2. that she can't understand it. 3. that they are in school. 4. that she is twenty years old. 5. that you are right. 6. that I have three sisters. 7. that she couldn't open the door. 8. that you were ill. 9. that it would rain. 10. that they were busy.

EXERCISE 85: 1. where I am going. 2. where she is. 3. who was at home. 4. how old he is. 5. why Ahmet came home late. 6. how difficult the work was. 7. why he hasn't come yet. 8. whose it is. 9. what this is. 10. how hard Ayşe works. 11. how many books there are on the table. 12. what I've got. 13. what she is. 14. how long they lived in Ankara. 15. how often she goes to the cinema. 16. when the train leaves. 17. what the lecturer talked about. 18. where he put it. 19. when he would be back. 20. whether you like it. 21. what I can read. 22. what I can do. 23. how long the rain lasted. 24. how long he will be there. 25. what Fatma knows. 26. whether they are hungry. 27. whether you will go to Ankara next week. 28. whether he can help us.

EXERCISE 86: 1. I know he is in school. 2. I don't know where she will go. 3. I think they have gone. 4. I think there is some milk in the refrigerator. 5. Do you know whose book this is? 6. He doesn't know how old I am. 7. I couldn't understand what he said. 8. I didn't see what they were doing. 9. I wonder how many students there are in this class. 10. I saw that he was reading a book. 11. I asked who he was. 12. The man explained that the bridge was unsafe. 13. He said that the picture was interesting. 14. I wonder where Ahmet is. 15. I wonder who they are. 16. I wonder where I can find him. 17. Tell me what you did yesterday. [Tell me what you were doing yesterday.] 18. Did you hear what he said? 19. The students complained that the questions were difficult. 20. Can you see what I am writing? 21. Tell me what time it is. 22. Tell me what you want. 23. Ask him what he said. 24. Show me what you have in your pocket. 25. Ask him where he wants to go. 26. Tell me what it is. 27. Did you ask them where they wanted to go? 28. I asked the policeman where the post office was. 29. Do you know where they are? 30. Do you know when he left the city? 31. Did you see who threw this stone? 32. Can you guess what I have in my hand? 33. You can't imagine how I miss you. 34. Ask them where they found the book. 35. Do you know how many teachers there are in our school? 36. I wonder why he hasn't come. 37. Tell me when you will be ready. 38. I guess I'll be here tomorrow. 39. I guess we'll have to wait. 40. I think we'll have to go by bus. 41. I'll ask the policeman where the post office is. 42. Do you know where the library is? 43. Tell the waiter how you want the meat. 44. Remember what you promised me. 45. Do what I tell you. 46. Tell me what the teacher said. 47. I think he is right. 48. Tell me what there

is on the table. 49. Do you know why he was punished? 50. Tell me why it can't be done. 51. I don't know when they were brought. 52. Can you guess when the book will be published? 53. He said (that) his car hadn't been cleaned yet. 54. Tell me which one is going to be sold. 55. I believe (that) he will do what he has promised. 56. You must confess (that) I am right. 57. We found that we had made a mistake. 58. Don't forget what you promised. 59. Guess who has come. 60. Do you think I am a coward? 61. Tell me whether you want to go (or not). 62. Tell me whether I am right. 63. Ask them what they are doing. Ask them what they were doing. Ask them what they did. Ask them what they have done. Ask them what they do.

EXERCISE 87: 1. Ahmet had gone to school. 2. Hadn't you posted the letter? 3. I hadn't heard the news. 4. Some children had lost their way. 5. I hadn't finished my work. 6. He asked me where I had seen Ahmet. 7. He said that he hadn't seen the Bosphorus. 8. He asked me what countries I had visited. 9. He wanted to know where we had gone. 10. He said that he had heard the story.

EXERCISE 88: 1. What he said was funny. 2. What I do doesn't concern you. [What I did doesn't concern you.] [What I am doing doesn't concern you.] [What I have done doesn't concern you.] 3. What he wrote was wrong. 4. What Ahmet said was wrong. 5. What you do is right. [What you are doing is right.] What you did is right. [What you have done is right.] 6. Who you are doesn't concern me. 7. Why she failed was clear to all. 8. Who goes to bed last should turn the lights off. 9. Where they were going was unknown. 10. That he couldn't pass the exam is not true.

EXERCISE 89: 1. I'm afraid you'll get a poor mark. 2. I'm not sure where they are now. 3. He was sure (that) he hadn't made any mistakes. 4. I'm not sure whether she will get a good mark. 5. I'm sure he will help us. 6. I'm afraid I haven't (got) enough money. 7. I'm not sure whether she is at home. 8. Be careful (that) you don't make a mistake. 9. Be sure everything is ready. 10. We're sorry (that) you can't come. 11. I'm sorry (that) I can't help you. [I'm sorry (that) I couldn't help you.] 12. We are proud (that) you have succeeded. 13. I'm not sure where I put it. 14. I'm afraid you are wrong. 15. I was sure (that) they were right.

EXERCISE 90: 1. It depends upon how you study. 2. I can't rely on what he says. 3. I want to thank you for what you have

done. 4. I paid 200 liras for what I (had) bought. 5. Add this to what you have already written. 6. Forgive me for what I have done. 7. The teacher punished Fatma for what she had said. 8. I was surprised at what I saw. 9. Fatma got angry at what I said. 10. You must be careful about what you buy. 11. I know very little about what he said. 12. This house is suitable for what you want.

EXERCISE 91: 1. Ahmet said (that) he would be at home at 6 o'clock. 2. I said (that) I had to do those exercises. 3. Orhan said (that) he was tired. 4. You said (that) you were hungry. 5. The teacher asked if I knew those words. 6. He asked me how old I was. 7. My friend asked me if I smoked. 8. The man asked if he might help me. 9. He told me that they were going to have an examination. 10. Ayşe asked me if I had seen Orhan the day before. 11. The teacher told us to try to do those exercises. 12. She asked me not to be late. 13. The teacher told me angrily not to come to school late. 14. The policeman asked where I lived. 15. I asked what that word meant. 16. My friend asked if I liked folk music. 17. Ayşe told me to wait a minute. 18. He asked me who I was. 19. My friend asked me what time it was. 20. The principal asked how many students there were in the classroom. 21. She asked me if I was married. 22. She begged me to help her to answer those questions. 23. She told me that she didn't know where they had gone. 24. I said (that) I would put it on the table. 25. He told me (that) he thought I was tired. 26. She told me (that) she knew who I was. 27. The teacher asked why I hadn't done my homework. 28. She asked me if I could hear the teacher. 29. My friend asked if he might use my pen. 30. He told me (that) he was not taller than I. 31. He asked who had built our house. 32. He asked me if I had made up my mind what I would do. 33. He told me (that) he could do it if he tried. 34. He told me (that) he had better do those exercises again. 35. She asked me if I could explain it to her. 36. The policeman warned me not to drive fast. 37. The teacher complained that we didn't study our lessons. 38. He suggested that we should wait there. 39. He shouted that he was coming downstairs. 40. He answered that he would try it. 41. He asked me if he should telephone her. 42. He asked me if he should write it again.

EXERCISE 92: 1. The teacher asked why we couldn't understand the lesson. 2. I asked him what he wanted to do. 3. My friend asked what I was doing. 4. He asked how he could help me. 5. I asked where Ayşe was. 6. He said that there were some people in

front of the post-office. 7. He asked what I had in my pocket. 8. Ahmet said that his friend would come the next day. 9. He asked if the others would be ready. 10. He asked where I had put his bag. 11. He said (that) I was right. 12. Mother asked if I was hungry. 13. I asked the boy why he was crying. 14. The teacher asked where everybody was. 15. He asks who you are. 16. He said that he couldn't understand. 17. They said that they were in school. 18. He said that he cleaned the blackboard every day. 19. The little boy said that he didn't go to school. 20. I said that I was thirsty. 21. Mother complained that she was tired. 22. He asked me what I had seen. 23. Did you ask him how old he was? 24. The teacher asked me if I would study English. 25. The waiter asked me what I wanted to drink. 26. The teacher told me to be more careful. 27. She asked me when I had left home. 28. He asked me if the chairs had been carried to the other room. 29. He asked me where I wanted to go. 30. Mother told me to come back home at 5 o'clock. 31. He said that he couldn't start his car. 32. She asked me to help her. 33. He said that he had brought the flowers for me. 34. He complained that he hadn't got any letters from her. 35. He said that he could swim better than I. 36. He told me to study hard. 37. The teacher said that I had answered wrong. 38. He said that he liked telling stories. 39. He said that they had offered him a new job. 40. He asked if the room was large. 41. He complained that the soup was cold. 42. She complained that I drove too fast. (... that I was driving too fast) 43. She told me to slow down. 44. The shopkeeper asked me not to park my car in front of his shop. 45. He said that he had been invited to dinner. 46. She complained that she couldn't speak English fluently. 47. He asked me if I could guess who he was. 48. He said that he would pay for the damage. 49. He said that the Prime Minister had held a short press conference at the air-port. 50. He asked me what my aim in life was.

EXERCISE 93: 1. I found a pencil while I was coming to school. 2. My friends laughed while I was reading. 3. Fatma was looking out of the window while the teacher was teaching the new words. 4. Do your homework while I am here. 5. We shall go out when you are ready. 6. We sleep when we go to bed. 7. Don't make a noise while I am sleeping. 8. What does your teacher do when he gets angry? 9. What did your teacher do when he got angry? 10. I take my umbrella when it rains. 11. We learn when we study. 12. What do you drink when you are thirsty? 13. We shall study when

Ahmet comes. 14. We laugh when he tells us a funny story. 15. You will laugh when you hear it. 16. When I saw him, he was eating cherries. 17. You shouldn't talk while I am studying. 18. He fell down while he was running. 19. The students cleaned the board while the teacher was out. 20. We shall be very happy when you visit us again. 21. We must stop when the traffic light is red. 22. I shall buy the book when it comes out. 23. Pay the cashier when you leave. 24. Don't make a noise while I am here. 25. When I first met him, he was working in a restaurant. 26. The cat drank all the milk while you were busy in the kitchen. 27. When he came into the room, I went out. 28. Did anyone telephone me while I was out? 29. Please send the book back when you have finished reading it. 30. I want to drink a cup of coffee when I am tired. 31. The lights went out while I was studying English. 32. You can buy your ticket when you arrive at the station. 33. The students stand up when the teacher comes into the room. 34. The teacher corrects when we make mistakes. 35. I know (that) they will do nothing while I am out. 36. When I was getting into the bus, it started suddenly. 37. While they were swimming, someone stole their clothes. 38. Can you study while you are listening to the radio? 39. Don't disturb your brother while he is studying. 40. Study while you have time. 41. Study when you have time.

EXERCISE 94: 1. The students stood up as soon as the teacher came into the classroom. 2. We shall go out as soon as you are ready. 3. He lit a cigarette as soon as the lesson was over. 4. I shall complete it as soon as I can. 5. The children went out to play as soon as the bell rang. 6. As soon as she lay down she fell asleep. 7. He hit the brakes as soon as he saw the little boy. 8. The hunter shot at the tiger as soon as he saw it. 9. Come and see me as soon as you have time. 10. Two of the students began to quarrel as soon as the teacher went out.

EXERCISE 95: 1. You must go home before it begins raining. 2. The train had left before I reached the station. 3. Think before you answer. 4. I shall write it in my note-book before I forget. 5. You must shave before you go to your office. 6. Put your coat on before you go out. 7. Shake the bottle well before you take the medicine. 8. Take your shoes off before you enter the mosque. 9. Some children went out of the classroom before the bell rang. 10.

Read it before you sign. 11. He had eaten a lot of cake before he went to bed. 12. We had locked the door before we left home. 13. Think before you decide. 14. Turn the lights off before you go to bed. 15. Eat your soup before it gets cold. 16. Don't eat anything before you are hungry. 17. I had read the play before I went to the theatre. 18. They did nothing before they came here. 19. Come back home before it gets dark. 20. You ought to test the car before you buy it.

EXERCISE 96: 1. They did nothing after I (had) left. 2. After they went [had gone], I began studying. 3. I shall write you a letter after I leave Istanbul. 4. Did you post the letter after you wrote [had written] it? 5. She went home after she (had) bought a new dress. 6. After he (had) read the letter, he looked at me. 7. What did you do after they went [had gone]? 8. I remembered after I (had) read it. 9. She felt tired after she had done the housework. 10. What did you do after you saw [had seen] her?

EXERCISE 97: 1. Don't touch the wall until the paint dries. 2. Özgür promised to study until I came. 3. The children played in the garden until it got dark. 4. Don't stay outside until it gets dark. 5. Don't start until I come. 6. Follow this path until you come to a farm. 7. You must study until you get tired. 8. They had to wait until the help came. 9. They fought until they died. 10. Wait outside until you are called. 11. They rowed the boat until they came to an island. 12. They sheltered somewhere until it stopped raining. 13. I told him to remain at home until I came. 14. We can do nothing until they come. 15. They didn't wait until I was ready.

EXERCISE 98: 1. Haven't you done anything since I went out? 2. I haven't received a letter from you since you left Istanbul. 3. I haven't ridden a bicycle since I was 12 years old. 4. The students have been doing these exercises since the bell rang. 5. I have been doing nothing since you left. 6. The children have been studying since their father came. 7. What have you been doing since I last saw you? 8. Some of the girls have been talking and laughing since they came in. 9. How long is it since you came here? 10. It is three years since we came to this city.

EXERCISE 99: 1. He was walking slowly because he was carrying a heavy basket. 2. You must study because you have an examination tomorrow. 3. As he came to school late, he was punished. 4. As the room was warm, we took our coats off. 5. As it was a warm day, everybody wanted to go swimming. 6. They

postponed the match because of the heavy rain. 7. Ahmet is handsome because of his brown eyes. 8. Fatma is attractive because of her beautiful eyes. 9. As he had studied hard, he got a good mark for [from] English. 10. As he worked, he succeeded. 11. They couldn't see each other as it was dark. 12. Ahmet is doing the housework because his wife is ill. 13. As he was poor, he couldn't buy his school books. 14. As there was nothing to do, we went home. 15. As they had no matches, they couldn't make a fire. 16. We had to go home on foot because of the strike. 17. As I was very tired, I went to bed early. 18. As she left her eye glasses at home, she couldn't see what the teacher wrote on the blackboard. 19. As it is 5 o'clock, we had better stop working. 20. I couldn't buy anything because of the high prices.

EXERCISE 100: 1. He is handsome although he has small eyes. 2. He is handsome in spite of his small eyes. 3. He came to school although he was ill. 4. Nobody liked her although she was a good girl. 5. They couldn't answer the questions although they were not difficult. 6. They are happy although they are poor. 7. I had to study in spite of the noise. 8. I couldn't understand the lesson although I read it twice. 9. The soldiers went on fighting although they didn't have enough weapons. 10. Although it was cold, they didn't light the fire. 11. They want to work although it is late. 12. She can't read and write although she is ten years old. 13. He can run fast although he is fat. 14. I couldn't get a good mark although I had studied hard. 15. He always gets poor marks although he is clever. 16. They succeeded in spite of the difficulties. 17. She is still attractive in spite of her old age. 18. Although we stayed in the same hotel, we didn't meet each other. 19. Although she goes to bed early, she gets up late. 20. Although she can't see well, she doesn't want to wear glasses. 21. Although my grandmother is very old, she does her own housework. 22. Fatma wants to buy a cheese sandwich although she is not hungry. 23. He was still awake although it was midnight. 24. Although I help him, he never helps me. 25. Although I wrote to him, I haven't got a reply yet.

EXERCISE 101: 1. She opened the door so that we might enter. 2. She put her glasses on so that she might see better. 3. Draw it larger so that everybody can see. 4. He wrote it very carefully so that she shouldn't make any mistakes. 5. I stepped aside so that she might go in. 6. He hid his money carefully so that no one could find it. 7. She put her new dress on so that she might look beautiful.

8. He fastened his horse to a tree so that it shouldn't escape. 9. I gave him some money so that he could buy a dictionary. 10. Ahmet studied hard so that he could pass the examination. 11. They offered the students a prize so that they might study hard. 12. The thief wore gloves so that he shouldn't leave any finger-prints. 13. My father will take me to London so that I may practice English. 14. I took my umbrella so that I shouldn't get wet. 15. I bought an alarm clock for her so that she could get up early.

EXERCISE 102: 1. He looked at me as if he had never seen me before. 2. I write as I talk. 3. Do as others do. 4. Do as you are told. 5. He shouts at me as if I were his servant. 6. Leave it as it is. 7. He looked at me as if he hadn't understood the problem. 8. She jumped up as if a bee had stung her. 9. Don't talk to me as if I were a child. 10. He went on working as if nothing had happened. 11. You look as if you couldn't understand. 12. The children are playing in the garden as if they had no work to do. 13. He repairs his own car as if he were a mechanic. 14. He went on working as if he were not frightened. 15. We did it as we had been told.

EXERCISE 103: 1. If I saw Orhan, I should give him your message. If I had seen Orhan, I should have given him your message. 2. If I had enough money, I should buy it. If I had had enough money, I should have bought it. 3. If Ayşe rang the bell, the servant would come. If Ayşe had rung the bell, the servant would have come. 4. If I had time, I should go for a walk. If I had had time, I should have gone for a walk. 5. If it rained, they would postpone the meeting. If it had rained, they would have postponed the meeting. 6. If I felt better, I should go with you. If I had felt better, I should have gone with you. 7. If you came here, we could talk about it. If you had come here, we could have talked about it. 8. If you told the truth, I should forgive you. If you had told the truth I should have forgiven you. 9. If you made much noise, the teacher would punish you. If you had made much noise, the teacher would have punished you. 10. If we hurried, we should get to school in time. If we had hurried, we should have got to school in time.

EXERCISE 104: 1. If I find the book, I shall give it to you. 2. If you drive slowly, you won't have an accident. 3. If you learn to swim, you can come with us to the beach. 4. If we are cold, we put on our overcoats. 5. If he were here now, he would help us. 6. If you sleep well, you will work better tomorrow. 7. If I

were her, I should talk to her now. 8. If you studied hard, you would pass the exam now. 9. If I had much money, I should travel. 10. If they invited me, I should go. 11. If it rained, we should stay at home. 12. If you got up earlier, you would finish your homework. 13. If I have time, I shall come and see you. 14. I shall do it if it is possible. 15. If we leave now, we shall get there before it gets dark. 16. If I had seen him, I should have talked to him. 17. If he had studied hard, he would have passed the exam. 18. If I had a bicycle, I should come with you now. 19. I should go with you now if I had time. 20. What would you do now, if the ship sank. 21. If I want to buy a stamp, I go to the post-office. 22. If I had more time, I should study more. 23. If I had enough money, I should buy that suit now. 24. If I were a millionaire, I should travel. 25. If the teacher were here now, he would punish us. 26. If the telephone rings, please answer it. 27. If you stay in London enough, you will learn English well. 28. If the price is not too high, I shall buy it. 29. If Ahmet comes in time, we shall go to the cinema. 30. If he came, I should be surprised. 31. If I had any money, I should lend you now. 32. If I knew, I should tell you. 33. If you heard it, you would laugh. 34. If she were younger, he would marry her. 35. If you knew English, you would talk to her. 36. If you had been born in Egypt, what language would you have learnt? 37. If you had enough money, which book would you buy? 38. If you are free tomorrow, what will you do? 39. If you were free tomorrow, what would you do? 40. If you were free now, what would you do? 41. If you had been free yesterday, what would you have done? 42. If your friends come to visit you tonight, how will you entertain them? 43. If your friends came to visit you tonight, how would you entertain them? 44. If I had known her telephone number, I should have telephoned her yesterday. 45. If you had got up late this morning, how would you have come to school in time? 46. If you had a car, would you go to Europe by train? 47. If you hadn't gone to the cinema last night, you would have done your homework. 48. If she were my sister, I should punish her. 49. If I were a man, I shouldn't marry you. 50. If she were here, we should go for a walk. 51. If you drove more carefully, you wouldn't have an accident. 52. If I knew English well, I should read this book. 53. If today were Sunday, the shops would be closed. 54. If you were rich, how would you spend your money? 55. If he were poor, he couldn't buy that car. 56. If I were you, I should tell the

truth. 57. If I weren't so tired, I should help you. 58. What would you do if you lost your money? 59. You may get lost if you don't use a map. 60. If it rained, we should get wet through.

EXERCISE 105: 1. She won't come unless you invite. 2. You can't clean the blackboard unless you have a duster. 3. I can't lock the door unless I have the key. 4. You shouldn't go out unless you hear the bell. 5. I can't eat this meat unless it is well done. 6. Mother can't see well unless she has her eye glasses on. 7. We can't catch the bus unless we run. 8. I can't marry her unless she gives up smoking. 9. You can't learn unless you listen. 10. We can't decide unless Ahmet comes. 11. I can't sleep unless you turn the light off. 12. I can't study unless you keep quiet. 13. The old man couldn't hear unless we shouted. 14. I can't translate this story unless I have a dictionary. 15. You can't work well unless you sleep eight hours a day.

EXERCISE 106: 1. The teacher might have punished you. 2. You ought to have invited your friends. 3. You ought to have visited your friends while you were in Ankara. 4. You must have understood these sentences. 5. Ahmet would have gone to Ankara yesterday. 6. You ought to have made a reservation in advance. 7. What may have happened to her? 8. Who may have sent me this present? 9. You might have telephoned me. 10. You ought to have told the truth. 11. They may have come. 12. You may have brought the wrong book. 13. The bus might have broken down. 14. The meeting might have been postponed. 15. The heavy traffic may have prevented him from coming to school in time. 16. You needn't have rung the bell. 17. You needn't have taken your umbrella. 18. We'd better have gone home. 19. I'd rather have studied. 20. I'd rather you have postponed the meeting.

EXERCISE 107: 1. the flowers (that) she picked in the garden. 2. the pencil that is on the table. 3. the poems (that) she writes. 4. the [a] girl who lives opposite my house. 5. the boys who are going to play tennis. 6. the hotel (that) we stayed at last week. [the hotel where we stayed last week.] 7. the [a] friend (that) I study with. [the [a] friend with whom I study.] 8. the books (that) my friend lent me. 9. the [some] flowers that were growing in the garden. 10. the man who lives next door to us. 11. the questions (that) the teacher asked. 12. the book (that) I lost yesterday. 13. the [a] book (that) you like. 14. the meals (that) mother cooks. 15. the blue

dress (that) she was wearing. 16. the newspaper (that) you were reading. 17. the soup (that) she made. 18. the socks (that) you mended. 19. the strange noise (that) she heard. 20. the [a] man who lived on an island. 21. the policeman who caught the thief. 22. the car (that) he borrowed. 23. the window (that) they climbed in through. [the window through which they climbed in.] 24. the cakes (that) he sells. 25. the book (that) I borrowed last week. 26. the pen (that) you are writing with. 27. the girl (that) we saw at the window. 28. the flowers (that) he has in his garden. 29. the potatoes (that) I have bought. 30. the matches (that) I put on the table. 31. the mistakes (that) I make. 32. the chair (that) you are sitting on. 33. the room (that) they lived in. [the room in which they lived.] [the room where they lived.] 34. the pair of shoes (that) I bought. 35. the houses (that) they build. 36. the present (that) I gave him. 37. the towel that you are drying your hands on. [the towel on which you are drying your hands.] 38. the pencil (that) you gave me. 39. the money that his father had given him. 40. the story (that) he told me. 41. the deck (that) a man was sitting on. [the deck on which a man was sitting.] [the deck where a man was sitting.] 42. the books (that) my father reads. 43. the house (that) they want to sell. 44. the room (that) they are going to paint. 45. the boy whose book I borrowed. 46. the man whose money was stolen. 47. the teacher whose table I cleaned. 48. the book (that) I was talking about. 49. the man whose house we have passed. 50. the boy who is making so much noise.

EXERCISE 108: 1. The poems (that) she writes are very interesting. 2. Do you know the girl who lives opposite my house? 3. The flowers (that) she had picked in the garden were very beautiful. 4. The boys who are going to play tennis are ready. 5. I shall invite the friends (that) I know best. 6. The hotel (that) we stayed at last week was very expensive. [The hotel where we stayed last week was very expensive.] 7. The friend (that) I study with is at the door now. [The friend with whom I study is at the door now.] 8. He doesn't know the man who lives next door to him. 9. The questions (that) the teacher asked were very difficult. 10. I have found the book (that) I lost yesterday. 11. The meals (that) my mother cooks are delicious. 12. The shoes (that) he was wearing were worn out. 13. Where is the newspaper (that) you were reading? 14. This book is about a man who lived on an island. 15. The policeman who caught the thief deserves a reward. 16. The cakes that he sells are stale. 17. I have brought the book that I borrowed last week. 18. The pen (that) you

are writing with is mine. 19. The girl (that) we saw at the window is Ahmet's sister. 20. The potatoes (that) I have bought are in the basket. 21. I can't find the matches (that) I put on the table. 22. The mistakes (that) we make are corrected by our teacher. 23. The chair (that) you are sitting on needs repairing. 24. The room (that) they lived in was very small. [The room in which they lived was very small. The room where they lived was very small.] 25. The pair of shoes (that) I had bought didn't fit him. 26. The houses (that) they build are near the station. 27. The towel (that) you are drying your hands on is mine. [The towel on which you are drying your hands is mine.] 28. He found the money (that) he had lost. 29. I have lost the pencil (that) you gave me. 30. He spent all the money (that) his father had given him. 31. I didn't believe the story (that) he told me. 32. The books (that) my father reads are all about medicine. 33. The house (that) they want to sell is near our school. 34. The room (that) they are going to paint is downstairs. 35. Can you remember the boy whose book I borrowed? 36. The man whose money was stolen is here. 37. This is the book that I was speaking about. 38. Have you eaten the apples that I brought yesterday? 39. I have just found the letter that I ought to have posted. 40. I haven't had time to read the book that he gave me.

EXERCISE 109: 1. Everything (that) we learn in this lesson is very important. 2. The book (that) you see on the table is mine. 3. The man (that) you want to talk to is waiting outside. 4. What is the name of the book (that) you want to borrow? 5. Have you done all the work (that) I asked you to do? 6. Do you know the man who wrote this letter? 7. Is the man you were talking to yesterday a teacher? 8. Is this the book (that) you want? 9. They have found the boy who got lost in the forest. 10. Are those the girls (that) you went to the theatre with yesterday? 11. These are the photographs (that) I took last summer. 12. I couldn't find time to finish the book (that) you gave me last week. 13. The man (that) we saw yesterday was an Englishman. 14. Have you seen the book (that) I bought yesterday? 15. Are these the shoes (that) I bought you last week? 16. Don't believe everything (that) you read in the newspapers. 17. Have you eaten the sandwiches (that) I made for you? 18. This is the book (that) our teacher recommended us to read. 19. Is there anything else you want? 20. I have brought the book (that) I borrowed last week.

EXERCISE 110: 1. The students (who are) in the garden are my students. 2. I want to borrow the books (that are) on the table. 3.

The road (that) I walked along was muddy. 4. Ayşe watered the flowers (that were) in the garden. 5. She picked up the piece of chalk (that was) on the floor. 6. The cat drank all the milk (that was) in the cup. 7. The cat ate the sandwiches (that were) in the basket. 8. The cat ate the sandwiches that were for the boys. 9. The girl broke the eggs (that were) in the basket. 10. The servant took away the cups (that were) on the table.

Not: Yukarıdaki cümlelerde bulunan **that** sözcükleri yerine **which** sözcükleri de kullanılabilir.

EXERCISE 111: 1. The students (who are) in the next class-room are all boys. 2. Fatma couldn't see the cat (which was) on the floor. 3. Can you count the books (which are) on the table? 4. The books (which are) on the table are mine. 5. Is the teacher's table in the corner? 6. They live in a village (which is) near the seashore. 7. Ahmet bought a book (which was) about space travel. 8. He forgot to do the exercises (which were) at the end of the book. 9. We should help the men who are in difficulty. 10. They saved the animals which were in danger.

Not: Yukardaki "who" ya da "which" sözcükleri yerine **that** sözcüğü de kullanılabilir.

EXERCISE 112: 1. The servant broke the cup, which was very old. 2. Locusts, which multiply quickly, do a great deal of damage. 3. Our light comes from the sun, which is far away. 4. This book, which you read last week, is very interesting. 5. Mrs. Brown, whom you met at my house yesterday, is my mother's friend. 6. My brother, who is a sailor, comes home once a month. 7. Fatma, who is very romantic, has got engaged. 8. The letter, which Ahmet wrote last week, is in the drawer. 9. My sister, whom you saw last year, has married. 10. Tigers, which are terrible animals, live in Asia.

Not: Yukardaki cümlelerde kullanılan "which", "whom" ve "who" sözcükleri yerine hiç bir zaman **"that"** sözcüğü **kullanılamaz**.

EXERCISE 113: 1. The man driving the car didn't have a driving licence. 2. The woman reading a newspaper is my teacher. 3. Please, open the window near the table. 4. The girls in the next class-room are all noisy. 5. The book store near the station is my father's. 6. The plays written by Shakespeare are difficult to read. 7. The girl swimming in the swimming pool is my friend. 8. Do you know the man drinking tea? 9. The pictures on the opposite wall were painted by Van Gogh. 10. The stories written by Fatma have been published.

11. I don't like the cakes made by my friend Fatma. 12. Have you worked out the problems given by the teacher of mathematics?

EXERCISE 114: 1. The basket was so heavy that the boy couldn't carry it. 2. I was so tired that I couldn't study. 3. The water was so cold that we couldn't swim. 4. She had such lovely eyes that everybody admired her. 5. She is so stupid that she believes what everybody says. 6. The prices were so high that we couldn't buy anything. 7. He ran so quickly that I couldn't catch him. 8. It was such a lovely day that we went on a picnic. 9. It was so hot that I took my coat off. 10. It was such a heavy table that no one could lift it.

EXERCISE 115: 1. She was so poor that she couldn't buy her school books. 2. She was such a fat girl that she couldn't run. 3. Ahmet went to bed so late that he couldn't get up in time. 4. She made such a silly mistake that everybody laughed. 5. He had such long hair that everybody thought (that) he was a girl. 6. She speaks so fast that you can't understand her. 7. The lesson was so difficult that I had to read it twice. 8. They were so tired and hungry that they stopped working. 9. The bus driver was driving so fast that the passengers got frightened. 10. The buses were so crowded that we had to walk to school. 11. There were so many new words that I couldn't learn all of them. 12. He was so busy that he couldn't leave his office. 13. The streets are so slippery that you may fall down. 14. There was such a wind that we couldn't play football. 15. The room was so dark that they couldn't see each other.

EXERCISE 116: 1. Fatma couldn't decide what to say. 2. Do you know how to make coffee? 3. Ayşe doesn't know how to drive a car. 4. I've forgotten what to do next. 5. Ask her where to put the suit-case. 6. Fatma doesn't know which dress to wear. 7. I can't remember how to answer the questions. 8. I wonder how to get there. 9. The teacher told the girl where to start. 10. Someone showed her how to use the telephone. 11. Doesn't he know how to write a letter? 12. Hasn't she learnt how to make coffee?

EXERCISE 117: 1. Ahmet has been working at this factory for six years. 2. We have been listening to the teacher for an hour. 3. What have you been doing here for two hours? 4. How long have you been studying English? 5. I have been studying English for three years. 6. It has been raining since last night. 7. You are tired because you have been driving for five hours. 8. How long have you been living in İstanbul? 9. Fatma has been talking on the telephone for fifteen minutes. 10. That man has been sitting in the corner since

half past three. 11. Ahmet has been sleeping for two hours. 12. Have you been waiting long? 13. What have you been doing since the bell rang? 14. I have been knocking at the door for five minutes. 15. Mother has been doing housework for three hours, so she is very tired. 16. Fatma has been writing letters since breakfast. 17. I know how long you have been watching TV. 18. Tell me what you have been doing here for two hours. 19. What have you been doing since I last saw you? 20. I have been looking for my glasses for half an hour. 21. How long have you been wearing glasses? 22. We have been using this washing machine for four years. 23. We have been shopping since noon. 24. He has been travelling in Europe for two years. 25. Mother has been sewing since morning.

EXERCISE 118: 1. He said that he had been collecting stamps for five years. 2. He didn't know how long I had been waiting. 3. The students had been playing in the garden for half an hour when the teacher came. 4. The driver had been driving for eight hours when the accident happened. 5. He asked me what I had been doing for two hours.

EXERCISE 119: 1. Mother will be sewing. 2. They will be having lunch when we arrive. 3. When you receive this letter, I shall be travelling through Europe. 4. At this time tomorrow we shall be living in our new house. 5. When you go into the office, Mr. Dinç will be sitting at the front desk. 6. I shall be watching TV when you come home. 7. Will you be visiting him tomorrow? 8. Will you be staying here long? 9. Will you be seeing Ahmet tomorrow? 10. Where will you be staying in Ankara?

EXERCISE 120: 1. I shall have finished this work before you leave. 2. By next July my brother will have graduated from high school. 3. The meeting will have been over long before you come. 4. We shall have gone out by the time you come here. 5. You will have forgotten everything by next week. 6. Ahmet will have sold his car by the end of this month. 7. The bell will have rung by the time we get to school. 8. The children will have gone to bed by eleven o'clock. 9. I shall have been studying English for four years by June. 10. The train will have gone by the time we get to the station.

EXERCISE 121: 1. I saw him go out. 2. I saw women looking at the shop windows. 3. I heard Ayşe singing a beautiful song. 4. I listened to the teacher telling an interesting story. 5. I noticed a man steal an umbrella. 6. I watched the children playing in the

garden. 7. I felt the ground shake. 8. I heard somebody leave the room. 9. We watched the soldiers marching past. 10. I heard the manager giving orders. 11. I smelt something burning. 12. Did you notice anyone waiting here? 13. I found him studying English. 14. I caught him stealing cakes from the refrigerator. 15. The teacher caught Fatma cheating during the examination.

EXERCISE 122: 1. Mother made me do the housework yesterday. 2. Don't let the children make a noise. 3. Who made you do it? 4. Fatma always makes us laugh. 5. Mother doesn't let me go to the cinema by myself. 6. Fatma let the basket fall. 7. Why did you let the boys go to the cinema? 8. Let me try again. 9. Who has made the baby cry? 10. Why didn't you let him come with us? 11. The teachers don't let us make a noise while they are talking. 12. Can you guess what made me laugh? 13. What makes you think so? 14. He asked when I would make the children study. 15. His way of talking makes me sleep. 16. The teacher makes us repeat the sentences. 17. I had to make them push my car. 18. She complained that they always made her wash the dishes. 19. Have you ever heard me tell a lie? 20. I have never known Fatma get a good mark for [from] English. 21. Fatma made her husband wash the dishes. 22. His doctor made Ahmet give up smoking.

EXERCISE 123: 1. You must get [have] your trousers ironed [pressed]. 2. I am going to get [have] my shoes polished. 3. My sister has gone to get [have] a dress fitted on. 4. Get [have] them brought here. 5. I shall go to get my car repaired on Saturday. 6. He asked me why I hadn't got [had] the room cleaned. 7. He said that he couldn't get [have] the chairs painted yellow. 8. Get [have] these letters posted. 9. He asked me how I would get [have] them brought. 10. Tell me when you are going to get [have] these things thrown away. 11. He said that he would get [have] everything done in time. 12. I am going to get [have] these magazines bound. 13. Why don't you get [have] them brought? 14. Mother told me to get [have] my hair cut. 15. Get [have] these letters typed. 16. I shall get [have] a house built. 17. Have you got [had] your car serviced? 18. Fatma is going to get [have] her long skirt shortened.

EXERCISE 124: 1. It is difficult for him to learn a foreign language. 2. It takes a long time to learn English. 3. It is impossible to do that without any help. 4. It is wiser to drive slowly. 5. It is difficult to understand this lesson. 6. It is more comfortable to travel by train. 7. It is not easy to drive a car in the city. 8.

It is a custom in our country to take our shoes off before entering a mosque. 9. It is difficult for me to convince her. 10. It is difficult for me to understand what you mean.

EXERCISE 125: 1. It is cheaper to travel by bus. 2. It is necessary to obey the traffic rules. 3. It is important to pronounce English well. 4. It is necessary for you to learn English before going to England. 5. It is doubtful whether he will succeed. 6. It was obvious that he didn't want to help us. 7. It is difficult for me to persuade my father. 8. It is stupid to spend all your money. 9. It will be wonderful to see you again. 10. It was strange that he didn't see you. 11. It is funny to behave like that. 12. It is lovely to go for a walk at sunrise. 13. It was cruel to make them work under difficult conditions. 14. It was difficult to find a seat in the bus. 15. It is not true to say so. 16. It wasn't easy to understand why he behaved like that. 17. It is impossible to guess where they are now. 18. It was difficult to decide what to do. 19. It is difficult to find a job nowadays. 20. It is difficult to understand what he means.

EXERCISE 126: 1. Ahmet often becomes angry. 2. I am feeling tired. 3. These flowers smell sweet. 4. We get older every day. 5. The students appeared confused. 6. Are you feeling better now? 7. The days get longer in the spring. 8. That music sounds interesting. 9. It smells good. 10. The policeman became suspicious. 11. You will soon become [get] accustomed to the climate. 12. She became pale. 13. The time is getting [growing] shorter. 14. It has suddenly turned cold. 15. The apples are turning red. 16. The teacher is looking angry. 17. Is she looking tired? 18. He feels weak after his illness. 19. Do you often get [become] sick? 20. I always feel good in a new suit. 21. She looks younger than she is. 22. He said that he felt tired.

EXERCISE 127: 1. What beautiful eyes that girl has! 2. How lazy you are! 3. What a heavy suit-case! 4. How cold the water is! 5. What clever students! 6. What beautiful flowers! 7. What naughty children! 8. How hot the weather is! 9. Here we go! 10. Here he [it] is! 11. There they are! 12. Here you are! 13. Here comes the train! 14. Here is the book you want! 15. How stupid I am! 16. What a silly mistake (to make)! 17. What a comfortable car you have! 18. There comes the teacher! 19. What an idea! 20. How obstinate you are!

EXERCISE 128: 1. I am too tired to walk. 2. The weather was too cold for me to go out. 3. The station is too far for us to walk. 4. The basket was too heavy for me to carry. 5. I was too confused to answer. 6. He was too angry to say anything. 7. She was too nervous to work. 8. It is too expensive for me to buy. 9. This lemonade is too cold for me to drink. 10. The bus was too crowded to get in. 11. The questions were too difficult for us to answer. 12. He said that the tea was too hot for him to drink. 13. She is too young to get married. 14. It is too hot to wear a coat. 15. The plums are too sour for me to eat. 16. He was too old to travel by bus. 17. His office was too far for us to walk. 18. It is too good to be true. 19. These shoes are too large for me to wear. 20. Fatma is too fat to run. 21. I knew that it was too dark to take a photograph. 22. It was too late to hit the brakes. 23. It is too late to be sorry. 24. This is too long to read. 25. They were too late to catch the train.

EXERCISE 129: 1. You are clever enough to understand it. 2. He is tall enough to touch the ceiling. 3. She is stupid enough to believe what everybody says. 4. The sea was warm enough for the children to swim. 5. I'm old enough to sit up late. 6. You are young enough to be my son. 7. The table was large enough for all of us to sit round. 8. Fatma is well enough to go out. 9. They are cheap enough for me to buy. 10. Ahmet is tall enough to dance with Fatma.

EXERCISE 130: 1. Will you please send these boxes to my house? Would you please send these boxes to my house? Would you mind sending these boxes to my house? Could you send these boxes to my house? Send these boxes to my house, will you? 2. Will you please sign your name here? Would you mind signing ... Could you sign ... Sign your name here, will you? You might sign your name here. 3. Will you help me to answer these questions, please? Would you help me to ...? Would you mind helping me to ...? Could you help me to ...? Help me to answer these questions, will you? You might help me to ... 4. Would you like me to take a photograph? Would you mind if I took a photograph? 5. Will you please pick up that piece of paper? Would you please pick up ...? Would you mind picking up that piece of paper? Pick up that piece of paper, will you? 6. Would you like to have some cakes? 7. Will you please tell me the time? Would you please tell me the time? Would you mind telling me the time? Could you tell me the time? ... 8. Will

you please explain it to me? Would you please explain it to me?
 9. Would you like to have dinner with us? 10. Would you mind turning it off please? Would you please turn it off? Turn it off, will you?

EXERCISE 131: 1. I wish you wrote more carefully. 2. I wish your brother were here now. 3. I wish I knew it. 4. I wish I had more time to help you. 5. I wish tomorrow were a holiday. 6. I wish I were rich. 7. I wish I had finished it last week. 8. I wish you could drive a car. 9. I wished I were in Istanbul. 10. I wish I were at home now. 11. I wish I had a bicycle. 12. I wish I could have bought it last week. 13. I wish I took my camera with me. 14. I wish you had been in school yesterday. 15. I wish you to wait for a few minutes.

EXERCISE 132: 1. If only I went home! 2. It is time the bell rang. 3. I'd rather have my lunch at home. 4. I'd rather watch a television program than read this newspaper. 5. I'd rather stay at home and study. 6. Isn't it time you studied? 7. They went on working as if [though] nothing had happened. 8. I'd rather you wait until tomorrow. 9. I feel as if [as though] I hadn't slept last night. 10. Suppose you had no money with you, what would you do?

EXERCISE 133: 1. You'd better give another example. 2. You'd better explain everything to her. 3. You'd better have [get] your hair cut. [You'd better have a hair cut.] 4. I used to do my homework in the morning. 5. Each boy had a bicycle. 6. There used to be a cinema in this street. 7. My sister is not used to doing housework. 8. Have you got used to our way of life? 9. I am not used to this heat. 10. Is this book worth reading? 11. The play was not worth watching. 12. He asked me if the play was worth watching. 13. You shouldn't waste time watching TV. 14. They usually spend time fishing in the summer. 15. Orhan succeeded in doing three exercises in ten minutes. 16. The police arrested someone else. 17. Words like "eat" and "run" are verbs. 18. I'm used to having tea at 5 o'clock. 19. You've got used to Turkish food, haven't you? 20. I'm not used to driving in heavy traffic. 21. He used to come here often. 22. Did you use to see him every day? 23. Ahmet swims like a fish. 24. He climbed the tree like a cat. 25. Do it like this. 26. When ever did he go to London? 27. Why ever did he sell his house?

EXERCISE 134: 1. Running very fast, he couldn't stop. 2.

Being ill, I couldn't go to school yesterday. 3. Having eaten a lot of cakes, he felt ill. 4. Being busy, I couldn't see what they were doing. 5. The soup being hot, she couldn't eat. 6. Having cleaned the blackboard, I went to my desk. 7. Looking at his watch, he said he was late. 8. Having lit his cigarette, he looked at my face. 9. Turning his head, he saw a lion. 10. Having finished the letter, he went out to post it.

EXERCISE 135: 1. Having seen her photograph, he decided to marry her. 2. Having been bitten by a mad dog, he was taken to hospital. 3. Knowing that he was poor, we bought the books he needed. 4. Having found nothing in the safe, the thief went out of the shop. 5. Having missed the last train, he took a taxi. 6. Turning on the light, he was astonished at what he saw. 7. Being busy, I couldn't watch TV last night. 8. Taking a taxi, they arrived at the station in time. 9. Being careful, he didn't make any mistakes. 10. Turning to the left, you will find the house.

EXERCISE 136: 1. They went on working. 2. He insisted on coming home at noon. 3. I want to give up smoking. 4. The duster is used for cleaning the blackboard with. 5. We are used to getting up before sunrise. 6. They spent the night without sleeping. 7. The children are looking forward to going to the circus. 8. I'm not good at remembering people's names. 9. The weather was perfect for taking photographs. 10. He went out without saying "goodbye". 11. Turn the lights off before going to bed. 12. I have the intention of going there by bus. 13. I've got tired of listening to his stories. 14. Please forgive me for being so late. 15. The police accused him of stealing a car. 16. You ought to wash your hands before coming to lunch. 17. The difficulty of learning a foreign language is clear to all. 18. They locked the door before leaving home. 19. There is no chance of seeing him today. 20. Aren't you ashamed of behaving like that?

EXERCISE 137: 1. do 2. do 3. do 4. do 5. doing 6. have 7. have 8. made 9. received 10. take 11. do 12. do 13. do 14. made 15. have 16. had 17. had 18. have 19. have 20. took 21. made 22. make, keep 23. made 24. gives 25. has 26. make 27. makes 28. makes 29. make 30. make 31. made [made] 32. make 33. have, do 34. have 35. doing.